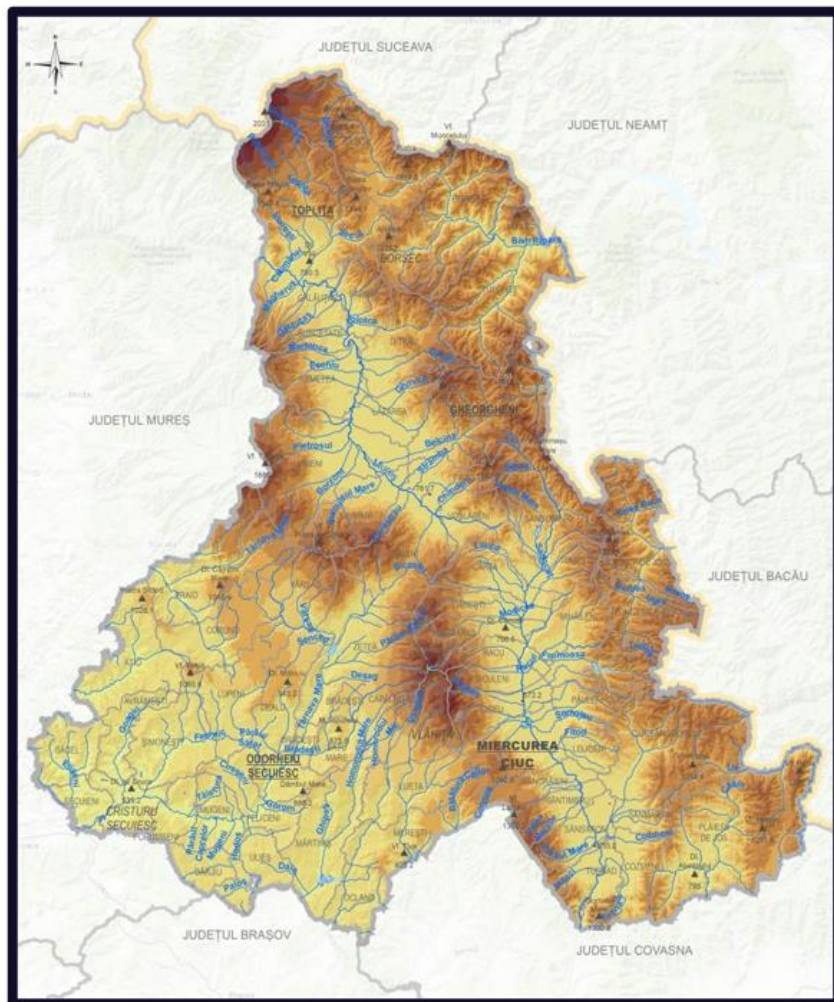




Plan de Amenajare a Teritoriului Județean **HARGHITA**

FAZA I - ANALIZA ȘI DIAGNOZA DEZVOLTĂRII SPAȚIALE ȘI ELABORAREA STUDIILOR DE FUNDAMENTARE

Volumul 1 – Studii de fundamentare

Resursele naturale și economia (SF4)

AUGUST 2023

Beneficiar:

**JUDEȚUL HARGHITA PRIN
CONSILIUL JUDEȚEAN HARGHITA**



Contractant general:

SC AEDILIS PROIECT SRL



FOAIE DE GARDĂ

TITLU LUCRARE:	Reactualizarea Planului de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) HARGHITA
FAZA 1	Analiza și diagnoza dezvoltării spațiale și elaborarea studiilor de fundamentare
Studiu de fundamentare	Resursele naturale și economia (SF 4 - ECON)
CONTRACT NR.: PROIECT NR.:	112303/03.02.2023 AED- 008- 2023
BENEFICIAR:	JUDEȚUL HARGHITA PRIN CONSILIUL JUDEȚEAN HARGHITA
CONTRACTANT GENERAL:	SC AEDILIS PROIECT SRL
COORDONATOR PROIECT:	Dr. arh. Gabriel PASCARIU
COORDONATOR STUDIU:	Ms.ec. Adrian Mihai Necșulescu
ELABORATORI STUDIU:	Ms.ec. Adrian Mihai Necșulescu Elaborator cartograme- Geogr. Anamaria Palanici
MANAGEMENT PROIECT:	Arh. urb. Dan Florin FLORUȚ Ing.. Codruța RADU Ec. Dalina ROMAN
DATĂ ELABORARE:	August 2023

Cuprins

Cuprins	2
Lista tabelelor din text	4
Lista figurilor din text	6
1. Introducere	8
1.1 Obiectivele studiului	8
1.2 Metodologie	8
1.3 Surse utilizate	9
2. Analiza critică a situației existente	9
2.1 Evoluția economică a județului în context național / regional	9
2.1.1 Produsul intern brut (valoare nominală; PIB / locuitor)	10
2.1.1.1 Produsul intern brut/ locuitor	11
2.1.2 Productivitate și specializare economică (principalele activități)	13
2.1.2.1 Productivitate	13
2.1.2.2 Specializarea economică	17
2.1.3 Structura și caracteristicile întreprinderilor din județ	22
2.2 Resursele naturale (resursele solului și subsolului)	23
2.2.1 Principalele resurse minerale și energetice	23
2.2.1.1 Resurse energetice	25
2.2.1.2 Resurse metalifere	25
2.2.2 Structura fondului funciar (resurse agricole, forestiere, piscicole)	30
2.2.2.1 Suprafața fondului funciar, la nivel de UATB - județul Harghita	31
2.2.2.2 Repartiția terenurilor agricole în totalul suprafeței de teren din UATB –județul Harghita	34
2.2.2.3 Fondul forestier	49
2.3 Forța de muncă	52
2.3.1 Ocuparea forței de muncă (populație activă, ocupată, salariați, nivel salarizare)	52
2.3.1.1 Resurse umane	52
2.3.1.2 Populația activă	52
2.3.1.3 Populația ocupată	53
2.3.1.4 Număr mediu de salariați	56
2.3.2 Șomajul (dinamică, pe categorii, șomajul pe termen lung etc.)	60
2.4 Structura activităților economice	65
2.4.1 Sectorul primar (agricultura, silvicultura, piscicultura și acvacultura)	65
2.4.1.1 Agricultură	65
2.4.1.1.1 Suprafețe de terenuri cultivate cu principalele culturi	68
2.4.1.1.2 Producția agricolă	68
2.4.1.1.3 Producția agricolă vegetală, principalele culturi și mecanizarea activității	69
2.4.1.1.4 Gradul de mecanizare a agriculturii	73
2.4.1.1.5 Producția agricolă animală	74
2.4.1.1.6 Sectorul pomicol	75

2.4.1.1.7	Exploatații Agricole	76
2.4.1.1.8	Mediul de afaceri	79
2.4.1.1.9	Depozitarea producției agricole	81
2.4.1.2	Silvicultură	83
2.4.1.2.1	Volumul de lemn recoltat	83
2.4.1.2.2	Lucrări de regenerare a pădurilor	85
2.4.1.3	Piscicultura și acvacultura	87
2.4.1.3.1	Amenajări piscicole în județul Harghita	88
2.4.2	Sectorul secundar (industria extractivă și prelucrătoare, construcțiile, producția și distribuția energiei, utilizarea surselor regenerabile pentru producția de energie, parcuri industriale, parcuri de activități)	93
2.4.2.1	Industria extractivă	93
2.4.2.2	Industria prelucrătoare	93
2.4.2.3	Potențial energetic	94
2.4.2.4	Populația ocupată în industrie	94
2.4.2.5	Numărul de salariați în industrie	95
2.4.2.6	Subramuri industriale	98
2.4.2.7	Performanțe înregistrate în industrie	102
2.4.2.8	Capacități de producție a energiei electrice din județul Harghita	106
2.4.2.9	Construcții	111
2.4.3	Sectorul terțiar	114
2.4.3.1	Comerț	115
2.4.3.1.1	Resursele de muncă din comerț	115
2.4.3.1.2	Evoluția numărului de salariați din comerț	115
2.4.3.2	Servicii	119
2.4.3.2.1	Resursele de muncă din servicii	119
2.4.3.2.2	Numărul mediu de salariați din activitățile de servicii	121
2.4.3.2.3	Top firme servicii, după cifra de afaceri realizată în anul 2021	123
2.4.3.3	Sectorul Cercetare-Dezvoltare	124
2.4.3.3.1	Capacități de cercetare	126
2.4.4	Turism	126
2.4.4.1	Structuri de primire turistică 1990-2022	126
2.4.4.2	Capacitatea de cazare turistică	129
2.4.4.3	Performanța firmelor din sectorul turistic	132
2.4.5	Mediul antreprenorial	135
2.4.5.1	Sectorul IMM	141
2.4.6	Zonarea economică a teritoriului	146
3.	Evidențierea disfuncționalităților și priorități de intervenție (SWOT)	150
3.1	Probleme și disfuncționalități ale ocupării forței de muncă	150
3.2	Probleme și disfuncționalități ale activităților economice	151
3.3	Probleme și disfuncționalități ale mediului antreprenorial	152
4.	Propuneri de eliminare sau diminuare a disfuncționalităților	153
5.	Prognoze, scenarii sau alternative de dezvoltare	154
5.1	Analiza mediului extern (oportunități și amenințări)	154

5.2Context regional: PR Centru și alte strategii la nivel regional	155
5.3Context Național	157
5.4Tendințe. perspective	160
6. Bibliografie	161

Lista tabelelor din text

Tabelul 1. Productivitatea medie la nivelul Regiunii Centru.	13
Tabelul 2 Productivitatea medie pe activități ale economiei naționale în județul Harghita anul 2021.	14
Tabelul 3 Productivitatea medie obținută de primele 10 domenii de activitate după cifra de afaceri din județul Harghita în anul 2021	16
Tabelul 4 Domenii de specializare (nr. salariați)	18
Tabelul 5 Întreprinderi pe clase de mărime	22
Tabelul 6. Permise de exploatare active la nivelul județului Harghita, 2023	26
Tabelul 8 Structura terenurilor la nivel județean 1990- 2021(ha)	30
Tabelul 10 Repartiția terenurilor agricole în totalul suprafeței de teren din UATB –județul Harghita(ha)	35
Tabelul 11 Suprafața fondului forestier în Regiunea Centru în anul 2021(mii ha)	49
Tabelul 12 Suprafața fond forestier Harghita 2021 (mii ha)	40
Tabelul 13 Populația activă	52
Tabelul 14 Populația ocupată	53
Tabelul 15 Numărul mediu al salariaților.	56
Tabelul 16 Evoluția numărului șomerilor înregistrați în județul Harghita în perioada 2010-2021	61
Tabelul 17 Numărul șomerilor la nivelul localităților din județul Harghita	62
Tabelul 18 Populația ocupată în sectorul agricultură în județul Harghita.	66
Tabelul 19 Numărul mediu de salariați în sectorul agricol	67
Tabelul 20 Valoarea producției ramurii agricole pe forme de proprietate - județul Harghita, 2010-2021	68
Tabelul 21 Suprafața cultivată cu principalele culturi în Regiunea Centru 2021(ha)	69
Tabelul 22 Evoluția suprafețelor cultivate cu principalele culturi în județul Harghita	71
Tabelul 23 Producția vegetala medie(kg) la hectar pentru principalele culturi în Regiunea Centru 2021	72
Tabelul 24 Categori de tractoare și mașini agricole.	73
Tabelul 25 Efective de animale din Regiunea Centru în 2021	75
Tabelul 26 Producția de fructe din județul Harghita în 2021(tone)	76
Tabelul 27 Cooperative agricole județul Harghita în anul 2021	77
Tabelul 28 Situația centralizatoare a operatorilor economici care exploatează spații de depozitare autorizate, actualizată	81
Tabelul 29 Suprafața fond forestier Harghita 2021 (mii ha)	83
Tabelul 30 Volumul de lemn recoltat pe specii, în județul Harghita, în perioada 1990-2021	83
Tabelul 31 Volumul de lemn recoltat în Regiunea Centru în anul 2021	84
Tabelul 32 Categori de regenerări artificial la nivel județean 2010- 2021	85

Tabelul 33 Principalele firme din domeniul piscicol, din județul Harghita	87
Tabelul 34 Amenajările piscicole la nivel județean.	88
Tabelul 35 Populația ocupată civilă din activitățile industriale în județul Harghita, perioada 2010-2021 (mii persoane)	95
Tabelul 36 Numărul mediu al salariaților din activități ale industriei județul Harghita 2010-2021	96
Tabelul 37 Subramuri industriale	99
Tabelul 38 Primele 10 firme din industria județului Harghita, după cifra de afaceri realizată în anul 2021	102
Tabelul 39 Centrale de generare a energiei electrice la nivelul județului Harghita, 2020.	107
Tabelul 40 Populația ocupată civilă, în sectorul construcțiilor, județul Harghita	111
Tabelul 41 Numărul mediu de salariați din construcții	111
Tabelul 42. Top firme cu activitate în construcții.	112
Tabelul 43. Populația ocupată civilă, în activități de comerț, județ Harghita	115
Tabelul 44. Evoluția numărului de salariați din comerț	116
Tabelul 45. Primele 10 subramuri comerciale în funcție de cifra de afaceri raportată în 2020	116
Tabelul 46. Top firme din sectorul comercial după cifra de afaceri realizată în 2021.	117
Tabelul 47. Populația ocupată în sectorul serviciilor, județul Harghita.	119
Tabelul 48. Numărul mediu al salariaților în sectorul serviciilor în perioada 2010-2021	121
Tabelul 49. Primele 10 subramuri în domeniul serviciilor în funcție de cifra de afaceri raportată în 2021	122
Tabelul 50. Top firme servicii după cifra de afaceri realizată în 2021	124
Tabelul 51. Salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare la sfârșitul anului perioada 2017-2020	126
Tabelul 52. Structuri de primire turistică 1990- 2022	127
Tabelul 53 Structuri de cazare turistică pe localități	128
Tabelul 54 Tipuri de structuri de cazare turistică regiunea Centru, 2010- 2022	129
Tabelul 55 Numărul de locuri de cazare din județul Harghita 2010- 2022	130
Tabelul 56 Performanța firmelor din sectorul turistic	133
Tabelul 57 Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică în județul Harghita și în localitățile acestuia (anii 2010. 2022)	134
Tabelul 58 Întreprinderile din Regiunea Centru pe clase de mărime	142
Tabelul 59 Întreprinderi active pe activități ale economiei naționale din județul Harghita	143
Tabelul 60 Evoluția numărului întreprinderilor din județul Harghita	144

Lista figurilor din text

Figura 1 Evoluția PIB în județul Harghita în perioada 2000- 2020.	10
Figura 2 Evoluția PIB/ locuitor în județul Harghita în perioada 2000- 2020.	11
Figura 3 PIB/ locuitor în Regiunea Centru în anul 2020.	12
Figura 4 Cifra de afaceri obținută în Regiunea Centru în anul 2021	13
Figura 5 Productivitatea medie obținută la nivel județean în Regiunea Centru în anul 2021	14
Figura 6 Productivitatea pe activități ale economiei naționale în județul Harghita în anul 2021.	15
Figura 7 Productivitatea medie obținută de primele 10 domenii de activitate după cifra de afaceri din județul Harghita în anul 2021	17
Figura 8 Harta geologică a județului Harghita	26
Figura 9 Ponderea suprafețelor în funcție de destinație în județul Harghita în anul 2014.	31
Figura 10 Populația activă în Regiunea Centru în anul 2021	53
Figura 11 Populația ocupată în Regiunea Centru în anul 2021	54
Figura 12 Structura populației ocupate pe activități ale economiei în județul Harghita în anul 2021	55
Figura 13 Evoluția numărului de salariați în județul Harghita în perioada 2000- 2021	56
Figura 14 Numărul salariaților la nivel UATB din județul Harghita, 2021	58
Figura 15 Câștigul salarial mediu net pe ramuri ale economiei privit comparativ România-Regiunea Centru –jud Harghita în anul 2021	59
Figura 16 Evoluția numărului șomerilor în județul Harghita în perioada 2010- 2021	61
Figura 17 Ponderea suprafețelor cultivate cu grâu din Regiunea Centru în anul 2021	69
Figura 18 Ponderea suprafețelor cultivate cu orz și orzoaică din Regiunea Centru în anul 2021	70
Figura 19 Ponderea suprafețelor cultivate cu și cartof din Regiunea Centru în anul 2021	70
Figura 20 Capacități de producție a energiei electrice la nivelul județului Harghita	109
Figura 21 Evoluția numărului locuințelor finalizate în județul Harghita în perioada 2000- 2021	113
Figura 22 Evoluția numărului locuințelor existente în județul Harghita în perioada 2000- 2021	113

Lista cartogramelor

Cartograma 1 Suprafața agricolă la nivel de UATB din județul Harghita, în anul 2021	39
Cartograma 2 Ponderea suprafeței agricole în suprafața totală pe UATB din județul Harghita, 2021	40
Cartograma 3 Pondere suprafața arabilă în total suprafață agricolă la nivel UATB din județul Harghita, 2021	42
Cartograma 4 Pondere suprafață pășuni în total suprafață pe UATB din județul Harghita, 2021	44
Cartograma 5 Pondere suprafață de pășuni în total suprafață agricolă pe UATB din județul Harghita, 2021	45
Cartograma 6 Pondere suprafață fânețe în total suprafață pe UATB din județul Harghita, 2021	46
Cartograma 7 Pondere suprafață fânețe în total suprafață agricolă pe UATB din județul Harghita, 2021	47
Cartograma 8 Suprafața livezilor din județul Harghita în anul 2021	48
Cartograma 9 Ponderea pădurilor în suprafața totală a UATB-urilor din județul Harghita, 2021	51
Cartograma 10 Numărul șomerilor din județul Harghita, 2021	64
Cartograma 11 Zone forestiere defrișate/ replantate în județul Harghita	86

Cartograma 12 Amenajări piscicole, depozitări, cooperative agricole din județul Harghita	92
Cartograma 13 Producția de energie electrică la nivelul județului Harghita	110
Cartograma 14 Distribuția numărului agenților economici la nivel de UATB în județul Harghita. 2021	137
Cartograma 15 Distribuția cifrei de afaceri la nivelul UATB în județul Harghita. 2021	138
Cartograma 16 Profitul realizat la nivel de UATB în județul Harghita. 2021	140

1. Introducere

1.1 Obiectivele studiului

Obiectul prezentului studiu de fundamentare se refera la Studiul Resurselor naturale și a economiei județului Harghita, în toate componentele sale: resurse naturale, agricultură, infrastructura industrială și activități existente, servicii, dotări publice, investiții existente și potențiale.

Lucrarea se elaborează cu scopul definirii principalelor avantaje de dezvoltare ale județului, economice și relaționate resursei de muncă, precum și a unui set de direcții de acțiune și principii de dezvoltare destinate creării premiselor de dezvoltare corespunzătoare vocației acestuia.

Obiectivul lucrării îl constituie elaborarea unui studiu privind potențialul economic care să orienteze dezvoltarea viitoare și să fundamenteze deciziile de dezvoltare/ propunerile/ reglementările/proiectelor ce vor fi luate pentru o creștere echilibrată și fundamentată a economiei județului.

1.2 Metodologie

Realizarea studiului de fundamentare privind resursele naturale și economia este o cercetare bazată pe o serie de metode după cum urmează:

- Metoda documentării bibliografice a fost utilizată în scopul identificării celor mai relevante aspecte care să fie cuprinse în cadrul studiului. Informațiile utilizate provin din surse bibliografice cum ar fi: lucrări științifice (tratate de specialitate, articole științifice, rapoarte de cercetare științifică), date statistice și rapoarte oferite de diverse instituții dintre care amintim: Direcția pentru Agricultură Harghita, Camera de Industrie Harghita, Agenția Națională pentru Resurselor Minerale, Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare – Filiala Teritorială de Îmbunătățiri Funciare Harghita, Regia Națională a Pădurilor ROMSILVA, Institutul Național de Statistica;
- Metoda analitică a avut ca scop examinarea detaliată a structurii sectoarelor economice, a ramurilor industriale cu tradiție în economia județeană. S-a pus accent pe performanța obținută de agenții economici din toate sectoarele economice, analizând rezultatele financiare raportate de către aceștia.
- Metoda sintezei a urmărit extragerea datelor și informațiilor în vederea evidențierii specificului economiei județului Harghita .
- Metoda cartografică a fost utilizată pentru a reprezenta distribuția spațială a diferitelor elemente și caracteristici definitorii pentru cadrul natural. În acest sens a fost folosită cartografierea digitală, rezultatul fiind concretizat într-un set de cartograme care oferă informații cantitative și calitative cu privire la aspectele specifice analizate.

1.3 Surse utilizate

Pentru realizarea studiului s-au folosit atât baze de date statistice, date furnizate de către autoritățile locale cât și studii efectuate anterior la nivelul județului Harghita.

- Date statistice Institutul Național de Statistică
- Date firme www.topfirme.ro
- <http://harghita.dsvsa.ro/>
- <https://judetulharghita.ro/>
- <http://www.adrcentru.ro/>
- Strategia economică Harghita 2030
- Strategia de dezvoltare rurală 2021-2030
- Strategia integrată de turism a județului Harghita 2020-2027
- Planul de Amenajare a Teritoriului Harghita 1999
- Planul de Amenajare a Teritoriului Harghita 2010-2017
- Studiu privind potențialul energetic actual al surselor regenerabile de energie din România - ICEMENERG
- <http://wb2015.fic.ro/ro/sectorul-intreprinderilor-mici-si-mijloci>
- <https://www.madr.ro/cooperative-agricole.html>
- <http://www.anpa.ro/>
- https://romania594.blogspot.com/2020/01/capacitati-de-productie-energiei_66.html

2. Analiza critică a situației existente

2.1 Evoluția economică a județului în context național / regional

Județul Harghita are o lungă tradiție în domeniul agricol, exploatării și prelucrării lemnului, precum și al industriei extractive și al industriei prelucrătoare. În ultimii ani, economia județului a cunoscut puternice modificări structurale, concretizate în dispariția aproape în totalitate a industriei extractive, restrângerea numărului de persoane ocupate în agricultură, restructurarea puternică a sectorului industriei prelucrătoare, concomitent cu o dezvoltare continuă a sectorului de servicii.

Economia județului Harghita se bazează pe câteva domenii economice principale, dintre care amintim fabricarea mobilei precum și prelucrarea lemnului, extragerea și îmbutelierea apelor minerale, industria textilă, industria materialelor de construcții, industria alimentară, sectoarele fiind orientate în cea mai mare parte spre export. Alte industrii, precum cea extractivă, au cunoscut un declin sever în ultimele trei decade. Sectorul agricol a cunoscut de asemenea o contracție în perioada post-decembristă cauzată de restructurarea unor mari unități de procesare din zonă. În ultima perioadă se înregistrează o revenire, în special pe partea de procesare și pe partea zootehnică, o dată cu dezvoltarea susținută a unor agenți economici din industria agro-alimentară. Cu toate acestea, sectorul primar rămâne un domeniu departe de a ajunge la întregul său potențial.

Sectoarele economice cele mai dezvoltate sunt cele ce valorifică resursele prezente la nivel județean dar și avantajele de forță de muncă ieftină. Drept dovadă, județul Harghita se numără printre județele cu cele mai mici salarii. Acesta reprezintă principala vulnerabilitate a bazei economice locale, fiind sensibilă la decizii de relocalizare a investitorilor în funcție de criterii de cost și mai puțin pe baza unor avantaje competitive locale. Se impune astfel o prioritară a măsurilor menite să crească valoarea adăugată a industriilor ce compun baza economică locală și să crească retenția acestora.

Structurile de sprijin pentru afaceri au fost dezvoltate în special în zonele urbane (cu o serie de centre logistice, unități de comerț și servicii, reconversia fostelor zone industriale), cu rezultate pozitive. Consiliul județean prioritizează dezvoltarea de parcuri industriale la nivelul județului cu scopul de a atrage investitori privați care să dezvolte afaceri la nivelul județului. La acestea se adaugă și o serie de incubatoare de afaceri dezvoltate cu fonduri europene însă cu o ofertă limitată de servicii și impact scăzut. Inițiative curente sau viitoare trebuie orientate spre a sprijini competitivitatea și reziliența întreprinzătorilor susținuți precum și a promova diversificarea bazei economice locale în zonele cu profil mono-industrial.

2.1.1 Produsul intern brut (valoare nominală; PIB / locuitor)

Produsul Intern Brut reprezintă valoarea de piață a tuturor bunurilor și serviciilor din cadrul granițelor unei țări dintr-o anumită perioadă de timp, inclusiv producția companiilor străine care își desfășoară activitatea pe teritoriul țării, dar exclusiv producția companiilor autohtone în afara țării.

PIB indică puterea unei economii prin afișarea valorii de piață a bunurilor și serviciilor produse în cadrul unei economii într-un anumit an. Principalele componente ale PIB sunt consumul, investițiile, exporturile nete, cheltuielile și bunurile guvernamentale, din care consumul individual reprezintă circa două treimi din PIB. Indicele deflator PIB este folosit adesea în legătura cu PIB-ul pentru a măsura modificările în costul nominal al bunurilor și serviciilor dintr-o țară.

Analiza dinamicii PIB total în perioada 2000-2019, conform datelor furnizate de INS, evidențiază creșterea valorii PIB de aproximativ 14 ori la nivel județean (de la 1.299,7 mil RON în anul 2000 la valoarea de 18.008 mil RON în anul 2019), existând un trend crescător de la un an la altul pentru întreaga perioadă de timp.

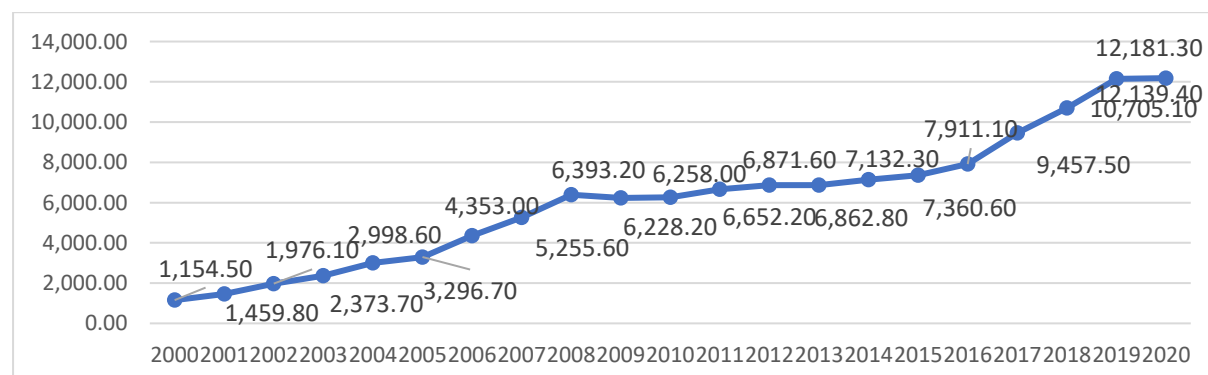


Figura 1 Evoluția PIB în județul Harghita în perioada 2000- 2020.

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor INS baza de date TEMPO

PIB-ul total înregistrat la nivelul județului Harghita în anul 2020 reprezintă aproximativ 10% din PIB-ul regional, ocupând locul 5 din punct de vedere a contribuției la PIB-ul Regiunii Centru. În vederea stimulării unei creșteri a PIB-ului județean, sunt necesare măsuri concertate vizând pe de o parte stimularea agriculturii și a industriei prelucrătoare, sectoare competitive pe plan județean, corelate cu măsuri de creștere a productivității muncii în mediul rural, precum și dezvoltarea sectorului terțiar la nivel județean. De asemenea micii producători locali trebuie încurajați să-și dezvolte afacerile, creșterea sectorului IMM contribuind la dezvoltarea economică a județului.

2.1.1.1 Produsul intern brut/ locuitor

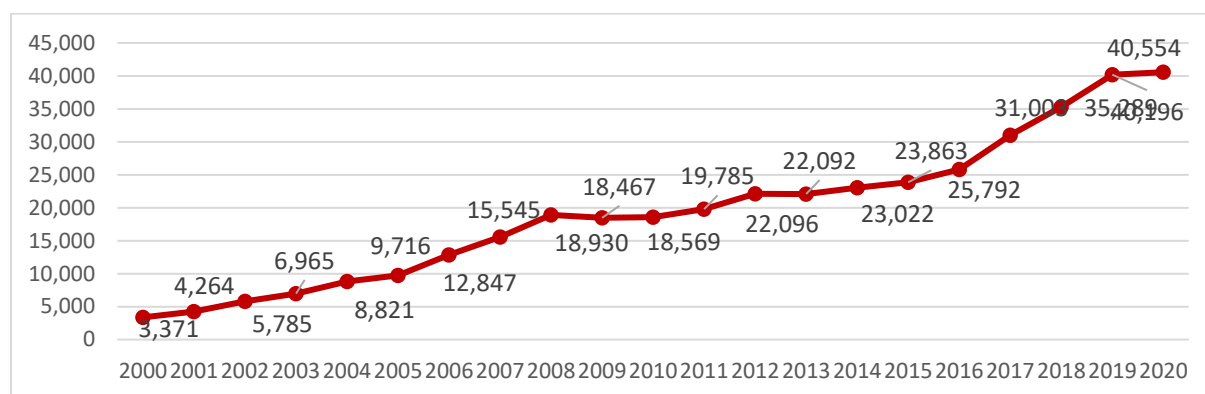


Figura 2 Evoluția PIB/ locuitor în județul Harghita în perioada 2000- 2020.

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor INS baza de date TEMPO

Curba care reprezintă PIB/locuitor la nivelul județului Harghita a avut o traiectorie ascendentă în intervalul 2000-2020 rezultând creșterea indicatorului în intervalul temporal analizat. În perioada 2008-2011 datorită recesiunii economice care a afectat economia națională, indicatorul PIB/locuitor a avut o încetinire a ritmului de creștere.

Dacă în anul 2000 valoarea PIB/locuitor în județul Harghita a fost de 3.371 lei, în anul 2020 valoarea înregistrată a crescut de aproximativ 12 ori, atingând valoarea de 40.554 lei. Acest fapt reliefează creșterea economică constantă a economiei județului, evoluția mediului de afaceri, și în mod direct creșterea bunăstării cetățenilor.

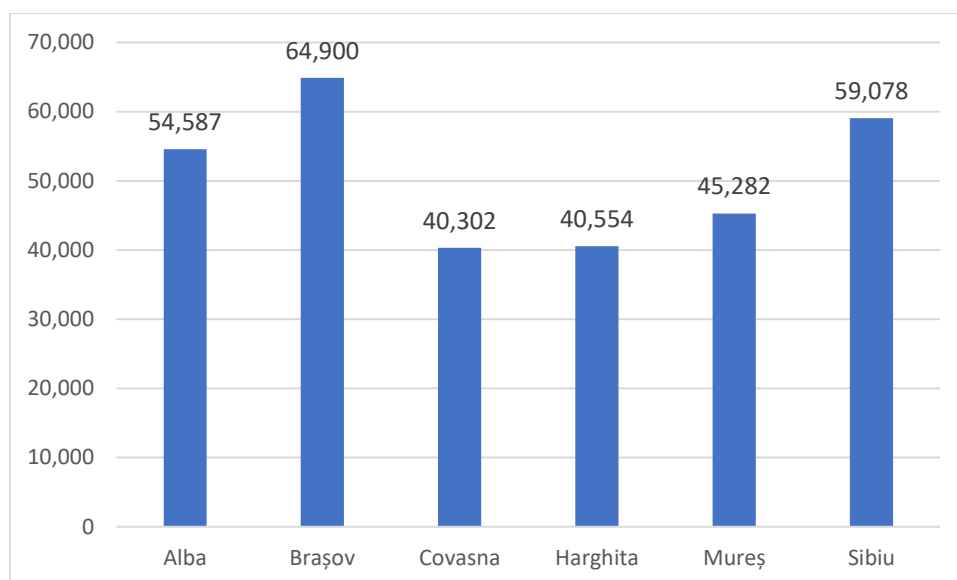


Figura 3 PIB/ locuitor în Regiunea Centru în anul 2020.

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor INS baza de date TEMPO

În anul 2020 PIB/locuitor raportat la nivelul județului Harghita a fost de 40.554 lei, mai mic decât PIB/locuitor înregistrat la nivelul Regiunii Centru care a fost de 52.629 lei /locuitor. La nivelul regiunii PIB-ul/locuitor obținut de județul Harghita îl situează pe locul 5 în regiune.

Situarea județului Harghita pe locul 5 în regiunea Centru în privința indicatorului PIB/locuitor se datorează faptului că economia județeană este mai puțin performantă față de economiile județelor învecinate ca și rezultate.

Indicatorul PIB a înregistrat a cincea valoare din regiune, arătând faptul ca județul Harghita are o valoare a economiei mai redusă față de județele Brașov, Mureș, Sibiu, Alba, de asemenea consumul populației este mai redus în comparație cu majoritatea județelor din regiune. Consumul este influențat de puterea de cumpărare a populației deci implicit de veniturile populației. De asemenea o valoare mai mare a exporturilor față de importuri, poate duce la creșterea indicatorilor analizați.. Valoarea redusă a indicatorului PIB/locuitor (locul 5 în regiune) se datorează unui indicator PIB mai redus.

Creșterea PIB și a PIB/locuitor reflectă o creștere a economiei județului. Creșterile PIB al unei regiuni față de o alta , o face pe prima mai atrăgătoare pentru investitori. PIB are rolul întăririi monedei naționale.

In cazul PIB-ului obținut de județul Harghita indică o îmbunătățire a condițiilor economice din județ, valoarea în creștere, indicând condiții economice mai bune înregistrate la nivel județean. De asemenea județele din regiune: Brașov, Mureș, Sibiu, Alba au o valoare mai mare a indicatorului PIB datorită faptului ca sunt mai dezvoltate economic, având sectoarele economice mai performante, atrăgând astfel resurse financiare, și investitori.

2.1.2 Productivitate și specializare economică (principalele activități)

2.1.2.1 Productivitate

Productivitatea muncii este inseparabilă de activitatea economică, deoarece aceasta presupune, pe de o parte, cheltuiala de muncă, iar pe de altă parte, obținerea de rezultate. În orice societate, fără cheltuiala de muncă nu este posibilă obținerea de rezultate economice; munca este întotdeauna cauza, iar produsul obținut, efectul ei.

Eficiența cu care este cheltuită munca, redată de numărul de personal, activitatea economică și cheltuielile efectuate pentru remunerarea muncii, este exprimată de indicatorii: productivitatea medie și productivitatea marginală, fiecare caracterizând o relație particulară dintre factorul uman și volumul de activitate.

Tabelul 1. Productivitatea medie la nivelul Regiunii Centru.

	Regiunea Centru	Alba	Brașov	Covasna	Harghita	Mureș	Sibiu
Cifra de afaceri	201,4 mld.	31,3 mld.	61,8 mld.	8,1 mld.	14,3 mld.	43 mld.	42,9 mld.
Număr salariați	645,250	89,626	178,101	50,234	65,933	132,487	128,869
Productivitate medie	312,127	349,229	346,994	161,245	216,887	324,560	332,896
Agenți economici	276,769	42,219	74,980	18,440	30,688	56,223	54,219

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

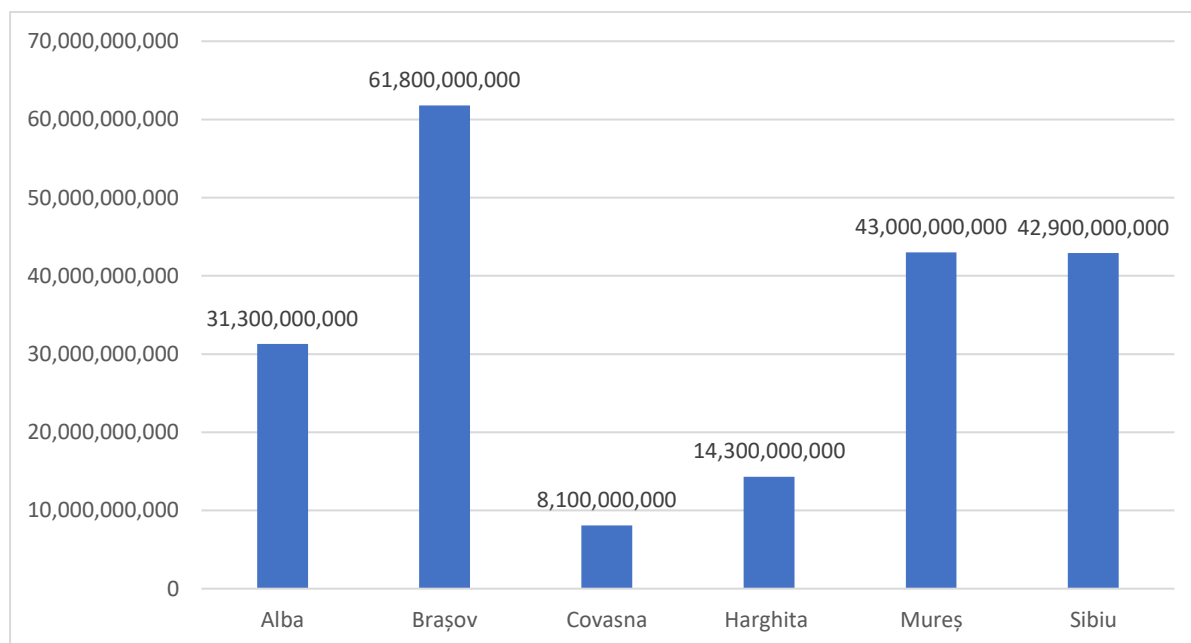


Figura 4 Cifra de afaceri obținută în Regiunea Centru în anul 2021

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor www.topfirme.com

Cifra de afaceri raportată de județul Harghita a fost în anul 2021 de 14.300 milioane lei, înregistrând a cincea valoare din Regiunea Centru, astfel datorită condițiilor economice mai puțin bune față de celelalte județe învecinate, județul Harghita a obținut al cincilea volum al vânzărilor din regiune.

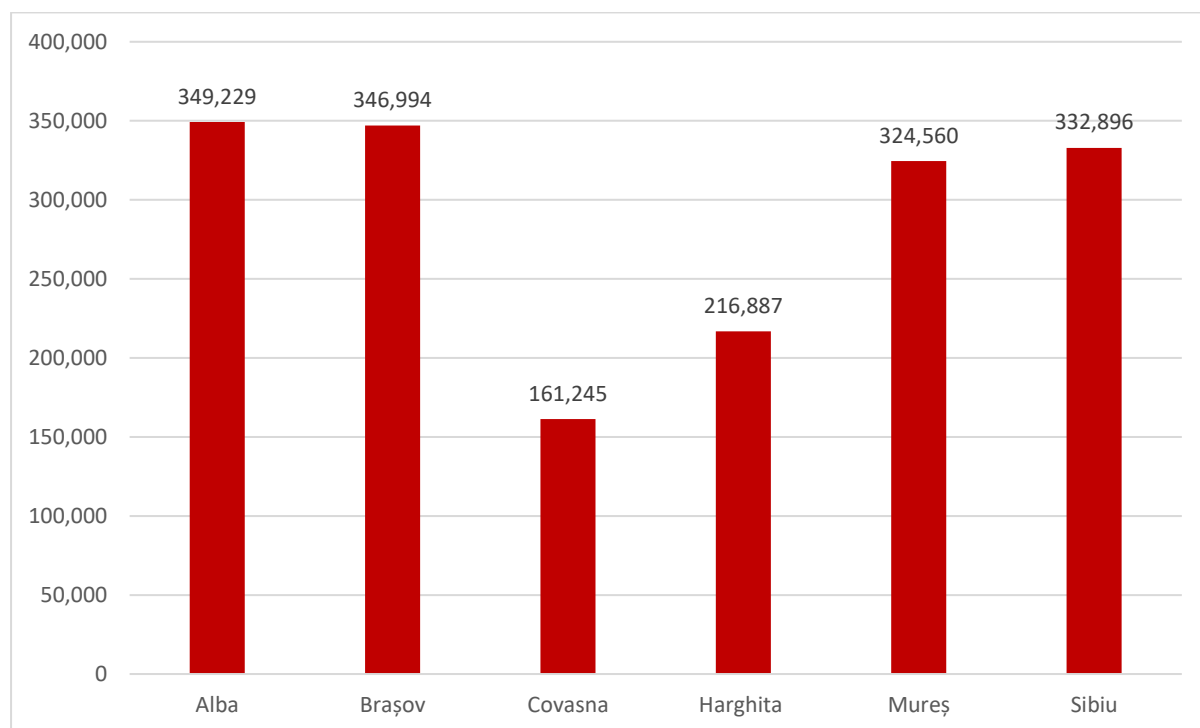


Figura 5 Productivitatea medie obținută la nivel județean în Regiunea Centru în anul 2021

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

Productivitatea medie rezultată ca raport între valoarea totală a vânzărilor și numărul de salariați care au lucrat pentru obținerea produselor/serviciilor destinate vânzării reprezintă eficiența muncii prestate pentru obținerea unei valori ridicate ale veniturilor companiilor.

În cazul productivității medii obținute în Regiunea Centru, județul Harghita se situează pe locul 5 în regiune, având productivitate mică comparativ cu celelalte județe din regiune. În anul 2021 valoarea productivității medii obținute în județul Harghita a fost de 216.887 lei cu 38% mai redusă decât productivitatea județeană cea mai mare obținută de județul Alba care a fost în anul 2021 de 349.229 lei.

Tabelul 2 Productivitatea medie pe activități ale economiei naționale în județul Harghita anul 2021.

Domenii	Cifra afaceri	Personal	Productivitate medie
Total	15,889,000,000	65,933	240,987
Industria extractivă	155,000,000	527	294,118
Industria prelucrătoare	4,706,000,000	18,803	250,279

Producția, furnizarea și distribuția utilităților	334,000,000	1,792	186,384
Construcții	1,478,000,000	5,075	291,232
Comerț cu ridicata și amănuntul, repararea auto	7,237,000,000	10,071	718,598
Transport, depozitare, curierat	697,000,000	2,401	290,296
Hoteluri și restaurante	327,000,000	2,703	120,977
Informații și comunicații	161,000,000	1,215	132,510
Tranzacții imobiliare	565,000,000	139	4,064,748
Învățământ	26,000,000	6,223	4,178
Sănătate și asistență socială	61,000,000	6,294	9,692

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

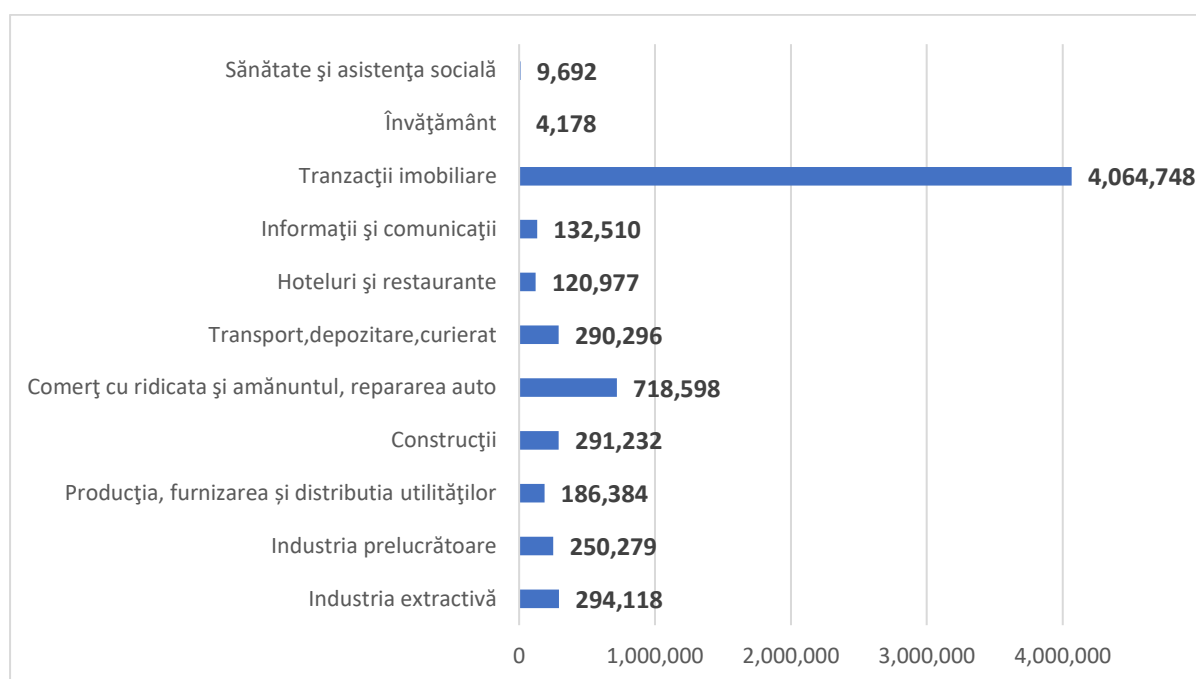


Figura 6 Productivitatea pe activități ale economiei naționale în județul Harghita în anul 2021.

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

În cazul productivității medii obținute de ramurile economiei naționale se observă ca cele mai mari productivități se obțin la nivelul următoarelor ramuri ale economiei:

1. Tranzacții imobiliare – productivitate 4.064.748 lei acest sector realizează o cifră de afaceri medie comparativ cu celelalte sectoare analizate, dar având un număr redus al salariaților rezultă o productivitate ridicată. De asemenea datorită dezvoltării sectorului imobiliar din ultimii ani, volumul tranzacțiilor imobiliare a crescut, rezultând în mod direct și creșterea cifrei de afaceri a companiilor din sector.
2. Comerț cu ridicata și amănuntul, repararea auto – sectorul obține cea mai mare cifră de afaceri din județ, rezultând productivitate de 718.598 lei

3. Industria extractivă, acest sector este bine reprezentat la nivel județean, cunoscând creșteri ale afacerilor în ultimii ani– productivitate 294.118 lei
4. Construcții 291.232 lei
5. Industria prelucrătoare obține a doua cea mai mare cifră de afaceri din Harghita (4,7 mld lei), dar datorită faptului ca a raportat cel mai mare număr al angajaților (18.803), indicatorul productivității obținut -250.279 lei a plasat sectorul pe locul 5 într-un clasament la productivității sectoarelor

Tabelul 3 Productivitatea medie obținută de primele 10 domenii de activitate după cifra de afaceri din județul Harghita în anul 2021

	Domenii	Cifra afaceri(lei)	Nr salariați	Productivitate medie
1	Fabricarea de băuturi răcoritoare nealcoolice, producția de ape minerale	1,100,000,000	2,794	393,701
2	Comerț cu amănuntul al produselor alimentare	842,300,000	2,490	338,273
3	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	763,300,000	3,480	219,339
4	Comerț cu ridicata nespecializat de produse alimentare	621,100,000	884	702,602
5	Comerț cu ridicata al produselor de tutun	565,300,000	94	6,013,830
6	Comerț cu ridicata al metalelor și minereurilor metalice	563,100,000	246	2,289,024
7	Transporturi rutiere de mărfuri	508,700,000	1,710	297,485
8	Comerț cu ridicata al echipamentelor și furniturilor de fierărie pentru instalații	430,100,000	466	922,961
9	Fabricarea de mobilă	406,700,000	2,532	160,624
10	Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții	371,700,000	584	636,473

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

La nivel sectorial cele mai mari cifre de afaceri raportate în județul Harghita au fost obținute în domeniile:

1. Fabricarea de băuturi răcoritoare nealcoolice, producția de ape minerale – cifră afaceri 1.100.000.000 lei
2. Comerț cu amănuntul al produselor alimentare – cifră afaceri 842.300.000 lei
3. Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale – cifră afaceri 763.300.000 lei
4. Comerț cu ridicata nespecializat de produse alimentare construcții – cifră afaceri 621.100.000 lei
5. Comerț cu ridicata al produselor de tutun – cifră de afaceri 565.300.000 lei

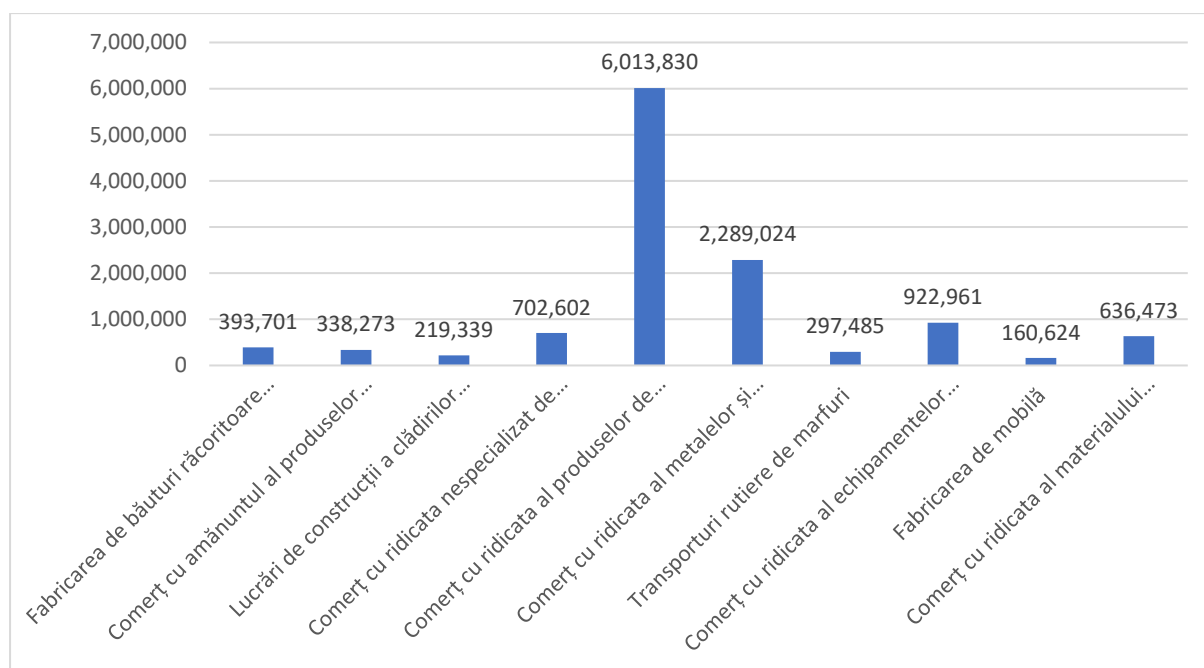


Figura 7 Productivitatea medie obținută de primele 10 domenii de activitate după cifra de afaceri din județul Harghita în anul 2021

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor INS baza de date TEMPO

Observând graficul productivității medii a primelor 10 domenii de activitate din județul Harghita grupate după cifra de afaceri se observă ca cele mai mari productivități se obțin în sectoarele:

1. Comerț cu ridicata al produselor de tutun 6.013.830 lei
2. Comerț cu ridicata al metalelor și minereurilor metalice – productivitate 2.289.024 lei
3. Comerț cu ridicata al echipamentelor și furniturilor de fierărie pentru instalații - productivitate 922.961 lei
4. Comerț cu ridicata nespecializat de produse alimentare - productivitate 702.602 lei
5. Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții – productivitate 636.473 lei

2.1.2.2 Specializarea economică

Indicele de specializare este utilizat pentru a arăta domeniile de activitate în care județul este mai dezvoltat față de nivelul național. Calculul indicatorului se face pe baza numărului de salariați din domeniul respectiv. Modalitatea de calcul presupune raportarea ponderii numărului de salariați din total salariați ai domeniului respectiv la nivel județean la ponderea numărului de salariați pe domeniul analizat din total salariați la nivel național.

Domeniile de specializare relevante se consideră a fi cele care au indicii de specializare mai mare decât 1.

Tabelul 4 Domenii de specializare (nr. salariați)

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	Harghita Anul 2021	ROMÂNIA Anul 2021	Pondere jud Harghita	Pondere Național	Indice specializare economica 2021
TOTAL	65,933	5,094,288	1	1	0.00
A AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT	1,994	122,893	3.02	2.41	0.61
01 Agricultură, vânătoare și servicii anexe	701	87,624	1.06	1.72	-0.66
02-03 Silvicultură și exploatare forestiera; Pescuit și acvacultură	1,293	35,269	1.96	0.69	1.27
INDUSTRIE	21,122	1,312,194	32.04	25.76	6.28
B INDUSTRIA EXTRACTIVĂ	527	44,977	0.80	0.88	-0.08
05 extracția cărbunelui superior și inferior	0	10,164	0.00	0.20	-0.20
06 extracția petrolului brut și a gazelor naturale	104	11,712	0.16	0.23	-0.07
07 Extracția minereurilor metalifere	0	1,990	0.00	0.04	-0.04
08 Alte activități extractive	423	14,029	0.64	0.28	0.37
09 Activități de servicii anexe extracției	0	7,082	0.00	0.14	-0.14
C INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE	18,803	1,111,763	28.52	21.82	6.69
10 Industria alimentară	3,202	150,696	4.86	2.96	1.90
11 Fabricarea băuturilor	1,821	21,144	2.76	0.42	2.35
12 Fabricarea produselor din tutun	3	2,506	0.00	0.05	-0.04
13 Fabricarea produselor textile	652	36,545	0.99	0.72	0.27
14 Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	2,118	92,896	3.21	1.82	1.39
15 Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor	346	45,673	0.52	0.90	-0.37

16 Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	3,836	52,497	5.82	1.03	4.79
17 Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	213	14,436	0.32	0.28	0.04
18 Tipărire și reproducerea pe suporti a înregistrărilor	623	16,814	0.94	0.33	0.61
19 Fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului	0	2,481	0.00	0.05	-0.05
20 Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	61	22,974	0.09	0.45	-0.36
21 Fabricarea produselor farmaceutice de baza și a preparatelor farmaceutice	0	10,656	0.00	0.21	-0.21
22 Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	696	67,988	1.06	1.33	-0.28
23 Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	404	45,259	0.61	0.89	-0.28
24 Industria metalurgică	303	27,928	0.46	0.55	-0.09
25 Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	853	79,043	1.29	1.55	-0.26
26 Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	37	34,564	0.06	0.68	-0.62
27 Fabricarea echipamentelor electrice	29	54,005	0.04	1.06	-1.02
28 Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente	353	49,414	0.54	0.97	-0.43
29 Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor	239	152,836	0.36	3.00	-2.64
30 Fabricarea altor mijloace de transport	0	29,079	0.00	0.57	-0.57
31 Fabricarea de mobilă	2,748	61,381	4.17	1.20	2.96
32 Alte activități industriale	201	17,936	0.30	0.35	-0.05
33 Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	65	23,012	0.10	0.45	-0.35

D PRODUCȚIA ȘI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA ȘI TERMICĂ, GAZE, APĂ CALDA ȘI AER CONDIȚIONAT	603	52,470	0.91	1.03	-0.12
E DISTRIBUȚIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DEȘEURILOR, ACTIVITĂȚI DE DECONTAMINARE	1,189	102,984	1.80	2.02	-0.22
36 Captarea, tratarea și distribuția apei	528	37,464	0.80	0.74	0.07
37 Colectarea și epurarea apelor uzate	251	8,423	0.38	0.17	0.22
38-39 Colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile; Activități și servicii de decontaminare	410	57,097	0.62	1.12	-0.50
F CONSTRUCȚII	5,075	419,504	7.70	8.23	-0.54
G COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMÂNUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR ȘI MOTOCICLETELOR	10,071	881,630	15.27	17.31	-2.03
H TRANSPORT ȘI DEPOZITARE	2,401	281,039	3.64	5.52	-1.88
49 Transporturi terestre și transporturi prin conducte	1,221	166,447	1.85	3.27	-1.42
50 Transporturi pe apa	0	3,230	0.00	0.06	-0.06
51 Transporturi aeriene	0	3,487	0.00	0.07	-0.07
52 Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi	722	64,425	1.10	1.26	-0.17
53 Activități de poștă și de curier	458	43,450	0.69	0.85	-0.16
I HOTELURI ȘI RESTAURANTE	2,703	170,790	4.10	3.35	0.75
J INFORMAȚII ȘI COMUNICAȚII	1,215	211,078	1.84	4.14	-2.30
58 Activități de editare	482	29,805	0.73	0.59	0.15

59-60 Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală; Activități de difuzare și transmitere de programe	94	16,095	0.14	0.32	-0.17
61 Telecomunicații	265	38,941	0.40	0.76	-0.36
62-63 Activități de servicii în tehnologia informației; Activități de servicii informatice	374	126,237	0.57	2.48	-1.91
K INTERMEDIERI FINANCIARE ȘI ASIGURĂRI	582	87,761	0.88	1.72	-0.84
64 Intermedieri financiare, cu excepția activităților de asigurări și ale fondurilor de pensii	422	66,228	0.64	1.30	-0.66
65 Activități de asigurări, reasigurări și ale fondurilor de pensii (cu excepția celor din sistemul public de asigurări sociale)	46	8,484	0.07	0.17	-0.10
66 Activități auxiliare intermedierilor financiare, activități de asigurare și fonduri de pensii	114	13,049	0.17	0.26	-0.08
L TRANZACȚII IMOBILIARE	139	28,836	0.21	0.57	-0.36
M ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE	1,808	181,809	2.74	3.57	-0.83
72 Cercetare-dezvoltare	4	20,150	0.01	0.40	-0.39
N ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII SUPORT	2,097	301,408	3.18	5.92	-2.74
O ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI APĂRARE; ASIGURĂRI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC	2,929	204,219	4.44	4.01	0.43
P INVĂȚĂMÂNT	6,223	348,449	9.44	6.84	2.60
Q SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	6,294	421,170	9.55	8.27	1.28
R ACTIVITĂȚI DE SPECTACOLE,	589	70,300	0.89	1.38	-0.49

CULTURALE ȘI RECREATIVE					
S ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII	691	51,208	1.05	1.01	0.04

Analizând indicele de specializare economică pentru județul Harghita, cu date din anul 2021, se observă că sub-sectoarele economice în care județul este mai dezvoltat, față de nivelul național, sunt: silvicultura, activități ale industriei prelucrătoare, învățământ, sănătate.

Silvicultura și exploatarea forestieră are un indice al specializării de 1,27

Se remarcă industria de prelucrare, în special prin: Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și pluta (4.79), Fabricarea de mobilă (2.96), fabricarea băuturilor (2.35), Industria alimentară (1,90), industria articolelor de îmbrăcăminte (1,39)

Serviciile înregistrează o valoare ridicată a indicelui de specializare economică în activitățile de: învățământ (2,6), sănătate (1,28);

2.1.3 Structura și caracteristicile întreprinderilor din județ

Tabelul 5 Întreprinderi pe clase de mărime

Întreprinderi pe clase de mărime	Anul 2008	Anul 2010	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Pondere 2021
Total jud Harghita	8.585	7.572	7.504	7.804	7.979	8.174	100.00%
0-9 persoane	7.534	6.671	6.518	6.794	7.028	7.207	88.17%
10-49 persoane	870	761	850	876	836	848	10.37%
50-249 persoane	157	121	120	120	101	105	1.28%
250 persoane și peste	24	19	16	14	14	14	0.17%
Total IMM-uri	8.561	7.553	7.488	7.790	7.965	8.160	99.83%
Pondere din total	99.72%	99.75%	99.79%	99.82 %	99.82 %	99.83 %	-
Total întreprinderi mari	24	19	16	14	14	14	0.17%
Pondere din total	0.28%	0.25%	0.21%	0.18%	0.18%	0.17%	-

Sursa: INS baza de date TEMPO

Prin distribuția unităților locale active pe clase de mărime, în anul 2021, observăm că 99.83% sunt IMM-uri, structuri care au un număr mai mic de 250 salariați pe unitate. Structura se menține aprox. constantă în toată perioada de analiză. Întreprinderile mari, cu peste 251 salariați pe unitate sunt în număr de 14 unități în anul 2021, în scădere cu 10 unități față de anul 2008. Întreprinderile mari, cu peste 250 sal. pe unitate reprezintă o pondere de 0.17% din totalul unităților active din județ, însă numărul de salariați, performanța și productivitatea acestora generează valoare adăugată mare în economia județului Harghita.

Microîntreprinderile, sunt structuri cu mai puțin de 10 salariați pe unitate, care reprezintă cea mai mare parte a mediului de afaceri din județ (7.207 unități), adică 88,17%.

Totodată, în anul 2021, microîntreprinderile reprezintă 88,32% din numărului de IMM-uri din județ.

Întreprinderile mici cu 10 până la 49 salariați reprezintă 10,37% din unitățile active din județ, respectiv 10,39% din total IMM-uri.

Întreprinderile mijlocii cu 50 până la 249 salariați reprezintă 1.28% din unitățile active din județ, respective 1,29% din total IMM-uri.

2.2 Resursele naturale (resursele solului și subsolului)

2.2.1 Principalele resurse minerale și energetice

Principala resursă o constituie lemnul. Pădurile alcătuiesc una dintre importanțele bogății naturale ale județului, zona montană concentrând cea mai mare parte din suprafața acoperită cu păduri și totodată cel mai însemnat volum de masă lemnoasă. Pădurile din județul Harghita ocupă 244.198 ha, adică 37 % din suprafața județului. Fondul forestier este format din păduri de molid, brad, fag, stejar care adăpostesc o bogată și variată faună genetică, și importante resurse de fructe de pădure: zmeură, afine, merișoare, mure; o gama variată de ciuperci comestibile și plante medicinale.

Terenul agricol al județului Harghita cuprinde 391.335 ha din care 72.597 ha teren arabil, 139.207 ha de pășuni și 178.519 ha fânețe (asigură condiții favorabile creșterii animalelor, un sector preponderent în asigurarea veniturilor provenite din agricultura județului), 34 ha livezi și pepiniere pomicole, 978 ha vii și pepiniere viticole. Județul Harghita mai cuprinde 244.198 ha păduri și altă vegetație forestieră și 5.027 ha ocupate de ape lacuri și bălți.

Roci utile și minereuri nemetalifere

În general, minereurile nemetalifere au o abundență ridicată în scoarța terestră (ex. argila, calcarul, sarea) și o valoare economică ceva mai redusă decât a altor resurse de subsol. De regulă, multe din minereurile nemetalifere sunt utilizate ca materie primă, prin prelucrarea lor rezultând produse cu importanță crescută pentru diferite ramuri economice și în special ramuri industriale. Astfel, în anumite ramuri industriale substanțele nemetalifere sunt utilizate în anumite procese tehnologice, iar altele sunt utilizate ca materie primă în industria materialelor de construcții. Specificul general al acestei grupe de resurse este faptul că în cele mai multe

cazuri, utilitatea lor economică derivă din calitățile lor naturale intrinseci (ex. talcul - $\text{Mg}_3\text{Si}_4\text{O}_{10}(\text{OH})_2$ nu este folosit pentru a se extrage magneziul, ci se utilizează ca atare).

Una din cele mai reprezentative roci utile este reprezentată de andezit, regăsit într-o mare varietate mineralogică (andezite cu piroxeni, cu hornblendă, cu amfiboli, etc.). Principala utilizare a andezitelor este ca rocă de construcție civilă, industrială sau a infrastructurii de transport feroviar și rutier, în fundații, etc. Acestea li se adaugă diverse varietăți de calcare, inclusiv calcare cristaline și marmură, travertinul, caolinul, gresiile, marnele, pietrișurile și nisipurile. O notă aparte este reprezentată de prezența aragonitului (carbonat de calciu cristalizat în sistem rombic, rezultat în urma procesului de precipitare chimică din izvoare termale suprasaturate), la Corund, cu posibilă utilizare în confecționarea obiectelor de artă.

Conform diversității petrografice de la nivel județean, numărul rocilor utile este semnificativ, fiind distribuite în toate unitățile structurale, așa cum se poate observa în tabelul de mai jos.

Subsolul județului deține:

1. combustibili în zonele Bilbor – Borsec, Miercurea-Ciuc, Tușnad, Remetea, Cristuru Secuiesc, Atid, Lupeni, Secuieni, Șimonești;
2. sare – Praid;
3. caolin – Sânsimion, Miercurea Ciuc, Suseni;
4. cuarț – Cârța
5. cuarțit - Siculeni
6. aragonit – Corund;
7. talc – Borsec;
8. argile – Bilbor, Corund, Cristuru Secuiesc, Odorhei, Secuieni, Sâncrăieni, Sânmartin, Sântimbru, Mădăraș, Dănești, Gheorgheni;
9. balast: Sânsimion, Sântimbru, Odorheiu Secuiesc, Racu, Dănești, Joseni, Gheorgheni, Toplița, Gălăuțas
10. Bentonită: Cârța, Șimonești
11. andezite – Băile Tușnad, Cozmeni, Sânsimion, Sâncrăieni, Vlăhița, Miercurea Ciuc, Lelicieni, Căpâlnița, Zetea, Dealu, Ciceu, Siculeni, Mihăileni, Corund, Dănești, Praid, Suseni, Voșlăbeni, Remetea, Ditrău, Sărmaș, Toplița
12. calcar – Merești, Vlăhița, Sândominic, Gheorgheni;
13. calcar cristalin: Tomești, Sândominic, Voșlăbeni, Suseni, Gheorgheni, Lăzarea
14. calcar dolomit: Lunca de Sus, Cârța, Borsec
15. dolomite – Păuleni-Ciuc, Sândominic, Voșlăbeni;
16. gresii – Plăieșii de Jos, Lueta, Frumoasa;
17. marne – Lunca de Jos, Odorheiu Secuiesc;
18. travertin – Borsec;
19. sienit- Ditrău;
20. nisip – Băile Tușnad
21. nisip cuarțos – Odorheiu Secuiesc
22. pietriș: Mărtiniș, Porumbeni, Cristuru Secuiesc, Brădești, Satu Mare

23. pământuri colorate – Tușnad, Lueta, Vlăhița, Miercurea Ciuc, Racu

24. nisipuri și pietrișuri – albiile principalelor râuri;

2.2.1.1 Resurse energetice

În cazul mineralelor purtătoare de energie (cărbuni, hidrocarburi) utilitatea lor economică derivă din utilizarea energiei acumulate în timpul formării lor.

Pe teritoriul județului Harghita sunt prezente câteva perimetre de exploatare a hidrocarburilor (gaze naturale), localizate pe teritoriul următoarelor UAT-uri: Atid, Avrămești, Brădești, Corund, Cristuru Secuiesc, Feliceni, Lupeni, Odorheiu Secuiesc, Porumbeni, Praid, Săcel, Sândominic, Secuieni, Șimonești, Ulieș și Zetea. Prezența lor se leagă de existența structurilor geologice în care ele sunt cantonate – domurile gazifere, prezente în partea sud-vestică a județului.

Se adaugă zăcămintele de cărbune (cărbune xiloid, cu putere calorică redusă și dispunere în straturi subțiri și discontinue) și turbă, prezente în arealele depresionare intramontane. Suprafețele ocupate de turbării este ridicată, însă valoarea lor energetică este foarte redusă.

2.2.1.2 Resurse metalifere

Utilitatea lor derivă din folosirea metalului conținut de mineralul – resursă. Din această categorie fac parte cuprul (asociat spațial cu zonele de contact dintre zona vulcanică și cea sedimentară și combinat frecvent în zăcământ împreună cu plumbul și zincul) (prezent în UAT-urile Ditrău și Sândominic), mercurul (Sâncrăieni și Siculeni), dar mai ales fierul (siderite), prezent la Lueta, Vlăhița și Siculeni.

Cu privire la zăcămintele de fier de pe teritoriul județului Harghita, se remarcă faptul că ele sunt legate de procesele metalogenetice asociate ciclului alpin, ca rezultat al proceselor magmatice, originea mineralizațiilor ferifere fiind hidrotermal-metasomatică. Minereul sideritic – limonitic are un conținut de fier cuprins între 18 și 35% (Mihail, 1977)

O altă resursă naturală foarte valoroasă este reprezentată de existența a peste 2.000 de izvoare cu apă minerală. La Borsec, Sâncrăieni, Tușnad și Plăieși funcționează stații de îmbuteliere, iar la Borsec și Băile Tușnad o parte din aceste ape sunt utilizate în scopuri terapeutice.

În ultimii ani s-au redeschis minele din perimetru Jolotca în vederea exploatării minereurilor rare și disperse și minereu polimetalic ca urmare a unui contract de servicii geologice și servicii miniere încheiat între Radioactiv Mineral Măgurele S.A, companie aflată în portofoliul Ministerului Economiei, și societatea care deține licența de explorare aferentă perimetrului Jolotca.

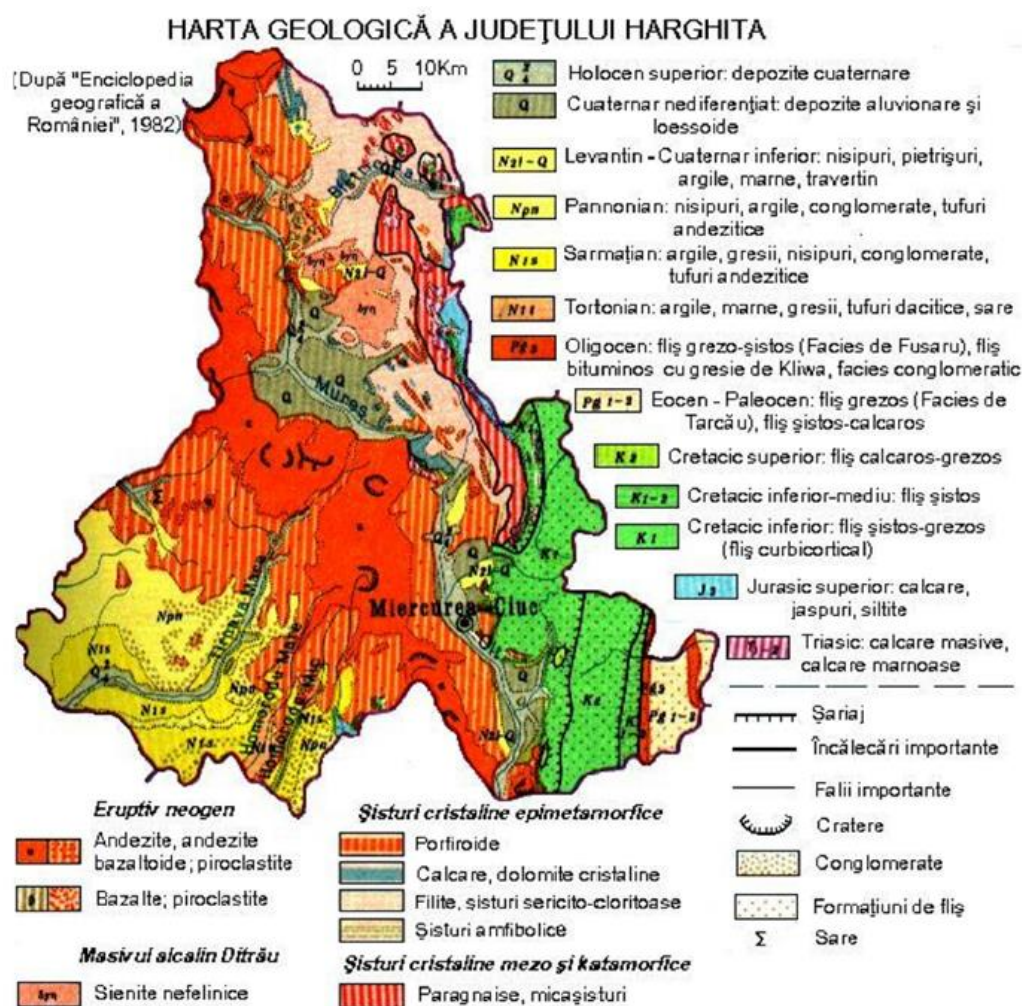


Figura 8 Harta geologică a județului Harghita

sursa: Strategia privind dezvoltarea durabilă a orașului Vlăhița. Județul Harghita

La nivelul datei de 14.03.2023 erau active permisele de exploatare de mai jos:

Tabelul 6. Permise de exploatare active la nivelul județului Harghita, 2023

DENUMIRE AGENT ECONOMIC	ADRESA AGENT ECONOMIC	DENUMIRE PERIMETR U	JUDET PERIMETR U	CIT INSPECTORA T	SUBSTANȚ Ă
ANDESIT-IMPEX S.R.L.	MIHAI EMINESCU, NR. 2, AP. 18, VLAHITA, HR	Andezit Impex	Harghita	Miercurea Ciuc	Andezit ind. si de constr.
ASTOR COM S.R.L. TG.MURES	STR. DEPOZITELOR, NR. 4, TG.MURES, MS	Tarnița	Harghita	Miercurea Ciuc	Andezit
BALAST CENTRUM	CIUC SANGEORGIU, HR	Andezit-Ciuc	Harghita	Miercurea Ciuc	Andezit

SRL CIUC SANGEORGIU					
BALAST CENTRUM SRL CIUC SANGEORGIU	CIUC SANGEORGIU, HR	Balast - Bancu	Harghita	Miercurea Ciuc	Nisip si pietriș
BALNIS BRADESTI SRL	NR. 197/A, CAM. 2, SAT BRADESTI, COM. BRADESTI, HR	Brădești	Harghita	Miercurea Ciuc	Nisip si pietriș
BEN-MAR ROCK S.R.L. GHEORGHIE NI	STR. CARIEREI, NR. 6, GHEORGHIE NI, HR	Lăzarea	Harghita	Miercurea Ciuc	Nisip si pietriș
CUBIC COLOR	LOC. LUETA NR.1304/A	Selters	Harghita	Miercurea Ciuc	Andezit
EGRES-IMPEX S.R.L. CICEU	NR. 650/A, CICEU, HR	Andezit Ciceu	Harghita	Miercurea Ciuc	Andezit
GREEN SZEPVIZ SRL	BISERICII NR. 208, FRUMOASA, HR	Frumoasa	Harghita	Miercurea Ciuc	Nisip si pietriș
HAMERLEMN 2004 SRL JOSENI	NR.123, JOSENI, HR	Hamerlemn 2	Harghita	Miercurea Ciuc	Nisip si pietriș
HAMERLEMN 2004 SRL JOSENI	NR.123, JOSENI, HR	Kovespatak 1	Harghita	Miercurea Ciuc	Andezit
HAMERLEMN 2004 SRL JOSENI	NR.123, JOSENI, HR	Bucin	Harghita	Miercurea Ciuc	Andezit
HAR WASSER ENERGIE SRL	STR. PETOFI SANDOR, NR. 7E, MIERCUREA CIUC, HR	Mădărasul Mare	Harghita	Miercurea Ciuc	Andezit
HAR WASSER ENERGIE SRL	STR. PETOFI SANDOR, NR. 7E, MIERCUREA CIUC, HR	Madarașul nord	Harghita	Miercurea Ciuc	Andezit
INTERHOLZ SRL CIUMANI	CIUMANI, HR	Șumuleu Mic	Harghita	Miercurea Ciuc	Andezit
KADICSFALVI HALASTO S.R.L.	STR. CADISENI, NR. 61,	Cădișeși	Harghita	Miercurea Ciuc	Nisip si pietriș

ODORHEIUL SECUIESC	ODORHEIUL SECUIESC, HR				
LASZLO - CONSTR S.R.L MORARENI	NR. 212, SAT MORARENI, COM. LUPENI, HR	Cehețel	Harghita	Miercurea Ciuc	Nisip si pietriș
LEMECO S.A. MIERCUREA CIUC	Str. Harghita nr. 1, MIERCUREA CIUC, HR	Frumoasa Vest- extindere	Harghita	Miercurea Ciuc	Nisip si pietriș
MIHAITAM PRODOMIX S.R.L JOSENI	NR.107A, JOSENI, HR	Joseni	Harghita	Miercurea Ciuc	Andezit
SIMMA FUTAR S.R.L. ZETEA	STR. PRINCIPALA NR. 1280, ZETEA, HR	Simma Futar	Harghita	Miercurea Ciuc	Nisip si pietriș
STONE HARGHITA S.R.L. MADARAS	NR.466/A, MADARAS, HR	Mădăras Vest	Harghita	Miercurea Ciuc	Andezit ind. si de constr.
TIP AUTOIMPEX SRL TARNOVITA	PRINCIPALA, NR 236, SAT TARNOVITA, COM. BRADESTI, HR	Vârâta	Harghita	Bacau	Nisip si pietriș
TRANS - DEM SRL	NR. 13, LOC. MARTINIS, SAT ORASENI, HR	Locodeni	Harghita	Miercurea Ciuc	Nisip si pietriș
TRANS-KOL- FOREST S.R.L. DITRAU	STR. PETOFI SANDOR NR. 98, DITRAU, HR	Transkol	Harghita	Miercurea Ciuc	Nisip si pietriș
TRANSTRADE CONSTRUCT S.R.L.	NR. 566/B, LUPENI, HR	Morareni- Transtrade	Harghita	Miercurea Ciuc	Nisip si pietriș

Sursa: <https://www.namr.ro/resurse-minerale/licentepermise-active/>

Conform agenției Naționale pentru Resurse Minerale în județul Harghita există următoarele perimetre pentru exploatarea apelor minerale naturale:

Tabelul 7. Perimetre pentru exploatarea apelor minerale la nivelul județului Harghita

Nume perimetru	Substanța	Agent Economic	Adresa agent	Localitate agent
Sâncrăieni	Ape minerale naturale	S.N.A.M. BUCUREȘTI (RAMIN)	STR.SCĂRLĂTESCU, NR. 15, SECTOR 1	BUCUREȘTI

Jigodin	Ape minerale naturale	S.N.A.M. BUCURESTI (RAMIN)	STR.SCĂRLĂTESCU, NR. 15, SECTOR 1	BUCUREȘTI
Borsec	Ape minerale naturale carbogazoase	S.N.A.M. BUCURESTI (RAMIN)	STR.SCĂRLĂTESCU, NR. 15, SECTOR 1	BUCUREȘTI
Tușnad	Ape minerale naturale carbogazoase	S.N.A.M. BUCURESTI (RAMIN)	STR.SCĂRLĂTESCU, NR. 15, SECTOR 1	BUCUREȘTI
Bilbor	Ape minerale naturale carbogazoase	AQUA BILBOR SRL	COM TUNARI, STR. 1 DECEMBRIE, NR. 144-148	
Valea Lungă	Ape minerale naturale carbogazoase	APEMIN TUȘNAD S.A.	GĂRII NR.599	TUȘNAD
Dealul Cetății	Ape minerale naturale carbogazoase	MINERAL QUANTUM S.R.L. SÂNCRĂIENI	Str. Gării nr 600	SÂNCRĂIENI
Borsec	Ape minerale naturale necarbogazoase (plate)	S.N.A.M. BUCUREȘTI (RAMIN)	STR.SCĂRLĂTESCU, NR. 15, SECTOR 1	BUCUREȘTI
Borsec	Ape minerale terapeutice	S.N.A.M. BUCUREȘTI (RAMIN)	STR.SCĂRLĂTESCU, NR. 15, SECTOR 1	BUCUREȘTI

Sursa: <https://www.namr.ro/resurse-minerale/licentepermise-active/>

Principalele resurse energetice ale județului Harghita sunt biomasa și hidroenergia. Potențialul energetic al râurilor din județul Harghita este doar parțial valorificat prin câteva microhidrocentrale amplasate pe mai multe cursuri de apă din județ, rămânând totuși un important potențial hidrologic nevalorificat. Potențialul biomasei, reprezentat de cantitatea mare de deșeuri forestiere (generate de existența a numeroase firme care exploatează lemnul) și de plantele energetice și reziduurile agricole valorificabile în scopuri energetice este o altă resursă de energie importantă a județului. Potrivit unui studiu realizat de ICEMENERG SA potențialul energetic al biomasei la nivelul județului Harghita s-ar ridica la circa 207 Terajouli.

Potrivit studiului mai sus amintit, județul Harghita dispune și de un potențial apreciabil de producere a energiei din surse geotermale. Extracția gazului metan din domurile gazifere din sud-vestul județului are o tradiție de aproape 100 ani. Producția de gaze naturale s-a ridicat în anul 2008 la 170932 mii mc, completând tabloul resurselor energetice ale județului Harghita.

Această ramură economică a fost favorizată în dezvoltarea sa de prezenta unor importante resurse de materii prime diverse, în speță lemn, minereuri neferoase și auroargintifere, sare, materiale de construcții, o forță de muncă calificată și unele tradiții cum ar fi manufactura în evul mediu și producția de fabrică începând din secolul al XIX.

2.2.2 Structura fondului funciar (resurse agricole, forestiere, piscicole)

La fel ca și în celelalte județe din România, fondul funciar al județului Harghita a cunoscut schimbări profunde în perioada post-comunistă, marcată de Legea din 1991, schimbarea proprietarilor, fragmentarea terenurilor agricole, lipsa strategiei pe termen lung și neadaptarea practicilor la condițiile fizico-geografice existente.

În anul 2021 suprafața agricolă a județului Harghita reprezenta 58,96 % din suprafața totală, ponderea cea mai mare parte fiind reprezentată de suprafața ocupată de fânețe, urmată de suprafața ocupată de pășuni ,suprafață arabilă, livezi si vii. Suprafața agricolă a județului Harghita a scăzut față de anul 1990 cu 15.108 hectare. Suprafața ocupată de fânețe a crescut în anul 2021 la 178.519 ha, reprezentând o creștere de 9% față de suprafața ocupată de fânețe în anul 1990. Suprafața ocupată de păduri reprezintă 36.79 % din suprafața totală a județului, în creștere față de anii analizați 1990, 2000, 2010,2014.

Tabelul 8 Structura terenurilor la nivel județean 1990- 2021(ha)

	1990	2000	2010	2014	2021
Total	663,890	663,890	663,890	663,890	663,685
Sup agricolă	406,443	406,436	396,538	395,393	391,335
Arabilă	92,739	92,729	91,715	78,453	72,597
Pășuni	148,206	148,156	146,485	153,385	139,207
Fânețe	163,881	164,058	157,538	162,739	178,519
Vii și pepiniere viticole	77	77	35	35	34
Livezi și pepiniere pomicole	1,540	1,416	765	781	978
Neagricole	-	257,454	267,352	268,497	272,350
Păduri și altă vegetație forestieră	232,545	232,545	236,911	237,574	244,198
Ape, bălți	4,251	4,252	4,242	5,066	5,027
Construcții	-	9,449	9,812	12,671	10,349
Căi comunicații	-	8,154	8,144	8,555	8,024
Degradate	-	3,054	8,243	4,631	4,752

Sursa: date furnizate CJ Harghita

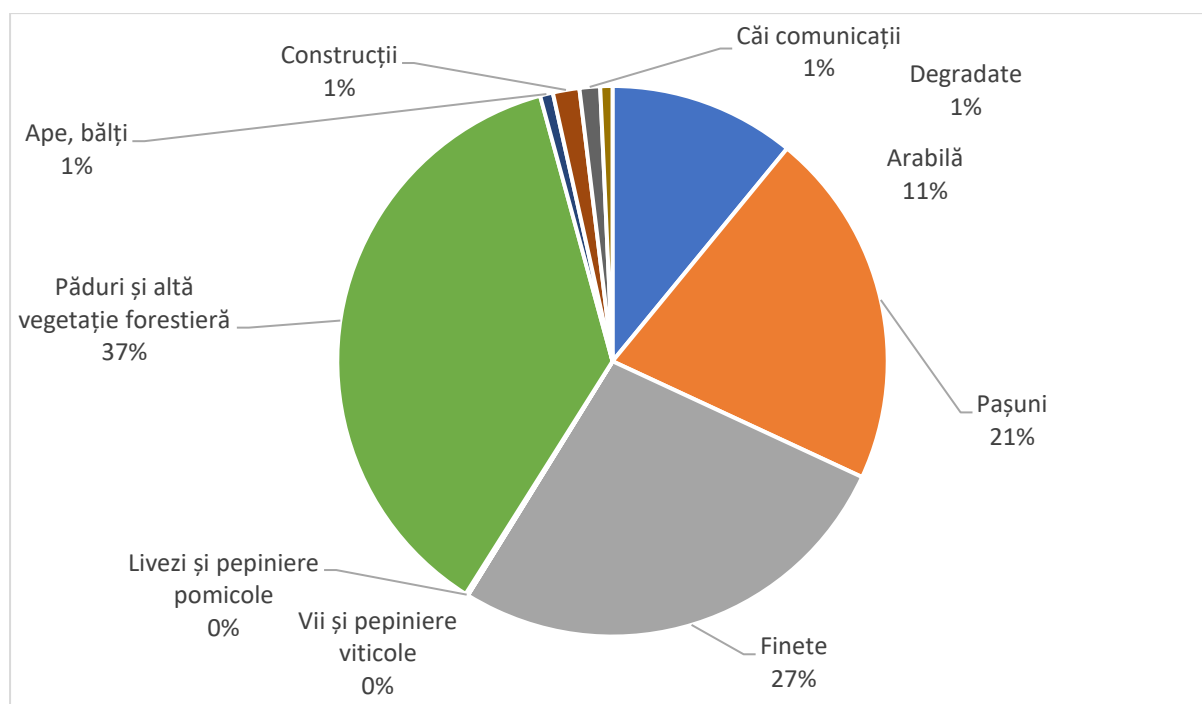


Figura 9 Ponderea suprafețelor în funcție de destinație în județul Harghita în anul 2014.

Sursa: Prelucrare date furnizate CJ Harghita

Analizând graficul structurii fondului funciar al județului Harghita se observă ponderea mare a suprafeței ocupate de păduri și altă vegetație forestieră – 37%. Datorită reliefului preponderant montan suprafețele agricole dețin ponderi modeste: suprafețele ocupate de fânețe -27%, pășuni – 31%, suprafață arabilă – 11%, livezi și vii sub 1%.

Județul Harghita are cea mai mare suprafață de pajiști din România, de peste trei sute de mii de hectare, mai precis 317.726 ha. Colaborarea între autoritățile locale și județene prin întocmirea amenajamentelor pastorale susțin menținerea biodiversității, creșterea productivității și a capacității de regenerare a plantelor sunt câteva dintre obiectivele.

Potrivit datelor statistice din 2021, județul are 317.726 hectare de pajiști din care 139.207 hectare sunt pășuni și 178.519 hectare o reprezintă fânețele, ceea ce rezultă să situează pe primul loc la nivel național la acest capitol.

2.2.2.1 Suprafața fondului funciar, la nivel de UATB - județul Harghita

Tabelul 9 Suprafața fondului funciar, la nivel de UATB - județul Harghita

Localități	Ani					Pondere 2021/1990 (%)	Pondere din total județ (%)
	Anul 1990	Anul 2000	Anul 2010	Anul 2014	Anul 2021		

	UM: Ha						
TOTAL	663,890	663,890	663,890	663,890	663,890	100.00%	-
MUNICIPIUL MIERCUREA CIUC	11,766	11,766	11,766	11,886	11,886	101.02%	1.89%
MUNICIPIUL GHEORGHENI	22,202	22,202	22,202	22,051	22,051	99.32%	3.50%
MUNICIPIUL ODORHEIU SECUIESC	4,779	4,779	4,779	4,712	4,712	98.60%	0.75%
MUNICIPIUL TOPLIȚA	33,830	33,830	33,830	33,770	33,770	99.82%	5.36%
ORAȘ BĂILE TUȘNAD	189	189	189	189	189	100.00%	0.03%
ORAȘ BĂLAN	185	233	233	141	141	76.22%	0.02%
ORAȘ BORSEC	9,236	9,236	9,236	6,143	6,143	66.51%	0.97%
ORAȘ CRISTURU SECUIESC	4,511	4,462	5,323	5,384	5,384	119.35%	0.85%
ORAȘ VLĂHIȚA	7,444	7,444	7,444	7,525	7,525	101.09%	1.19%
ATID	13,778	13,778	13,778	13,682	13,682	99.30%	2.17%
AVRĂMEȘTI	5,842	5,842	5,842	5,814	5,814	99.52%	0.92%
BILBOR	21,555	22,731	22,731	22,686	22,685	105.24%	3.60%
BRĂDEȘTI	8,079	5,670	3,122	3,151	3,151	39.00%	0.50%
CAPĂLNIȚA	7,564	7,564	7,564	7,497	7,497	99.11%	1.19%
CÂRȚA	16,847	14,847	8,115	7,994	7,994	47.45%	1.27%
CICEU	-	-	6,941	7,016	7,016	#VALUE!	1.11%
CIUCSÂNGEORGI U	24,072	24,072	24,072	24,223	24,223	100.63%	3.84%
CIUMANI	9,683	9,683	9,683	9,541	9,544	98.56%	1.51%
CORBU	12,049	14,049	14,049	17,073	17,073	141.70%	2.71%
CORUND	11,351	11,351	11,351	11,436	11,436	100.75%	1.81%
COZMENI	-	-	7,050	6,998	6,998	#VALUE!	1.11%

DĂNEȘTI	12,891	12,891	6,293	6,337	6,337	49.16%	1.01%
DÂRJIU	4,196	4,196	4,196	4,206	4,206	100.24%	0.67%
DEALU	9,695	9,695	9,695	9,495	9,495	97.94%	1.51%
DITRĂU	11,449	11,449	11,449	11,368	11,368	99.29%	1.80%
FELICENI	7,600	7,600	7,600	7,649	7,649	100.64%	1.21%
FRUMOASA	8,406	8,406	8,406	8,427	8,427	100.25%	1.34%
GĂLĂUȚAȘ	2,943	2,943	2,943	3,042	3,042	103.36%	0.48%
JOSENI	20,401	22,401	22,401	22,321	22,321	109.41%	3.54%
LĂZAREA	10,088	8,088	8,088	8,156	8,156	80.85%	1.29%
LELICENI	-	-	3,584	3,629	3,629	#VALUE!	0.58%
LUETA	10,166	10,166	10,166	10,433	10,227	100.60%	1.62%
LUNCA DE JOS	11,907	13,141	13,141	13,879	13,879	116.56%	2.20%
LUNCA DE SUS	8,261	8,261	8,261	8,262	8,262	100.01%	1.31%
LUPENI	12,519	12,519	12,519	12,535	12,534	100.12%	1.99%
MĂDĂRAȘ	-	-	6,600	6,588	6,588	#VALUE!	1.04%
MĂRTINIȘ	13,931	13,931	13,935	14,162	14,162	101.66%	2.25%
MEREȘTI	10,846	10,846	10,846	10,849	10,849	100.03%	1.72%
MIHĂILENI	8,359	8,359	8,359	8,272	8,272	98.96%	1.31%
MUGENI	11,509	11,509	6,560	6,442	6,442	55.97%	1.02%
OCLAND	6,129	6,129	6,129	6,110	6,110	99.69%	0.97%
PĂULENI-CIUC	4,956	4,956	4,956	4,723	4,723	95.30%	0.75%
PLĂIEȘII DE JOS	30,252	30,252	30,252	29,569	29,569	97.74%	4.69%
PORUMBENI	-	-	4,087	4,189	4,189	#VALUE!	0.66%
PRAID	18,003	18,003	18,003	18,046	18,046	100.24%	2.86%
RACU	-	-	4,740	4,653	4,653	#VALUE!	0.74%
REMETEA	10,600	10,600	10,600	10,773	10,773	101.63%	1.71%
SĂCEL	9,055	7,427	7,427	7,296	7,296	80.57%	1.16%

SÂNCRĂIENI	14,208	14,208	5,330	5,223	5,223	36.76%	0.83%
SANDOMINIC	15,050	15,050	15,050	15,129	15,129	100.52%	2.40%
SANMARTIN	11,215	11,215	4,164	4,861	4,861	43.34%	0.77%
SANSIMION	6,744	6,744	6,744	6,645	6,645	98.53%	1.05%
SÂNTIMBRU	-	-	5,294	5,502	5,502	#VALUE!	0.87%
SĂRMAȘ	7,012	7,012	7,012	6,930	6,930	98.83%	1.10%
SATU MARE	-	-	3,989	4,113	4,113	#VALUE!	0.65%
SECUIENI	2,415	4,043	4,043	3,982	3,982	164.89%	0.63%
SICULENI	15,620	15,620	3,939	4,031	4,031	25.81%	0.64%
ȘIMONEȘTI	11,828	11,828	11,828	11,618	11,618	98.22%	1.84%
SUBCETATE	6,111	5,111	5,111	5,166	5,166	84.54%	0.82%
SUSENI	22,092	22,092	22,092	22,294	22,294	100.91%	3.54%
TOMEȘTI	-	-	6,730	6,777	6,777	#VALUE!	1.07%
TULGHEȘ	23,447	24,447	24,447	24,396	24,396	104.05%	3.87%
TUȘNAD	7,664	7,664	7,664	7,646	7,646	99.77%	1.21%
ULIEȘ	7,063	7,063	7,063	6,868	6,868	97.24%	1.09%
VĂRȘAG	7,669	7,669	7,669	7,792	7,792	101.60%	1.24%
VOȘLĂBENI	5,952	5,952	5,952	5,628	5,628	94.56%	0.89%
ZETEA	20,676	20,676	19,233	18,966	18,966	91.73%	3.01%

Sursa: INS baza de date TEMPO

După fondul funciar total deținut la nivel de UATB se constată că cele mai mari suprafețe de terenuri sunt înregistrate în următoarele localități : Toplița (33.770 ha), Plăieșii de Jos(29.569 ha), Tulgheș (24.396 ha), Ciucsângeorgiu (24.223 ha), Bilbor (22.685 ha), Joseni (22.321 ha), Gheorgheni (22.051 ha).

2.2.2.2 Repartiția terenurilor agricole în totalul suprafeței de teren din UATB – județul Harghita

Tabelul 10 Repartiția terenurilor agricole în totalul suprafeței de teren din UATB – județul Harghita(ha)

Localități	Total	Agricola	Arabilă	Pășuni	Finețe	Vii	Livezi	% supr. arabila din total	% pășuni din total	%finețe din total
TOTAL	663,890	391,335	72,497	139,207	178,519	34	978	10.92 %	20.97 %	26.89 %
MIERCUREA CIUC	11,886	6,092	1,485	2,117	2,490	0	0	12.49 %	17.81 %	20.95 %
GHEORGHENI	22,051	11,708	1,215	6,406	4,087	0	0	5.51%	29.05 %	18.53 %
MUNICIPIUL ODORHEIU SECUIESC	4,712	3,303	1,000	747	1,554	0	2	21.22 %	15.85 %	32.98 %
MUNICIPIUL TOPLIȚA	33,770	20,091	330	3,587	16,174	0	0	0.98%	10.62 %	47.89 %
ORAȘ BĂILE TUȘNAD	189	28	2	11	15	0	0	1.06%	5.82%	7.94%
ORAȘ BĂLAN	141	24	7	0	17	0	0	4.96%	0.00%	12.06 %
ORAȘ BORSEC	6,143	1,022	21	766	235	0	0	0.34%	12.47 %	3.83%
ORAȘ CRISTURU SECUIESC	5,384	3,668	1,335	1,258	1,012	11	52	24.80 %	23.37 %	18.80 %
ORAȘ VLĂHIȚA	7,525	3,605	206	1,057	2,342	0	0	2.74%	14.05 %	31.12 %
ATID	13,682	9,401	3,110	2,051	4,235	5	0	22.73 %	14.99 %	30.95 %
AVRĂMEȘTI	5,814	3,686	1,041	903	1,692	5	45	17.91 %	15.53 %	29.10 %
BILBOR	22,686	5,085	40	3,381	1,664	0	0	0.18%	14.90 %	7.33%
BRĂDEȘTI	3,151	2,433	625	859	949	0	0	19.83 %	27.26 %	30.12 %
CĂPÂLNIȚA	7,497	4,955	115	2,498	2,342	0	0	1.53%	33.32 %	31.24 %
CĂRȚA	7,994	6,192	1,019	1,746	3,427	0	0	12.75 %	21.84 %	42.87 %

CICEU	7,016	3,807	641	1,256	1,910	0	0	9.14%	17.90 %	27.22 %
CIUCSÂNGEORGI U	24,223	14,897	2,564	3,849	8,484	0	0	10.58 %	15.89 %	35.02 %
CIUMANI	9,541	5,348	1,421	974	2,953	0	0	14.89 %	10.21 %	30.95 %
CORBU	17,073	6,940	121	4,870	1,949	0	0	0.71%	28.52 %	11.42 %
CORUND	11,436	6,599	543	3,213	2,838	0	5	4.75%	28.10 %	24.82 %
COZMENI	6,998	4,211	1,144	891	2,176	0	0	16.35 %	12.73 %	31.09 %
DĂNEȘTI	6,337	4,474	1,003	1,652	1,819	0	0	15.83 %	26.07 %	28.70 %
DÂRJIU	4,206	3,617	924	986	1,665	0	42	21.97 %	23.44 %	39.59 %
DEALU	9,495	5,999	597	1,814	3,317	0	271	6.29%	19.10 %	34.93 %
DITRĂU	11,368	7,912	1,130	4,204	2,578	0	0	9.94%	36.98 %	22.68 %
FELICENI	7,649	6,172	1,641	2,117	2,364	0	50	21.45 %	27.68 %	30.91 %
FRUMOASA	8,427	6,124	1,659	1,583	2,882	0	0	19.69 %	18.78 %	34.20 %
GĂLĂUȚAȘ	3,042	2,611	137	844	1,630	0	0	4.50%	27.74 %	53.58 %
JOSENI	22,321	14,132	2,565	5,208	6,359	0	0	11.49 %	23.33 %	28.49 %
LĂZAREA	8,156	6,346	2,739	831	2,776	0	0	33.58 %	10.19 %	34.04 %
LELICENI	3,629	2,734	1,030	372	1,332	0	0	28.38 %	10.25 %	36.70 %
LUETA	10,433	7,194	205	1,737	5,217	0	35	1.96%	16.65 %	50.00 %
LUNCA DE JOS	13,879	9,254	156	5,105	3,993	0	0	1.12%	36.78 %	28.77 %
LUNCA DE SUS	8,262	5,650	232	3,075	2,343	0	0	2.81%	37.22 %	28.36 %
LUPENI	12,535	8,757	2,498	3,418	2,676	0	165	19.93 %	27.27 %	21.35 %
MĂDĂRAȘ	6,588	3,330	614	1,110	1,606	0	0	9.32%	16.85 %	24.38 %
MĂRTINIȘ	14,162	10,937	3,951	4,246	2,740	0	0	27.90 %	29.98 %	19.35 %

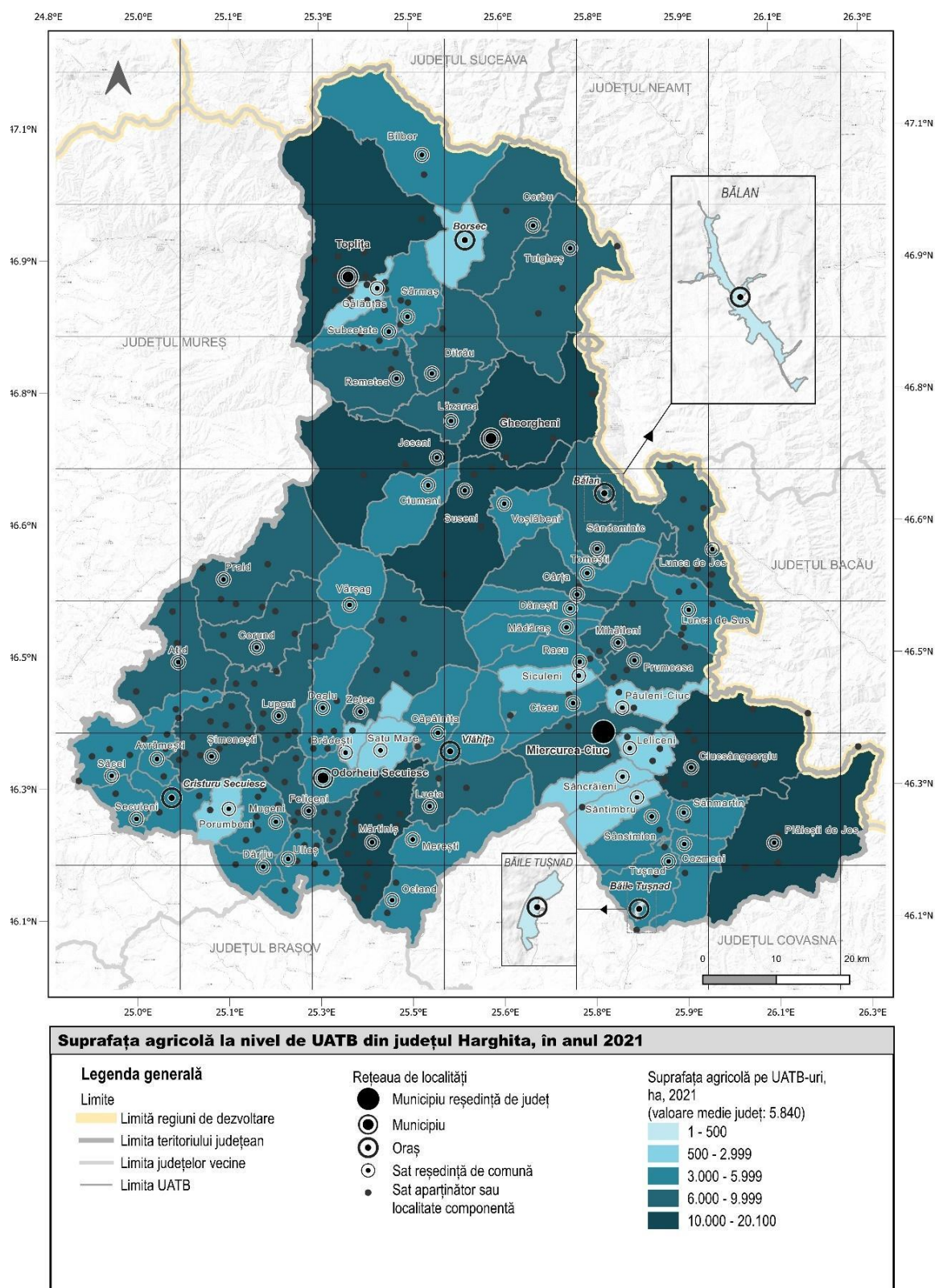
MEREȘTI	10,849	5,051	209	1,753	3,089	0	0	1.93%	16.16 %	28.47 %
MIHĂILENI	8,272	6,151	1,512	1,841	2,798	0	0	18.28 %	22.26 %	33.82 %
MUGENI	6,442	4,643	1,732	864	2,006	0	41	26.89 %	13.41 %	31.14 %
OCLAND	6,110	4,440	748	1,457	2,235	0	0	12.24 %	23.85 %	36.58 %
PĂULENI-CIUC	4,723	2,877	997	1,156	724	0	0	21.11 %	24.48 %	15.33 %
PLĂIEȘII DE JOS	29,569	16,257	1,540	10,091	4,621	0	5	5.21%	34.13 %	15.63 %
PORUMBENII-MARI	4,189	2,609	513	686	1,372	0	38	12.25 %	16.38 %	32.75 %
PRAID	18,046	8,403	1,002	3,798	3,601	0	2	5.55%	21.05 %	19.95 %
RACU	4,653	3,253	900	1,045	1,308	0	0	19.34 %	22.46 %	28.11 %
REMETEA	10,773	8,382	2,377	2,531	3,474	0	0	22.06 %	23.49 %	32.25 %
SĂCEL	7,296	4,759	1,883	1,471	1,400	5	0	25.81 %	20.16 %	19.19 %
SÂNCRĂIENI	5,223	2,559	832	1,169	458	0	0	15.93 %	22.38 %	8.77%
SANDOMINIC	15,129	7,353	784	3,124	3,445	0	0	5.18%	20.65 %	22.77 %
SÂNMARTIN	4,861	3,386	1,109	450	1,827	0	0	22.81 %	9.26%	37.58 %
SÂNSIMION	6,645	4,530	1,940	779	1,811	0	0	29.19 %	11.72 %	27.25 %
SÂNTIMBRU	5,502	2,660	1,065	747	848	0	0	19.36 %	13.58 %	15.41 %
SĂRMAȘ	6,930	5,131	392	2,601	2,136	0	2	5.66%	37.53 %	30.82 %
SATU MARE	4,113	2,878	233	586	2,059	0	0	5.66%	14.25 %	50.06 %
SECUIENI	3,982	3,468	1,443	668	1,348	6	3	36.24 %	16.78 %	33.85 %
SICULENI	4,031	2,559	620	780	1,159	0	0	15.38 %	19.35 %	28.75 %
ȘIMONEȘTI	11,618	8,032	3,274	1,160	3,377	2	219	28.18 %	9.98%	29.07 %
SUBCETATE	5,166	3,570	426	1,240	1,903	0	1	8.25%	24.00 %	36.84 %

SUSENI	22,294	12,373	2,574	3,208	6,591	0	0	11.55 %	14.39 %	29.56 %
TOMEȘTI	6,777	5,562	757	2,156	2,649	0	0	11.17 %	31.81 %	39.09 %
TULGHEȘ	24,396	7,266	160	4,897	2,209	0	0	0.66%	20.07 %	9.05%
TUȘNAD	7,646	3,893	1,770	840	1,283	0	0	23.15 %	10.99 %	16.78 %
ULIEȘ	6,868	5,504	735	1,680	3,089	0	0	10.70 %	24.46 %	44.98 %
VĂRȘAG	7,792	3,258	423	1,758	1,077	0	0	5.43%	22.56 %	13.82 %
VOȘLĂBENI	5,628	4,537	410	798	3,329	0	0	7.29%	14.18 %	59.15 %
ZETEA	18,966	7,653	1,071	3,131	3,451	0	0	5.65%	16.51 %	18.20 %

Sursa: INS baza de date TEMPO

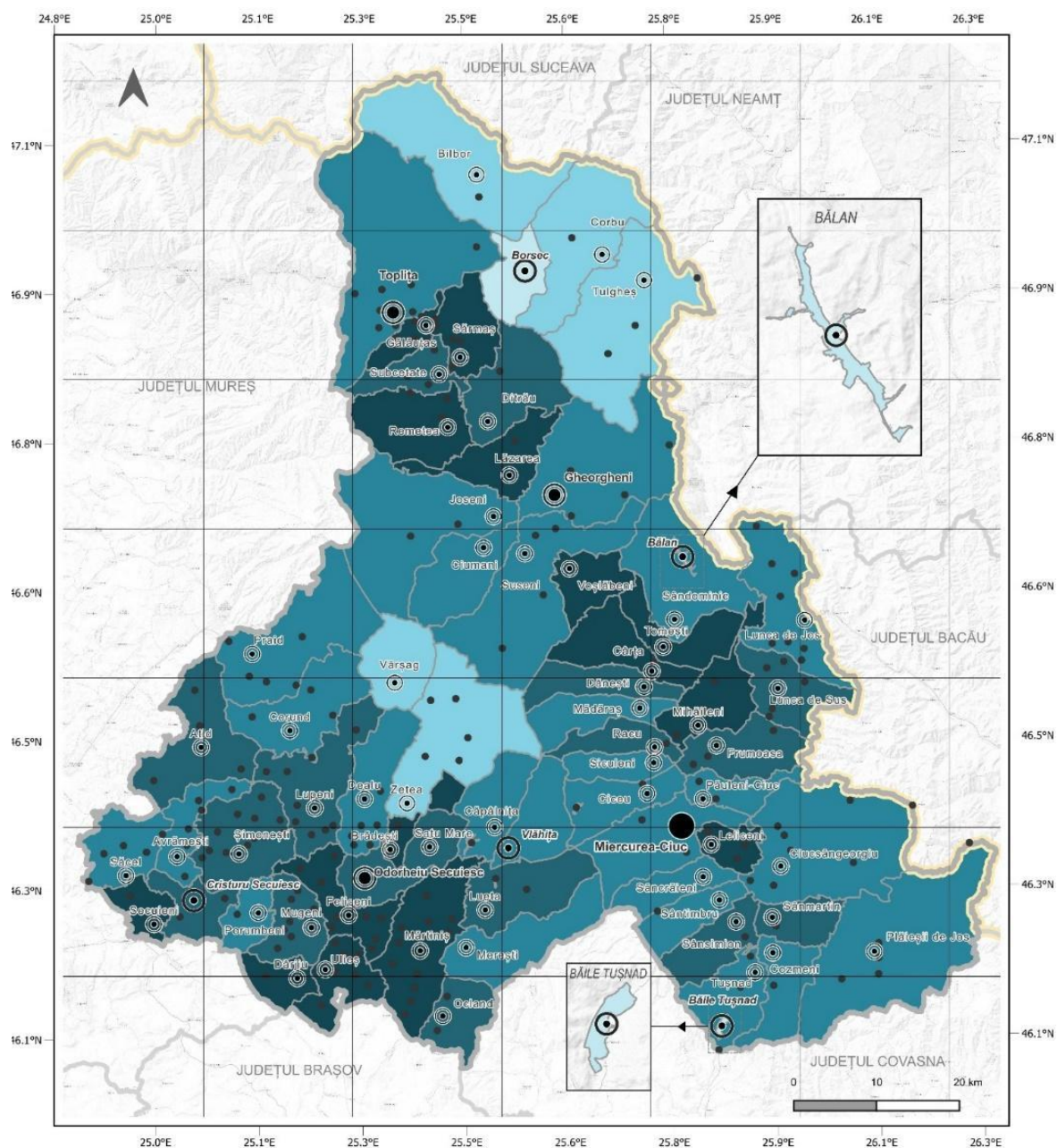
La nivelul Județului Harghita cele mai mari suprafețelor agricole se găsesc în următoarele localități: Toplița 20.091 ha, Plăieșii de jos 16.257 ha, Ciucsângeorgiu 14.897 ha, Joseni 14.132 ha, Suseni 12.373 ha, Gheorgheni 11.708 ha, Mărtiniș 10.937 ha, Atid 9.401 ha, Lunca de Jos 9.254 ha, Lupeni 8.757 ha, Praid 8.403 ha, Remetea 8.382 ha, Șimonești 8.032 ha.

Ponderi mici ale suprafețelor agricole se înregistrează în localitățile: Băile Tușnad 28 ha, Bălan 24 ha, Borsec 1.022 ha



Cartograma 1 Suprafața agricolă la nivel de UATB din județul Harghita, în anul 2021

Sursa: Autorii



Cartograma 2 Ponderea suprafeței agricole în suprafața totală pe UATB din județul Harghita, 2021

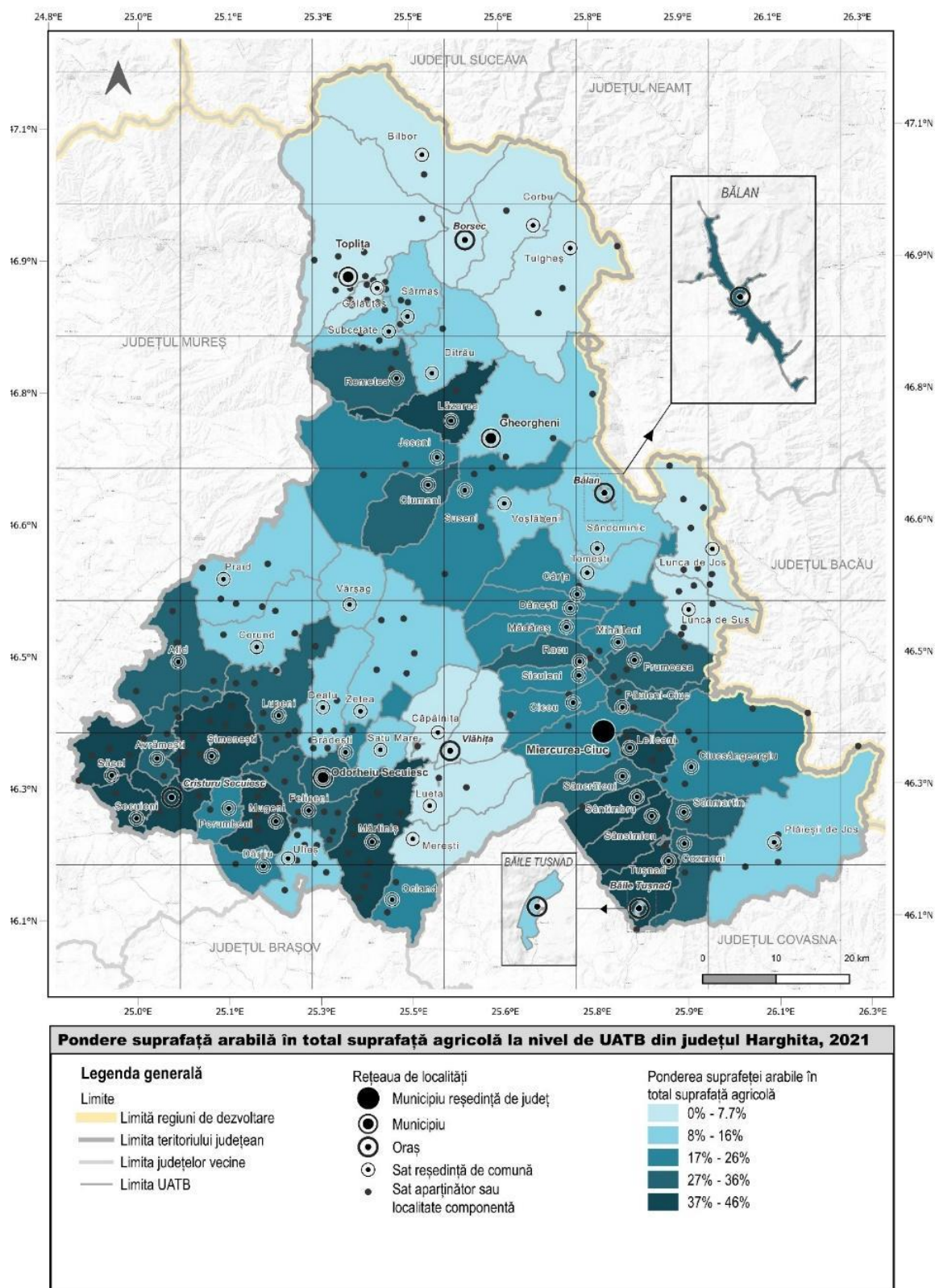
Sursa: Autorii

Prin pondere suprafețelor de terenuri agricole, în totalul suprafețelor de teren din UATB, se constată că 7 localități au o pondere a terenurilor agricole de peste 80% de terenuri agricole în totalul suprafeței de terenuri. Dintre localitățile cu un pronunțat caracter agrar, identificăm localitățile: Secuieni (87,09%), Dârjiu (86%), Gălăușas (85,83%), Tomești (82,07%), Feliceni (80,69%), Voșlăbeni (80,61%), Ulieș (80,14%).

Ponderi mai reduse ale suprafețelor de terenuri agricole, sub 25% din totalul suprafețelor de teren la nivel de UATB, se înregistrează în localitățile : Băile Tușnad (14,81%), Borsec (16,64%), Bălan (17,02%), Bilbor (22,41%).

Cele mai extinse suprafețe de terenuri agricole – peste 10.000 de ha sunt în localitățile: Toplița (20.091 ha), Plăieșii de jos (16.257 ha), Ciucsângeorgiu (14.897 ha), Joseni (14.132 ha), Suseni (12.373 ha) Gheorgheni (11.708 ha), Mărtiniș (10.937 ha).

Cele mai mici suprafețe de terenuri agricole, sub 1500 ha sunt în localitățile: Bălan (24 ha), Tușnad (28 ha), Borsec (1.022 ha)



Cartograma 3 Pondere suprafață arabilă în total suprafață agricolă la nivel UATB din județul Harghita, 2021

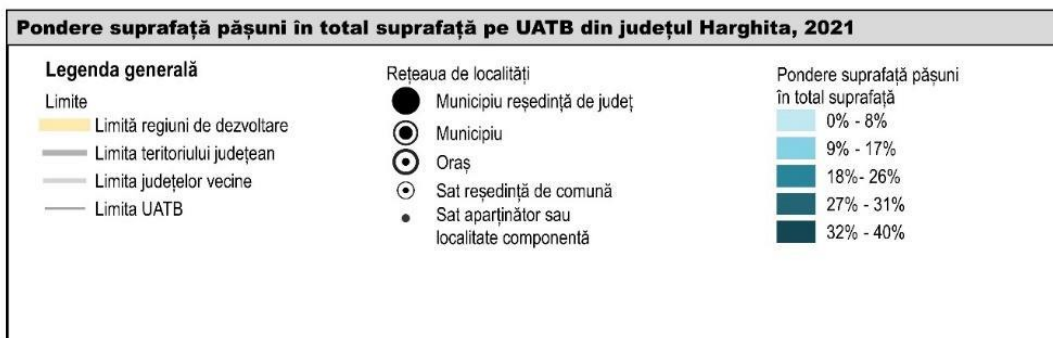
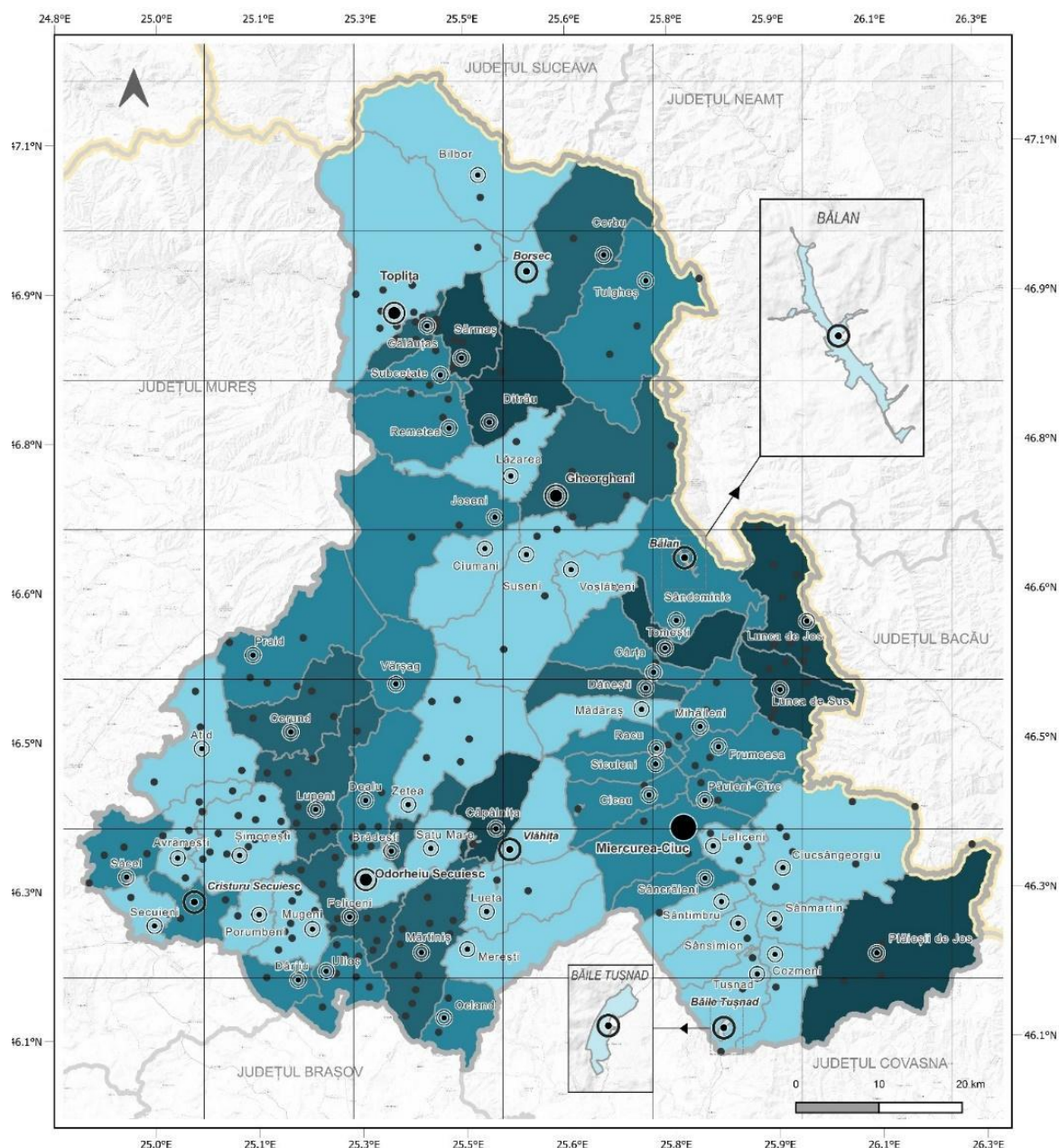
Sursa: Autorii

Ponderile cele mai mari ale suprafețelor arabile din total suprafață administrativă (peste 25%) sunt înregistrate în localitățile: Secuieni (36,24%), Lăzarea (33,58%), Sânsimion (29,19%), Lelicieni (28,38%), Șimonești(28,18%),Mărtiniș (27,90%), Mugeni (26,89%), Săcel (25,81%).

Suprafețe mai mici ale terenurilor arabile (sub 5% din teritoriu) se întâlnesc în localitățile: Bilbor (0,18%), Borsec (0,34%), Tulgheș (0,66%), Corbu (0,71%), Toplița (0,98%), Băile Tușnad (1,06%), Lunca de jos (1,12%), Căpâlnița(1,53%), Merești(1,93%), Lueta (1,96%), Lunca de jos (2.81%), Corund (4,75%),

Ponderi mari ale suprafețelor arabile în totalul suprafeței agricole sunt întâlnite în localitățile: Tușnad 45,47%, Lăzarea 43,16%, Sânsimion 42,83%, Secuieni 41,61%,Șimonești 40,76%, Sântimbru 40,04%, Săcel 39,57%, Lelicieni 37,67%, Mugeni 37,30%, Păuleni-Ciuc 34,65%

Ponderi mici ale suprafeței arabile în total suprafață agricolă sunt înregistrate în localitățile: Toplița 1,64%, Lunca de Jos 1,69%, Corbu 1,74% Borsec 2,05%, Tulgheș 2,20%, Căpâlnița 2,32%

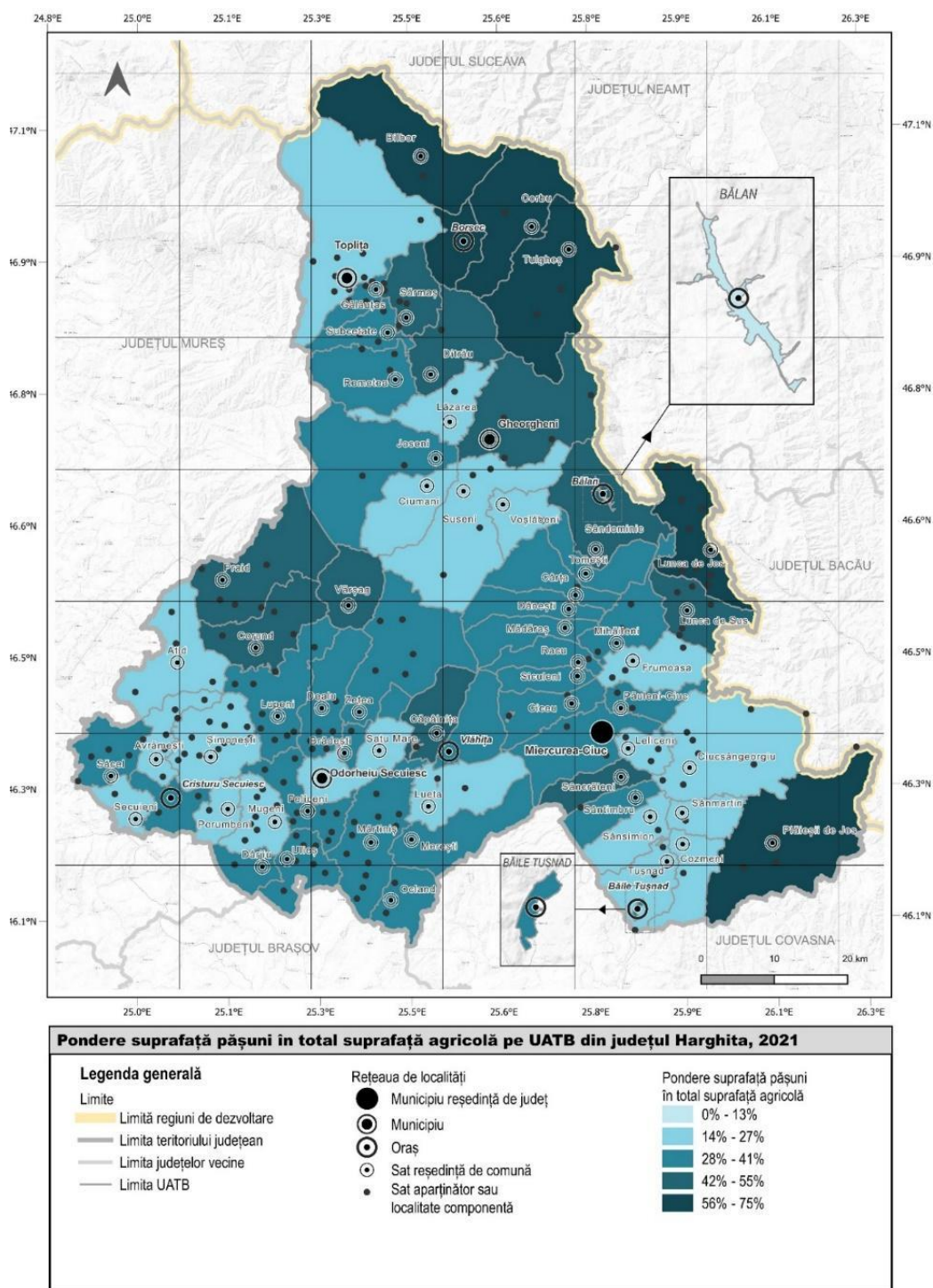


Cartograma 4 Pondere suprafață pășuni în total suprafață pe UATB din județul Harghita, 2021

Sursa: Autorii

Ponderi mari ale suprafețelor ocupate cu pășuni (peste 30%) din totalul suprafeței administrative au fost raportate în localitățile: Sărmaș (37,53%), Ditrău (36,98%), Lunca de Jos (36,78%), Plăieșii de Jos (34,13%), Căpâlnița(33,32%), Tomești (31,81%).

Ponderi mai mici (sub 10%) ale suprafețelor ocupate cu pășuni regăsim în localitățile: Bălan (0%),Băile Tușnad (5,82%), Sânmartin (9,26%), Șimonești(9,98%)

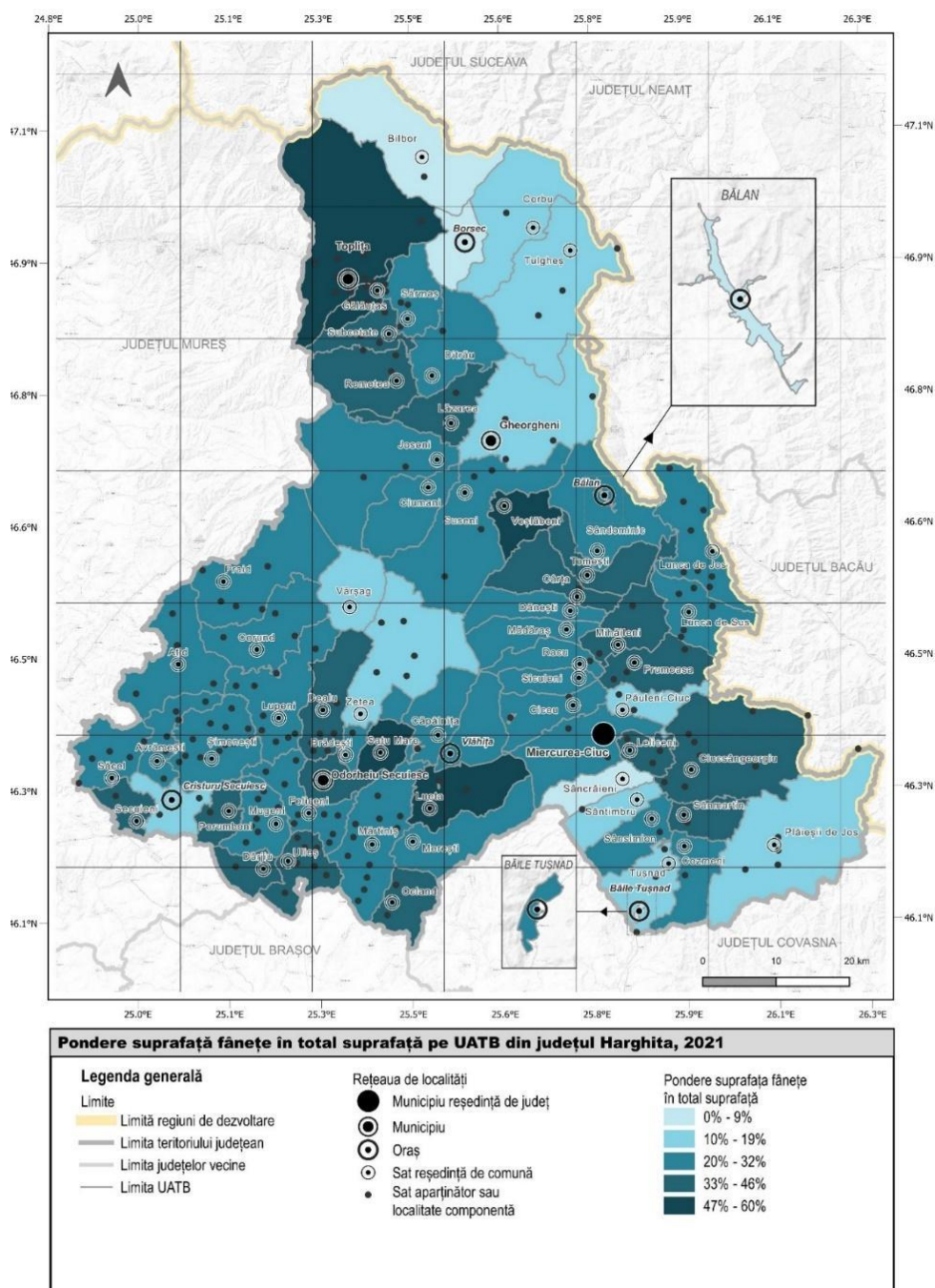


Cartograma 5 Pondere suprafață de pășuni în total suprafață agricolă pe UATB din județul Harghita, 2021

Sursa: Autorii

Ponderi mai mari decât media județeană ale suprafețelor ocupate de pășuni în suprafață agricolă sunt înregistrare în localitățile: Borsec 74,95%, Corbu 70,17%, Tulgheș 67,40%, Bilbor 66,49%, Plăieșii de Jos 62,07%, Lunca de Jos 55,17%, Gheorgheni 54,71%, Lunca de Sus 54,42%, Ditrău 53,13%, Căpâlnița 50,41%.

O pondere redusă a suprafețelor ocupate cu pășuni în suprafață agricolă sunt la nivelul localităților: Lăzarea 13,09%, Sânmartin 13,29%, Lelicieni 13,61%, Șimonești 14,44%, Sânsimion 17,20%, Voșlăbeni 17,59%, Toplița 17,85%, Ciurmani 18,21%, Mugeni 18,61%.

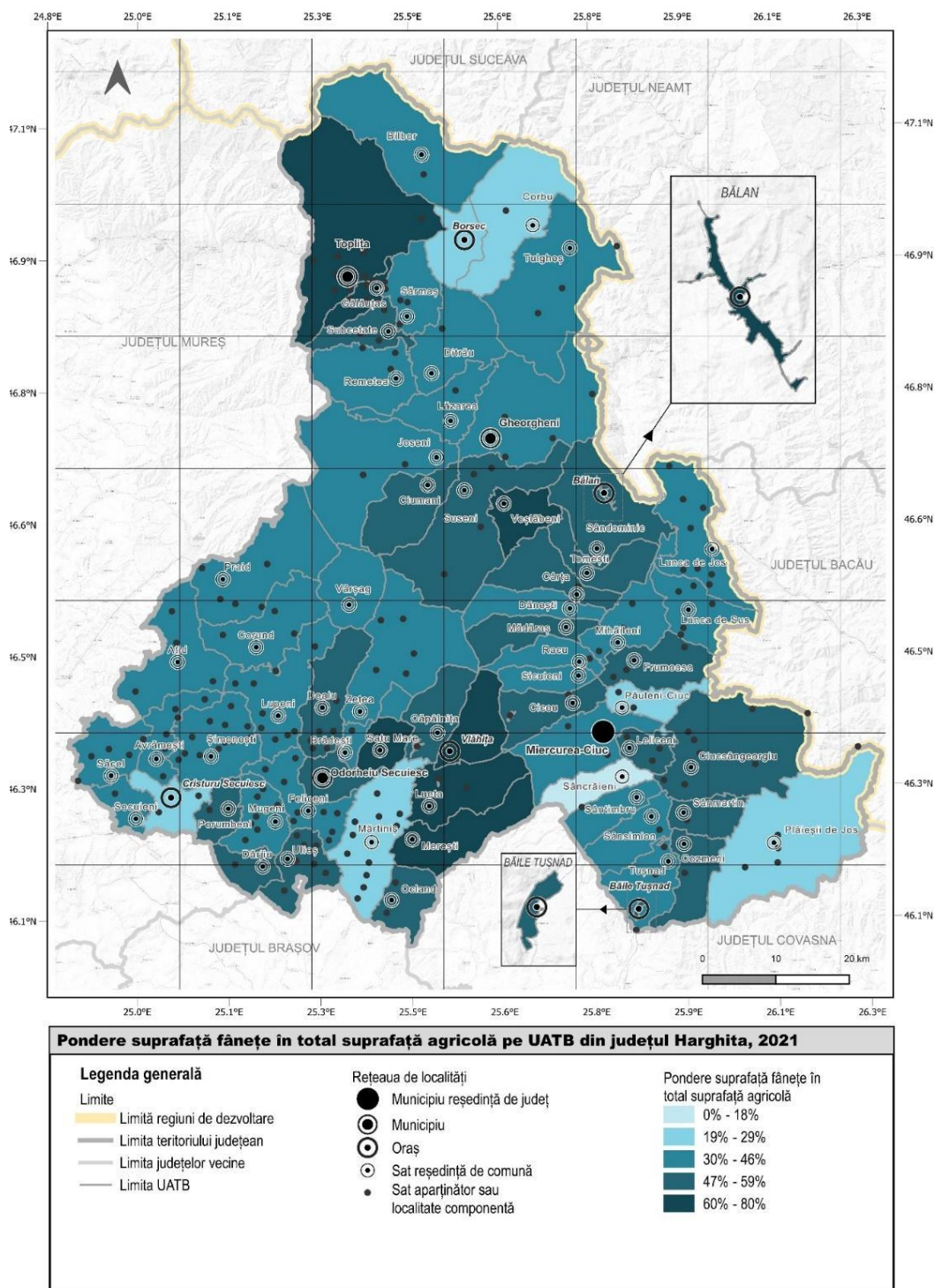


Cartograma 6 Pondere suprafață fânețe în total suprafață pe UATB din județul Harghita, 2021

Sursa: Autorii

Suprafețele cele mai mari ocupate de fânețe sunt identificate în localitățile: Gălăuș (53,58%), Satu Mare (50,06%), Lueta (50%), Toplița (47,89%), Ulieș (44,98%), Cârța (42,87%)

Cele mai mici ponderi ocupate de fânețe (sub 10%) întâlnim în localitățile: Tulgheș (9,05%), Sâncrăieni (8,77%), Băile Tușnad (7,94%), Bilbor (7,33%), Borsec (3,83%).

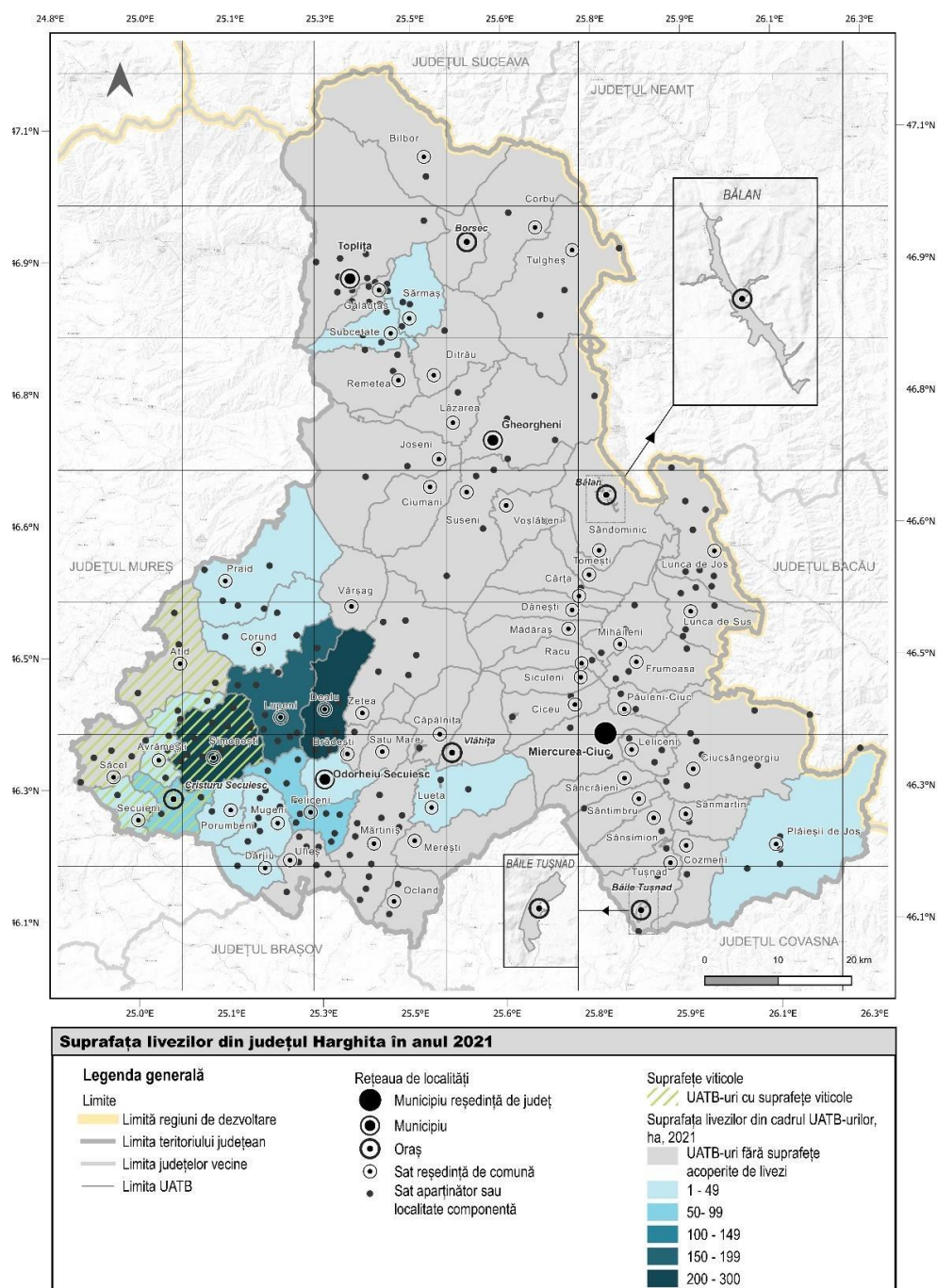


Cartograma 7 Pondere suprafață fânețe în total suprafață agricolă pe UATB din județul Harghita, 2021

Sursa: Autorii

Cele mai mari ponderi ale suprafețelor ocupate de fânețe în total suprafață agricolă sunt întâlnite în localitățile: Toplița 80,50%, Voșlăbeni 73,37%, Lueta 72,52%, Satu Mare 71,54%, Bălan 70,83%, Vlăhița 64,97%, Gălăuțas 62,43%, Merești 61,16%, Ciucsângeorgiu 56,95%, Dealu 55,29%, Cârța 55,35%, Ciumani 55,22%, Ulieș 56,12%.

Ponderi mai mici ale suprafețelor ocupate de fânețe în total suprafață agricolă sunt raportate în: Sâncrăieni 17,90%, Păuleni-Ciuc 25,17%, Plăieșii de Jos 28,42%, Borsec 22,99%, Cristuru Secuiesc 27,59%, Corbu 28,08%, Săcel 29,42%



Cartograma 8 Suprafața livezilor din județul Harghita în anul 2021

Sursa: Autorii

Cele mai mari suprafețe ocupate de vii și pepiniere viticole sunt prezente în : Cristuru Secuiesc (11 ha), Secuieni(6ha), Atid (5 ha), Avrămești(5 ha), Săcel (5 ha).

Suprafețele cele mai mari ocupate de livezi și pepiniere pomicole sunt în localitățile: Dealu (271 ha), Șimonești (219 ha), Lupeni (165 ha), Cristuru Secuiesc (52ha), Feliceni (50ha).

2.2.2.3 Fondul forestier

Fondul forestier reprezintă totalitatea suprafețelor de păduri, a terenurilor destinate împăduririi, a terenurilor care servesc nevoilor de cultura, producție sau administrație silvică.

Fondul forestier mai cuprinde suprafețele cu iazuri, albiile pâraielor și alte terenuri cu destinație forestieră, inclusiv cele neproductive, indiferent de forma lor de proprietate.

Suprafața pădurilor reprezintă terenurile cu o suprafață de minim 0,25 ha acoperite cu arbori. Totodată, se va ține cont de unele caracteristici ale arborilor, aceștia trebuie să atingă o înălțime minimă de 5 m la maturitate, în condiții normale de vegetație.

Suprafața altor terenuri care fac parte din fondul forestier cuprinde terenurile neîmpădurite, care servesc nevoilor de cultură, producție și administrație silvică, terenuri ocupate de construcții și curțile aferente acestora, terenuri în clasa de regenerare, iazurile, albiile pâraielor, terenurile destinate împăduririi, terenurile neproductive, fâșie frontieră, terenurile scoase temporar din fondul forestier și terenurile forestiere deținute de diverse persoane fizice și juridice fără titlu definitiv de proprietate și pentru care există acțiuni de revendicare în justiție sau pe cale administrativă.

Tabelul 11 Suprafața fondului forestier în Regiunea Centru în anul 2021(mii ha)

	Regiunea Centru	Alba	Brașov	Covasna	Harghita	Mureș	Sibiu
Total	1268.9	207.3	205.4	171.7	264.1	218	202.5
Rășinoase	549.9	69.3	69.8	65.1	188.9	82.3	74.3
Foioase	700.3	133.2	132.6	104.9	70.7	133.3	125.7
Alte terenuri	18.7	4.8	3	1.7	4.5	2.4	2.5

Sursa: INS baza de date TEMPO

În anul 2020, suprafața fondului forestier din județul Harghita este de 264,1 mii hectare, reprezentând 20,8% din suprafața totală a fondului forestier al regiunii.

În privința pădurilor de rășinoase, județul Harghita deține cea mai mare suprafață din regiune (188,9 mii ha), reprezentând 34,35% din totalul pădurilor de rășinoase din Regiunea Centru.

Pădurile de foioase din Harghita au cea mai redusă suprafață raportat la județele din regiune – 70,7 mii ha, reprezentând 10% din totalul suprafețelor ocupate de păduri de foioase din regiune.

Tabelul 12 Suprafața fond forestier Harghita 2021 (mii ha)

	1990	2000	2010	2021	Evoluție 2021-1990
Total	231.2	231.4	262.3	264.1	114.23%
Rășinoase	169.3	166.4	193.6	188.9	111.58%
Foioase	58.7	59	63.3	70.7	120.44%
Alte terenuri	3.2	6	5.1	4.5	140.63%

Sursa: INS baza de date TEMPO

Suprafața pădurilor din județ, ocupă 259,6 mii hectare, reprezentând 98,3% din suprafața fondului forestier din județul Harghita, în anul 2021. Alte categorii de vegetații forestiere sunt extinse pe 4,5mii hectare, reprezentând 1,7% din suprafața fondului forestier din județ.

Analizând suprafețele de păduri, pe specii de păduri, constatăm că cele mai extinse sunt suprafețele împădurite cu rășinoase (188,9 mii ha), reprezentând 71,53% din suprafața totală a pădurilor din județ și 26,7% sunt păduri de foioase (70,7 mii ha).

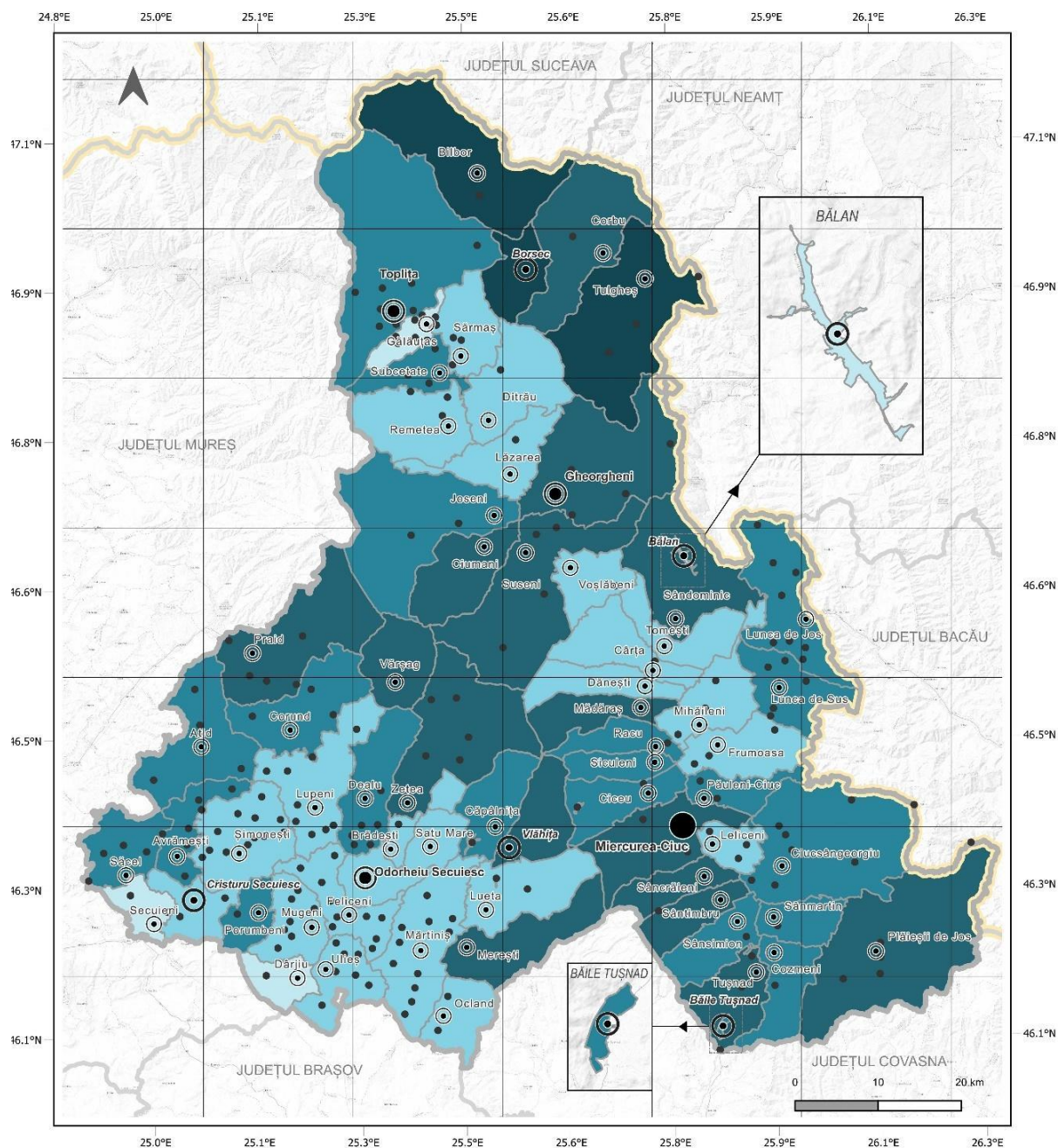
În perioada 1990-2010 se constată o creștere a suprafeței fondului forestier total din județ , în anul 2021 se constată o creștere cu 1,8 mii ha a fondului funciar raportându-ne la anul 2010.

În anul 2021, pădurile de rășinoase sunt mai reduse cu 4,7 mii ha față de anul 2010, reprezentând o scădere de 2,4%, valoarea înregistrată în anul 2021 este mai mare cu 11,58% față de valoarea raportată în anul 1990.

Pădurile de foioase au crescut în anul 2021 cu doar 20,44% față de suprafața înregistrată în anul 1990. Suprafața ocupată de pădurile de foioase în anul 2020 este în creștere cu 11,69% față de anul 2010.

Ponderi mari ale suprafețelor ocupate de păduri în suprafața teritoriului se înregistrează în localitățile: Borsec 81,13%, Bilbor 75,84%, Tulgheș 69,26%, Corbu 57,62%, Zetea 56,24%, Vărșag 55,24%, Merești 49,87%, Praid 49,28%, Sântimbru 48,69%, Mădăraș 46,75%, Sâncrăieni 46,66%, Gheorgheni 44,06%, Sândominic 43%, Miercurea Ciuc 41,14% Suseni 41,14%, Plăieșii de Jos 40,12%

Ponderi reduse ale suprafețelor ocupate de păduri în total teritoriu se înregistrează în localitățile: Secuieni 6,68%, Gălăuțaș 9,20%, Dârjiu 10,70%, Ulieș 13,06%, Feliceni 14,67%, Tomești 14,98%, Voșlăbeni 15,48%, Cârța 17,13%, Mărtiniș 17,58%, Remetea 17,87%, Lăzarea 18,13%, Brădești 18,22%.



Cartograma 9 Ponderea pădurilor în suprafața totală a UATB-urilor din județul Harghita, 2021

Sursa: Autorii

2.3 Forța de muncă

2.3.1 Ocuparea forței de muncă (populație activă, ocupată, salariați, nivel salarizare)

2.3.1.1 Resurse umane

Piața muncii din România a suferit transformări majore în contextul procesului de restructurare economică început după anii 90, constând în reducerea populației active și a populației ocupate, menținerea șomajului la valori relativ ridicate dar și creșterea șomajului de lungă durată și, aspect cu conotații puternic negative, creșterea populației inactive.

Impactul fenomenelor demografice asupra evoluției resurselor de munca (scăderea natalității, menținerea mortalității ridicate, creșterea migrației externe) a fost însoțit de efecte economice cum ar fi restructurarea economică, accentuând migrația urban-rural și ocuparea în agricultura de subzistentă, dezvoltarea pieței muncii informale sau constituirea unui segment important de populație inactivă.

2.3.1.2 Populația activă

Tabelul 13 Populația activă

Populația activă(mii pers)	1990	2000	2010	2021
Regiunea Centru	1,310.5	1,186.3	1,089.3	990.8
Alba	205.6	204.1	174.3	150.7
Brașov	324.4	269.1	245.8	251.7
Covasna	107.2	101.4	89.7	77.8
Harghita	170.2	162.1	145.2	118.5
Mureș	282.7	264.6	247.9	207.7
Sibiu	220.4	185	186.4	184.4

Sursa: INS baza de date TEMPO

Privind populația activă raportată în județul Harghita în anii 1990, în 2000 se constată o reducere cu 5% a populației active. În anul 2010 populația activă din județul Harghita a continuat să scadă , tendință menținută și în anul 2020.

Dacă în anul 1990 populația activă număra 170,2 mii persoane, peste 10 ani populația activă a județului Harghita a scăzut cu 5% până la valoarea de 162,1 mii persoane. În 2010 populația activă din județul Harghita a scăzut cu 10% față de raportarea din 2000. Iar în 2021 populația activă a continuat să scadă până la valoarea de 118,5 mii persoane, valoare cu 19% mai mică decât cea înregistrată în 2010.

Comparând populația activă din anul 2021 cu populația activă din 1990 se constată o scădere de 30%, reprezentând scăderea populației active cu 51,7 mii persoane. Această tendință de scădere a numărului populației active se datorează atractivității reduse a județului Harghita în privința locurilor de muncă și a condițiilor de viață, comparativ cu alte regiuni ale țării sau cu

Europa, populația migrând spre localități atractive economic, unde se poate găsi un loc de muncă mai bine remunerat și condiții de viață mai bune.

Se constată o scădere continuă a populației active din Regiunea Centru, cât și la nivelul celorlalte județe, fapt ce indică migrarea forței de muncă din regiune, și tendințe de depopulare.

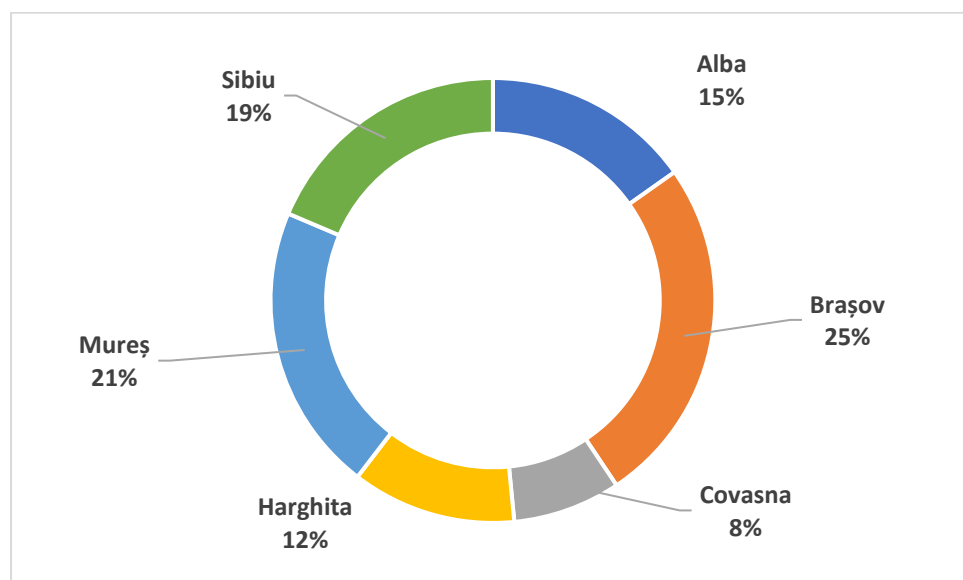


Figura 10 Populația activă în Regiunea Centru în anul 2021

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor INS baza de date TEMPO

Din punct de vedere al resurselor de muncă, la nivelul anului 2021 județul Harghita deținea a cincea poziție din Regiunea Centru, cu o pondere de 12% din totalul populației active din regiunea Centru, pondere proporțională cu numărul de persoane înregistrate la nivelul județului. Această pondere redusă se datorează faptului că populația județului Harghita este mai mică decât cea a județelor învecinate, totuși migrația fiind ridicată. Resursa de muncă raportată la nivel județean poate fi mai mică sau mai mare decât valoarea reală, multe persoane stabilite în județ nedeclarându-și domiciliul aici, precum și persoanele care au părăsit localitatea și au rămas cu domiciliul în județul Harghita.

2.3.1.3 Populația ocupată

Populația ocupată civilă cuprinde, potrivit metodologiei balanței forței de muncă, toate persoanele care au o ocupație aducătoare de venit, pe care o exercită în mod obișnuit în una din activitățile economiei naționale, fiind încadrate într-o activitate economică sau socială, în baza unui contract de muncă sau în mod independent (pe cont propriu) în scopul obținerii unor venituri sub forma de salarii, plată în natură.

Tabelul 14 Populația ocupată

Populația ocupată(mii pers)	1992	2000	2010	2021
Regiunea Centru	1,239.6	1,063.9	1,001.8	963.9
Alba	205.2	177.7	156.8	145.7
Brașov	304.1	238.4	228.1	246.6
Covasna	99.3	90.1	80.7	74.5
Harghita	161.2	146	132.4	113.9
Mureș	271.9	245.7	228.2	202.5
Sibiu	197.9	166	175.6	180.7

Sursa: INS baza de date TEMPO

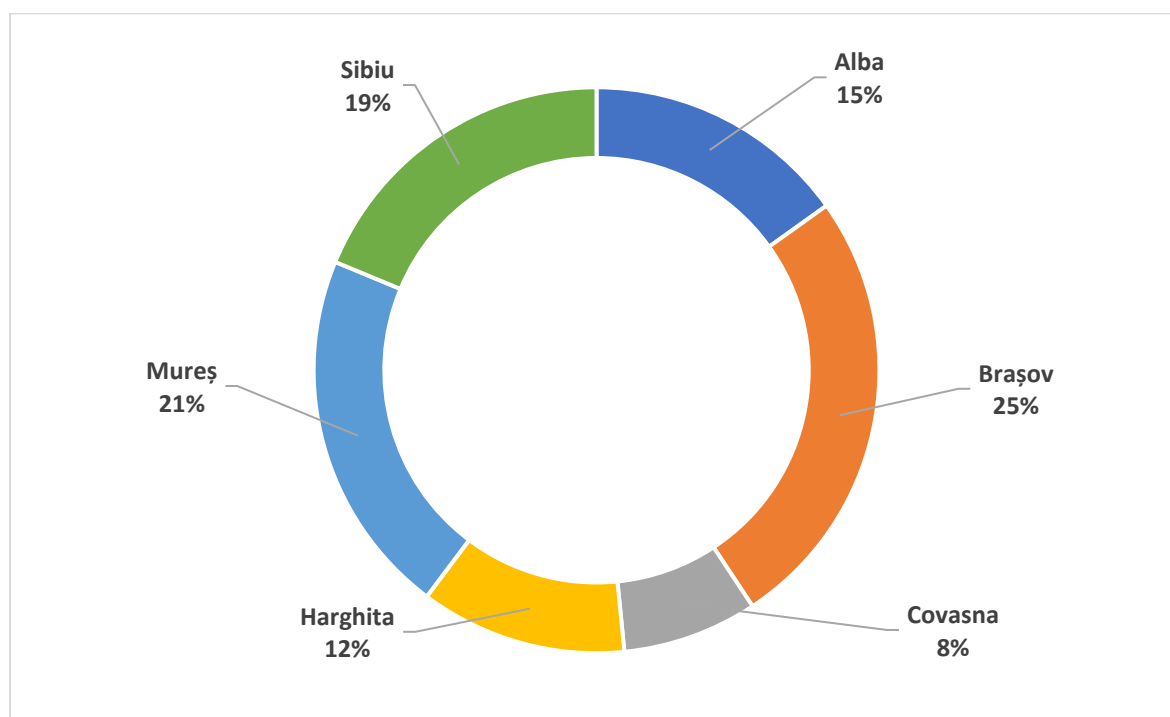


Figura 11 Populația ocupată în Regiunea Centru în anul 2021

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor INS baza de date TEMPO

Populația ocupată a județului Harghita deține o pondere de 12% în totalul populației ocupate din Regiunea Centru ocupând locul 5 în regiune. Comparând datele furnizate de INSSE, constatăm că la nivelul anului 2021, populația activă a județului Harghita este mai mare decât populația ocupată cu 4.600 persoane, putând concluziona că există șomeri la nivelul județului, și o rată în scădere de ocupare a forței de muncă.

Se remarcă o scădere însemnată a populației ocupate în perioada 1992-2000, numărul persoanelor angajate scăzând cu 10%. În anul 2010 piața muncii din județul Harghita a continuat să scadă, numărul persoanelor ocupate fiind de 132,4 mii, reprezentând o scădere de 9% față de anul 2000. În 2021 numărul persoanelor ocupate din Harghita a continuat să scadă, până la valoarea de 113,9 mii angajați, reprezentând o scădere de 14% față de anul 2010 .

Scăderea populației ocupate înregistrată în anul 2021 poate indica o reducere a ofertei de locuri de munca la nivel județean, deci o înrăutățire a mediului economic, migrație ridicată, lipsa persoanelor specializate pe piața muncii.

Scăderea numărului persoanelor ocupate în perioada 1990-2021, în condițiile economiei de piață (nu economiei socialiste) indică o scădere a economiei județului, pe piață, agenții economici reducând oferta de locuri de muncă, datorită eficientizării sau închiderii afacerilor. Acest fapt poate indica o înrăutățire pe piața muncii, un șomaj ridicat și migrația forței de muncă din județ.

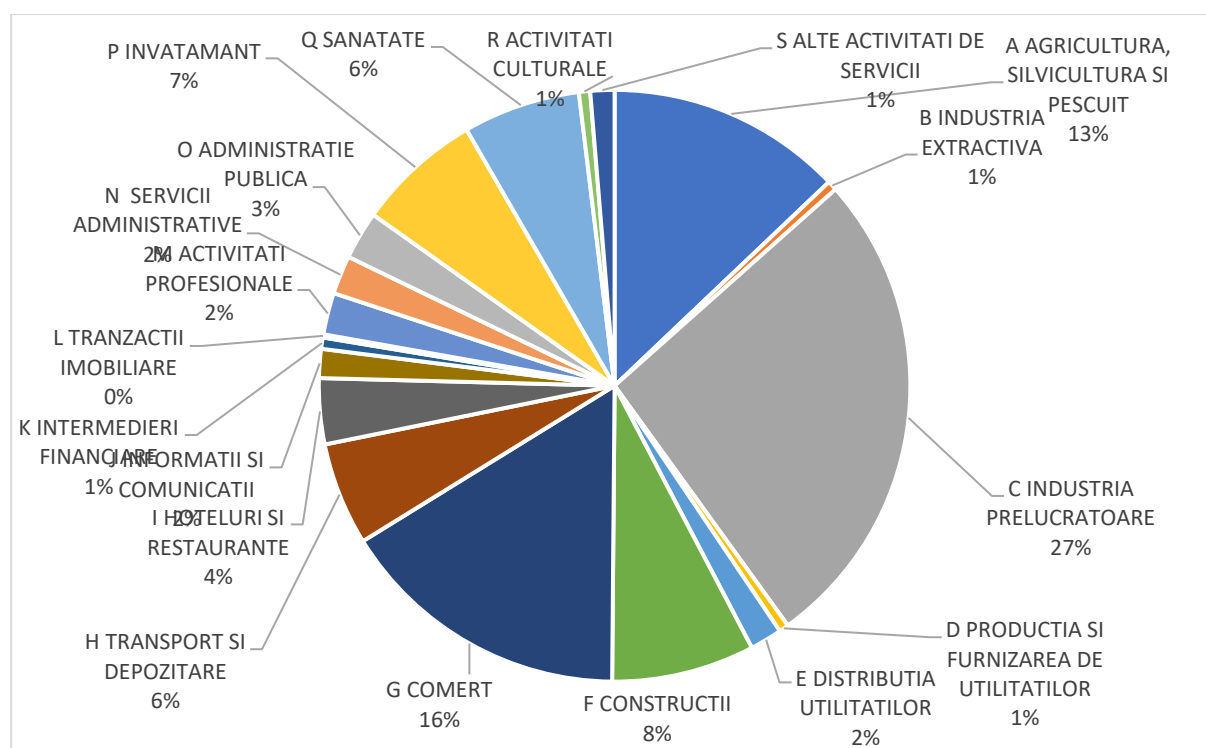


Figura 12 Structura populației ocupate pe activități ale economiei în județul Harghita în anul 2021

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor INS baza de date TEMPO

Cea mai mare pondere a populației ocupate din județul Harghita lucrează în sectorul industrial – 27% urmată de populația ocupată în sectorul comercial – 16,07%, sectorul agricol – 12,91%, construcții – 7,81%, învățământ -6,85%, sănătate -6,41%, transporturi și depozitare – 5,62%,

Aceste date indică următoarele modificări socio-economice:

1. O ușoară creștere a numărului locurilor de muncă și îmbunătățirea condițiilor de munca existente la nivelul județului (creșterea economiei) la nivelul anului 2021
2. Reducerea numărului șomerilor
3. Scăderea populației active pe baza migrației dacă se constată înrăutățiri pe piața muncii, dar și datorită îmbătrânirii populației
4. Amenințarea tendinței de depopulare datorită scăderii continue a populației active

În județul Harghita funcționează 423 de unități de învățământ, cu 123 de departamente. Aceste școli oferă formare profesională pentru 2 271 de elevi. Întreprinderile din apropiere pot găzdui stagii de practică, unde pot evalua oferta de forță de muncă și pot oferi formare specializată. Acest lucru permite întreprinderilor să recruteze forță de muncă bine pregătită, cu experiență în domeniile economice ale companiilor, statul asigură facilități financiare pentru angajarea absolvenților reducând astfel costurile de personal pentru companii.

În județul Harghita, în Municipiul Miercurea Ciuc se află Facultatea de Științe Economice, Socio-Umane și Inginerești, Universitatea Sapientia. Facultatea oferă o gamă largă de programe de studiu în diferite domenii, permițând studenților să dobândească cunoștințele și abilitățile necesare pentru o carieră de succes. Studenții pot alege dintr-o gamă largă de specializări: afaceri și antreprenorial, inginerie, științe sociale și tehnologia informației. Există programe de internship derulate între agenții economici din județ și Universitatea Sapientia, universitatea oferind astfel forță de muncă înalt calificată, care cunoaște activitatea companiilor.

2.3.1.4 Număr mediu de salariați

Numărul mediu al salariaților înregistrat la nivelul județului Harghita a avut o evoluție oscilantă în perioada analizată. În anul 2000 la nivelul județului Harghita au fost raportați 75.195 salariați, numărul lor a scăzut până la valoarea minimă a intervalului, de 56.714 salariați, înregistrați în anul 2004, reprezentând o scădere de 25% față de numărul de salariați raportați în anul 2000. În anul 2021 numărul salariaților a fost de 65.933, numărul acestora fiind în creștere față de anul 2020.

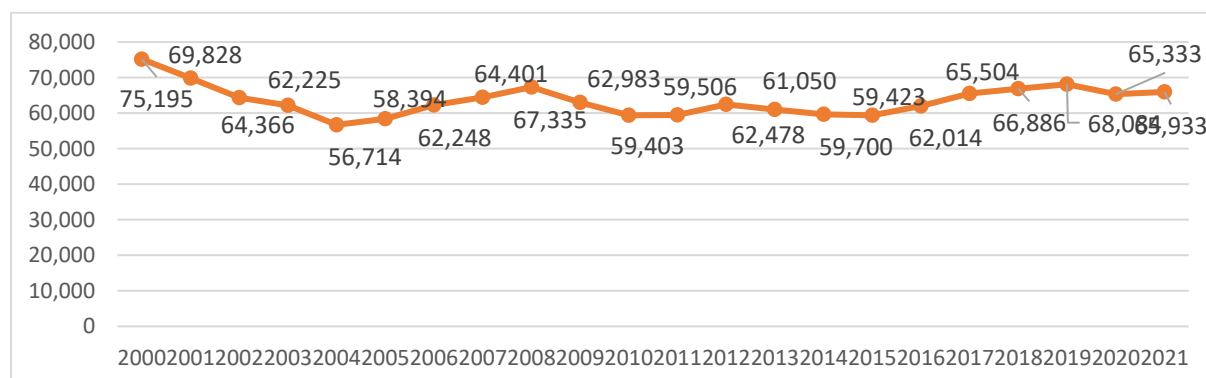


Figura 13 Evoluția numărului de salariați în județul Harghita în perioada 2000- 2021

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor INS baza de date TEMPO

Tabelul 15 Numărul mediu al salariaților.

Salariați jud Harghita	2010	Pondere	2021	Pondere
Jud Harghita	59.403	-	65.933	-
Sector primar	1.116	1.88%	1.994	3.02%

Sector secundar	22.196	37.37%	21.133	32.05%
Sector terțiar	36.091	60.76%	42.806	64.92%

Sursa: INS baza de date TEMPO

În anul 2021, numărul mediu de salariați a fost de 65.933 pers., structură ce se află în creștere cu 11% față de anul 2010. Prin distribuția salariaților pe cele trei sectoare de activitate se constată că în sectorul primar sunt 3,02% din structura salariaților din județ, în sectorul secundar 32,05% și în sectorul terțiar 64,92%. Se constată scăderea procentuală în sectorul secundar prin activități ale industriei prelucrătoare și creșteri în sectorul primar prin activități agricole, silvice și piscicole și în sectorul terțiar.

Sectorul secundar, reprezintă un sector dinamic, care grupează activități ale industriei alături de cele de construcții. Repartiția înregistrează o valoare procentuală mai gri a sectorului, față de anul 2010, industria prelucrătoare, dar și cea de producere și de distribuție a utilităților, precum și sectorul construcțiilor înregistrează o scădere la nivel județean.

Se remarcă un număr ridicat al numărului de salariați (200-700 salariați) la 1000 de locuitori, valoare peste media județeană în localitățile: Borsec (679 salariați/1000 locuitori), Miercurea Ciuc (518 salariați/1000 locuitori), Odorheiu Secuiesc (427 salariați/1000 locuitori), Gheorgheni (311 salariați/1000 locuitori), Băile Tușnad (295 salariați/1000 locuitori), Sâncrăieni (288 salariați/1000 locuitori), Cristuru Secuiesc (233 salariați/1000 locuitori), Toplița (231 salariați/1000 locuitori).

Valori medii între 199-50 salariați la 1000 de locuitori sunt preponderente la nivel județean, valori mai mari sunt întâlnite în localitățile: Siculeni (163 salariați/1000 locuitori), Porumbeni (159 salariați/1000 locuitori), Lupeni (143 salariați/1000 locuitori), Brădești (143 salariați/1000 locuitori), Subcetate (128 salariați/1000 locuitori), Tușnad (122 salariați/1000 locuitori), Voșlăbeni (110 salariați/1000 locuitori), Tulgheș (106 salariați/1000 locuitori).

Valori mici, sub 49 salariați raportați la 1000 de locuitori sunt întâlnite în localitățile: Ciucsângeorgiu (25 salariați/1000 locuitori), Atid (35 salariați/1000 locuitori), Ciceu (32 salariați/1000 locuitori), Corund (38 salariați/1000 locuitori), Cozmeni (38 salariați/1000 locuitori), Lelicieni (39 salariați/1000 locuitori), Feliceni (40 salariați/1000 locuitori), Joseni (43 salariați/1000 locuitori), Gălăuș (48 salariați/1000 locuitori), Merești (40 salariați/1000 locuitori), Mihăileni (42 salariați/1000 locuitori), Bilbor (46 salariați/1000 locuitori).

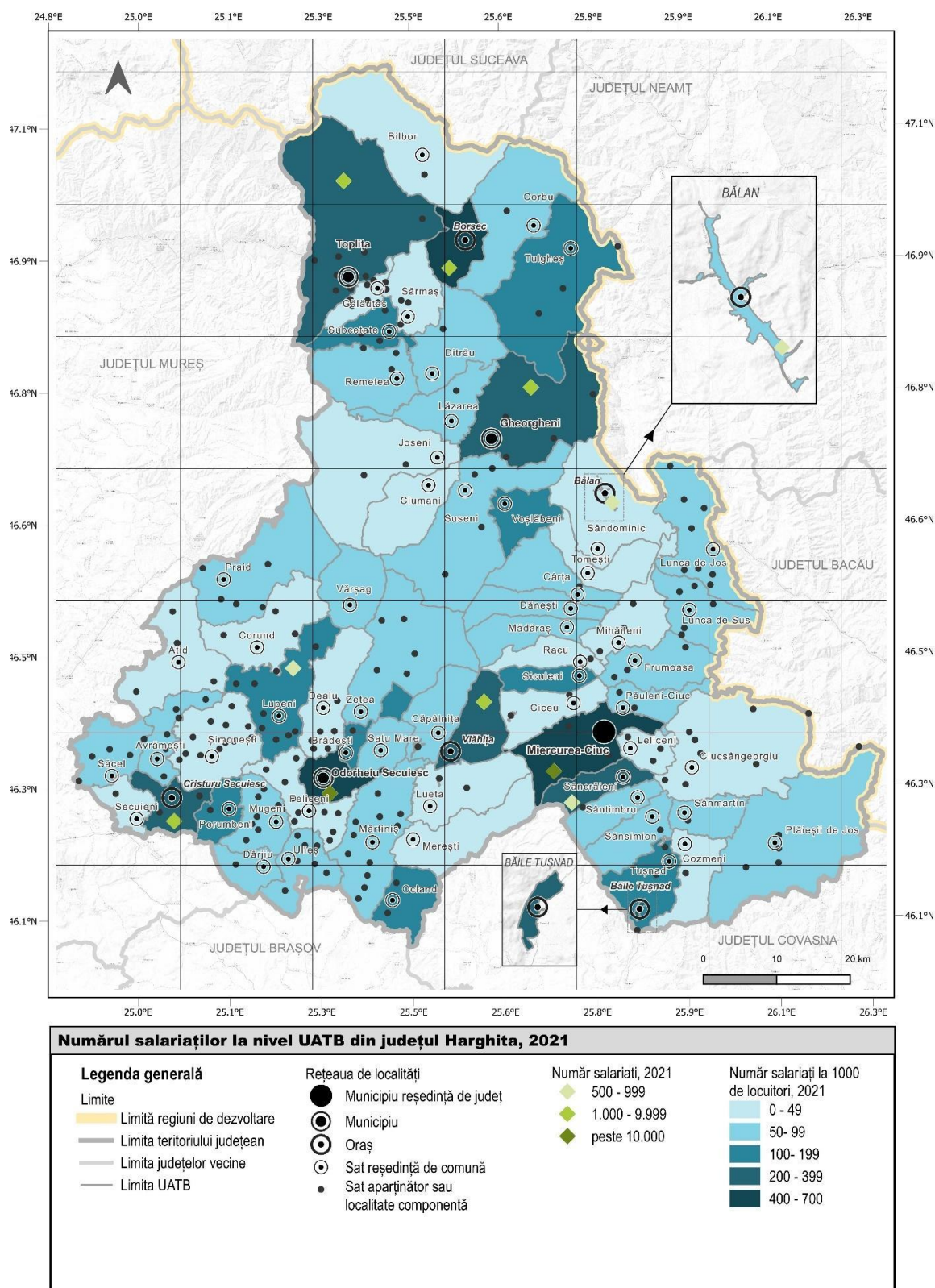
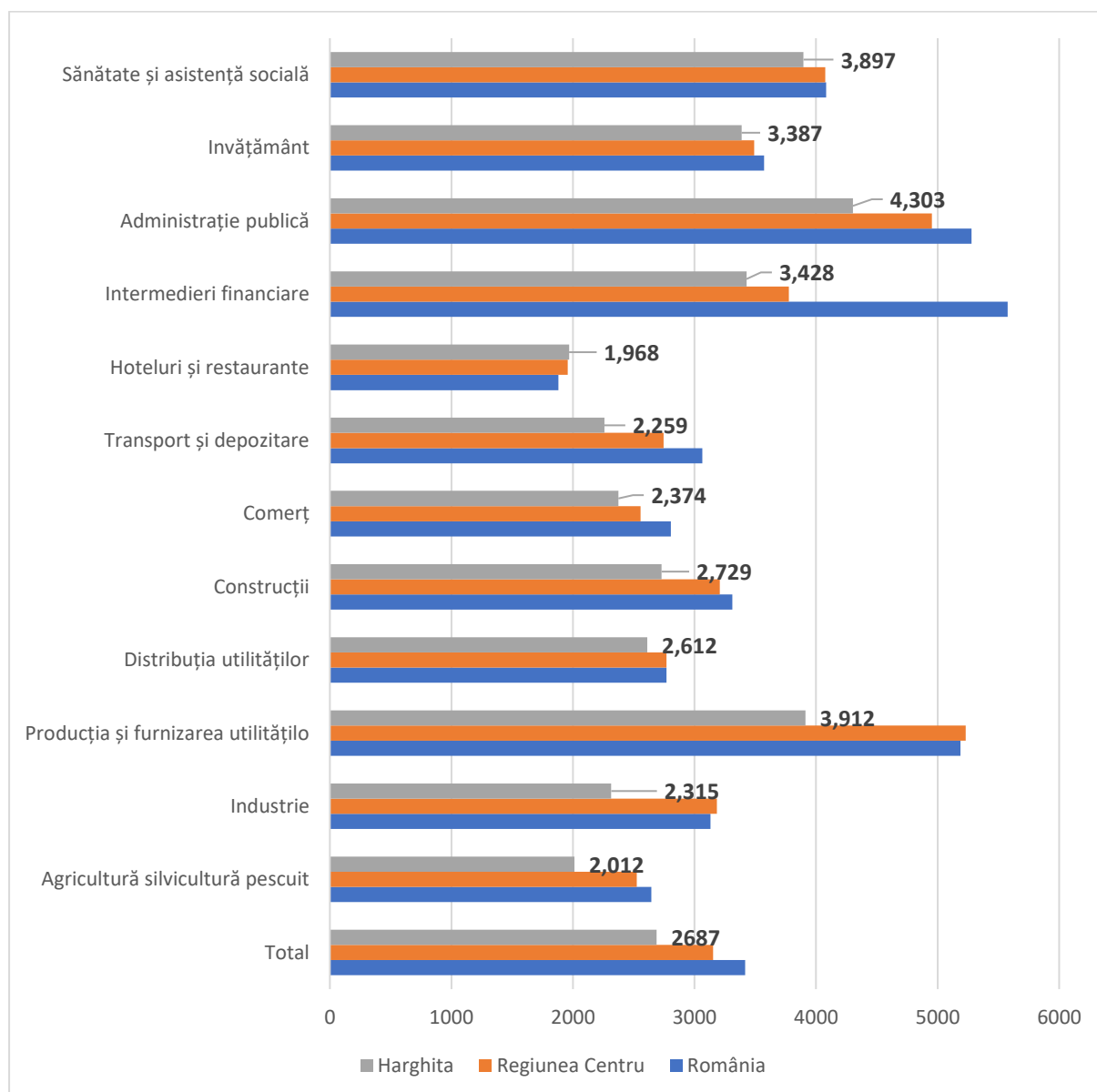


Figura 14 Numărul salariaților la nivel UATB din județul Harghita, 2021

Sursa: Autorii



**Figura 15 Câștigul salarial mediu net pe ramuri ale economiei privit comparativ
România-Regiunea Centru –jud Harghita în anul 2021**

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor INS baza de date TEMPO

În agricultură, silvicultură și pescuit, în județul Harghita câștigul salarial nominal mediu net a fost de 2.012 lei, mai redus decât cel realizat la nivel regional (2.525 lei), mai scăzut decât salariul mediu net înregistrat la nivel regional (2.645 lei).

În sectorul industrial câștigurile medii nete au fost de 2.315 lei, valoare mai mare decât cea raportată la nivel național (3.132 lei), valoare mai mica decât cea a salariului din industrie raportat la nivel regional (3.184 lei). Valoarea raportată în județul Harghita este cea mai redusă din regiune.

Salariul mediu net din sectorul producției și furnizării utilităților a fost în Harghita de 3.912 lei, valoare mai redusă decât valoarea raportată la nivel național (5.187 lei), mai redusă decât salariul mediu net obținut la nivel regional (5.232 lei).

Salariul mediu net înregistrat în județul Harghita în sectorul construcțiilor a fost în anul 2021 de 2.729 lei, mai mic decât salariile din construcții raportate la nivel național – 3.311 lei , mai mic decât salariul de ramură raportat la nivel regional – 3.209 lei.

În sectorul hotelier la nivelul județului Harghita salariul mediu net a fost în anul 2021 de 1.968 lei, valoare mai mare decât a salariilor nete raportate la nivel național – 1.881 lei și la nivel regional – 1.958 lei.

În sectorul intermediarilor financiare salariul net în 2021 a fost de 3.428 lei, mai redus decât media națională (5.576 lei), și mai mic decât salariul mediu raportat pentru acest sector la nivel regional care a fost de 3.775 lei.

Salariul mediu net obținut în învățământ în județul Harghita a fost în anul 2021 de 3.379 lei, valoare care a fost mai redusă decât salariul mediu național (3.574 lei) și salariul mediu regional (3.678 lei) pentru această ramură.

Salariul mediu net obținut în sectorul sănătății în județul Harghita a fost în anul 2021 în valoare de 3.897 lei, mai redus decât media regională (4.076 lei) și decât media națională (4.084 lei)

Privind per ansamblu în județul Harghita s-au înregistrat salarii pe sectoarele economiei mai mici decât media națională, salariul mediu pe ramură din Harghita depășind rar media salariului raportat la nivelul regiunii centru.

Efectele salariilor reduse din Harghita sunt deja prezente- migrația forței de muncă (scăderea populației active și ocupate la nivelul județului). Acest fenomen va avea efecte negative pe termen scurt și mediu, dintre aceste efecte negative putem aminti: lipsa forței de muncă atât calificată cât și necalificată, îmbătrânirea populației, spor natural -ce va duce pe termen mediu și lung la fenomenul depopulării, venituri reduse la bugetele locale – rezultând o slabă capacitate de finanțare a proiectelor de investiții publice atât de necesare dezvoltării economice, și indirect creșterea cheltuielilor cu protecția socială.

2.3.2 Șomajul (dinamică, pe categorii, șomajul pe termen lung etc.)

Graficul evoluției numărului șomerilor din județul Harghita are o traiectorie descendentă indicând o scădere a numărului șomerilor înregistrați la nivelul județului.

La nivelul anului 2010 în Harghita au fost raportați 12.777 șomeri, numărul lor scăzând de aproximativ 3 ori până la valoarea de 4.639 înregistrată în anul 2021, fiind cea mai redusă valoare din intervalul analizat.

Tabelul 16 Evoluția numărului șomerilor înregistrați în județul Harghita în perioada 2010-2021

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nr șomeri Harghita	12,777	9,196	10,567	10,128	8,256	7,509	7,829	6,542	5,705	5,146	6,162	4,639
Nr șomeri de sex masculin	7,288	5,104	6,235	5,761	4,600	4,305	4,520	3,851	3,214	2,835	2,973	2,549
Nr șomeri de sex feminin	5,489	4,092	4,332	4,367	3,656	3,204	3,309	2,691	2,491	2,311	3,189	2,090

Sursa: prelucrare date INS

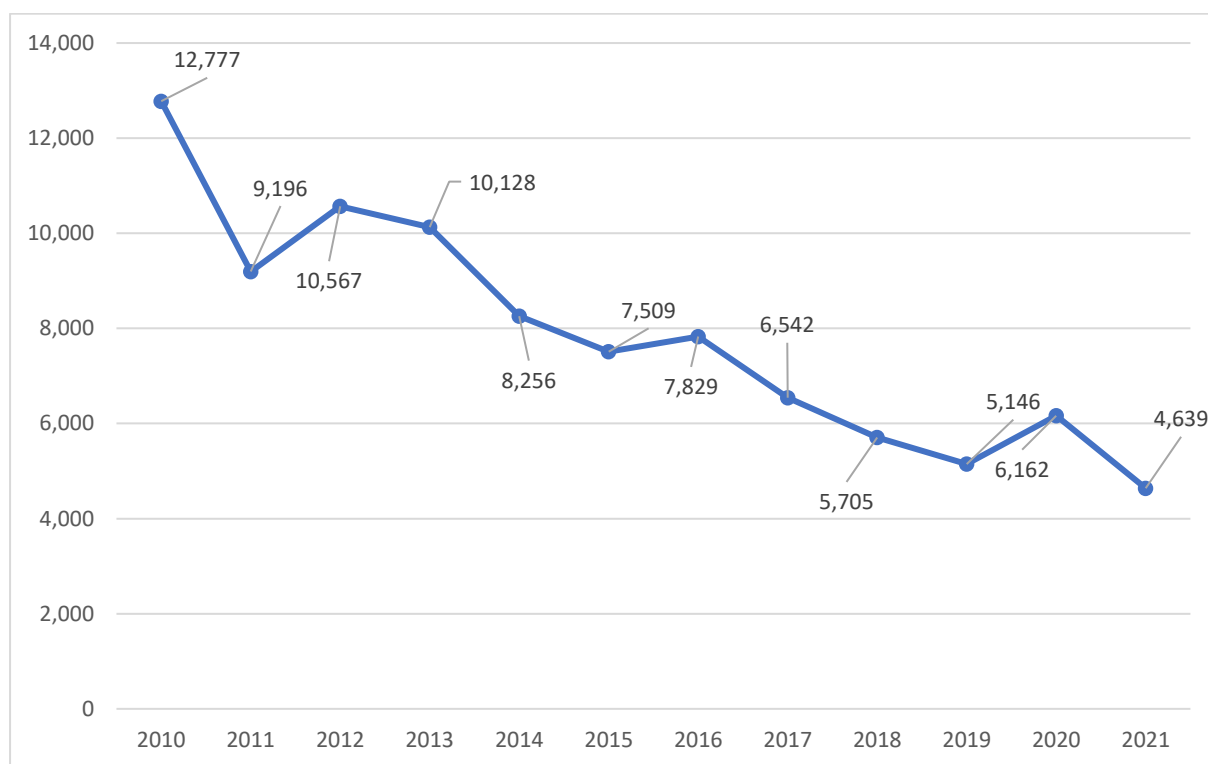


Figura 16 Evoluția numărului șomerilor în județul Harghita în perioada 2010- 2021

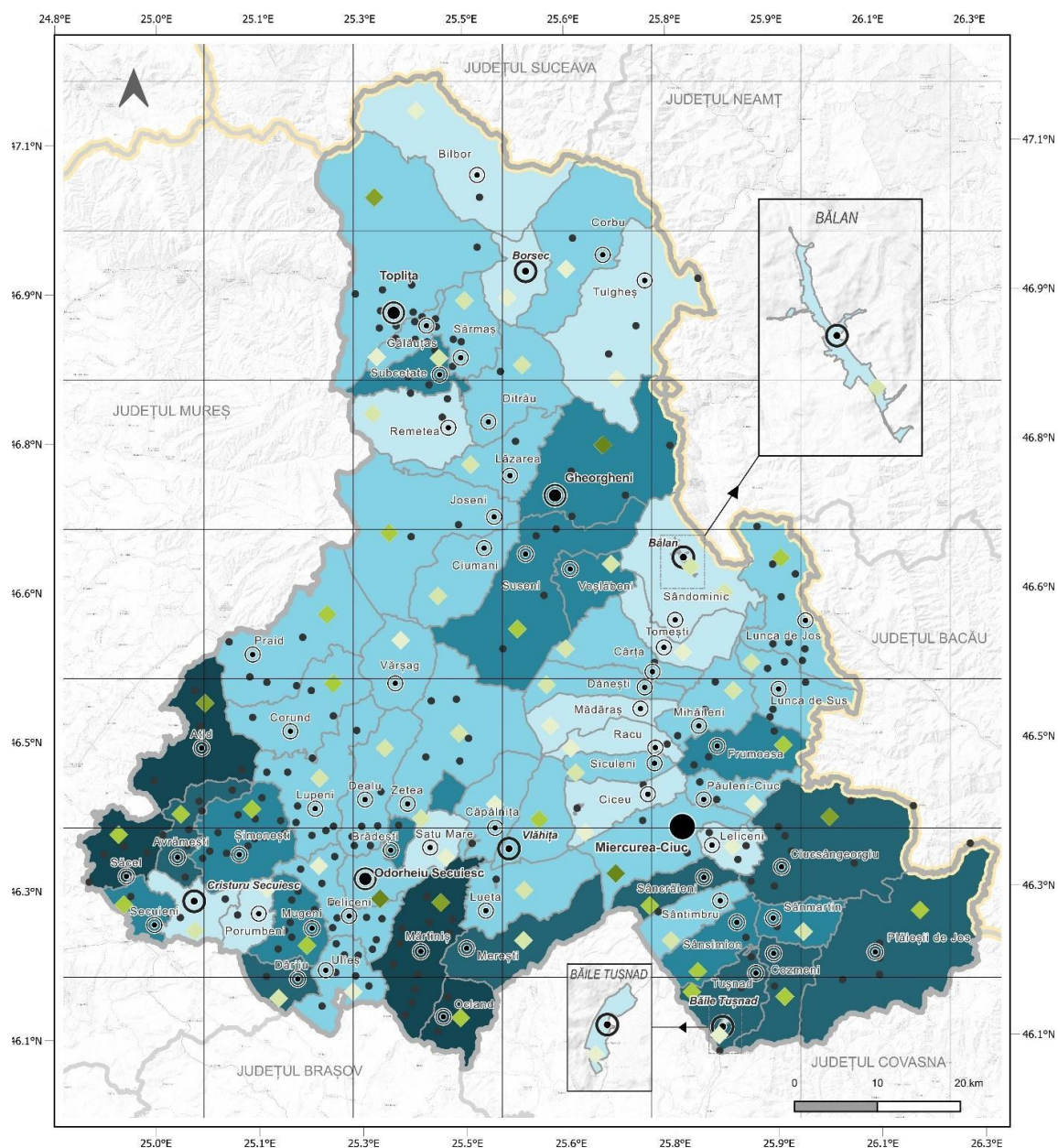
Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor INS baza de date TEMPO

Tabelul 17 Numărul șomerilor la nivelul localităților din județul Harghita

Localități	Perioade		
	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
	UM: Număr persoane		
	Număr persoane	Număr persoane	Număr persoane
TOTAL	5146	6162	4639
MUNICIPIUL MIERCUREA CIUC	313	229	255
MUNICIPIUL GHEORGHENI	322	373	370
MUNICIPIUL ODORHEIU SECUIESC	360	644	305
MUNICIPIUL TOPLIȚA	250	313	239
ORAȘ BĂILE TUȘNAD	14	15	3
ORAȘ BĂLAN	70	49	36
ORAȘ BORSEC	77	6	8
ORAȘ CRISTURU SECUIESC	10	143	51
ORAȘ VLĂHIȚA	131	206	74
ATID	259	231	225
AVRĂMEȘTI	110	131	119
BILBOR	42	15	7
BRĂDEȘTI	23	44	42
CĂPĂLNIȚA	34	66	23
CĂRȚA	15	16	31
CICEU	24	25	3
CIUCSÂNGEORGHIU	143	131	156
CIUMANI	55	66	56
CORBU	14	13	21
CORUND	93	76	70
COZMENI	135	122	92
DĂNEȘTI	24	25	30
DÂRJIU	44	52	53
DEALU	44	101	52
DITRĂU	46	78	56
FELICENI	38	84	28
FRUMOASA	79	83	98
GĂLĂUȚAȚ	32	39	24
JOSENI	57	101	76
LĂZAREA	38	37	32
LELICENI	78	60	4
LUETA	34	73	38
LUNCA DE JOS	90	103	93

LUNCA DE SUS	25	31	30
LUPENI	43	74	39
MĂDĂRAȘ	16	8	0
MĂRTINIȘ	206	230	204
MEREȘTI	50	46	45
MIHĂILENI	34	40	44
MUGENI	18	81	81
OCLAND	107	119	94
PĂULENI-CIUC	25	24	20
PLĂIESII DE JOS	122	139	122
PORUMBENI	55	72	1
PRAID	173	181	92
RACU	11	16	0
REMETEA	42	63	36
SĂCEL	94	97	92
SÂNCRĂILENI	41	50	89
SÂNDOMINIC	52	59	35
SÂNMARTIN	53	57	44
SÂNSIMION	86	90	91
SÂNTIMBRU	42	36	34
SĂRMAȘ	40	38	35
SATU MARE	22	38	7
SECUIENI	73	88	73
SICULENI	19	12	47
ȘIMONEȘTI	116	130	105
SUBCETATE	49	51	36
SUSENI	138	133	139
TOMEȘTI	20	25	3
TULGHEȘ	15	13	11
TUȘNAD	130	144	116
ULIEȘ	35	35	16
VĂRȘAG	14	30	12
VOȘLĂBENI	42	51	38
ZETEA	40	111	38

Sursa: INS baza de date TEMPO



Numărul șomerilor din județul Harghita, 2021				
Legenda generală		Rețeaua de localități	Numar șomeri, 2021	Pondere șomeri în total resurse de munca
Limite		 Municipiu reședință de județ	 1 - 29	 sub 1%
 Limită regiuni de dezvoltare		 Municipiu	 30 - 64	 1% - 3%
 Limita teritoriului județean		 Oraș	 65 - 149	 3% - 5%
 Limita județelor vecine		 Sat reședință de comună	 150 - 249	 5% - 10%
 Limita UATB		 Sat aparținător sau localitate componentă	 250 - 400	 10 - 13.7

Cartograma 10 Numărul șomerilor din județul Harghita, 2021

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor INS baza de date TEMPO

Se remarcă un număr mai ridicat al șomerilor în localitățile: Gheorgheni (370 șomeri), Odorheiu Secuiesc (305 șomeri), Miercurea Ciuc (255 șomeri), Toplița (239 șomeri). Atid (225 șomeri), Mărtiniș(204 șomeri).

Cele mai mari creșteri ale numărului șomerilor înregistrate în anul 2021 față de anul 2020 se înregistrează în localitățile: Siculeni (+291%), Cârța (+93,75%), Sâncrăieni (+78%), Corbu (+61,54%).

Scăderi importante ale numărului persoanelor șomere în anul 2021 față de anul 2019 s-au înregistrat în localitățile: Madaraș(-100%), Racu(-100%), Porumbeni (-98,18%), Lelicieni (-94,87%), Borsec (-89,61%), Ciceu(-87,50%), Bilbor (-83,33%), Băile Tușnad (-78,57%).

Ponderi mai mari de 5% a numărului șomerilor în total resursă de muncă sunt înregistrate în localitățile: Săcel (14%), Atid (13%), Ocna (13%), Mărtiniș (12%), Dârjiu (9%) , Tușnad (9%), Plăieșii de Jos (8%), Avrămești (7%), Cozmeni (7%), Sâncrăieni (6%), Ciucsângeorgiu (5%)

Un număr redus al șomerilor poate indica:

1. existența locurilor de munca
2. stabilitatea locurilor de munca ale persoanelor angajate, pe piață fiind un deficit de forță de muncă
3. creșterea nivelului de trai al locuitorilor
4. migrația forței de muncă din alte localități
5. venituri în creștere pentru salariați
6. cheltuieli reduse cu asistența socială
7. venituri în creștere la bugetul local din taxe și impozite aplicate populației și agenților economici, veniturile din impozite pot contribui la buna derulare a proiectelor de investiții necesare dezvoltării localității

O scădere a numărului șomerilor în cazul județului Harghita poate indica creșterea migrației populației localității rezultând scăderea populației active/ocupate/șomere.

2.4 Structura activităților economice

2.4.1 Sectorul primar (agricultura, silvicultura, piscicultura și acvacultura)

2.4.1.1 Agricultura

La fel ca și în celelalte județe din România, fondul funciar al județului Harghita a cunoscut schimbări profunde în perioada post-comunistă, marcată de Legea din 1991, schimbarea proprietarilor, fragmentarea terenurilor agricole, lipsa strategiei pe termen lung și neadaptarea practicilor la condițiile fizico-geografice existente.

Din cauza reliefului predominant muntos, județul Harghita dispune de un potențial agricol limitat. Terenurile arabile însumează aproape 79 mii hectare, pășunile aproximativ 153 mii hectare, fânețele aproape 163 mii hectare. Terenurile arabile sunt localizate cu precădere în luncile Oltului, Mureșului și Târnavei Mari. Solurile se încadrează în clasa de fertilitate medie

și redusă, iar condițiile de climă permit cultivarea majorității cerealelor, furajelor, legumelor și plantelor tehnice.

Județul Harghita se numără printre cei mai importanți producători de cartofi la nivel național, cultura acestei plante având aici condiții ideale de dezvoltare.

Agricultura este o ramură cu tradiție în economia județului. Terenul agricol al județului Harghita cuprinde 406,4 mii hectare, din care 92,7 mii ha teren arabil, revenind în medie circa 1,15 ha pe locuitor. Pajiștile naturale ocupă 312,3 mii ha asigurând condiții deosebit de favorabile creșterii animalelor, sector preponderent în formarea veniturilor populației.

În ceea ce privește structura culturilor, există o diferențiere între zonele din județ.

În zona Odorheiu-Secuiesc și Cristuru-Secuiesc, unde clima este mai blândă, cerealele păioase și porumbul ocupă cea mai mare parte a suprafețelor arabile, alături de legume, sfeclă de zahăr, în pentru fuior și cartofi.

În zonele Ciucului, Gheorgheni și Toplița culturile păioase (grâul de toamnă, orzoaica, ovăzul) și cartoful ocupă locul principal în asolament, fiind urmat de în pentru fuior și sfeclă de zahăr. Cartoful de consum și de semințe de categorii biologice superioare se cultivă pe suprafețe mari în localitățile Tușnad, Sânmartin, Sânsimion și Miercurea Ciuc.

Creșterea animalelor este o îndeletnicire primordială, dar efectivele de animale s-au redus simțitor comparativ cu anii precedenți. Materia primă provenită din acest sector se prelucrează în totalitate în sectorul privat, fiind comercializată tot în această formă.

Tabelul 18 Populația ocupată în sectorul agricultură în județul Harghita.

Populația ocupată în sectorul agricultură în jud. Harghita (mii pers)	2008	2010	2018	2019	2020	2021	2021/2008
Total populație ocupată	134	132.4	129	129.9	129.8	113.9	-15.00%
Agricultură, silvicultură, pescuit	41.5	43.7	30.9	30.8	29.5	14.7	-64.58%
Pondere populație ocupată în agricultura/populație ocupată total	30.97%	33.01%	23.95%	23.71%	22.73%	12.91%	

Sursa: INS baza de date TEMPO

Populația ocupată civilă în activități agricole, silvice și de pescuit este de 14,7 mii persoane ocupate în anul 2021, reprezentând 12,91% din populația ocupată în județului Harghita

Prin evoluția populației ocupate în activități de agricultură, silvicultură și pescuit, se constată o tendință de scădere în toată perioada analizată, scăderea reprezentând 65,6% (2008-2021). Astfel, sunt înregistrate scăderi de la 41,5 mii pers. ocupate în anul 2008 la 14,7 mii pers. în anul 2021.

Județul Harghita este amplasat în centrul țării, în care relieful este reprezentat, în proporție de 81%, de unități montane și depresiuni intramontane, aparținând Carpaților Orientali, iar restul de 19% cuprinde o asociere de dealuri și depresiuni cu caractere subcarpatice, extinse în partea de SV a jud., care fac parte din Pod, terenurile agricole ocupând suprafețe mici.

O parte din suprafața județului este ocupată de păduri și terenuri forestiere. Agricultură este reprezentată, dar nu are o importanță mare la nivel județean, suprafețele agricole fiind de mici dimensiuni. Suprafețele ocupate de pășuni și fânețe au condus la dezvoltarea sectorului zootehnic.

Un alt factor care ar putea conduce la dezvoltarea sectorului agricol ar fi asocierea micilor producători agricoli în asociații pentru crearea de exploatații agricole profitabile în vederea exploataării intensive a terenurilor agricole și realizării de produse de calitate conform standardelor Uniunii Europene. Asocierea producătorilor agricoli poate fi un avantaj în privința uni mai bune valorificări a produselor obținute.

Tabelul 19 Numărul mediu de salariați în sectorul agricol

Numărul mediu de salariați în sector agricol	2008	2010	2017	2018	2019	2020	2021	Dinamică 2021/2008
Salariați jud. Harghita	67.335	59.403	65.504	66.886	68.084	65.333	65.933	-2.08%
Agricultură, silvicultură și pescuit	1.146	1.116	1.743	2.294	2.180	2.020	1.994	74.00%
Pondere salariați agricultură/total salariați	1.70%	1.88%	2.66%	3.43%	3.20%	3.09%	3.02%	-
Agricultură, vânătoare și servicii anexe	411	400	708	716	677	705	701	70.56%
Silvicultură și exploatare forestieră, pescuit și acvacultură	735	716	1.035	1.578	1,503	1.315	1.293	75.92%

Sursa: INS baza de date TEMPO

Agricultura, alături de activități de vânătoare și silvicultură și exploatare forestieră reprezintă o activitate de importanță redusă a județului Harghita, în sector activând un număr de 1.994 salariați în anul 2021, reprezentând 3,02 % din totalul salariaților din județ. Numărul mediu al salariaților din agricultură a fost în anul 2021 de 1.994 salariați, valoare cu 74% mai mare decât cea raportată în 2008. În sectorul silvicultură, numărul salariaților din anul 2021 (1.293) a fost mai mare cu 76% decât valoarea raportată în anul 2008, rezultând o atractivitate crescută a sectorului.

2.4.1.1.1 Suprafețe de terenuri cultivate cu principalele culturi

În anul 2021 în județul Harghita au fost cultivate 55.224 hectare de terenuri. Principalele culturi au fost cele de: grâu, cartofi, orz și orzoaică, porumb boabe, legume, furaje verzi din teren arabil.. O tendință descendentă se identifică la terenurile necultivate, aflate în repaus. Pentru această categorie de terenuri, în anul 2021, se înregistrează 1.099 ha, în scădere de la 9.649 ha înregistrate în anul 2015, respectiv cu 190 ha față de anul precedent. Aceste suprafețe de terenuri sunt necultivate necontribuind la producția agricolă anuală.

Culturi agricole care au înregistrat creșteri ale suprafețelor cultivate, în perioada 2010-2021, sunt: culturile de grâu (+5.151 ha) , orz și orzoaică(+511ha).

2.4.1.1.2 Producția agricolă

Valoarea producției ramurii agricole din județul Harghita este de 1.188.094 mii lei în anul 2021, cu un aport al mediului privat de 99%. Valoarea producției agricole la nivel de județ a înregistrat o creștere de 23,93% în perioada 2010-2021, creștere ce a provenit în principal din producția animală (creștere de 66,95%), respectiv producția vegetală (creștere de 1,88%).

Tabelul 20 Valoarea producției ramurii agricole pe forme de proprietate - județul Harghita, 2010-2021

	Forme de proprietate	Ani		
		Anul 2010	Anul 2021	Dinamica 2021/2010
		Mii lei RON	Mii lei RON	
Total	Total	958.675	1.188.094	23.93%
-	Proprietate privata	944.673	1.177.534	24.65%
Vegetala	Total	632.808	644.678	1.88%
-	Proprietate privata	619.287	634.385	2.44%
Animala	Total	325.442	543.320	66.95%
-	Proprietate privata	325.386	543.053	66.90%
Servicii agricole	Total	425	96	-77.41%
-	Proprietate privata	-	96	-

Sursa: INS baza de date TEMPO

Județul Harghita înregistrează producție vegetală în valoare de 644.678 mii lei în anul 2021, cu o contribuție a mediului privat de 98,4%. Prin producția animală se realizează o valoare economică a producției de 543.320 mii lei în anul 2021, cu o contribuție majoritară de 99.95% a mediului privat.

Serviciile agricole contribuie cu 96 mii lei la formarea valorii producției agricole județene (2021). Serviciile agricole realizate la nivel de județ, urmează o tendință de scădere față de anii anteriori, prin scăderea valorii de la 287 mii Ron(anul 2012) la 96 mii Ron(anul 2021).

Din valoarea producției agricole la nivel de județ, 54,27% provine din producția vegetală, 45,73% din producția animală.

2.4.1.1.3. Producția agricolă vegetală, principalele culturi și mecanizarea activității

Tabelul 21 Suprafața cultivată cu principalele culturi în Regiunea Centru 2021(ha)

	Alba	Brașov	Covasna	Harghita	Mureș	Sibiu
Secara		432	746	534	135	48
Grâu - total	12.566	8.529	24.686	14.476	26.769	6.868
Orz și orzoaica	2.396	3.459	3.530	7.072	6.908	998
Orz	1.070	917	557	272	2.419	673
Ovăz	251	361	937	969	4.912	480
Porumb boabe	44.266	11.314	10.792	2.561	70.647	27.324
Furaje verzi	35.538	23.550	21.223	19.426	44.403	17.477
Cartofi - total	2.335	3.815	15.038	6.723	994	1.236
Legume - total	4.875	622	1.734	723	6.283	2.173

Sursa: INS baza de date TEMPO

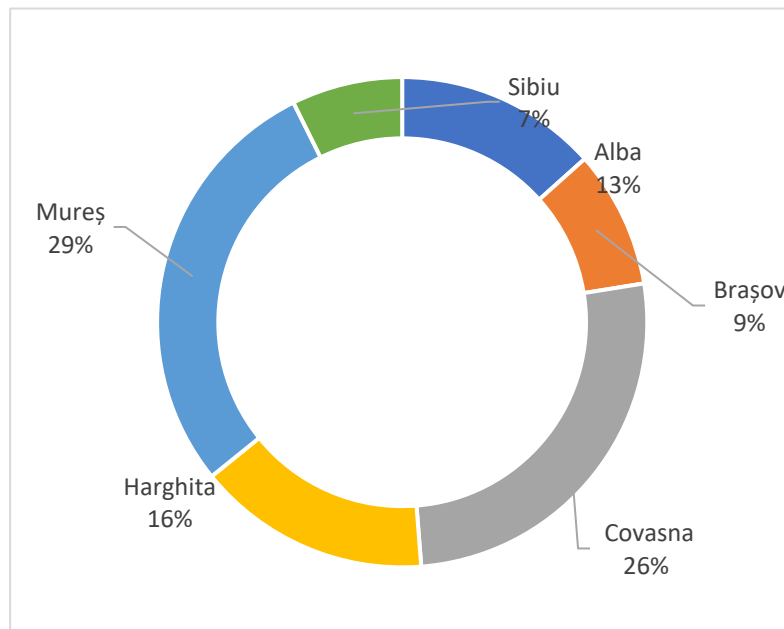


Figura 17 Pondere suprafețelor cultivate cu grâu din Regiunea Centru în anul 2021

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor INS baza de date TEMPO

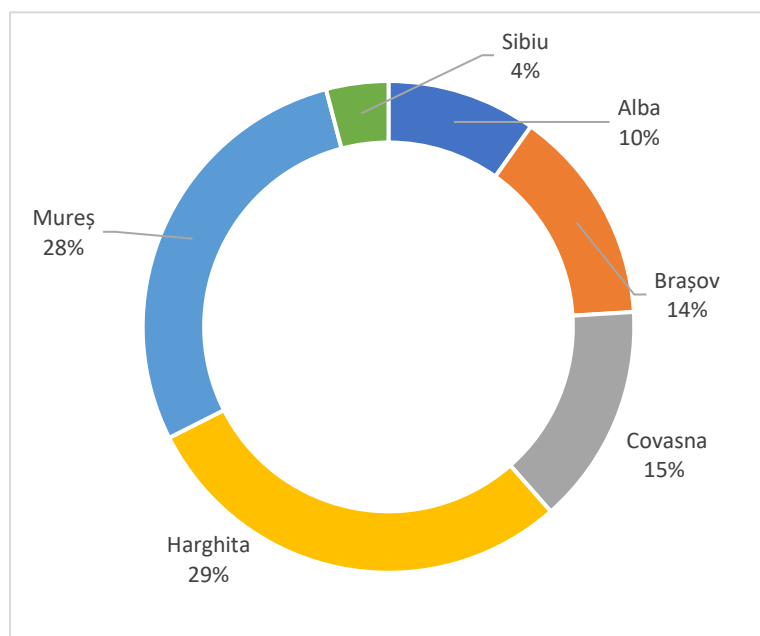


Figura 18 Ponderea suprafețelor cultivate cu orz și orzoaică din Regiunea Centru în anul 2021

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor INS baza de date TEMPO

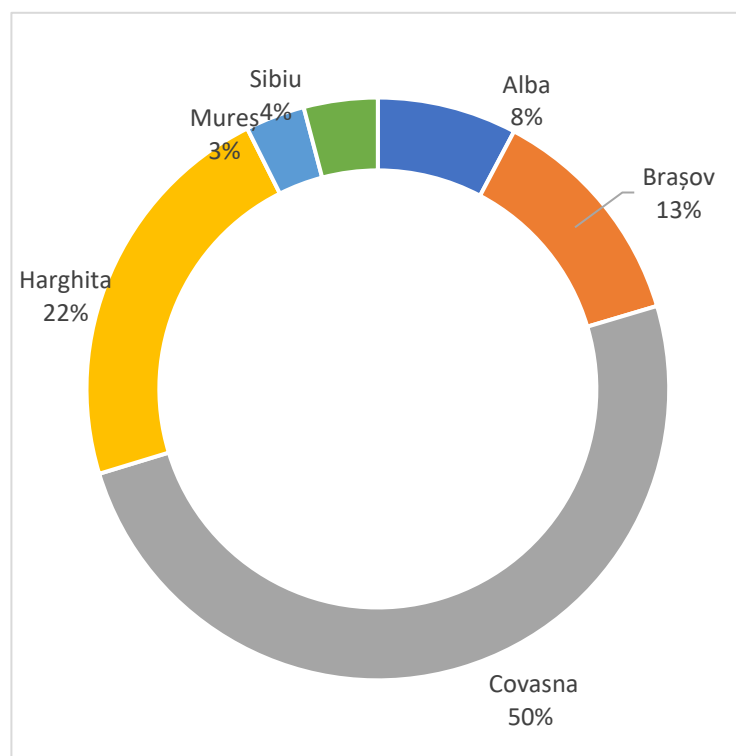


Figura 19 Ponderea suprafețelor cultivate cu și cartof din Regiunea Centru în anul 2021

Suprafețele cultivate cu principalele culturi în județul Harghita sunt ocupate de culturile de grâu, orz și orzoaică, ovăz, legume, cartofi, suprafețele cultivate oscilând anual datorită rotației culturilor, datorită cererii de pe piața internă și externă, datorită avantajelor economice urmărite de producătorii agricoli.

În privința suprafețelor cultivate cu grâu județul Harghita ocupă locul 3 în cadrul regiunii având o pondere de 16% din totalul suprafețelor cultivate cu grâu din regiune.

Județul Harghita a raportat în anul 2021 7.072 ha plantate cu orz și orzoaică, situându-se pe primul loc în cadrul Centru, culturile de orz și orzoaică din Harghita au o pondere de 29% la nivel regional.

Județul Harghita a raportat în anul 2021 969 ha plantate cu ovăz, reprezentând 12% din totalul suprafeței cultivate cu ovăz la nivelul regiunii, plasând județul pe locul 2 în regiune.

Suprafața cultivată cu cartofi a fost în anul 2021 în județul Harghita de 6.723 ha situând județul pe locul 2 în clasamentul regional, cu o pondere de 22 % din totalul suprafețelor ocupate de culturile de cartofi din regiune.

Suprafața cultivate cu furaje a fost în anul 2021 în județul Harghita de 19.426 ha reprezentând 12% din suprafața totală raportată la nivelul regiunii.

Datorită reliefului montan și a suprafețelor neagricole ocupate de păduri, suprafețele arabile care pot fi cultivate au suprafețe foarte mici, rezultând ponderi reduse la nivel regional.

Tabelul 22 Evoluția suprafețelor cultivate cu principalele culturi în județul Harghita

Principalele culturi	Ani			
	Anul 1990	Anul 2000	Anul 2010	Anul 2021
	UM: Ha			
	Hectare	Hectare	Hectare	Hectare
Secara	2.956	657	654	534
Grâu - total	18.855	11.886	9.325	14.476
Orz și orzoaica	11.224	10.522	6.561	7.072
Orz	3.228	739	154	272
Ovăz	7.140	6.741	4.185	969

Porumb boabe	5.286	4.846	2.701	2.561
Furaje verzi	27.724	36.005	17.658	19.426
Cartofi - total	14.082	15.086	11.194	6.723
Legume - total	1.107	1.467	939	723

Sursa: INS baza de date TEMPO

Cele mai întinse suprafețe cultivate din județul Harghita în anul 2021 au fost la furaje verzi (19.426 ha), grâu (14.476 ha), orz și orzoaică (7.072 ha), cartofi (6.723ha), porumb (2.561 ha), ovăz (969 ha), legume (723 ha)

În privința suprafețelor cultivate cu furaje se constată că în 2021 suprafața cultivată este cu 30% mai redusă față de anul 1990 și în creștere cu 10% față de suprafața cultivată în anul 2010.

Suprafața cultivată cu grâu în anul 2021 este în scădere față de anii 1990, fiind cu 55% mai întinsă față de suprafața cultivată cu grâu în 2010.

Suprafețele cultivate cu floarea orz și orzoaică în 2021 sunt cu 37% mai reduse față de anul de referință 1990, și cu 8% mai întinse față de valoarea raportată în anul 2010.

Suprafețele ocupate de culturile de cartofi în anul 2021 au fost de 6.723 ha, suprafață mai redusă față de anii 1990, 2000 2010.

Tabelul 23 Producția vegetală medie(kg) la hectar pentru principalele culturi în Regiunea Centru 2021

	Regiunea Centru	Alba	Brașov	Covasna	Harghita	Mureș	Sibiu
Secara	2.903	0	2.588	3.203	2.742	2.788	3.167
Grâu - total	4.336	4.873	4.346	3.931	3.783	4.887	3.813
Orz și orzoaică	3051	3.839	2.860	3.517	2.361	3.262	3.597
Ovăz	2.308	2.616	2.094	1.923	2.397	2.434	1.585
Porumb boabe	6.168	6.259	5.938	4.458	4.907	6.691	5.560
Floarea soarelui	2.666	2.503	2.653	2.085	1.720	3.027	2.090
Rapiță	2.793	2.811	2.717	2.247	0	3.178	2.702
Cartofi - total	19.373	19.799	18.113	19.469	20.596	17.289	16.311

Sursa: INS baza de date TEMPO

În cazul producției medii/hectar județul Harghita se remarcă prin:

1. producția medie/hectar de 3.783 kg la cultură de grâu plasează județul pe locul 6 în regiune, producția fiind mai scăzută decât media regiunii
2. producția la hectar pentru cultura de porumb a fost în anul 2021 în județul Harghita de 4.907 kg, producție ce plasează județul pe locul 5 în regiune, fiind mai redusă decât media regională
3. producția medie la hectar obținută la orz și orzoaică în județul Harghita a fost în 2021 de 2,361 kg/ha, producție ce plasează județul pe locul 6 în regiunea centru, fiind mai mică decât media regiunii
4. cultura de floarea soarelui a avut în județul Harghita în 2021 o producție medie de 1.720 kg/ha, mai mică decât media regională, plasând județul Harghita pe locul 6 în regiunea centru.
5. Producția medie la hectar obținută la cultura cartofului în județul Harghita a fost în anul 2021 de 20.596 kg/ha fiind cea mai mare producție din regiune

La nivelul județului Harghita, conform MADR, în anul 2020 erau înregistrați 316 operatori economici certificați în agricultura ecologică. Dintre aceștia 305 agenți economici sunt producători agricoli certificați pentru agricultura ecologică, situând județul Harghita pe locul 15 la nivel național.

În municipiul Miercurea Ciuc a funcționat Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Cartof, din subordinea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură Gheorghe Ionescu Șisești. Aici au fost create următoarele soiuri: CATELLYNA, ROZANA, ETERNA, ROBUSTA, FRUMOASA, NATIV, TENTANT, AMICII, AGO, SICULUS, HARGHITA, ROZAL. În anul 2018 Stațiunea de Cercetare și Producție a Cartofului Miercurea Ciuc s-a desființat, fiind creat Institutul de Cercetare-Dezvoltare pentru Cinegetică și Resurse Montane (ICDCRM) Miercurea Ciuc, acesta desfășurându-și activitatea în următoarele domenii: agricultură, managementul resurselor cinegetice, managementul forestier, pajiști montane, fructe de pădure, probleme de agromediu.

2.4.1.1.4. Gradul de mecanizare a agriculturii

În ceea ce privește gradul de mecanizare a agriculturii, cu un număr de 9.135 tractoare, județul Harghita se situează pe primul loc în cadrul Regiunii de dezvoltare Centru din punct de vedere al numărului de tractoare. În județul Harghita este raportat cel mai mare număr de cultivate mecanice din regiune – 1.040.

Tabelul 24 Categoriile de tractoare și mașini agricole.

Categorii de tractoare si mașini agricole	Ani				Evoluție 2021-1990
	Anul 1990	Anul 2000	Anul 2010	Anul 2021	
	UM: Număr				
Tractoare agricole fizice	1.660	3.191	3.021	9.135	550.30%
Pluguri pentru tractor	809	2.036	1.874	4.669	577.13%

Cultivatoare mecanice	248	952	282	1.040	419.35%
Semănători mecanice	347	496	468	599	172.62%
Mașini de împrăștiat îngrășăminte chimice	166	212	0	0	0.00%
Mașini de stropit și prăfuit cu tracțiune mecanică	108	148	131	37	34.26%
Combine autopropulsate pentru recoltat cereale	432	421	387	395	91.44%
Combine autopropulsate pentru recoltat furaje	94	36	25	69	73.40%
Combine și mașini pentru recoltat cartofi	198	426	300	245	123.74%
Prese pentru balotat paie și fân	168	140	128	959	570.83%
Vindrovere pentru furaje	87	27	13	17	19.54%

Sursa: INS baza de date TEMPO

Numărul tractoarelor și a utilajelor din agricultură este în creștere conform datelor analizate. Numărul tractoarelor agricole fizice existente în 2021 este de aproape 6 ori mai mare decât valoarea raportată în anul 1990, și în creștere față de numărul de tractoare existente în Harghita în anii 2000 și 2010.

Numărul semănătorilor mecanice din Harghita a fost în anul 2021 de 1,7 ori mai mare față de anul 1990, valoarea fiind în creștere și față de anii 2000 și 2010.

Numărul cultivatoarelor și semănătorilor mecanice a crescut în anul 2020 față de anii anteriori.

Combinele și mașinile pentru recoltat cartofi au fost în anul 2021 a fost în scădere față de anii 2000 și 2010.

Se poate concluziona ca este un interes crescut pentru agricultura eficientă, mecanizată, care implica eficiență mai mare și pe termen lung costuri mai mici de producție.

Totuși multe terenuri sunt fragmentate și de mici dimensiuni, proprietarii făcând agricultură de subzistență, muncind manual sau cu pluguri cu tracțiune animală. De asemenea nu se cunoaște gradul de uzură fizică și morală a parcurilor de tractoare și mașini agricole, și acesta ar putea fi un impediment pentru obținerea de productivități mari în sectorul agricol.

2.4.1.1.5. Producția agricolă animală

Creșterea animalelor și producția agricolă animală, reprezintă o ramură importantă pentru sectorul agricol, zootehnic și prelucrător al zonei, având o contribuție importantă a mediului rural din județ.

Cei mai mulți crescători de animale sunt în nordul județului (Toplița, Bilbor), în Remetea, Ditrău, Joseni, în periferia estică a județului (Sândominic și Valea Ghimeșului) și colțul de sud-est, în comunele Ciucsângeorgiu, Sânmartin, Plăieșii de Jos.

Tabelul 25 Efective de animale din Regiunea Centru în 2021

	Regiunea Centru	Alba	Braşov	Covasna	Harghita	Mureş	Sibiu
Bovine	374.049	70.989	58.649	46.049	80.163	73.665	44.534
Porcine	357.377	65.499	68.124	44.529	35.588	92.047	51.590
Ovine	2.160.265	399.709	417.692	183.489	199.144	412.221	548.010
Caprine	124.146	24.201	20.437	5.704	18.720	39.296	15.788
Păsări	9.476.299	2.871.831	3.386.407	567.691	461.801	1.419.962	768.607
Familii albine	226.464	68.325	39.205	11.556	19.706	54.638	33.034

Sursa: INS baza de date TEMPO

Efectivele de bovine din județul Harghita plasează județul pe locul 1 în regiune, având o pondere de 21,43% din totalul exemplarelor din regiune.

În privința numărului de porcine, județul Harghita deține 35.588 exemplare, clasând județul pe locul 6 în regiune cu o pondere de 10% din numărul total de exemplare..

În județul Harghita au fost raportate 199.144 capete din familia ovinelor, situându-se pe locul 5 în regiunea centru cu o pondere de 9% din totalul efectivelor de ovine raportat în Regiunea Centru.

În județul Harghita a fost raportat un număr de 18.720 caprine, reprezentând o pondere de 15% din numărul total de exemplare raportat în regiunea centru, situând județul Harghita pe locul 4 în regiune.

În Harghita au fost raportate în anul 2021 19.706 familii de albine, reprezentând 8,7% din totalul raportat la nivelul regiunii.

2.4.1.2. Sectorul pomicol

În privința producției de fructe, județul Harghita are următoarele caracteristici:

1. producția de prune de 2.922 tone obținută în anul 2021 este a 6 a din regiune, reprezentând 7,6% din producția regiunii
2. producția de mere a fost în 2021 de 4.935 tone, a 5 a producție de mere din regiune, reprezentând 6,8% din producția totală a regiunii
3. în județul Harghita s-a raportat în 2021 a 5-a producție de pere din regiunea centru, reprezentând 5,8% din producția totală a regiunii
4. producția de cireșe raportată de județul Harghita a fost în anul 2021 de 248 tone, fiind cea mai mică din regiunea centru , reprezentând 5% din producția regiunii

5. producția de nuci din Harghita a fost în anul 2021 de 227 tone, plasând județul pe locul 5 în Regiunea Centru, cu o pondere de 4,5% din producția totală

Tabelul 26 Producția de fructe din județul Harghita în 2021(tone)

	Regiune a Centru	Alba	Brașo v	Covasna	Harghita	Mureș	Sibiu
Prune	38.254	13.135	3.921	3.981	2.922	10.121	4.174
Mere	72.469	13.850	11.146	4.491	4.935	28.395	9.652
Pere	4.383	1.706	551	170	258	1.052	646
Cireșe și vișine	4.508	1.211	287	484	248	1.996	282
Caise	886	589	123	2	0	156	16
Nuci	4.946	1.708	80	719	227	1.956	256

Sursa: INS baza de date TEMPO

Produsele tradiționale – alimentare, care prezintă o varietate deosebită sunt apreciate atât la nivel național, cât și la nivel internațional. La fabricarea acestor produse se folosesc doar materii prime locale, care nu au în compoziția lor aditivi alimentari, care prezintă o rețetă tradițională, un mod de producție și/sau de prelucrare și un procedeu tehnologic tradițional și care se distinge de alte produse similare aparținând aceleiași categorii. Totuși având în vedere vechea tradiție în prepararea alimentelor, județul Harghita nu are produse tradiționale atestate.

2.4.1.3. Exploatații Agricole

În județul Harghita, dar și la nivel național, se practică o agricultură la limita profitabilității, neperformantă, în general bazată pe autoconsum. Lipsa asocierii, fărâmițarea terenurilor aflate în proprietate privată, lipsa irigațiilor, unitățile de producție mici și slaba dotare tehnologică sunt câteva din cauzele care conduc la practicarea unei agriculturi ineficiente și necompetitive. Așadar, se individualizează două categorii de proprietate, și anume terenuri mici (sub 20 ha), necompetitive și valorificate pentru producție proprie și terenuri mari de peste 50 ha, bine tehnologizate, în general, deținute de companii mari, care practică o agricultură cu productivitate mai ridicată. În ceea ce privește gradul de asociere a fermierilor, atât la nivel local, cât și la nivel județean, acesta este redus, forme de asociere înregistrându-se la nivel județean.

Cooperative agricole

Conform Registrului Național al cooperativelor Agricole, în anul 2020 la nivelul județului Harghita funcționau 45 cooperative agricole.

Tabelul 27 Cooperative agricole județul Harghita în anul 2021

Nr CRT	FIRMA	JUDET	LOCALITATE
1	COOPERATIVA AGRICOLA RO-CHAMP	Harghita	Cristuru Secuiesc
2	BIOLACT COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Merești
3	ARINISUL-CALIMANI COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Toplița
4	COOPERATIVA AGRICOLA FORRAS	Harghita	Dealul
5	BURGOCOMCIUC SOCIETATE COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Cozmeni
6	COOPERATIVA AGRICOLA SZILOS	Harghita	Păuleni
7	AGRO COM SIC COOPERATIVA AGRICOLA	Harghita	Tușnad
8	TARNAVA MARE COOPERATIVA AGRICOLĂ	Harghita	Cristuru Secuiesc
9	PRELUCRAREA ȘI VALORIFICAREA LAPTELUI TROTUȘ COOPERATIVA AGRICOLĂ	Harghita	Lunca de Jos
10	CSENGO COOPERATIVA AGRICOLĂ	Harghita	Frumoasa
11	LOVETE LAZ COOPERATIVA AGRICOLA	Harghita	Lueta
12	OBSTEA SARMAȘULUI COOPERATIVA AGRICOLĂ	Harghita	Fundoaia
13	PRODUS SECUIESC COOPERATIVA AGRICOLĂ	Harghita	Siculeni
14	HIGHEȘ PIATRA ROȘIE-COMARNIC COOPERATIVA AGRICOLĂ	Harghita	Tulgheș
15	CORBEANCA CORBU COOPERATIVA AGRICOLĂ	Harghita	Corbu
16	STRAJA CALIMANILOR BILBOR COOPERATIVA AGRICOLĂ	Harghita	Bilbor
17	HAIDUCUL SARMAȘ COOPERATIVA AGRICOLĂ	Harghita	Hodoșa
18	OLTÁRKŐ PARASZTSZÖVETKEZET COOPERATIVA AGRICOLĂ	Harghita	Suseni

19	KÁNYÁDI ŐRHEGY COOPERATIVA AGRICOLĂ	Harghit a	Ulieș
20	COOPERATIVĂ AGRICOLĂ JÁSFALVI GAZDÁK SZÖVETKEZETE	Harghit a	Iasu
21	PADINĂ - GĂLĂUȚAȘ COOPERATIVA AGRICOLĂ	Harghit a	Gălăuțaș-Pârau
22	MUNCA LIVEZI-CIUC COOPERATIVA AGRICOLĂ	Harghit a	Livezi
23	COOPERATIVA AGRICOLĂ FRUCTUS VITAE - ÉLET GYÜMÖLCSE MEZŐGAZDASÁGI SZÖVETKEZET	Harghit a	Odorheiu Secuiesc
24	UNITIS MEZŐGAZDASÁGI SZÖVETKEZET COOPERATIVA AGRICOLĂ	Harghit a	Satu Mare
25	BORZONTORZ COOPERATIVA AGRICOLĂ	Harghit a	Gheorgheni
26	CSOMORTÁNI SZÖVETKEZET COOPERATIVA AGRICOLĂ	Harghit a	Șoimeni
27	COOPERATIVĂ AGRICOLĂ LAPTE BIO ȘI CARNE MĂDĂRAȘ	Harghit a	Mădăraș
28	CRESCĂTORII DE OVINE DIN DĂNEȘTI COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghit a	Dănești
29	HERITAGE LIVESTOCK BREEDERS FROM SZEKLERLAND COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghit a	Păuleni-Ciuc
30	ECOBILBOR COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghit a	Bilbor
31	SUBCETATE-FILPEA COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghit a	Subcetate
32	PÂRÂUL SAVULUI COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghit a	Corbu
33	KASZONLAND COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghit a	Plăieșii de Sus
34	HARCOV MILK MEAT COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghit a	Tușnad
35	BIO VOȘLĂBENI COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghit a	Izvoru Mureșului
36	CIUCUL DE SUS-FELCSÍK MEZŐGAZDASÁGI SZÖVETKEZET COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghit a	Ineu
37	RIBON NATUR COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghit a	Mădăraș
38	ŐSHONOSOK MEZŐGAZDASÁGI SZÖVETKEZETE COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghit a	Cehești
39	CSESZLÉS COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghit a	Bârzava
40	KISHAVAS COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghit a	Nicolești

41	GEOSA PROD COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Nicoleşti
42	OLIMO AGRI COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Căpâlnița
43	CSÍKI KISTERMELŐK SZÖVETKEZETE COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Miercurea Ciuc
44	FRUCTIFOR COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Lăzarea
45	CRESCĂTORII DE BOVINE ÎN MALUL TÂRNAVEI COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Zetea
46	KIHAGO COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Nicoleşti
47	AGROFARM CIUCANI COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Ciucani
48	CSALÁDI FARM COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Sânpaul
49	VĂCĂREȘTI COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Văcărești
50	MANGALICA FARM MEZŐGAZDASÁGI SZÖVETKEZET COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Cehești
51	GORDON SZÖVETKEZET COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Lupeni
52	SEPSICO COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Plăieșii de Sus
53	CARTOLAND FRUCT COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Frumoasa
54	FERGER AGRICO COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Polonița
55	BAZINUL GHEORGHENULUI COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Lăzarea
56	CSICSOFARM COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Ciceu
57	AGRICULTORI DIN FRUMOASA COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Frumoasa
58	HOMOROD COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Căpâlnița
59	AGROPILTOP POTATO COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Mihăileni
60	AGROALFADIT COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	Harghita	Joseni

Sursa: <https://www.madr.ro/cooperative-agricole.html>

2.4.1.4. Mediul de afaceri

În județul Harghita sunt prezenți agenți economici care activează în următoarele subramuri ale sectorului agricol:

1. **Cultivarea cerealelor (exclusive orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase:** 21 firme funcționează în acest sector, raportând în anul 2021 cifră de afaceri cumulată de 9,4 mil lei. Cele mai mari vânzări sunt raportate de: AGROMEC GHEORGHENI (3 MIL LEI), DAKO IMPEX (2,3 MIL LEI), SALT AGROSERV(1,2 MIL LEI), DAL AND DOR, REMIK TRANS
2. **Cultivarea orezului:** ANY CRISTAL (CA 1,4 mil lei)
3. **Cultivarea legumelor și a pepenilor, a rădăcinoaselor:** FUNGUS&TIMBER (CA 2,4 MIL LEI), FITOSIC-FARM (CA 1,8 MIL LEI), AGROMEC (CA 1,2 MIL LEI), AGROBOROS-COZ, NUTRIAND CRACIUN
4. **Cultivarea altor plante nepermanente:** ELK FARM, MICROGREEN BOX
5. **Cultivarea strugurilor:** BATHARENI REBE
6. **Cultivarea fructelor sămânțoase și sămburoase:** PEPNEKERT KURIA, SZEKLER FRUIT
7. **Cultivarea arbuștilor fructiferi, căpșunilor, nuciferilor și a altor pomi fructiferi:** DAKO FARM TUSNAD, HYDROPONIC GREENHOUSE, MOUNTAIN BLUEBERRY, STANLEY FRUCT
8. **Cultivarea condimentelor , plantelor aromatice, medicinale:** ALU LAVANADA
9. **Cultivarea altor plante permanente:** AGROKONTRAKTOR 247
10. **Cultivarea plantelor pentru înmulțire:** KONTRASTWEGE
11. **Creșterea bovinelor de lapte:** CSIKI-TEJ (CA 3 MIL LEI), HEBA AGROMILK (CA 1,5 MIL LEI), SZEBAGRO, FERMA HPH FARM, MILK-TECHN, DIBO MILK, AGRONYIR, COW MILK GROUP, AGROFRUCT, LE GITTANES, VIVIEN PANZIO, HADNAGY MARKOS, DEMIXTRADE
12. **Creșterea altor bovine:** EUROFARM IMF (CA 55,3 MIL LEI), AUSTTRABULL, REBO ANGUS KARPATEN, BAYER AGROUNIVER, AGROKARMEAT
13. **Creșterea cailor și a altor cabaline:** AMBER IMOB
14. **Creșterea ovinelor și caprinelor:** SEBES AGROFARM, GREXO-MIEL
15. **Creșterea porcinelor:** MELEHOR FARM (CA 1,2 MIL LEI), GANZAL FARMVILLE
16. **Creșterea păsărilor:** IMPORT-EXPORT PAL MAR (CA 9,9 MIL LEI), ATTIMPROD (CA 1,6 MIL LEI), BINDER ORGANIC POULTRY, INTERCOM, EUROINTERPRESS COMPANY
17. **Creșterea altor animale:** VULTICULUS GEO, ZUMMI NEKTAR, VIPERA DOMESTICĂ
18. **Activități în ferme mixte:** ANDY ZOOFARM (CA 2,8 MIL LEI), FERMA BARAT-REM (CA 1,8 MIL LEI), AGROFARM BILBOR, MIXT PREST PROD, MOCSIZOO
19. **Activități auxiliare după producția vegetală:** AGROMEC SINCRAIENI (CA 18,3 MIL LEI), KURTA MAGAZIN MIXT (CA 2,7 MIL LEI), AGRO PAL CHIM, AGROMEC SINMARTIN, DOPER&DORPER WHITE
20. **Vânătoare, capturarea cu capcane a vânatului și activități de servicii anexe vânătorii:** B&D CARPATHIAN HUNTING, HABITAT CONSTRUCT, CARPATHIAN SAFARI

2.4.1.5. Depozitarea producției agricole

Situația centralizatoare a operatorilor economici care exploatează spații de depozitare autorizate, actualizată

Tabelul 28 Situația centralizatoare a operatorilor economici care exploatează spații de depozitare autorizate, actualizată

Nr . crt .	Autorizații de depozit (serie/nr)	Date identificare operator economic (denumire, adresă, telefon)	Date identificare spațiu de depozitare aflat în exploatare (denumire, adresă, telefon, email)	Capacitate totală autorizată (tone)	Din care	
					Siloz (tone)	Magazie(tone)
1	HR-0003444	SC Harmopan SA Miercurea-Ciuc, str. Harghitei nr. 46, tel: 026632424	Moara de grâu Miercurea-Ciuc, str. Harghitei nr: 46, tel:0266324424	1,600	1,600	
2	HR-0003445	SC Harmopan SA Miercurea-Ciuc, str. Harghitei nr. 46, tel: 0266324424	Moara de grâu Brădești, loc. Brădești, tel: 0266324424	1,100	1,100	
3	HR-0003446	SC Ifemal SRL Săndomonic, str. Principală nr. 86, tel: 0266336043	SC Ifemal SRL Săndomonic, str. Principală nr. 86, tel: 0266336043	320	320	
4	HR-0003448	SA Nyerges Cozneni, str. Fabricilor nr: 516 tel: 0266326606	SA Nyerges Cozneni, str. Fabricilor nr: 516 tel: 0266326606	600		600
5	HR-0003452	SA Burgabotek, Sânmartin, str. Ciucani nr. 83,	SA Burgabotek,	800		800

		tel: 0266332105	Sânmartin, str. Ciucani nr. 83, tel: 0266332105			
6	HR - 0003453	SA Agroprodcom Lăzarea, str. Principală nr:1472 tel:0266352601	SA Agroprodcom Lăzarea, str. Principală nr:1472 tel:0266352601	1,000		1,000
7	HR-0003456	SA Nadas Tuşnad, localitatea Tuşnad sat, str Principală nr. 346, tel: 0266334266 dakoimpex@yahoo.com	SA Nadas Tuşnad, localitatea Tuşnad sat, str Principală nr. 346, tel: 0266334266	1,000		1,000
8	HR-0003458	SC Heineken România SA ,str. Harghita nr. 100, tel:0266371425	SC Heineken România SA ,str. Harghita nr. 10X tel:0266371425	5,000	5,000	
9	HR-0003460	SC Harmopan SA Miercurea Ciuc Harghita nr.46 266324424	SC Harmopan SA Miercurea Ciuc Harghita nr.46 266324424	1,350	800	550
10	HR-0006725	Lixid Project SRL Miercurea Ciuc str. Majlath Gusztav nr.4 0727887878	Sansimion nr,575	300	300	
11	HR-0006723	SC Harmopan SA Miercurea Ciuc str.Harghita nr.46 tel.0266324424	Miercurea Ciuc str.Harghita nr.46	2,700	2,700	
12	HR-0006724	SA Bastionul Loc.Lazarea str.Principala nr.605 cod.postal 537135 tel.0266352834	Lazarea str.Principala 734, str.Cantar fr.nr.	1,700		1,700
	TOTAL JUDEȚ HARGHITA			17,470	11,820	5,650

Sursa:<https://www.madr.ro/lista-spatii-autorizate-pentru-depozitarea-produselor-agricole.html>

La nivelul județului Harghita există 12 unități de depozitare a produselor agricole, cu o capacitate totală de 17.470 tone, dintre care 11.820 tone în silozuri și 5.650 tone în magazii.

2.4.1.6. Silvicultură

Suprafața pădurilor din județ, ocupă 259,6 mii hectare, reprezentând 98,3% din suprafața fondului forestier din județul Harghita, în anul 2021. Alte categorii de vegetații forestiere sunt extinse pe 4,5mii hectare, reprezentând 1,7% din suprafața fondului forestier din județ.

Tabelul 29 Suprafața fond forestier Harghita 2021 (mii ha)

	1990	2000	2010	2021	Evoluție 2021-1990
Total	231.2	231.4	262.3	264.1	114.23%
Rășinoase	169.3	166.4	193.6	188.9	111.58%
Foioase	58.7	59	63.3	70.7	120.44%
Alte terenuri	3.2	6	5.1	4.5	140.63%

Sursa: INS baza de date TEMPO

Analizând suprafețele de păduri, pe specii de păduri, constatăm că cele mai extinse sunt suprafețele împădurite cu rășinoase (188,9 mii ha), reprezentând 71,53% din suprafața totală a pădurilor din județ și 26,7% sunt păduri de foioase (70,7 mii ha).

În perioada 1990-2010 se constată o creștere a suprafeței fondului forestier total din județ , în anul 2021 se constată o creștere cu 1,8 mii ha a fondului funciar raportându-ne la anul 2010.

În anul 2021, pădurile de rășinoase sunt mai reduse cu 4,7 mii ha față de anul 2010, reprezentând o scădere de 2,4%, valoarea înregistrată în anul 2021 este mai mare cu 11,58% față de valoarea raportată în anul 1990 .

Pădurile de foioase au crescut în anul 2021 cu doar 20,44% față de suprafața înregistrată în anul 1990. Suprafața ocupată de pădurile de foioase în anul 2020 este în creștere cu 11,69% față de anul 2010.

2.4.1.6.1. Volumul de lemn recoltat

Funcția economică a pădurii joacă un rol important în dezvoltarea județului, însă aceste activități trebuie realizate în condițiile unei dezvoltări durabile, păstrând o relație echilibrată între mediul natural și cel economic.

Volumul de lemn recoltat în anul 2020, este de 628,3 mii mc, volum în scădere cu 22% față de anul 1990, respectiv 2% față de anul 2010. Se constată reducerea volumului de lemn recoltat, în perioada 2010-2020.

Tabelul 30 Volumul de lemn recoltat pe specii, în județul Harghita, în perioada 1990-2021

	1990	2000	2010	2021	Evoluție 2021-1990
Total	1.050,2	1.131,5	999,8	1.761,1	167.69%
Rășinoase	846,4	1.029,2	778,5	1.428,2	168.74%

Fag	144,9	73,7	192	245,8	169.63%
Stejar	7	5,8	6,1	16,2	231.43%
Diverse specii tari	26,5	13,7	16,3	46,1	173.96%
Diverse specii moi	25,4	9,1	6,9	24,8	97.64%

Sursa: INS baza de date TEMPO

Analizând volumul de lemn recoltat în anul 2021 pe speciile de pădure, se constată faptul că lemnul provenind de la speciile rășinoase a fost recoltat în volum de 1.428,2 mii mc, reprezentând 81,1% din volumul de lemn recoltat în județului Harghita, urmat de lemnul de fag (245,8 mii mc) reprezentând 14% din total, volumul recoltat al lemnului de stejar a fost în 2021 de 16,2 mii mc, reprezentând 1% din totalul lemnului recoltat în județul Harghita.

Volumul de lemn recoltat ce a provenit de la diverse specii tari de arbori a fost de 46,1 mii mc, reprezentând 2,6% din total volum de lemn recoltat în anul 2021. În cantități mai reduse au fost recoltate speciile moi cu un volum recoltat de 24,8 mii metri cubi, reprezentând 1,4% din total lemn recoltat în județ.

Tabelul 31 Volumul de lemn recoltat în Regiunea Centru în anul 2021

	Regiune a Centru	Alba	Brașo v	Covas a	Harghit a	Mureș	Sibiu
Total	4.861,7	475,6	760,1	552,8	1.761,1	848,5	463,6
Rășinoase	2.849,9	242,1	263,4	260,7	1.428,2	476,5	179,0
Fag	1.323,1	173,5	339,9	211,5	245,8	218,0	134,4
Stejar	273,7	32,8	68,9	29,7	16,2	55,2	70,9
Diverse specii tari	340,3	24,6	74,0	37,1	46,1	86,0	72,5
Diverse specii moi	74,7	2,6	13,9	13,8	24,8	12,8	6,8

Sursa: INS baza de date TEMPO

În județul Harghita în anul 2021 s-a recoltat un volum de 1.761,1 mii mc, reprezentând 36,22% din totalul volumului de lemn recoltat în Regiunea Centru. Din punct de vedere al volumului de lemn recoltat, județul Harghita se plasează pe primul loc în regiune.

În privința lemnului provenit de la speciile de rășinoase recoltat în 2021, județul Harghita a recoltat cel mai mult material lemnos din această categorie, 50,11% din total recoltat la nivel regional.

În anul 2021 în județul Harghita s-au recoltat 245,8 mii mc de lemn de fag, fiind a doua valoare din regiune, reprezentând 18,6% din totalul lemnului de fag recoltat la nivelul regiunii.

Un volum mare de lemn recoltat aduce beneficii atât proprietarilor de păduri cât și companiilor care prelucrează, comercializează și distribuie materialul lemnos. Trebuie avut în vedere ca pădurile trebuie exploatate responsabil, și autoritățile trebuie să urmărească atât exploatarea cât

și campaniile de replantare. Principiile dezvoltării durabile, și de protejare a resurselor regenerabile trebuie respectate, pentru ca respectivele resurse să poată fi valorificate și pe viitor.

2.4.1.6.2. Lucrări de regenerare a pădurilor

Regenerarea suprafețelor de pădure de pe care s-a recoltat masa lemnoasă se face de regulă pe cale naturală, iar în cazurile în care aceasta nu este posibilă, reconstrucția ecologică a acestor suprafețe se face pe cale artificială prin împăduriri.

Se constată că în anul 2021, în județul Harghita au fost executate regenerări artificiale pe o suprafață de 643 ha. În funcție de speciile de pădure, regenerările artificiale au fost executate pe o suprafață de 45 ha de păduri de foioase (7% din total suprafețe regenerate) și pe 598 ha păduri de rășinoase (reprezentând 93% din pădurile regenerate din județ).

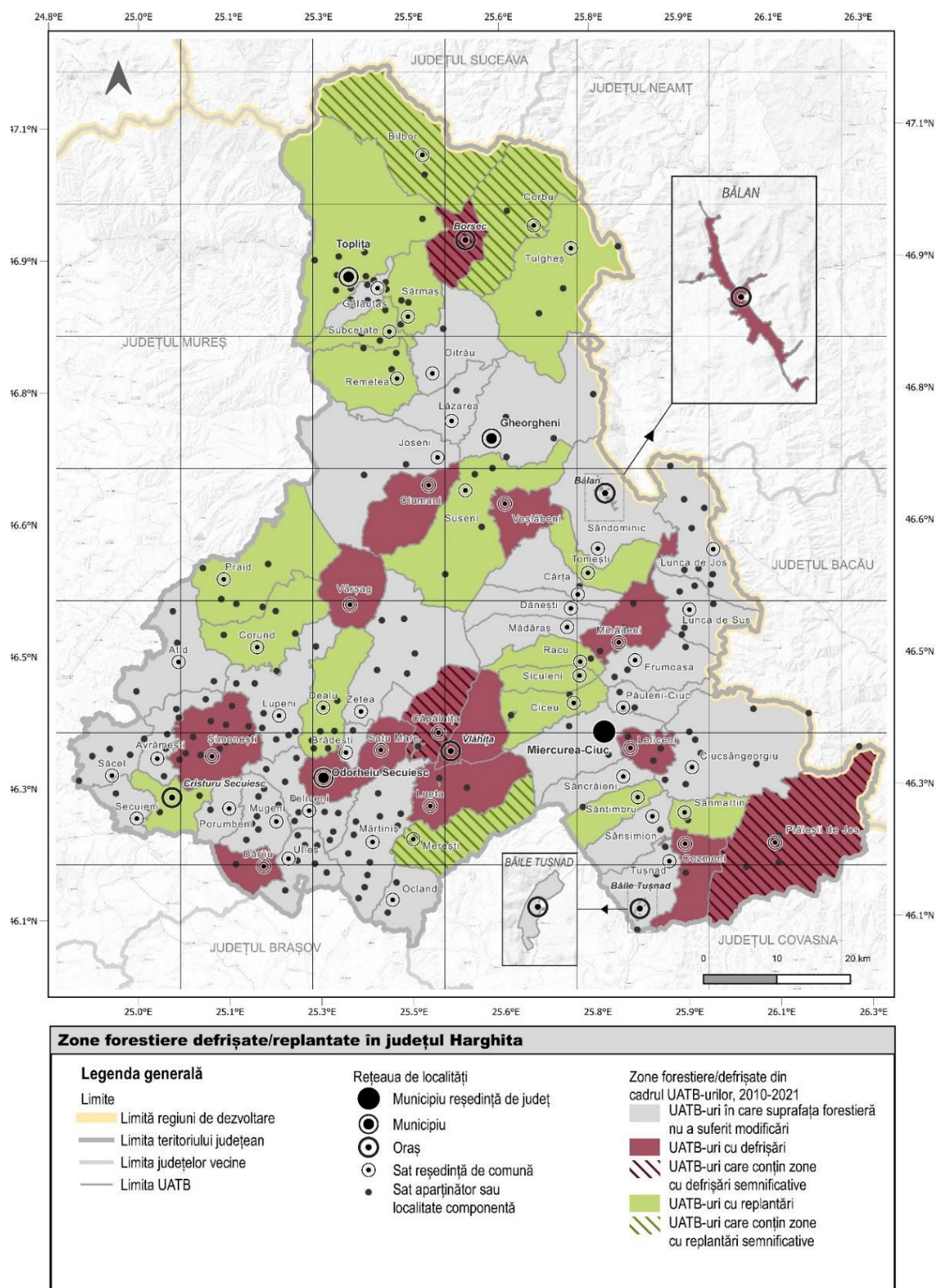
Tabelul 32 Categorii de regenerări artificial la nivel județean 2010- 2021

	Anul 2010	Anul 2015	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Regenerări artificiale - total	706	829	627	566	622	643
Rășinoase	674	776	601	544	588	598
Foioase	32	53	26	22	34	45

Sursa: INS baza de date TEMPO

În anul 2021 suprafața regenerată a fost cu 9% mai redusă decât suprafața regenerată în anul 2010. În anul 2015 s-au regenerat artificial 829 ha de pădure, mai mult cu 28,9% față de anul 2021.

În anul 2021 suprafața de păduri regenerate a fost de 643 ha, fiind cea mai mare suprafață regenerată din perioada 2018-2021.



Cartograma 11 Zone forestiere defrișate/ replantate în județul Harghita

Sursa: Autorii

Reducerea suprafețelor împădurite indică zone afectate de defrișări, acestea sunt identificate în localitățile: Odorheiu Secuiesc, Bălan, Borsec, Vlăhița, Căpâlnița, Ciumani, Cozmeni, Dârjiu, Lelicieni, Lueta, Mihăileni, Plăieșii de Jos, Satu Mare, Șimonești, Vârșag, Voșlăbeni.

Suprafețe reîmpădurite care au condus la creșterea suprafețelor ocupate de păduri se întâlnesc în localitățile: Toplița, Cristuru Secuiesc, Bilbor, Ciceu, Corbu, Corund, Ditrău, Merești. Praid, Racu, Remetea, Sânmartin, Sântimbru, Sărmaș, Siculeni, Subcetate, Suseni, Tomești, Tulgheș.

În sectorul **Silvicultură și alte activități forestiere** activează 28 agenți economici care au realizat în anul 2021 cifre de afaceri cumulate în valoare de 60,7 milioane lei (13,8 mil eur), firmele având 243 angajați. Cele mai performante firme din sector după cifra de afaceri realizată în anul 2021 sunt: OCOLUL SILVIC DE REGIM GHEORGHENI (CA 20,4 MIL LEI), CSONT FOREST (CA – 8,8 MIL LEI), OCOLUL SILVIC DE REGIM ZETEA (CA – 3,7 MIL LEI), FOREST SYSTEM (CA 3,4 MIL LEI), PSEUDOTSUGA (CA -3 MIL LEI)

În sectorul **Exploatare forestieră** activează 173 agenți economici, raportând în anul 2021 cifră de afaceri cumulată în valoare de 244 milioane lei (55,5 mil eur), având 976 angajați. Cele mai mari cifre de afaceri din sector au fost raportate de: RAPID FOREST (CA 19,6 MIL LEI), EXPLOCOM GK (CA 18 MIL LEI), ESTERER (CA 14,4 MIL LEI), CSILLAG (CA 13,1 MIL LEI), FAB PROD COM (CA 10,5 MIL LEI).

2.4.1.7. Piscicultura și acvacultura

Acvacultură în ape dulci se realizează de un număr de 6 societăți comerciale active, care au în structură un număr redus de salariați.

Tabelul 33 Principalele firme din domeniul piscicol, din județul Harghita

Nr Crt	Denumire agent economic	Localizare	Cifra afaceri	Nr salariați
1	AGROPISC	MARTINIS	2.588.150	14
2	SILVER FORELLE	VLĂHIȚA	591.407	5
3	PĂSTRĂVĂRIA GHEORGHENI	GHEORGHENI	268.474	1
4	KADICSFALVI HALASTO	ODORHEIU SECUIESC	226.238	1
5	ZVA GAZDASAG	ZETEA	90.150	0
6	AGROMARKET	CRISTURU SECUIESC	50.123	0

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

Societatea cu cele mai bune rezultate ale cifrei de afaceri din domeniu în anul 2021 este AGROPISC, societate realizează o valoare a cifrei de afaceri de 2.588.150 lei, cu 14 salariați, având sediul în Mărtiniș. Pe locul secund se afla firma SILVER FORELLE care a realizat în 2021 cifră de afaceri de 591.407 lei având 4 salariați. Pe al treilea loc se afla compania

PĂSTRĂVĂRIA GHEORGHENI care a realizat în 2021 cifră de afaceri de 269.474 lei având 1 salariat.

Acvacultura este o activitate economică care se dezvoltă și este prezentă în economiei, tot mai des în ultimii ani. Acvacultura se practică cu precădere în localitățile rurale, dar este întâlnită tot mai frecvent și în localități urbane.

2.4.1.7.1. Amenajări piscicole în județul Harghita

Amenajările piscicole din județul Harghita, localizarea acestora și alte elemente specific acestora se prezintă în tabelul alăturat.

Tabelul 34 Amenajările piscicole la nivel județean.

Nr.crt.	Proprietar	Adresa proprietar	Amenajarea	Adresa amenajare	Supr. totala ha	SPECII
1	S.C. SILVER FORELLE S.R.L.	STR. MIHAI EMINESCU NR. 2/A, AP. 17, VLAHITA, JUD. HARGHITA	AMENAJAREA PISCICOLA PASTRAVARIA VLAHITA - CRESCATORIE	LOC. ZABOSKERT, ORAS VLAHITA, JUD. HARGHITA	2.745	PĂSTR
2	PAROHIA UNITARIANA SANPAUL	SAT SANPAUL, COM. MARTINIS, JUD. HARGHITA	AMENAJAREA PISCICOLA SANPAUL - CRESCATORIE	SAT SANPAUL, COM. MARTINIS, JUD. HARGHITA	116.42	CA, CAs, R
3	PAROHIA UNITARIANA SANPAUL	SAT SANPAUL, COM. MARTINIS, JUD. HARGHITA	AMENAJAREA PISCICOLA SANPAUL - PEPINIERA	SAT SANPAUL, FN, COM. MARTINIS, JUD. HARGHITA	14.35	CA, CAs, R
4	S.C. CURCUBEU S.R.L.	STR. PLOPILOR NR. 37, MIERCUREA CIUC, JUD. HARGHITA	PASTRAVARIA CIBA - CRESCATORIE	STR. PLOPILOR NR. 37, MIERCUREA CIUC, JUD. HARGHITA	1.21	PĂSTR
5	R.N.P. "ROMSILVA" - DIRECTIA SILVICA MIERCUREA CIUC - OCOLUL	STR. GEORGE COSBUC NR. 78, MIERCUREA CIUC, JUD. HARGHITA	PASTRAVARIA LACUL ROSU - CRESCATORIE	LOC. LACUL ROSU, JUD. HARGHITA	0.2656	PĂSTR

	SILVIC TULGHES					
6	R.N.P. "ROMSILVA" - DIRECTIA SILVICA MIERCUREA CIUC - OCOLUL SILVIC TULGHES	STR. MARTON ARON NR. 78, MIERCUREA CIUC, JUD. HARGHITA	PASTRAVARIA LACUL ROSU - PEPINIERA	LOC. LACUL ROSU, JUD. HARGHITA	0.25	PĂSTR
7	ÎI ORBAN OLGA- MAGDOLNA	SAT LUETA, NR. 393, COM. LUETA, JUD. HARGHITA	AMENAJAREA PISCICOLĂ HELEȘTEU COM MEREȘTI	COM. LUETA, TARLA NR. 3, JUD. HARGHITA	2.26	CRAP, PLĂTICĂ, CARAS, COSAȘ, ȘTIUCĂ, ȘALĂU, SOMN
8	SZASZ ANDOR ȘI SZASZ MARIA	SAT ȘICASĂU, COM. ZETEA, NR. 52 A, JUD. HARGHITA	AMENAJAREA PISCICOLĂ - PĂSTRĂVĂRIA ȘICASĂU	SAT ȘICASĂU, COM. ZETEA, JUD. HARGHITA	6,362	PĂSTRĂV CURCUBEU. PĂSTRĂV FÂNTÂNEL
9	NAGY PIROSKA	Str. Constructorilor, Nr.1/B, Ap.3, Județul Harghita	Lac Rugănești	Sat Rugănești, FN, Comuna Șimonești, Județul Harghita	16	CRAP, CARAS, SÂNGER, NOVAC, COSAȘ, ȘALĂU, SOMN, ȘTIUCĂ
10	Persoane Fizice (contract de comodat cu 11 proprietari)	Oraș Cristuru Secuiesc, Județul Harghita	Amenajarea Cristuru Secuiesc	Oraș Cristuru Secuiesc, Județul Harghita	17.8	CRAP, CARAS, COSAȘ, SÂNGER, NOVAC, SOMN, ȘTIUCĂ, ȘALĂU
11	PAROHIA ROMANO- CATOLICĂ	Str. Principală, Nr.633, Comuna Joseni, Județul Harghita	Iaz Brațul Mort Bakta	Extravilanul Comunei Joseni, între localitățile Borzont și Remetea	0.475	CRAP, CARAS, ȘTIUCĂ

12	KEDVES ZSOLT	Sat Sândominic, Comuna Sândominic, Nr. 689A, Județul Harghita	Păstrăvăria Sândominic	Sat Sândominic, Comuna Sândominic, Nr. 689A, Județul Harghita	0.0255	PĂSTRĂV CURCUBEU
13	MAKO BARNA	Sat Corund, Nr.661, Comuna Corund, Județul Harghita	Păstrăvăria Calonda Nr.16	Sat Calonda, Nr.16, Comuna Corund, Județul Harghita	0.0989	PĂSTRĂV INDIGEN, PĂSTRĂV FÂNTÂNEL, PĂSTRĂV CURCUBEU
14	DĚNES DEZSŐ	Sat Șicasău, Nr.54/A, Comuna Zetea, Județul Harghita	Păstrăvăria Dénes Anna I.F.	Sat Șicasău, Nr.54/A, Comuna Zetea, Județul Harghita	0.0792	PĂSTRĂV CURCUBEU, PĂSTRĂV INDIGEN
15	SÁNDOR IMRE	Sat Zetea, Nr.34, Comuna Zetea, Județul Harghita	Bazine piscicole și construcții anexe	Extravilan, Sat Zetea, Nr. FN, Comuna Zetea, Județul Harghita	0.49	PĂSTRĂV CURCUBEU, PĂSTRĂV FÂNTÂNEL, PĂSTRĂV INDIGEN
16	SC FILTER RACING SRL	Str. Gabor Aron, Nr.30, Mun. Miercurea Ciuc, Județul Harghita	Păstrăvăria Livezi	Sat Livezi, Nr.180, Comuna Mihăileni, județul Harghita	2.1459	PĂSTRĂV CURCUBEU
17	STATUL ROMÂN prin DIRECȚIA SILVICĂ HARGHITA	Loc. Miercurea Ciuc, str. Marton Aron, nr. 78, jud. Harghita	Păstrăvăria Lacul Roșu	mun. Gheorgheni, Jud. Harghita	0.26	PĂSTRĂV CURCUBEU, FÂNTÂNEL
18	GYORFI FERENCZ ȘI GYORFI GIZELA	Sat Corund, com. Corund , nr. 812 jud. Harghita	Vizimalom Păstrăvăria	Sat Corund, com. Corund , nr. 812 jud. Harghita	0.0052	PĂSTRĂV CURCUBEU, FÂNTÂNEL
19	HAMERLEM N 2004 SRL	Sat Joseni, Comuna Joseni, Nr. 123, Jud. Harghita	Amenajarea piscicolă Joseni	Sat Joseni, Comuna Joseni, Jud. Harghita	10.057	CRAP, CARAS, PLĂTICĂ, ROȘIOARĂ, COSAȘ, SÂNGER, NOVAC, BIBAN, ȘTIUCĂ

20	S.C. SILVER FORELLE SRL	Str. Sportivilor nr.101, Oraș Vlăhița, Jud. Harghita	Ferma de păstrăvi Vlăhița	Str. Sportivilor nr.101, Oraș Vlăhița, Jud. Harghita	3.025	PĂSTRĂV CURCUBEU, FÂNTÂNEL
21	SC ZUGO FARMS SRL	Sat Siculeni, Nr.94, Comuna Siculeni, Județul Harghita	Ferma piscicolă pentru creșterea și procesarea păstrăvului	Sat Siculeni, Nr. FN, CF nr.50328, Comuna Siculeni, Județul Harghita	0.0471	PĂSTRĂV FÂNTÂNEL, PĂSTRĂV CURCUBEU, PĂSTRĂV INDIGEN
22	BAJKÓ LÁSZLÓ	Str. Ghindei, Nr. 32, Municipiul Gheorgheni, Județul Harghita	Păstrăvăria Anita	Postața Várbükk, FN, Municipiul Gheorgheni, Județul Harghita	0.27	PĂSTRĂV CURCUBEU, PĂSTRĂV FÂNTÂNEL, PĂSTRĂV INDIGEN
23	ORBÁN ADÉL și ORBÁN ANDRÁS	Sat Lueta, Nr.340, Comuna Lueta, Județul Harghita	Păstrăvăria Flamingo	Sat Lueta, Nr.1443, Comuna Lueta, Județul Harghita	0.6436	PĂSTRĂV FÂNTÂNEL, PĂSTRĂV CURCUBEU
24	1.Bálint László; 2.Mathe Andras; 3.Mathe Katalin	1. Str. Morum, Nr.1/7, Mun. Odorheiu Secuiesc, Județul Harghita; 2. și 3. Str. Verde, Nr.5, Mun. Odorheiu Secuiesc, Județul Harghita	Amenajarea piscicolă Sub Cetate	Sat Sub Cetate, Nr.73/D, Comuna Zetea, Județul Harghita	2.1969	CRAP, CARAS, PLĂTICĂ, LIN, COSAȘ, SÂNGER, PĂSTRĂV CURCUBEU, PĂSTRĂV INDIGEN, NISETRU, PĂSTRUGĂ, CEGĂ, SOMN, ȘALĂU,
25	1. Gál Sándor; 2. Gál Csilla; 3. SC Prodagr International SRL	1.;2.; și 3.Orș. Cristuru Secuiesc, Str. Filiaș, Nr.89, Jud. Harghita	Lac piscicol Oțeni	com. Feliceni, sat Oțeni, jud. Harghita	3	CRAP, CARAS, PLĂTICĂ, SÂNGER, NOVAC, COSAȘ, SOMN, ȘTIUCĂ, ȘALĂU, NISETRU, NISETRU SIBERIAN

Sursa: <http://www.anpa.ro/>



Cartograma 12 Amenajări piscicole, depozitări, cooperative agricole din județul Harghita

Sursa: Autorii

Se observa o pondere mai mare a cooperativelor agricole și a depozitelor pentru producția agricolă în jumătatea sudică a județului, amenajările piscicole au o distribuție relativ uniformă la nivelul teritoriului.

2.4.2. Sectorul secundar (industria extractivă și prelucrătoare, construcțiile, producția și distribuția energiei, utilizarea surselor regenerabile pentru producția de energie, parcuri industriale, parcuri de activități)

2.4.2.1. Industria extractivă

Industria extractivă utilizează resurse locale a căror tehnologii de exploatare și prelucrare pot duce la poluarea factorilor de mediu în numeroase zone ale județului. Situația exploatării acestor resurse este prezentată în cele ce urmează.

Exploatarea combustibililor fosili:

1. lignit, situat în depozitele sedimentare ale depresiunilor Bilbor și Borsec. Rezervele sunt limitate, iar singura exploatare de la Borsec este de importanță locală;
2. gaze naturale sunt cantonate în structurile geologice ale Depresiunii Transilvaniei, situate în partea de sud-vest a județului. Punctele de exploatare sunt conectate la rețeaua națională de transport și distribuție. În județ gazele naturale sunt utilizate pentru producerea energiei termice în localitățile urbane și rurale, cu tendință de creștere a consumului. Această resursă valoroasă nu are utilizare industrială în județul Harghita;
3. zăcămintele de turbă, situate în depresiunile Ciucului, Giurgeului, Borsecului și Bilborului, reprezintă rezerve importante nevalorificate încă. Datorită calității turbei, ea ar putea fi folosită în balneoterapie și în horticultură. În urma lucrărilor de desecare, zăcămintele de turbă sunt degradate anual prin ardere pe suprafețe însemnate din depresiunile Ciucului și Giurgeului, contribuind la poluarea atmosferei în aceste zone.

Exploatarea minereurilor, substanțelor nemetalifere și rocilor utile:

1. zăcămintele de minereuri sunt situate în formațiunile cristaline epimetamorfe. Extracția zăcămintelor din zona Bălanului a fost sistată cu încetarea activității minei SC Bălan SA.
2. rezervele de substanțe nemetalifere (sare, dolomită, roci caolinitice, argile, sienite) și de roci utile (andezite) sunt disponibile pe termen lung, reprezentând un potențial valoros pentru dezvoltarea economică.

Închiderea exploatării miniere Bălan a produs un dezechilibru al economiei locale și a cauzat o serie de probleme sociale, zona orașului Bălan având nevoie de reconversie economică în următorii ani.

2.4.2.2. Industria prelucrătoare

Industria județului Harghita se caracterizează prin predominanța întreprinderilor mici și mijlocii și printr-un grad mai redus de diversificare. Industria textilă și a confecțiilor textile este o activitate de tradiție în zonă, atingând un înalt nivel de competitivitate. Firmele ce activează în industria ușoară întrebuințează o mare parte din forța de muncă și realizează mare parte din exporturile județului. Industria alimentară și a băuturilor (îndeosebi cea a îmbutelierii apelor minerale) și industria de prelucrare a lemnului sunt alte ramuri industriale ce valorifică materiile

prime locale. Alte industrii reprezentative sunt industria tipăriturilor și industria mobilei, metalurgia, ramuri ce au reușit să-și mențină continuitatea în economia județului.

Ponderea cea mai însemnată din producția industrială a județului revine exploatarei și prelucrării lemnului, pe baza resurselor de materii prime existente în teritoriu. Cote mai mici sunt deținute de ramura extractivă, de metalurgie, industria produselor electrotehnice, electronice și de mecanică fină, a produselor chimice și petrochimice și altele.

În comparație cu anii precedenți, se constată o diminuare simțitoare a activității în industria prelucrării metalelor și a construcțiilor de mașini, respectiv a început un proces de stagnare în domeniul prelucrării lemnului, al producției de țesături și confecții textile, al produselor din carne și lapte, precum și de băuturi alcoolice, stagnare cauzată de reducerea cererii atât pe piața internă cât și pe cea externă.

2.4.2.3. Potențial energetic

Principalele resurse energetice ale județului Harghita sunt biomasa și hidroenergia. Potențialul energetic al râurilor din județul Harghita este doar parțial valorificat prin câteva microhidrocentrale amplasate pe mai multe cursuri de apă din județ, rămânând totuși un important potențial hidro nevalorificat.

Potențialul biomasei, reprezentat de cantitatea mare de deșeuri forestiere (generate de existența a numeroase firme care exploatează lemnul) și de plantele energetice și reziduurile agricole valorificabile în scopuri energetice este o altă resursă de energie importantă a județului.

Potrivit unui studiu realizat de ICEMENERG SA potențialul energetic al biomasei la nivelul județului Harghita s-a ridicat la circa 207 Terajouli. Potrivit studiului mai sus amintit, județul Harghita dispune și de un potențial apreciabil de producere a energiei din surse geotermale. Extracția gazului metan din domurile gazifere din sud-vestul județului are o tradiție de aproape 100 ani. Producția de gaze naturale s-a ridicat în anul 2008 la 170932 mii mc, completând tabloul resurselor energetice ale județului Harghita.

2.4.2.4. Populația ocupată în industrie

În analiză, populația ocupată civilă grupează toate persoanele care au o ocupație aducătoare de venit, pe care o exercită în mod obișnuit în una din activitățile economiei naționale, fiind încadrate într-o activitate economică sau socială, în baza unui contract de muncă sau în mod independent (pe cont propriu) în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii, plată în natură, etc.

Tabelul 35 Populația ocupată civilă din activitățile industriale în județul Harghita, perioada 2010- 2021 (mii persoane)

	Ani					
	Anul 2010	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
	UM: Mii persoane					
Total	132,4	128,4	129	129,9	129,8	113,9
INDUSTRIE	32,6	36	35,4	34,4	34,5	33,5
B INDUSTRIA EXTRACTIVĂ	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5	0,6
C INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE	29,7	32,8	32,4	31,4	31,2	30,3
D PRODUCȚIA ȘI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI TERMICĂ, GAZE, APA CALDĂ ȘI AER CONDITIONAT	0,7	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6
E DISTRIBUȚIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DEȘEURILOR, ACTIVITĂȚI DE DECONTAMINARE	1,7	2	2	2	2,2	2

Sursa: INS baza de date TEMPO

Populația ocupată civilă din sectorul industrial al județului Harghita este de 33,5 mii persoane în anul 2021, reprezentând 29,41% din populația ocupată în economia județului.

Distribuția populației ocupate civile, pe ramuri ale industriei, evidențiază o ocupare de 90,45% în industria prelucrătoare; 5,97% în industria de distribuție a apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare; 1,79% în industria de furnizare de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; și 1,79% din industria extractivă.

Prin evoluția populației ocupate în activități ale industriei, se constată o creștere cu 2,7% în perioada 2010-2021 .Raportând populația ocupată din industrie în anul 2021, față de anul precedent se înregistrează o scădere a populației ocupate din industrie cu 1.000 persoane.

Industria prelucrătoare generează modificări ale sectorului industrial în ansamblu, având în componență 90,45% din populația ocupată în industria județului Harghita. Populația ocupată din industria prelucrătoare, este în creștere cu 2,7% față de anul 2010, în scădere cu 2,9% față de anul 2019.

2.4.2.5. Numărul de salariați în industrie

Indicatorul numărul mediu al salariaților cuprinde persoanele angajate cu contract de muncă sau raport de serviciu pe durată determinată sau nedeterminată.

**Tabelul 36 Numărul mediu al salariaților din activități ale industriei județul Harghita
2010-2021**

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	Ani						Dinamica 2021/2010
	Anul 2010	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	
	UM: Număr persoane						
TOTAL	59.403	65.504	66.886	68.084	65.333	65.933	10.99%
INDUSTRIE	22.196	22.532	22.572	22.443	21.127	21.122	-4.84%
B INDUSTRIA EXTRACTIVĂ	495	532	505	499	506	527	6.46%
06 extracția petrolului brut si a gazelor naturale	128	115	113	112	110	104	-18.75%
08 Alte activități extractive	367	417	392	387	396	423	15.26%
C INDUSTRIA PRELUCRATOARE	19.597	20.264	20.352	20.254	18.852	18.803	-4,05%
10 Industria alimentară	2.289	2.807	2.742	3.043	2.725	3.202	39.89%
11 Fabricarea băuturilor	1.634	1.714	1.745	1.860	1.897	1.821	11.44%
12 Fabricarea produselor din tutun	:	:	5	4	3	3	-
13 Fabricarea produselor textile	558	716	705	667	594	652	16.85%
14 Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	3.808	3.776	3.671	3.263	2.611	2.118	-44.38%
15 Tăbăcirea si finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj si marochinărie, harnașamentelor si încălțămintei; prepararea si vopsirea blănurilor	820	433	440	387	331	346	-57.80%
16 Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn si pluta, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie si din alte materiale vegetale împletite	3.680	3.694	4.044	4.073	3.785	3.836	4.24%
17 Fabricarea hârtiei si a produselor din hârtie	44	234	231	236	231	213	384.09%
18 Tipărire si reproducerea pe suporturi a înregistrărilor	736	580	648	685	640	623	-15.35%
19 Fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului	:	2	2	:	:	:	-
20 Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	2	65	76	83	68	61	2950.00%
22 Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	1.253	511	532	674	708	696	-44.45%
23 Fabricarea altor produse din minerale nemetale	888	308	407	384	403	404	-54.50%
24 Industria metalurgică	309	343	346	346	328	303	-1.94%

25 Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	1.064	1.138	1.013	917	832	853	-19.83%
26 Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	:	85	66	50	55	37	-
27 Fabricarea echipamentelor electrice	:	37	42	57	43	29	-
28 Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente	285	410	372	369	362	353	23.86%
29 Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor	94	263	275	256	231	239	154.26%
31 Fabricarea de mobilă	1.972	2.895	2.729	2.642	2.688	2.748	39.35%
32 Alte activități industriale	147	207	206	189	233	201	36.73%
33 Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	14	46	55	69	84	65	364.29%
D PRODUCȚIA ȘI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI TERMICĂ, GAZE, APA CALDĂ ȘI AER CONDIȚIONAT	704	526	527	490	529	603	-14.35%
E DISTRIBUȚIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DEȘEURILOR, ACTIVITĂȚI DE DECONTAMINARE	1.400	1.210	1.188	1.200	1.240	1.189	-15.07%

Sursa: INS baza de date TEMPO

Analizând structura salariaților din activități ale industriei județului Harghita, se constată că în anul 2021 erau 21.122 salariați, numărul lor fiind în scădere cu 4.84% față de anul 2010.

În sectorul industriei extractive, în anul 2021 s-au raportat 527 salariați, numărul lor fiind în creștere cu 6,46% față de anul 2010.

În sectorul industriei prelucrătoare numărul salariaților înregistrați în 2021 a fost de 18.803 persoane cu 4,05% mai redus față de anul 2010. Salariații din industria prelucrătoare reprezintă 89% din totalul salariaților din sectorul industrial, și 28,51% din totalul salariaților din județul Harghita.

În cadrul industriei prelucrătoare, sunt prezente următoarele subramuri:

1. industria alimentară 3.202 salariați, în creștere cu 39,89% față de anul 2010
2. fabricarea băuturilor 1.821 salariați, în creștere cu 11,44% față de anul 2010
3. fabricarea produselor textile 652 salariați în creștere cu 16,85% față de anul 2010
4. fabricarea articolelor de îmbrăcăminte 2.118 salariați în scădere cu 44,38% față de anul 2010

5. prelucrarea și finisarea produselor din pielărie 346 salariați în scădere cu 57,80% față de anul 2010
6. prelucrarea lemnului și fabricarea produselor din lemn 3.836 salariați în creștere cu 4,24% față de anul 2010
7. fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie 213 salariați, în creștere cu 284,09% față de anul 2010
8. tipărire și reproducerea pe suporti a înregistrărilor 623 salariați, în scădere cu 15,35% față de anul 2010
9. fabricarea substanțelor și a produselor chimice 61 salariați, în creștere de 30 de ori față de anul 2010
10. fabricarea produselor din cauciuc și a maselor plastice 696 salariați, în scădere cu 44,45% față de anul 2010
11. fabricarea altor produse din minerale nemetalice 404 salariați, în scădere cu 54,50% față de anul 2010
12. industria metalurgică 303 salariați, în scădere cu 1,94% față de anul 2010
13. industria construcțiilor metalice și a produselor din metal 853 salariați, în scădere cu 19,38% față de anul 2010
14. fabricarea de mașini, utilaje și echipamente 353 salariați, în creștere cu 23,86% față de anul 2010
15. fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor 239 salariați, în creștere cu 154,26% față de anul 2010
16. fabricarea de mobilă 2.748 salariați, în creștere cu 39,35% față de anul 2010

Industria de producere și furnizare de energie electrice, termice, gaze, apă caldă și aer condiționat se realizează cu un număr de 603 salariați, reprezentând 2,8% din totalul salariaților din industrie. În perioada 2010-2021, activitatea de producere și furnizare a energiei electrice și termice înregistrează o scădere a numărului salariaților de 14,35%

Activitățile industriei specifice distribuției de apă, salubritate, gestionarea deșeurilor și alte activități de decontaminare, sunt realizate cu un număr de 1.189 salariați în anul 2021, numărul lor fiind în scădere cu 15,07% față de anul 2010.

2.4.2.6. Subramuri industriale

Sectorul industrial din județul Harghita este dezvoltat, puternic și foarte diversificat. Întâlnim domenii diverse cum ar fi, electronica, și de subansamble electrice, metalurgică, chimică, mase plastice, materiale de construcții, industria alimentară, industria textilă, componente auto, sticlăriei, a mobilei, a prelucrării lemnului.

Tabelul 37 Subramuri industriale

Nr crt	SECTOR	CIFRĂ DE AFACERI(lei)	NR ANGAJAȚ I
1	Producția de băuturi răcoritoare	1.100.000.000	2.749
2	Fabricarea de mobilă	406.700.000	2.532
3	Tăierea și rindeluirea lemnului	351.600.000	1.338
4	Fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie	252.400.000	1.570
5	Exploatare forestieră	244.000.000	976
6	Fabricarea plăcilor, foliilor, tuburilor și pofilelor din material plastic	205.100.000	237
7	Alte activități de tipărire	177.200.000	586
8	Finisarea materialelor textile	169.500.000	445
9	Fabricarea altor elemente de dulgherie și tâmplărie, pentru construcții	162.700.000	866
10	Producția și conservarea cărnii	128.100.000	544
11	Fabricarea produselor lactate si a brânzeturilor	116.600.000	331
12	Fabricarea altor produse din lemn	107.200.000	475
13	Fabricarea articolelor de ambalaj din material plastic	100.100.000	282
14	Fabricarea produselor din carne	58.600.000	214
15	Fabricarea de construcții metalice și părți componente ale structurilor metalice	55.600.000	342
16	Extracția pietrei ornamentale și a pietrei pentru construcții	55.500.000	158
17	Fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare	54.800.000	213
18	Producția de radiatoare și cazane pentru încălzire centrală	51.100.000	120
19	Fabricarea de articole confecționate din textile	46.300.000	112
20	Fabricarea hârtiei și cartonului ondulat și a ambalajelor din hârtie și carton	45.900.000	179
21	Distilarea, rafinarea si mixarea băuturilor alcoolice	41.300.000	50
22	Prelucrarea și conservarea cartofilor	38.400.000	76
23	Extracția pietrișului și nisipului, extracția argilei și caolinului	37.400.000	162
24	Captarea, tratarea și distribuția apei	35.900.000	344
25	Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte	33.700.000	847
26	Fabricarea berii	28.800.000	123
27	Fabricarea articolelor din material plastic pentru construcții	28.100.000	127
28	Fabricarea echipamentelor de ventilație și frigorifice	27.100.000	95
29	Prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor	25.900.000	26

30	Fabricarea betonului	24.100.000	54
31	Turnarea metalelor neferoase ușoare	23.800.000	190
32	Fabricarea articolelor de feronerie	23.100.000	126
33	Fabricarea încălțămintei	22.700.000	313
34	Fabricarea de articole de lenjerie de corp	22.200.000	130
35	Fabricarea ambalajelor din lemn	22.200.000	67
36	Fabricarea altor articole din metal	20.100.000	84
37	Fabricarea altor produse manufacturiere	19.700.000	83
38	Furnizarea de abur și aer condiționat	18.800.000	75
39	Fabricarea produselor din beton pentru construcții	18.700.000	60
40	Fabricarea altor produse din cauciuc	18.000.000	55
41	Fabricarea altor mașini și utilaje specifice	16.400.000	101
42	Fabricarea articolelor ceramice pentru uz gospodăresc și ornamental	15.200.000	137
43	Fabricarea produselor de uz gospodăresc și sanitar, din hârtie sau carton	15.100.000	33
44	Fabricarea produselor din cacao, a ciocolatei și a produselor zaharoase	14.100.000	105
45	Producția de dispozitive, aparate și instrumente medicale și de laborator	12.100.000	75
46	Fabricarea prin tricotare sau croșetare a altor articole de îmbrăcăminte	11.000.000	197
47	Fabricarea uneltelor	9.600.000	70
48	Tăierea, fasonarea și finisarea pietrei	8.400.000	84
49	Fabricarea altor produse chimice organice	8.000.000	29
50	Fabricarea de mobilă pentru birouri și magazine	7.600.000	61
51	Fabricarea produselor metalice obținute prin deformare plastică	6.900.000	15
52	Fabricarea jocurilor și jucăriilor	6.700.000	23
53	Fabricarea produselor de morărit	6.500.000	11
54	Producția de energie electrică	6.500.000	3
55	Turnarea oțelului	5.400.000	46
56	Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte din piele	5.300.000	92
57	Fabricarea înghețatei	4.900.000	17
58	Fabricarea de odgoane, frânghii, sfori și plase	4.800.000	28
59	Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	4.800.000	11
60	Fabricarea altor produse chimice	4.600.000	13
61	Fabricarea biscuiților și pișcoturilor, fabricarea prăjiturilor	4.600.000	53
62	Producția de profile obținute la rece	4.500.000	16
63	Fabricarea altor articole din beton, ciment și ipsos	4.200.000	14

64	Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte și accesorii	4.100.000	44
65	Fabricarea altor produse din material plastic	3.700.000	35
66	Producția de caroserii pentru autovehicule, fabricarea de remorci și semiremorci	3.600.000	13
67	Fabricarea motoarelor, generatoarelor și transformatoarelor electrice și a aparatelor de distribuție și control a electricității	3.500.000	29
68	Turnarea fontei	3.300.000	29
69	Fabricarea de furnire și a panourilor de lemn	3.000.000	9
70	Fabricarea altor componente electronice	2.900.000	6
71	Fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie și a articolelor de harnașament	2.800.000	18
72	Fabricarea parfumurilor și a produselor cosmetice	2.600.000	21
73	Fabricarea altor articole textile	2.500.000	9
74	Fabricarea utilajelor pentru prelucrarea produselor alimentare, băuturilor și tutunului	2.500.000	28
75	Fabricarea instrumentelor muzicale	2.400.000	20
76	Fabricarea de uși și ferestre din metal	2.100.000	9
77	Fabricarea de mobilă pentru bucătării	2.000.000	24
78	Fabricarea de pompe și compresoare	1.900.000	8
79	Fabricarea anvelopelor și a camerelor de aer	1.700.000	6
80	Fabricarea de sticlărie tehnică	1.500.000	9
81	Prelucrarea și fasonarea sticlei plate	1.200.000	6
82	Fabricarea sucurilor de fructe și legume	968.915	10
83	Fabricarea de produse abrazive	927.143	2
84	Fabricarea altor mașini și utilaje de utilizare generală	811.702	2
85	Fabricarea produselor din tutun	763.674	3
86	Fabricarea macaroanelor, tăițeiilor	689.359	5
87	Fabricarea bijuteriilor și articolelor similare din metale și pietre prețioase	669.593	6
88	Producția de metale feroase sub forme primare și de feroaliaje	663.409	1
89	Distribuția energiei electrice	624.366	1
90	Prelucrarea ceaiului și cafelei	576.792	1
91	Fabricarea utilajelor pentru industria textilă, a îmbrăcăminte și a pielăriei	563.634	2
92	Fabricarea articolelor pentru sport	467.398	4
93	Fabricarea subansamblurilor electronice	443.621	12
94	Fabricarea cărămizilor, țiglelor și a altor produse pentru construcții, din argilă arsă	415.264	8
95	Fabricarea lagărelor, angrenajelor, cutiilor de viteză și a elementelor mecanice de transmisie	362.026	7

96	Fabricarea altor articole din hârtie și carton	353.856	4
97	Fabricarea uleiurilor și grăsimilor	343.812	2
98	Fabricarea preparatelor farmaceutice	298.514	0
99	Fabricarea condimentelor și ingredientelor	298.479	4
100	Fabricarea altor echipamente electrice	267.441	6
101	Fabricarea de șuruburi, buloane și alte articole filetate, fabricarea de nituri și șaibe	228.008	0
102	Fabricarea parchetului asamblat în panouri	207.708	4
103	Fabricarea de echipamente electrice de iluminat	176.516	0
104	Fabricarea de saltele și somiere	163.648	5
105	Fabricarea sticlei plate	97.998	0
106	Fabricarea îngrășămintelor și produselor azotoase	95.758	1
107	Fabricarea prin tricotare sau croșetare a ciorapilor	81.939	0
108	Fabricarea de instrumente și dispozitive pentru măsură, verificare, control, navigație	60.810	1

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

2.4.2.7. Performanțe înregistrate în industrie

Performanțele în activități ale industriei sunt analizate prin indicatorul cifra de afaceri netă, realizată de mediul privat din județ. Sunt prezentate primele 10 firme care realizează cea mai mare valoare a cifrei de afaceri în anul 2021, localizarea acestor societăți și structura numărului de salariați.

Tabelul 38 Primele 10 firme din industria județului Harghita, după cifra de afaceri realizată în anul 2021

	Denumire firmă	Specializare	Localizare	Cifra de afaceri netă 2020	Nr salariați
1	ROMAQUA GROUP	Producția de băuturi răcoritoare nealcoolice, producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate	BORSEC	873.297.536	2.155
2	COATS ROMANIA	Finisarea materialelor textile	ODORHEIU SECUIESC	168.984.342	439
3	IRIS SERVICE CIUC	Fabricarea de mobilă	MIERCUREA CIUC	143.821.643	1.022
4	PERLA HARGHITEI	Producția de băuturi nealcoolice, producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate	SÂNCRĂIENI	125.465.553	363

5	ARTERIMPEX	Producția și conservarea cărni	GHEORGHEN I	90.446.286	401
6	GORDON PROD	Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor	LUPENI	88.069.648	220
7	MAXOLL	Fabricarea plăcilor, foliilor, tuburilor și pofilelor din material plastic	ODORHEIU SECUIESC	83.075.456	90
8	HARMOPAN	Fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor de patiserie	MIERCUREA CIUC	73.224.505	355
9	APEMIN TUȘNAD	Producția de băuturi nealcoolice, producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate	BĂILE TUȘNAD	71.452.376	151
10	ALT TECHNOLOGIES TRANSLVANIA	Fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule	LUPENI	45.054.025	158

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

Cele 10 companii cu cea mai mare cifră de afaceri din sectorul industrial activează în domenii diverse. Compania care a raportat cea mai mare cifră de afaceri din sectorul industrial are ca specializare : producția de băuturi răcoritoare nealcoolice, producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate.

În topul firmelor din sectorul industrial din județul Harghita sunt 3 companii care activează în același sector, si anume : producția de băuturi răcoritoare nealcoolice, producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate, compania ROMAQUA GROUP este pe locul 1 în clasament cu cifră de afaceri de 873.297.536 lei, PERLA HARGHITEI se află pe locul 4 în clasament raportând cifră de afaceri de 125.465.553 lei, APEMIN TUȘNAD se află pe locul 9 în clasament, având în anul 2021 cifră de afaceri în valoare de 71.452.376 lei

În clasament se mai afla companii din sectorul Finisării materialelor textile: COATS ROMÂNIA (2), fabricării mobilei: IRIS SERVICE CIUC (3), producția și conservarea cărnii – ARTERIMPEX(5), fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor -GORDON PROD (6), fabricarea plăcilor, foliilor, tuburilor și profilelor din material plastic –MAXOLL (7), fabricarea pâinii– HARMOPAN(8), fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule (10).

Parcurile industriale joacă un rol important în dezvoltarea economiei locale, iar prin crearea acestor zone s-a reușit atragerea a numeroși investitori străini, atât în municipiul Miercurea Ciuc, cât și în celelalte localități din județ.

Înființarea de Parcuri Industriale în județul Harghita reprezintă una dintre prioritățile executivului Consiliului Județean Harghita.

Există condiții favorabile în județ pentru o firmă dezvoltarea de parcuri industriale. În județ sunt multe terenuri în care municipalitatea plănuiește dezvoltarea de parcuri industriale, iar acestea sunt favorabile pentru relocarea fabricilor mari. Zonele desemnate au rețele moderne de apă și gaze, sunt disponibile servicii moderne de internet și comunicații, iar toate au ieșire la drumurile principale asfaltate, care ajung la cele mai apropiate autostrăzi, iar unele zone au și o rețea de cale ferată. Pe lângă avantajele accesibilității și a rețelelor de utilități, județul Harghita deține forță de muncă calificată, există resurse naturale, investitorii putând beneficia de subvenții regionale, de stat și europene și stimulente fiscale. Aceste avantaje oferă afacerilor oportunitatea de dezvoltare în parcurile industriale din județul Harghita. Parcurile industriale planificate de municipalitate profită de caracteristicile și avantajele județului, asigurând astfel un mediu favorabil investitorilor și fabricilor acestora.

Prețurile terenurilor pretabile pentru activități industriale în județ sunt mici, în Gheorgheni puteți cumpăra un teren cu 12 €/m², în timp ce în Miercurea Ciuc, reședința județului, puteți cumpăra un teren cu 29 €/m². Dacă luăm în considerare prețurile medii din UE, aceste costuri sunt sub costul mediu de închiriere, deci sunt potrivite pentru o investiție pe termen lung.

Județul Harghita este situat în partea de est a Transilvaniei, având astfel accesibilitate ridicată pentru regiunile Europei Centrale și de Est. Județul dispune de multe resurse naturale, apă, minerale și păduri, astfel încât întreprinderile pot obține cu ușurință materii prime pe plan local, ceea ce înseamnă costuri mai ieftine ale materialelor și costuri de transport mici sau gratuite.

Transportul și logistica parcurilor industriale pot fi rezolvată, locațiile având accesibilitate ridicată. Autostrada A3 asigură legătura cu granița de vest, ceea ce reprezintă un avantaj, deoarece permite acces rapid și ușor pe piața de vest. Aeroporturile reprezintă un mare avantaj pentru companiile care operează în parcuri industriale, deoarece pot livra produsele rapid și în întreaga lume. Aeroportul din Târgu Mureș „Transilvania” este situat lângă autostrada A3, având capacitate pentru avioanele cargo. Prezența infrastructurii feroviare este importantă pentru parcurile industriale, facilitând transportul mărfurilor și produselor atât pentru piețele interne și externe.

În Strategia de Dezvoltare Economică a Județului Harghita sunt vizate 3 zone pentru construirea unui parc industrial: Cristuru Secuiesc, Gheorghe și Valea Ghimeșului. Între timp noi am identificat și alte zone cu potențial pentru înființarea unui parc industrial.

1. Lupeni

- Dimensiuni: 46,81 hectare
- Amplasare lângă drumul național DN13A
- Se asigura: apa, curent, gaze, canalizare, iluminat public
- Oportunități de investiții preconizate de primărie: birou, unitate de vânzare cu amănuntul, atelier mic cu servicii rezidențiale, laborator de cofetărie, panificație, unitate de prelucrare a produselor agricole mici, atelier de prelucrare a lemnului

2. Sânsimion

- Dimensiuni: 5 ha
- Accesibilitate: se poate ajunge de pe drumurile DJ123 și E578
- Vechea fabrică de prelucrare a lemnului:

- Dimensiuni: 4 ha
- Curtea este asfaltată
- Clădirea este formată din birouri, holuri și încăperi mari

3. Sândominic

- Suprafața totală a proprietății este de 10.665 m², cea a imobilului este de 1.887 m².
- Pe baza planului de dezvoltare se pot adăuga 5.000 m² după demolarea clădirilor actuale.
- Localitatea planuiește înființarea unui incubator de afaceri, dezvoltări industriale și logistice.
- Electricitatea este asigurată
- Racordarea rețelei de gaze este inclusă în planurile de investiții ale localității.
- Amplasament: lângă linia de cale ferată și transportul feroviar de marfă

4. Ciceu

Vor fi două zone diferite disponibile pentru investitori:

- Unul are 12-14 ha, este în curs de rezervare
- Celălalt este de aproximativ 20 ha, care se află tot în rezervare sistematică
- Apa și canalizare sunt asigurate în ambele amplasamente
- Realizarea conectării la rețeaua de gaz în anul 2024
- Accesibilitate: există un drum asfaltat care asigură un punct acces, al doilea punct de acces este planificat să fie finalizat anul acesta.

5. Siculeni

Suprafața identificată pentru a fi amplasat o zonă industrială/logistică este de aproximativ 10 ha, fiind dotată cu utilități precum curent electric, gaz și canalizare. Achiziția terenului nu a fost finalizată.

6. Bălan

Suprafață, identificată: 6-7 ha

Utilități : există în zonă rețele de energie, apă, canalizare și gaz

Un agent economic intenționează să construiască o fabrică în acest an: vor fi angajați 25 de oameni și care vor lucra în producția de piese pentru camioane.

7. Tomești

- Suprafața: aproximativ 35 ha,
- Amplasare: lângă drumul european.
- PUG este în curs de pregătire pentru zonă
- Rețelele de utilități sunt în zonă, se poate conecta

De asemenea se dorește înființarea a două parcuri industriale la Remetea și la Ditrău.

1. Parcul industrial REMETEA - Pe un teren de 51.098 mp va fi dezvoltată o zonă industrială și agricolă (regim maxim admis de înălțime P+1E-partial). Pe amplasament se propune realizarea de spații dedicate unităților industriale nepoluante, pentru

depozitarea produselor industriale/ agricole, pentru servicii de transporturi si depozitare. Potrivit indicatorilor urbanistici propuși, suprafața desfășurată poate fi de cel mult 17.884 mp. Vor fi amenajate locuri de parcare, alei carosabile/pietonale si zone de agrement. Valoarea investiției este de 10 milioane euro

2. Parcul industrial Ditrău - Un complex industrial va fi edificat pe un teren de 33.823 mp. Potrivit indicatorilor urbanistici propuși, suprafața construibilă va fi de 20.294 mp, iar obiectivul va putea genera o arie desfășurată de maximum 12.176 mp. Vor fi amenajate platforme betonate, locuri de parcare, alei carosabile/ pietonale si spații verzi. Valoarea investiției este de 5 milioane euro.

Incubatorul de afaceri Harghita Business Center este o prezență semnificativă în peisajul de afaceri din județul Harghita. Este vorba tot de o investiție realizată prin Programul Operațional Regional, din perioada 2007-2013.

Noul incubator din Cristuru Secuiesc va asigura dezvoltarea și întărirea relației de parteneriat între sfera antreprenorială și administrația publică județeană, precum și cu ceilalți actori ai vieții socio-economice, prin dezvoltarea de noi afaceri, prin organizarea de misiuni economice și a dezbaterilor în grupuri de lucru pentru antreprenori, pentru reprezentanții comunităților locale, pentru instituțiile publice.

Consiliul Județean Harghita, în parteneriat cu orașul Bălan, prin Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru, a aplicat cu succes pentru obținerea finanțării în cadrul P.O.R. 2014–2020, pentru facilitarea exploatării economice, prin încurajarea creării de noi întreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri.

În Bălan, clădirea fostei grădinițe ar urma să fie reabilitată și va putea găzdui cca 15 noi afaceri.

Beneficiarii acestei investiții vor fi tinerii cu spirit antreprenorial, întreprinzătorii privați, populația din regiune, printre rezultatele așteptate numărându-se creșterea numărului de afaceri sau întreprinderi funcționale, valoarea adăugată adusă de inovații, scăderea nivelului șomajului, creșterea veniturilor.

O noutate este faptul că, pe lângă investiție, vor fi finanțate în proporție de 100% cursurile de formare pentru tinerii antreprenori care să-i sprijine în elaborarea planurilor de afaceri sau managementul companiei, printre altele.

2.4.2.8. Capacități de producție a energiei electrice din județul Harghita

Toate investițiile în producția de energie electrică din județul Harghita s-au realizat după 1989. Cea mai mare parte a investiției s-a realizat în sectorul hidroenergetic prin construcția de microhidrocentrale, în special pe valea Uzului.

În prezent, la nivelul județului Harghita sunt instalate 13 de microhidrocentrale dintre care MHC Uz-Vam are cea mai mare putere instalată din județ 1.138 MW,. Pe teritoriul județului s-au mai dezvoltat 6 parcuri fotovoltaice, o centrală termoelectrică pe biogaz, o centrală de biomasă și o centrală electro-termică pe hidrocarburi..

La nivelul județului Harghita producția de energie electrică medie estimată pentru anul 2018 a fost de 71 GWh, în condițiile unui consum mediu estimate de 895 GWh, rezultând un deficit de 824 GWh.

La data de 1 ianuarie 2020 la nivelul județului Harghita funcționau 22 centrale de generare a energiei electrice.

Tabelul 39 Centrale de generare a energiei electrice la nivelul județului Harghita, 2020.

Denumir e Centrala	AN PIF	AN SIF	Localitat e centrala	Județ central a	Nr Gru p	Putere electric a actuala (MW)	Putere electric a 1989 (MW)	Denumire Energie Primara	Tip combustibi l
CEF Brădești [HR]	201 5		Brădești [HR]	Harghita	1	0.015		Solar	
CEF Cristuru Secuiesc1 [HR]	201 5		Cristuru Secuiesc	Harghita	1	4.804		Solar	
CEF Cristuru Secuiesc2 [HR]	201 5		Cristuru Secuiesc	Harghita	1	4.498		Solar	
CEF EURATO	201 9		Odorheiu Secuiesc	Harghita	1	0.03135		Solar	
CEF Kemenes Robert [HR]	201 3		Gheorghen i [HR]	Harghita	1	0.0306		Solar	
CEF Miercurea Ciuc	201 3		Miercurea Ciuc	Harghita	1	0.0294		Solar	
CETB Cristuru Secuiesc	201 2		Cristuru Secuiesc	Harghita	1	0.826		Biogaz	lemn
CEB Brădești [HR]	201 5		Brădești [HR]	Harghita	1	0.06		Biomasa	lemn

CET Tudor 3 Miercurea Ciuc	2013		Miercurea Ciuc	Harghita	2	4		Hidrocarburi	gaz metan
MHC Aklos [HR]	2013		Valea Uzului	Harghita	1	0.656		Hidro	
MHC Bălan	2015		Bălan [HR]	Harghita		0.05		Hidro	
MHC Baska [HR]	2013		Valea Uzului	Harghita	1	0.355		Hidro	
MHC Madaras 1 [HR]	2013		Mădăraș (HR)	Harghita	1	0.641		Hidro	
MHC Madaras 2 [HR]	2013		Mădăras (HR)	Harghita	1	0.56		Hidro	
MHC Uz-Baska [HR]	2013		Valea Uzului	Harghita	1	1.088		Hidro	
MHC Uz-Rac [HR]	2013		Valea Uzului	Harghita	1	0.974		Hidro	
MHC Uz-Vam [HR]	2013		Valea Uzului	Harghita	1	1.138		Hidro	
MHC Uzvolgy [HR]	2013		Valea Uzului	Harghita	1	1.01		Hidro	
MHC Veresviz [HR]	2013		Valea Uzului	Harghita	1	1.26		Hidro	
MHC Veresviz-Vam [HR]	2013		Valea Uzului	Harghita	1	1.002		Hidro	
MHC Vlahita [HR]	2011		Vlăhița	Harghita	1	0.956		Hidro	
MHC Zetea	2002		Zetea	Harghita	3	2.18		Hidro	
Total putere (MW)	26.16435								

Sursa: https://romania594.blogspot.com/2020/01/capacitati-de-productie-energiei_66.html

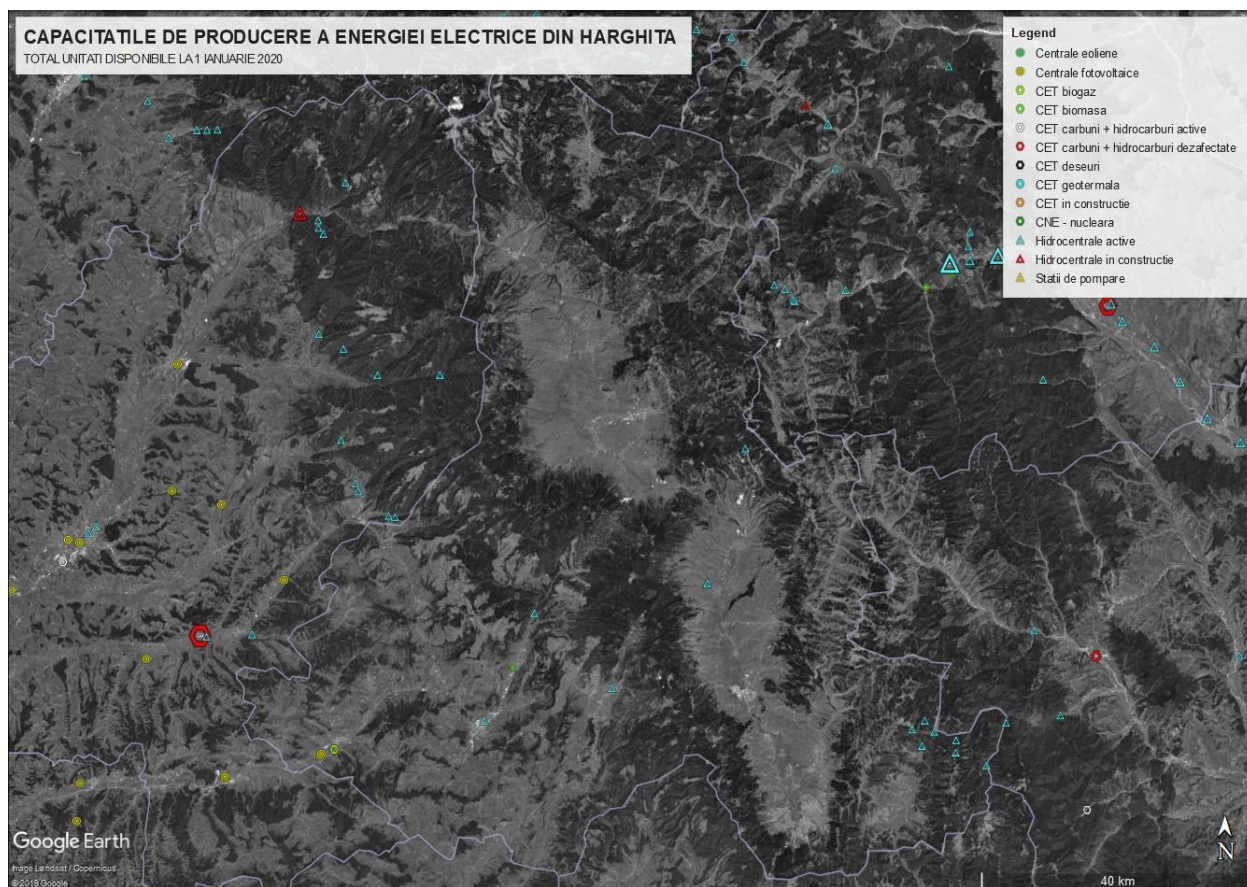
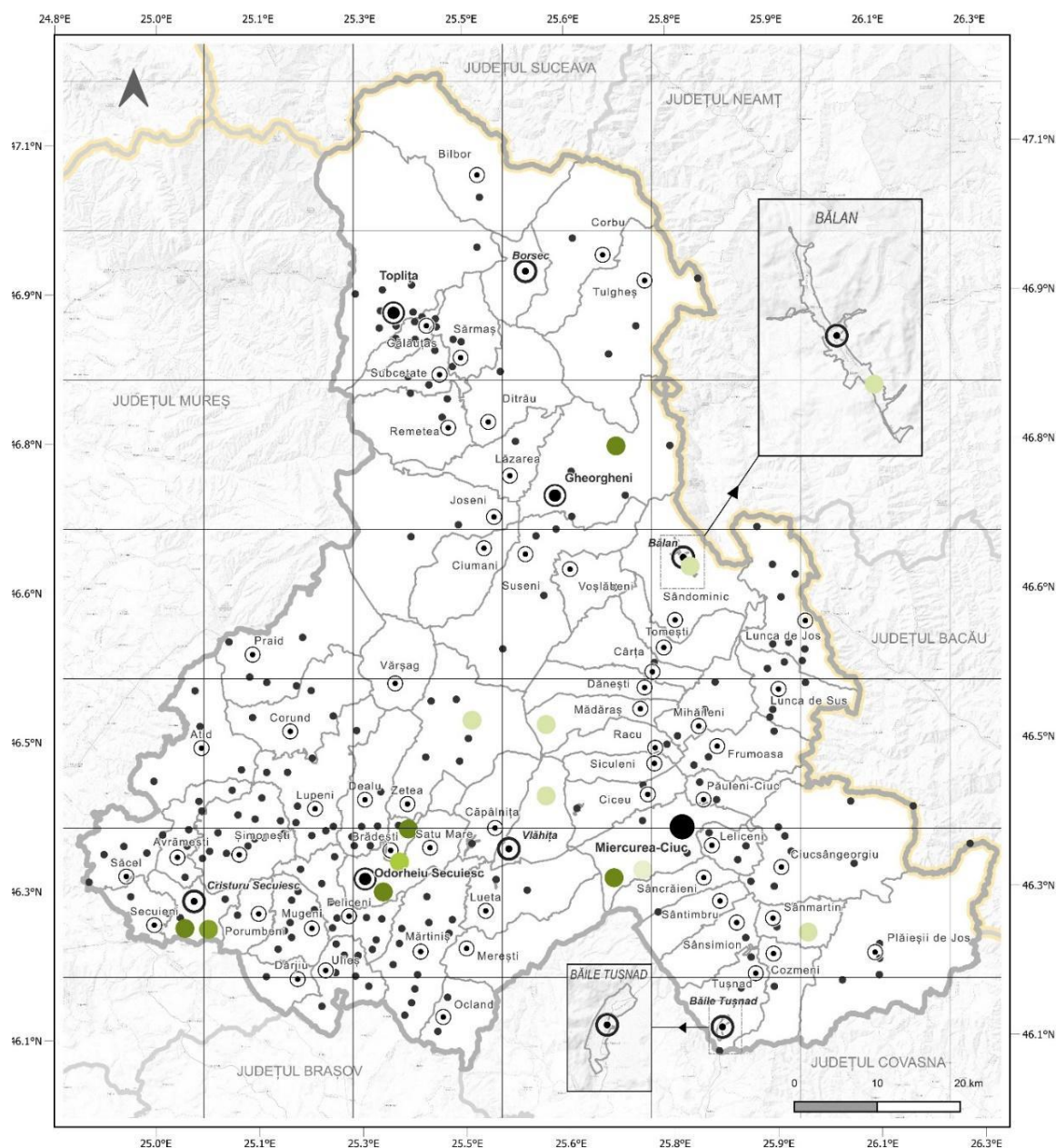


Figura 20 Capacități de producție a energiei electrice la nivelul județului Harghita

Sursa: https://romania594.blogspot.com/2020/02/capacitati-de-productie-energiei_19.html

În ultimii ani, la nivelul județului Harghita s-au construit parcuri solare și microhidrocentrale pentru producția de energie electrică din surse regenerabile, totuși comparativ cu potențialul hidrologic/solar/eolian sectorul producției de energie electrică din surse regenerabile este insuficient dezvoltat. Pe termen mediu și lung trebuie avut în vedere o dezvoltare a sectorului energiei regenerabile, scăzând astfel impactul pentru mediu precum și costurile de producție pentru energia electrică.



Producția de energie electrică la nivelul județului Harghita

Legenda generală

Limite

- Limită regiuni de dezvoltare
- Limita teritoriului județean
- Limita județelor vecine
- Limita UATB

Reteaua de localități

- Municipiu reședință de județ
- Municipiu
- Oraș
- Sat reședință de comună
- Sat aparținător sau localitate componentă

Surse/resurse de producere a energiei electrice

- Energie solară
- Biogaz
- Biomasă
- Hidrocentrale
- Hidrocarburi

Cartograma 13 Producția de energie electrică la nivelul județului Harghita

Sursa: Autorii

Centrale solare au fost dezvoltate în localitățile Miercurea Ciuc, Gheorgheni, Odorheiu Secuiesc, Cristuru Secuiesc, Brădești. În localitatea Cristuru Secuiesc funcționează o centrală pe biogaz, în localitatea Brădești funcționează o centrală electrică pe biomasă.

În municipiul Miercurea Ciuc se produce energie pe bază de hidrocarburi. Producția de energie electrică în hidrocentrale se realizează în localitățile: Bălan, Vlăhița, Mădăraș, Sânmartin, Zetea.

2.4.2.9. Construcții

Activitatea de construcții este în plin proces de dezvoltare. În județul Harghita, sunt 467 agenți economici în domeniul ”lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale” care în anul 2021 au înregistrat o cifră de afaceri de 763,3 mil lei.

Există și sub sectoare conexe care realizează lucrări de construcții a drumurilor și autostrăzilor, a căilor ferate de suprafață și subterane, construcția de poduri și tuneluri, lucrări de construcții a proiectelor utilitare pentru electricitate și telecomunicații, construcții hidrotehnice, lucrări de construcții a altor proiecte ingineresti, lucrări de demolare a construcțiilor, lucrări de foraj și sondaj, lucrări de instalații electrice, sanitare, de încălzire și aer condiționat.

Tabelul 40 Populația ocupată civilă, în sectorul construcțiilor, județul Harghita

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	Ani						
	Anul 2010	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Evoluție 2021/2010
	UM: Mii persoane						
TOTAL	132,4	128,4	129	129,9	129,8	113,9	-13.97%
F CONSTRUCTII	6,2	8	8,2	8,5	8,9	8,9	43.55%

Sursa: INS baza de date TEMPO

Prin evoluția populației ocupate în activități de construcții, se constată o tendință de scădere în perioada 2010-2021. În anul 2021, se înregistrează o cădere cu 19,97% (18.500 pers.) față de anul 2010, și o scădere (15.900 pers.) față de anul 2020.

Tabelul 41 Numărul mediu de salariați din construcții

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	Ani						
	Anul 2010	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Evoluție 2021/2010
	UM: Număr persoane						
TOTAL	59.403	65.504	66.886	68.084	65.333	65.933	10.99%
F CONSTRUCTII	2.737	4.154	4.375	4.527	4.813	5.075	85.42%

Sursa: INS baza de date TEMPO

Numărul salariaților din sectorul construcțiilor a crescut în anul 2021 față de anul 2010 cu 10,99% reprezentând o creștere cu 6.530 salariați față de anul 2010. În intervalul analizat numărul salariaților din sectorul construcțiilor a avut o evoluție oscilantă, dar are tendințe de creștere, numărul maxim a fost înregistrat în anul 2019, când au fost raportați 68.084 salariați.

Performanțe înregistrate în activități de construcții

După cifra de afaceri realizată în anul 2020 în "lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale" se constată ca primele 10 firme din acest sector au obținut venituri cumulate de peste 474 milioane lei, de unde se constată ca există cerere în creștere pentru prestarea lucrărilor de construcții. De remarcat este faptul că performanța este înregistrată de firme care realizează activități de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale, distribuția acestora fiind pe întreg teritoriul județean: GHEORGHENI, ODORHEIU SECUIESC, MIERCUREA CIUC, JOSENI, LUPENI, VĂRȘAG. Cea mai mare cifră de afaceri din sectorul construcțiilor este raportată de compania ING SERVICE care activează în sectorul lucrări de construcții a drumurilor și autostrăzilor.

Tabelul 42. Top firme cu activitate în construcții.

	Denumire firmă	Specializare	Localizare	Cifra de afaceri netă 2021	Nr salariați
1	ING SERVICE	Lucrări de construcții a drumurilor și autostrăzilor	MIERCUREA CIUC	97.848.388	156
2	BAYER STRADA	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	GHEORGHENI	63.857.691	76
3	VIADUCT	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	ODORHEIU SECUIESC	61.643.867	153
4	MULTIPLAN D	Lucrări de construcții a drumurilor și autostrăzilor	ODORHEIU SECUIESC	50.958.464	148
5	BERDIA	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	ODORHEIU SECUIESC	47.772.510	24
6	WERNETTO	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	GHEORGHENI	38.579.014	83
7	IMPEX AURORA	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	MIERCUREA CIUC	31.953.018	192
8	HAMERLEMN 2004	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	JOSENI	30.495.932	43

9	LASZLO-CONSTR	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	LUPENI	25.947.295	74
10	SELEMEN HOLZBAU	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	VARSAĞ	25.715.060	36

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

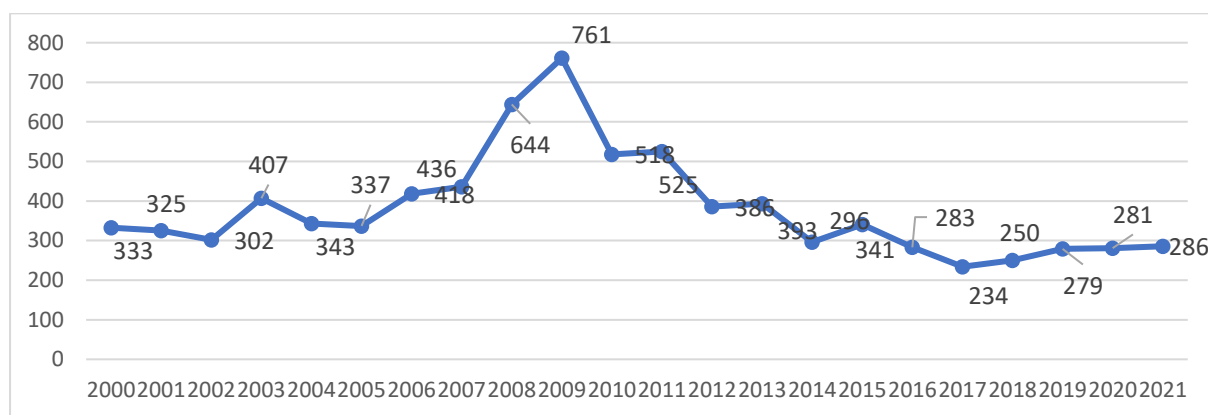


Figura 21 Evoluția numărului locuințelor finalizate în județul Harghita în perioada 2000- 2021

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor INS baza de date TEMPO

Graficul evoluției numărului locuințelor finalizate pentru perioada 2000-2009 arată o creștere anuală a numărului de locuințe nou construite indicând o creștere a cererii pentru locuințe noi la nivel județean înainte de recesiunea economică din perioada 2008-2010 și implicit creșterea sectorului construcțiilor și creșterea numărului de locuitori. În perioada 2010-2017 numărul de locuințe finalizate a scăzut, datorită cererii reduse pentru locuințe noi construite. În intervalul 2018-2020 numărul locuințelor finalizate în județul Harghita a avut o ușoară creștere, în anul 2021 au fost finalizate 286 noi locuințe, valoare mai mică decât maximum intervalului înregistrat în 2009 (761).

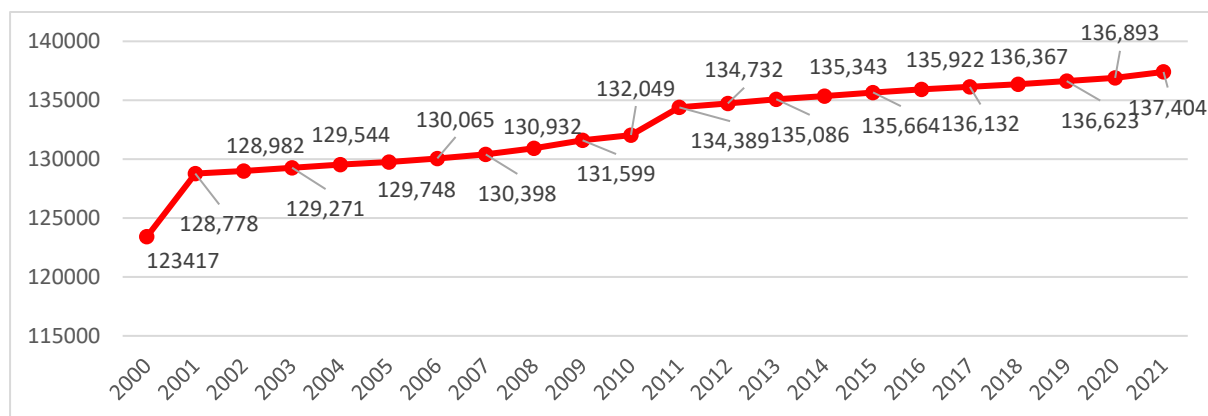


Figura 22 Evoluția numărului locuințelor existente în județul Harghita în perioada 2000- 2021

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor INS baza de date TEMPO

Numărul locuințelor existente în județul Harghita a crescut în perioada 2000-2021 datorită numărului de locuințe noi finalizate în fiecare an. În anul 2021 numărul locuințelor existente în Harghita a fost de 137.404, cu 13.987 locuințe mai mult decât în anul 2001, reprezentând o creștere de 11,33%.

2.4.3. Sectorul terțiar

Vânzările de mărfuri prin comerțul cu amănuntul, care exprimă sintetic starea de echilibru fizic și structural pe piața bunurilor de consum și reflectă stadiul evoluției economice, dar mai ales, percepția socială asupra acesteia, au scăzut în continuu.

Influențele înregistrate ca urmare a eliminării subvențiilor bugetare, liberalizării adaosului comercial, menținerii taxei pe valoarea adăugată la un nivel ridicat în cazul produselor alimentare de bază, deteriorării cursului de schimb al leului, au determinat explozia prețurilor cu amănuntul, și își manifestă efectele și prin reducerea drastică a marjelor de profit.

Creșterea mai accentuată a prețurilor de consum în raport cu cea a salariilor și pensiilor, care constituie cea mai mare parte a veniturilor populației, precum și creșterea galopantă a șomajului au determinat, pe de o parte, reducerea cererii solvabile, iar pe de altă parte, modificarea priorităților în structura de cheltuieli a bugetelor de familie, crescând cheltuielile pentru achiziționarea produselor alimentare.

Volumul vânzărilor pe piața țărănească s-a redus îndeosebi la legume și produse vegetale, fiind concurate de importuri, deși județul Harghita posedă un potențial ridicat în cultivarea și comercializarea legumelor.

Rețeaua de unități pentru comerțul cu amănuntul, după o perioadă de extindere, mai ales în cazul unităților mici, înregistrează o evoluție descendentă, foarte multe magazine alimentare mici fiind închise. Se constată în schimb pătrunderea și dezvoltarea rețelelor de tip supermarket, cu mențiunea că produsele comercializate de aceste unități sunt în foarte mare măsură produse importate.

Locuitorii județului au avut din totdeauna legături comerciale cu ținuturile vecine.

Bogățiile naturale ale acestor zone, în special pădurile de fag și brad, au permis ca valorificarea produselor lemnoase să fie o sursă importantă de venituri pentru populație. Orașele și comunele județului, în special pe văile Mureșului și Oltului au constituit o bună piață pentru grâu, porumb, fructe, zarzavaturi și vinuri aduse din județele învecinate, din Moldova, Țara Bârsei și Văile Târnavelor.

O bună parte a schimburilor comerciale se desfășoară din timpuri străvechi în târguri, bâlciuri și iarmaroace. Din produsele specifice târgurilor și piețelor cele mai semnificative sunt ceramica populară din Corund și Dănești, uneltele din lemn, ciuberele, țesăturile din cânepă și în și produsele alimentare.

Potențialul economic al județului Harghita – în perioada viitoare – ar putea fi axat pe dezvoltarea și diversificarea :

1. prestărilor de servicii pentru populație de către microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii și unități de tip cooperatist;
2. producției produselor agricole specifice în zonă, prin comercializarea acestora în județ dar și în alte zone ale țării, mai ales prin unități alimentare mici, eventual prin supermarketuri;
3. turismului, mai ales agroturismului, prin valorificarea bogățiilor naturale zonale.

2.4.3.1. Comerț

2.4.3.1.1. Resursele de muncă din comerț

Populația ocupată civilă care realizează activități de comerț cu amănuntul, comerț cu ridicata, inclusiv repararea autovehiculelor și motocicletelor a fost În anul 2021 de 18,3 mii persoane, reprezentând 16% din populația ocupată din județul Harghita.

Tabelul 43. Populația ocupată civilă, în activități de comerț, județ Harghita

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	Ani						
	Anul 2010	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Evoluție 2021/2010
	UM: Mii persoane						
TOTAL	132,4	128,4	129	129,9	129,8	113,9	86,03%
G COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR SI MOTOCICLETELOR	17,70	18,60	18,90	20,10	19,30	18,30	103,39%

Sursa: INS baza de date TEMPO

Comparând populația ocupată în sectorul comerț din județul Harghita în anul 2021 cu populația ocupată în sectorul comerț în anul 2010 se constată o creștere de 3,39% a populației ocupate. În perioada 2010-2021 populația ocupată din județul Harghita a crescut până la un maxim de 20,10 mii persoane ocupate în comerț în anul 2019, ulterior, în anul 2021 numărul persoanelor ocupate în sectorul comercial a scăzut până la 18,3 mii, o scădere de 9% față de anul 2019.

2.4.3.1.2. Evoluția numărului de salariați din comerț

Numărul mediul de salariați care realizează activități de comerț cu ridicata, comerț cu amănuntul, dar și activități de reparare a autovehiculelor și motocicletelor a fost de 10.071 pers. salariate în anul 2021.

Tabelul 44. Evoluția numărului de salariați din comerț

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	Ani						
	Anul 2010	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Evoluție 2021-2010
	UM: Număr persoane						
TOTAL	59.403	65.504	66.886	68.084	65.333	65.933	110,99%
G COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR SI MOTOCICLETELOR	8.635	9.795	10.440	11.206	10.245	10.071	116,63%

Sursa: INS baza de date TEMPO

Numărul salariaților din sectorul comercial a crescut cu 16,63% în anul 2021 față de anul 2010. Raportat la anul 2020, numărul salariaților din sectorul comercial în 2021, a avut o ușoară scădere, cu 1,7%. La nivelul anul 2021 salariații din sectorul comercial reprezintă 15,27% din totalul salariaților din județul Harghita.

Tabelul 45. Primele 10 subramuri comerciale în funcție de cifra de afaceri raportată în 2020

	Subramuri comerț	Cifra de afaceri realizată 2021	Nr firme	Top domenii Harghita după cifra de afaceri
1	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	842.300.000,00	449	2
2	Comerț cu ridicata nespecializat de produse alimentare, băuturi și tutun	621.100.000,00	22	4
3	Comerț cu ridicata al produselor din tutun	565.300.000,00	94	5
4	Comerț cu ridicata al metalelor și minereurilor metalice	563.100.000,00	9	6
5	Comerț cu ridicata al echipamentelor și furniturilor de fierărie pentru instalații sanitare și de încălzire	430.100.000,00	24	8

6	Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare	371.700.000,00	74	10
7	Comerț cu autoturisme și autovehicule ușoare	301.700.000,00	52	12
8	Comerț cu amănuntul al articolelor de fierărie, al articolelor din sticlă și a celor pentru vopsit, în magazine specializate	223.700.000,00	53	15
9	Comerț cu ridicata de piese și accesorii pentru autovehicule	217.000.000,00	43	16
10	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse nealimentare	167.300.000,00	149	21

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

Primele 10 subramuri din sectorul comercial au obținut în anul 2021 cifră de afaceri cumulată în valoare de 4,3 mld lei, reprezentând 30% din cifra de afaceri totală raportată la nivelul județului Harghita. Sectorul ”Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun” se află pe locul 2 în topul sectoarelor economice din județul Harghita după cifra de afaceri obținută, care are o pondere de 5,9% în cifră de afaceri totală a județului. Pe locuri de top se afla sectoarele: ”Comerț cu ridicata în magazine nespecializat de produse alimentare, băuturi și tutun”- CA 621.1 mil lei – locul 4 în topul județului după cifra de afaceri, ”Comerț cu ridicata al produselor din tutun” – CA 565,3 mil lei – locul 5 în topul județului după cifra de afaceri, ”Comerț cu ridicata al metalelor și minereurilor metalice”- CA 563,1 mil lei – locul 6 în topul județean după cifra de afaceri.

Numărul firmelor din topul domeniului comercial după cifra de afaceri a fost în anul 2021 de 969 reprezentând 3% din totalul firmelor ce funcționează în județul Harghita(30.688).

Tabelul 46. Top firme din sectorul comercial după cifra de afaceri realizată în 2021.

N r c r t	Companie	Sector	Cifră de afaceri 2021	Nr angajați	Localitate
1	M TABAC	Comerț cu ridicata al produselor din tutun	565.262.717	94	MIERCUREA CIUC
2	AMIGO&INTERCOST	Comerț cu ridicata nespecializat de produse alimentare, băuturi și tutun	450.181.204	154	ODORHEIU SECUIESC
3	MELINDA-IMPEX STEEL	Comerț cu ridicata al metalelor și minereurilor metalice	390.715.024	216	ODORHEIU SECUIESC

4	MELINDA-IMPEX INSTAL	Comerț cu ridicata al echipamentelor si furniturilor de fierărie pentru instalații sanitare si de încălzire	277.608.116	300	ODORHEIU SECUIESC
5	ELAN-TRIO	Comerț cu amănuntul in magazine nespecializate, cu vânzare predominanta de produse alimentare, băuturi si tutun	230.051.652	507	ODORHEIU SECUIESC
6	COLOR-METAL	Comerț cu ridicata al metalelor si minereurilor metalice	164.988.215	69	ODORHEIU SECUIESC
7	IMPAR	Comerț cu ridicata de piese si accesorii pentru autovehicule	127.674.958	94	ODORHEIU SECUIESC
8	MAGDOLINA IMPEX	Comerț cu ridicata al echipamentelor si furniturilor de fierărie pentru instalații sanitare si de încălzire	104.383.713	84	ODORHEIU SECUIESC
9	APC UNIVERSAL PARTNER	Comerț cu amănuntul al articolelor de fierărie, al articolelor din sticla si a celor pentru vopsit, in magazine specializate	104.219.171	196	ODORHEIU SECUIESC
10	HARGHITA RETAIL	Comerț cu amănuntul in magazine nespecializate, cu vânzare predominanta de produse alimentare, băuturi si tutun	102.551.902	253	MIERCUREA CIUC
11	STAR MOTOR	Comerț cu autoturisme si autovehicule ușoare	99.073.309	13	ODORHEIU SECUIESC
12	SAZY MESTER	Comerț cu ridicata al materialului lemnos si al materialelor de construcții si echipamentelor sanitare	85.166.864	91	ODORHEIU SECUIESC
13	ODOREST	Comerț cu ridicata nespecializat de produse alimentare, băuturi si tutun	63.877.953	43	ODORHEIU SECUIESC
14	DISTRIB PLUS	Comerț cu ridicata nespecializat de produse alimentare, băuturi si tutun	48.943.705	59	MIERCUREA CIUC
15	KOLIBRI	Comerț cu ridicata al cărnii si produselor din carne	34.544.004	64	ODORHEIU SECUIESC

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

Cele mai performante 15 companii din sectorul comerțului care activează în județul Harghita au obținut în anul 2021 cifră de afaceri cumulată de 2.849.242.507 lei, reprezentând 19,9% din cifra de afaceri totală raportată la nivel județean. Companiile din acest sector au avut în 2021 2.237 salariați reprezentând 22% din numărul total al salariaților din sectorul comercial.

În clasament sunt companii care activează în comerțul cu tutun, produse alimentare, al metalelor și minereurilor metalice, piese și accesorii pentru autovehicule, echipamente și furnituri de fierărie, cu autovehicule, comerț cu ridicata al cărnii și produselor din carne.

2.4.3.2. Servicii

2.4.3.2.1 Resursele de muncă din servicii

Populația ocupată civilă în activități de servicii este de 38,5 mii persoane în anul 2021, reprezentând 33,8% din populația ocupată a județului Harghita.

Tabelul 47. Populația ocupată în sectorul serviciilor, județul Harghita.

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	Ani							
	Anul 2010	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Evoluție 2021/201 0	Ponder e din sector
	UM: Mii persoane							
TOTAL	132,4	128,4	129	129,9	129,8	113,9	-13,97%	58,35%
SERVICII TOTAL	32,2	35,5	35,6	36,1	37,6	38,5		
H TRANSPORT SI DEPOZITARE	6	5,6	6,1	6,2	6,5	6,4	6,67%	16,62%
I HOTELURI SI RESTAURANTE	2,5	3,6	4	3,9	3,8	4,1	64,00%	10,65%
J INFORMATII SI COMUNICATII	1,4	2,4	1,8	1,7	1,9	1,8	28,57%	4,68%
K INTERMEDIERI FINANCIARE SI ASIGURARI	1	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	-30,00%	1,82%
L TRANZACTII IMOBILIARE	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	100,00%	0,52%
M ACTIVITATI PROFESIONALE, STIINTIFICE SI TEHNICE	1,6	2,1	2,3	2,5	2,5	2,6	62,50%	6,75%

N ACTIVITATI DE SERVICII ADMINISTRATIVE SI ACTIVITATI DE SERVICII SUPORT	2,1	2,3	2,2	2,2	2,3	2,4	14,29%	6,23%
O ADMINISTRATIE PUBLICA SI APARARE; ASIGURARI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC	2,8	3	2,9	2,9	2,9	3	7,14%	7,79%
P INVATAMANT	7,3	7	6,9	7,1	7,6	7,8	6,85%	20,26%
Q SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA	5,3	6,2	6,4	6,5	6,8	7,3	37,74%	18,96%
R ACTIVITATI DE SPECTACOLE, CULTURALE SI RECREATIVE	0,7	0,7	0,6	0,6	0,7	0,7	0,00%	1,82%
S ALTE ACTIVITATI DE SERVICII	1,4	1,7	1,5	1,6	1,7	1,5	7,14%	3,90%

Sursa: INS baza de date TEMPO

Repartiția populației ocupate pe diferite activități din domeniul serviciilor, se prezintă astfel:

1. 16,62% în activități de transport și depozitare;
2. 18,96% în activități de servicii de sănătate și asistență socială;
3. 20,26% în servicii de învățământ;
4. 6,23% în activități de servicii administrative și servicii suport;
5. 10,65% servicii din domeniul horeca (hoteluri și restaurante);
6. 7,79% servicii ale administrației publice și apărare alături de servicii de asigurări sociale din sistemul public;
7. 6,75% în servicii ce privesc activități profesionale, științifice și tehnice;
8. 4,68% în informații și comunicații
9. 1,82% în intermediari financiare și asigurări
10. 1,82% în activități de spectacole, culturale și recreative

În toată perioada 2010-2021 se înregistrează o tendință de creștere a populației ocupate în activități de servicii, în anul 2021 fiind cu 19,56% mai multe persoane ocupate în sectorul serviciilor față de anul 2010, reprezentând o creștere de aprox. 6.300 persoane ocupate, tendința este de creștere susținută, de la an la an.

Prin evoluția populației ocupate în activități de servicii, se constată o evoluție pozitivă în perioada 2010-2020 în următoarele sectoare:

1. servicii administrative și servicii suport acestora +14,29%
2. servicii în hoteluri și restaurante +64%
3. servicii de transport și depozitare +6,67%
4. servicii în informații și comunicații +28,57%
5. Sănătate și asistență socială +37,74%
6. Activități profesionale și științifice +62,5%

Activitățile de servicii care au înregistrat regres în rândul populației ocupate, în perioada 2010-2021 sunt:

7. Intermedieri financiare și asigurări -30%

2.4.3.2.2 Numărul mediu de salariați din activitățile de servicii

Numărul mediu de salariați din activitățile de servicii este de 27.671 pers. salariate, în anul 2021, structură ce se află în continua creștere, de la an la an, structura salariaților fiind cu 18% mai mare față de anul 2010. În județul Harghita, numărul salariaților din activitățile de servicii, raportați la numărul total de salariați din economia județeană, reprezintă 41,96% în anul 2021.

Tabelul 48. Numărul mediu al salariaților în sectorul serviciilor în perioada 2010-2021

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	Ani						
	Anul 2010	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Evoluție 2021/2010
	UM: Număr persoane						
TOTAL	59.403	65.504	66.886	68.084	65.333	65.933	
SERVICII TOTAL	24.719	27.280	27.205	27.728	27.128	27.671	10%
H TRANSPORT ȘI DEPOZITARE	2.727	2.327	2.366	2.373	2.284	2.401	-16%
I HOTELURI ȘI RESTAURANTE	1.929	2.851	3.045	2.914	2.715	2.703	41%
J INFORMAȚII ȘI COMUNICAȚII	576	1.276	1.114	1.246	1.110	1.215	93%
K INTERMEDIERI FINANCIARE ȘI ASIGURARI	936	661	642	633	581	582	-38%
L TRANZACȚII IMOBILIARE	111	166	190	153	179	139	61%

M ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE	882	1.495	1.656	1.798	1.620	1.808	84%
N ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII SUPORT	1.776	2.178	2.111	2.076	2.076	2.097	17%
O ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI APĂRARE; ASIGURĂRI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC	2.816	2.858	2.802	2.831	2.845	2.929	1%
P ÎNVĂȚĂMÂNT	7.098	6.565	6.347	6.459	6.368	6.223	-10%
Q SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	4.880	5.615	5.664	5.915	6.100	6.294	25%
R ACTIVITĂȚI DE SPECTACOLE, CULTURALE ȘI RECREATIVE	655	642	612	579	557	589	-15%
S ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII	333	646	656	751	693	691	108%

Sursa: INS baza de date TEMPO

Așa cum se observă în tabelul atașat, se identifică activități de servicii unde numărul salariaților înregistrează o tendință de creștere, în perioada 2010-2021. Aceste activități sunt:

1. activități în hoteluri și restaurante +41%;
2. servicii în domeniul informațiilor și comunicațiilor +93%;
3. activități profesionale, științifice și tehnice +84%;
4. activități de servicii administrative și suport pentru acestea +17%;
5. tranzacții imobiliare +61%
6. activități de sănătate și asistență socială +25%
7. alte activități de servicii +108%;

Activități din domeniul serviciilor care înregistrează scăderea numărului salariaților, în perioada 2010-2021 sunt :

1. servicii în intermedieri financiare și asigurări -38% ;
2. transporturi și depozitare (-11%).

Ponderea salariaților din ramurile sectorului servicii în total salariați în sectorul servicii:

1. salariați sănătate și asistență socială 22,75% din total salariați în servicii
2. salariați învățământ 22,49 % din total salariați în Servicii
3. salariați transport și depozitare 8,68% din total salariați în Servicii
4. salariați administrație publică și apărare 10,59% din total salariați în Servicii
5. salariați hoteluri și restaurante 9,77% din total salariați în servicii
6. salariați servicii administrative și activități suport 7,58% din total salariați în servicii
7. salariați activități profesionale științifice și tehnice 6,53% din total salariați în servicii

Tabelul 49. Primele 10 subramuri în domeniul serviciilor în funcție de cifra de afaceri raportată în 2021

	Subramuri servicii	Cifra de afaceri realizată 2020	Nr firme	Top domenii Harghita după cifra de afaceri
1	Transporturi rutiere de mărfuri	508.700.000.00	370	7
2	Alte activități de tipărire	177.200.000.00	41	19
3	Intermedieri în comerțul cu produse diverse	130.800.000.00	104	24
4	Restaurante	122.200.000.00	171	26
5	Activități de consultanță pentru afaceri și management	113.900.000.00	194	28
6	Întreținerea și repararea autovehiculelor	91.400.000.00	208	32
7	Alte activități de servicii suport pentru întreprinderi	67.100.000.00	106	36
8	Hoteluri și alte facilități de cazare similare	58.500.000.00	66	42
9	Activități de servicii anexe pentru transporturi terestre	56.300.000.00	19	43
10	Alte activități anexe transporturilor	55.200.000.00	19	48

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

Primele 10 subramuri din sectorul serviciilor au obținut în anul 2021 cifră de afaceri cumulată în valoare de 1,38 mld lei, reprezentând 9,65% din cifra de afaceri totală raportată la nivelul județului Harghita. Sectorul ”Transporturi rutiere de mărfuri” se află pe locul 1 în topul sectoarelor economice din județul Harghita după cifra de afaceri obținută (508,7 mil lei), care are o pondere de 3,55% în cifră de afaceri totală a județului. Pe locuri de top se afla sectoarele: ” Alte activități de tipărire”- CA 177,2 mil lei – locul 19 în topul județului după cifra de afaceri, ” Intermedieri în comerțul cu produse diverse” – CA 130,8 mil lei – locul 24 în topul județului după cifra de afaceri, ” Restaurante”- CA 122,2 mil lei – locul 26 în topul județean după cifra de afaceri.

Numărul firmelor din topul domeniului servicii după cifra de afaceri a fost în 2021 de 1.298, reprezentând 38,8% din totalul firmelor din sectorul servicii ce funcționează în județul Harghita (3.345).

2.4.3.2.3 Top firme servicii, după cifra de afaceri realizată în anul 2021

Cele mai performante 10 companii din sectorul serviciilor care activează în județul Harghita au obținut în anul 2021 cifră de afaceri cumulată de 507.528.397 lei, reprezentând 3,5% din cifra de afaceri totală raportată la nivel județean. Companiile din acest sector au avut în 2021 1.217 salariați reprezentând 4,39% din numărul total al salariaților din sectorul serviciilor.

Clasamentul este dominat de companiile din sectorul transport rutier de mărfuri, 4 companii din acest sector au realizat în anul 2021 cifre de afaceri între 65,98-25,31 milioane lei. În clasament mai sunt companii din sectoarele: activități de tipărire, activități de consultanță pentru afaceri, activități de servicii anexe pentru transporturi terestre, colectarea deșeurilor, activități suport pentru întreprinderi.

Tabelul 50. Top firme servicii după cifra de afaceri realizată în 2021

N r c r t	Companie	Sector	Localitate	Cifra de afaceri 2018	Nr angajați
1	INFOPRESS GROUP	Alte activități de tipărire	Odorheiu Secuiesc	136.558.557	357
2	GOLD PLUS INDEX	Activități de consultanță pentru afaceri și management	Miercurea Ciuc	78.662.003	6
3	IMPERIAL WET	Transporturi rutiere de mărfuri	Miercurea Ciuc	65.978.138	458
4	KBS SPED	Activități de servicii anexe pentru transporturi terestre	Odorheiu Secuiesc	41.163.652	16
5	CROWN COOL	Alte activități de servicii suport pentru întreprinderi	Miercurea Ciuc	40.452.018	147
6	ALZOCOM TRANSPORT	Transporturi rutiere de mărfuri	Miercurea Ciuc	40.234.873	11
7	RDE HARGHITA	Colectarea deșeurilor nepericuloase	Odorheiu Secuiesc	27.572.648	168
8	BIOCOM INTERNATIONAL	Intermedieri în comerțul cu produse diverse	Miercurea Ciuc	25.877.678	12
9	HAEMMERLING GROUP LOGISTIC	Transporturi rutiere de mărfuri	Miercurea Ciuc	25.716.931	42
10	WBERRER S ROMANIA	Transporturi rutiere de mărfuri	Miercurea Ciuc	25.311.899	0

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

2.4.3.3 Sectorul Cercetare-Dezvoltare

Dezvoltarea sectorului cercetare - dezvoltare - inovare este unul dintre factorii care poate potența competitivitatea la nivelul județului Harghita. Necesitatea întăririi legăturii dintre mediul economic și cel de afaceri atrage în viitor dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere, a clusterelor industriale și a celor bazate pe cercetare, accelerând procesul de transfer tehnologic.

În județul Harghita, municipiul Miercurea Ciuc se află Facultatea de Științe Economice, Socio-Umane și Inginerești a Universității Sapiientia Sapienția. Facultatea oferă o gamă largă de programe de studiu în diferite domenii, permițând studenților să dobândească cunoștințele și abilitățile necesare pentru o carieră de succes.

1. Harghita Business Center localizat în Odorheiul Secuiesc
2. Institutul de Cercetare-Dezvoltare pentru Cinegetică și Resurse Montane localizat în Miercurea Ciuc
3. Centru de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură localizat în Gheorgheni,

Studenții pot alege dintr-o gamă largă de specializări, inclusiv afaceri și antreprenoriat, inginerie, științe sociale și tehnologia informației. Există un program de internship în instituțiile de învățământ din România, iar Universitatea Sapiientia are același lucru, oferind o forță de muncă înalt calificată, care este deja familiarizată cu funcționarea unei afaceri.

Studenții pot alege dintr-o gamă largă de specializări, inclusiv afaceri și antreprenoriat, inginerie, științe sociale și tehnologia informației. După cum am menționat mai sus, există un program de internship în instituțiile de învățământ din România, iar Universitatea Sapiientia are același lucru, oferind o forță de muncă înalt calificată, care este deja familiarizată cu funcționarea unei afaceri.

În cadrul Universității Sapiientia funcționează următoarele centre de cercetare:

1. Centrul de Cercetare Științe Sociale Aplicate din Cadrul Universității Sapiientia din Miercurea Ciuc - Scopul centrului de cercetare este studierea proceselor sociale actuale în regiunile rurale, ameliorarea comunicării sociale și a relațiilor publice, precum și implementarea cercetării în procesul didactic, participând la programe de cercetare cu caracter național și internațional.
2. Centrul de Cercetare OECONOMICA SAPIENTIA
3. Centrul de Cercetare MATINFO - Centrul de cercetare are ca scop cercetarea științifică în domeniul matematicii și informaticii
4. Centrul de Cercetare Confluente Interculturale

Obiectivele centrului de cercetare:

- activitate de cercetare științifică în următoarele domenii: literatură, lingvistică, didactica predării limbii, traducere, studii culturale, studii de film și media;
 - organizare de reuniuni științifice naționale și internaționale;
 - participare la proiecte de cercetare naționale și internaționale;
 - publicarea rezultatelor științifice.
5. Centrul de Cercetări de Biochimie și Biotehnologii BIBIRC. Centrul de cercetare are următoarele scopuri:
 6. Cercetarea științifică în domeniul tehnologiei biochimice, în științele fizice și naturale;
 7. Dezvoltarea resursei umane necesară abordării marilor proiecte de cercetare fundamentală și aplicativă în domeniile menționate, capabilă de utilizarea tehnicilor celor mai avansate;

8. Participarea la consorții naționale și internaționale prin care să se asigure valorificarea maximă a rezultatelor cercetărilor proprii și o accesibilitate corespunzătoare ale acestora.
9. Centrul de Cercetare ȘTIINȚE ALIMENTARE (STIALIM)
10. Centrul de cercetare de Științe Alimentare a fost fondat în 2016 și este un grup independent de cercetare al Departamentului de Științe Alimentare. Obiectivul general pe termen lung al centrului de cercetare este cercetarea în domeniul științei alimentelor, contribuind la îmbunătățirea calității și conservării alimentelor. Principalele domenii de cercetare științifică sunt: analiza fizico-chimică și microbiologică a alimentelor, studiul și producerea de alimente funcționale și inovative, noi produse și tehnologii, protecția mediului, rolul substanțelor anti microbiene naturale în conservarea alimentelor.

2.4.3.3.1. Capacități de cercetare

Dezvoltarea sectorului cercetare - dezvoltare - inovare este unul dintre factorii care poate potența competitivitatea la nivelul județului Harghita. Întărirea legăturii dintre mediul economic și cel de afaceri atrage dezvoltarea mai puternică a economiei bazate pe cunoaștere, propulsează activitatea clusterelor industriale și a celor bazate pe cercetare, accelerând activitățile inovative și procesul de transfer tehnologic.

Numărul salariaților din domeniul cercetării este foarte scăzut în județul Harghita, suferind variații nesemnificative în ultimul deceniu. Fondurile cheltuite pentru cercetare, în schimb, au crescut în 2015 față de anul 2010 de aproximativ 3 ori, scăzând apoi, în 2020, cu circa 58% față de anul 2015.

Tabelul 51. Salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare la sfârșitul anului perioada 2017-2020

Gruparea după ocupație a numărului de salariați din cercetare- dezvoltare	2017	2018	2019	2020
Total salariați	34	23	25	32
La 1000 persoane ocupate civile	2,6	1,8	1,9	2,5
Echivalent normă întreagă	31	19	21	28
Cercetători	14	13	10	21
Tehnicienii și asimilați	12	8	10	7
Alte categorii salariați	8	2	5	4

Sursa: Agenția de Dezvoltare Județeană Harghita

2.4.4 Turism

2.4.4.1. Structuri de primire turistica 1990-2022

Infrastructura turistică a județului Harghita este bine dezvoltată. În anul 2022 sunt înregistrate 442 unități de primire turistica: 19 hoteluri, 12 hosteluri, 5 moteluri, 3 vile turistice, 13 cabane turistice, 14 căsuțe turistice, 103 pensiuni turistice, 265 pensiuni agroturistice. În anul 2022 la nivelul județului Harghita funcționau cu 161 mai multe unități turistice față de anul 2010, reprezentând o creștere de 57,3%.

Tabelul 52. Structuri de primire turistică 1990- 2022

Tipuri de structuri de primire turistica	Ani								
	Anul 1990	Anul 2000	Anul 2010	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Evoluție 2022-2010
	Număr								
Total	238	171	281	434	420	408	401	442	157,30%
Hoteluri	15	14	22	24	24	20	20	19	86,36%
Hosteluri	0	0	4	8	10	12	14	12	300,00%
Hoteluri apartament	0	0	0	1	0	0	0	0	-
Hanuri si moteluri	6	6	0	0	0	0	0	0	-
Moteluri	0	0	7	4	4	5	5	5	71,43%
Vile turistice	188	84	14	4	4	4	3	3	21,43%
Cabane turistice	15	12	9	14	14	15	14	13	144,44%
Bungalouri	0	0	0	28	28	4	5	5	-
Sate de vacanta	0	0	0	1	1	1	1	1	-
Campinguri	8	4	2	2	2	2	2	2	100,00%
Popasuri turistice	0	0	2	1	1	3	3	0	0,00%
Căsuțe turistice	0	0	3	13	15	13	13	14	466,67%
Tabere de elevi si preșcolari	0	3	1	2	3	2	2	0	0,00%
Pensiuni turistice	0	0	61	92	99	98	90	103	168,85%
Pensiuni agroturistice	0	0	156	240	215	229	229	265	169,87%

Sursa: INS baza de date TEMPO

Comparând numărul de unități turistice existente în anul 2022 față de anul 2010 se constată:

1. numărul hotelurilor a scăzut cu 13,64%, de la 22 de unități în 2010 la 19 unități în 2022
2. numărul hostelurilor prezente în 2022 este de 12, la nivelul anului 2010 existând 4 astfel de unități de cazare
3. pensiunile turistice care funcționează în anul 2022 sunt de 103 unități, număr cu 68,85% mai mare față de anul 2010 când funcționau 61 unități la nivelul județului Harghita

4. numărul pensiunilor agroturistice a fost de 165 unități în anul 2022, număr cu 69,78% mai mare față de anul 2010

Tabelul 53 Structuri de cazare turistică pe localități

Structuri turistice/localități	Anul 2022	Pondere în total
	Număr	
TOTAL	442	-
MUNICIPIUL MIERCUREA CIUC	23	5,87%
MUNICIPIUL GHEORGHENI	31	7,91%
MUNICIPIUL ODORHEIU SECUIESC	23	5,87%
MUNICIPIUL TOPLIȚA	12	3,06%
ORAȘ BĂILE TUȘNAD	25	6,38%
ORAȘ BORSEC	41	10,46%
ORAȘ CRISTURU SECUIESC	2	0,51%
ORAS VLĂHIȚA	13	3,32%
BILBOR	1	0,26%
CĂPÂLNIȚA	5	1,28%
CĂRȚA	3	0,77%
CICEU	5	1,28%
CIUCSÂNGEORGIU	2	0,51%
CIUMANI	3	0,77%
CORUND	15	3,83%
COZMENI	1	0,26%
DĂNEȘTI	2	0,51%
DÂRJIU	1	0,26%
DEALU	5	1,28%
DITRĂU	2	0,51%
FRUMOASA	3	0,77%
JOSENI	8	2,04%
LĂZAREA	7	1,79%
LUNCA DE JOS	4	1,02%
LUNCA DE SUS	5	1,28%
LUPENI	9	2,30%
MĂDĂRAȘ	2	0,51%
MEREȘTI	1	0,26%
MIHĂILENI	1	0,26%
MUGENI	2	0,51%
OCLAND	2	0,51%
PĂULENI-CIUC	2	0,51%
PORUMBENI	2	0,51%

PRAID	64	16,33%
RACU	2	0,51%
SÂNCRĂIENI	3	0,77%
SÂNDOMINIC	2	0,51%
SÂNTIMBRU	2	0,51%
SĂRMAȘ	3	0,77%
SICULENI	20	5,10%
ȘIMONEȘTI	3	0,77%
SUSENI	1	0,26%
TOMEȘTI	1	0,26%
TULGHEȘ	1	0,26%
VĂRȘAG	3	0,77%
VOȘLĂBENI	32	8,16%
ZETEA	42	10,71%

Sursa: INS baza de date TEMPO

Cea mai mare pondere a unităților de cazare turistică din județul Harghita o deține localitatea Praid, aici funcționând 64 unități de cazare turistică, reprezentând 16,33% din unitățile de cazare din județ. În municipiul Miercurea Ciuc funcționează 23 unități de cazare turistică, reprezentând 5,87% din totalul unităților de cazare prezente în Harghita. În Borsec funcționează 41 unități de cazare turistică, reprezentând 10,46% din totalul unităților de cazare din Harghita.

2.4.4.2. Capacitatea de cazare turistică

La nivelul anului 2022 județul Harghita are o capacitate de 8.777 locuri-zile cu 27,4% mai mare comparativ cu anul 2010. Comparând numărul locurilor de cazare din Harghita cu numărul locuri de cazare la nivel regional, județul Harghita are 12,39% locuri cazare din totalul regiunii, fiind pe locul al patrulea după județele Brașov, Mureș, Sibiu.

Tabelul 54 Tipuri de structuri de cazare turistică regiunea Centru, 2010- 2022

Macroregiuni , regiuni de dezvoltare si județe	Ani						Pondere capacitate turistică în Regiune
	Anul 2010	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Evoluție 2022/2010	
	UM: Locuri- zile						
Regiunea Centru	42.029	69.113	70.176	71.654	70.848	168,57%	-
Alba	2.109	5.218	5.688	5.845	6.057	287,20%	8,55%
Brașov	16.742	29.438	28.726	28.887	28.654	171,15%	40,44%
Covasna	3.638	4.445	4.838	5.033	4.956	136,23%	7,00%

Harghita	6.909	9.252	9.099	9.180	8.777	127,04%	12,39%
Mureș	6.093	10.801	11.276	11.234	11.389	186,92%	16,08%
Sibiu	6.538	9.959	10.549	11.475	11.015	168,48%	15,55%

Sursa: INS baza de date TEMPO

Tabelul 55 Numărul de locuri de cazare din județul Harghita 2010- 2022

Localități	Ani						Pondere	Evoluție 2022/2010
	Anul 2010	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022		
	UM: Locuri							
	Locur i	Locur i	Locur i	Locur i	Locur i	Locur i		
TOTAL	6.909	8.889	9.252	9.099	9.180	8.777	-	27,04%
MUNICIPIUL MIERCUREA CIUC	1.113	984	1.020	957	1.013	917	10,40%	-17,61%
MUNICIPIUL GHEORGHENI	884	1.241	1.207	925	959	876	9,94%	-0,90%
MUNICIPIUL ODORHEIU SECUIESC	303	563	521	505	453	453	5,14%	49,50%
MUNICIPIUL TOPLIȚA	61	267	299	299	307	285	3,23%	367,21%
ORAȘ BĂILE TUȘNAD	1.396	1.211	1.220	1.231	1.186	1.214	13,77%	-13,04%
ORAȘ BĂLAN	130	:	:	40	:	:	-	-
ORAȘ BORSEC	322	565	680	634	605	582	6,60%	80,75%
ORAȘ CRISTURU SECUIESC	28	15	13	61	54	54	0,61%	92,86%
ORAȘ VLĂHIȚA	426	429	510	459	481	366	4,15%	-14,08%
ATID	28	:	:	:	:	:	-	-
BILBOR	:	18	18	18	18	18	0,20%	-
BRĂDEȘTI	:	18	18	18	18	:	-	-
CĂPĂLNIȚA	9	47	47	47	47	105	1,19%	1066,67%
CÂRȚA	:	44	44	72	72	72	0,82%	-

CICEU	62	80	80	92	92	92	1,04%	48,39%
CIUCSÂNGEORGII	:	34	45	45	45	34	0,39%	-
CIUMANI	:	87	87	87	119	54	0,61%	-
CORUND	92	254	254	233	284	306	3,47%	232,61%
COZMENI	:	34	34	46	46	12	0,14%	-
DĂNEȘTI	:	23	23	23	23	23	0,26%	-
DÂRJIU	:	8	8	8	8	8	0,09%	-
DEALU	69	79	79	79	70	79	0,90%	14,49%
DITRĂU	20	61	61	61	41	41	0,47%	105,00%
FELICENI	63	:	:	:	:	:	-	-
FRUMOASA	81	105	113	113	113	113	1,28%	39,51%
JOSENI	102	129	135	135	135	135	1,53%	32,35%
LĂZAREA	12	101	101	101	101	101	1,15%	741,67%
LUETA	:	26	26	26	26	:	-	-
LUNCA DE JOS	48	99	67	87	87	148	1,68%	208,33%
LUNCA DE SUS	34	77	86	78	78	78	0,88%	129,41%
LUPENI	79	128	128	135	135	135	1,53%	70,89%
MĂDĂRAȘ	:	20	20	20	34	34	0,39%	-
MEREȘTI	:	12	12	12	12	12	0,14%	-
MIHĂLENI	:	8	8	8	8	8	0,09%	-
MUGENI	26	69	69	69	31	20	0,23%	-23,08%
OCLAND	:	9	9	23	23	14	0,16%	-
PĂULENI-CIUC	:	26	26	26	26	26	0,29%	-
PLĂIESII DE JOS	37	:	:	:	:	:	-	-
PORUMBENI	:	50	58	58	58	58	0,66%	-
PRAID	507	969	1.018	1.098	1.129	1.115	12,65%	119,92%

RACU	64	43	43	43	62	46	0,52%	-28,13%
SÂNCRĂIENI	16	27	27	45	45	45	0,51%	181,25%
SÂNDOMINIC	20	20	20	20	20	20	0,23%	0,00%
SÂNMARTIN	10	:	:	:	:	:	-	-
SÂNSIMION	6	:	:	:	:	:	-	-
SÂNTIMBRU	8	28	28	28	28	28	0,32%	250,00%
SĂRMAȘ	9	56	56	56	56	56	0,64%	522,22%
SATU MARE	31	:	7	:	:	:	-	-
SICULENI	16	27	27	15	23	23	0,26%	43,75%
ȘIMONEȘTI	:	15	15	49	60	60	0,68%	-
SUSENI	42	8	18	8	8	8	0,09%	-80,95%
TOMEȘTI	:	:	:	:	10	10	0,11%	-
TULGHEȘ	8	:	:	8	8	8	0,09%	0,00%
TUȘNAD	26	:	:	:	:	:	-	-
VĂRȘAG	14	22	22	30	30	30	0,34%	114,29%
VOȘLĂBENI	357	243	291	243	172	142	1,61%	-60,22%
ZETEA	350	510	554	625	721	713	8,09%	103,71%

Sursa: INS baza de date TEMPO

În anul 2022 în județul Harghita au fost raportate 8.777 locuri de cazare. valoare cu 27.04% mai mare față de anul 2010. Cele mai mari creșteri ale locurilor de cazare raportând valorile raportate în 2022 față de anul 2010 le regăsim în localitățile: Căpâlnița (+ 1066.67%). Lăzarea (+741.67%). Sărmaș(+522.22%). Toplița(+367.12%). Lunca de jos (+208.33%).

Cele mai mari ponderi din totalul locurilor de cazare din județ sunt deținute de următoarele localități: Băile Tușnad 13.77%. Praid 12.65%. Miercurea Ciuc 10.40%. Gheorgheni 9.94%.

2.4.4.3. Performanța firmelor din sectorul turistic

La nivelul județului Harghita funcționează 66 agenți economici în domeniul ”Hoteluri și alte facilități de cazare similare” care au raportat în anul 2021 cifră de afaceri cumulată de 58.5 milioane lei. având 440 angajați.

Tabelul 56 Performanța firmelor din sectorul turistic

Nr crt	Companie	Sector	Localitate	Cifra de afaceri 2021	Nr angajați
1	TUSNAD	Hoteluri și alte facilități de cazare similare	BĂILE TUȘNAD	11.467.736	87
2	PRINT IMPEX	Hoteluri și alte facilități de cazare similare	ODORHEIU SECUIESC	10.293.458	50
3	FENYO	Hoteluri și alte facilități de cazare similare	MIERCUREA CIUC	7.705.287	56
4	ARIEL TURISM SERV	Hoteluri și alte facilități de cazare similare	PRAID	5.820.376	26
5	EURO POWERTEC	Hoteluri și alte facilități de cazare similare	GHEORGHENI	4.148.877	32
6	KLIMA	Hoteluri și alte facilități de cazare similare	ODORHEIU SECUIESC	2.285.354	18
7	ELEKES COMIMPEX	Hoteluri și alte facilități de cazare similare	LAUTA	1.943.894	19
8	TRANSMARFLEM N TULGHES	Hoteluri și alte facilități de cazare similare	TULGHES	1.551.406	34
9	LITTLE MULLERS	Hoteluri și alte facilități de cazare similare	BAILE TUSNAD	1.459.148	3
10	VADON	Hoteluri și alte facilități de cazare similare	CICEU	1.287.885	7

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

Primele 10 companii după cifra de afaceri realizată în anul 2021 cifră de afaceri de 47.96 mil lei reprezentând 82% din cifra de afaceri totală realizată la nivelul sectorului. Primele 10 companii după cifra de afaceri au avut 332 angajați reprezentând 75.45% din totalul angajaților din sector. În clasament întâlnim 2 firme din localitatea Băile Tușnad. 2 firme din localitatea Odorheiu Secuiesc. câte 1 firmă din localitățile Miercurea Ciuc. Praid. Gheorgheni. Lăuta. Tulgheș. Ciceu.

Compania TUȘNAD a raportat în anul 2021 cifră de afaceri de 11.47 mil lei. reprezentând 19.6% din cifra de afaceri totală la nivelul domeniului. PRINT IMPEX. companie situată pe locul secund în clasamentul companiilor din sectorul ”hoteluri și alte facilități de cazare similare” a raportat în anul 2021 cifră de afaceri de 10.29 mil lei. având o pondere de 17.59% din cifra totală a sectorului. Compania FENYO situată pe locul 3. a avut în anul 2021 cifră de afaceri în valoare de 7.71 mil lei. reprezentând 13.8% din cifra de afaceri totală a sectorului.

Tabelul 57 Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică în județul Harghita și în localitățile acestuia (anii 2010. 2022)

Localități	Ani		
------------	-----	--	--

	Anul 2010	Anul 2022	Dinamică 2021/2010	Ponder e în sosiri
	Nr.persoane	Nr.persoane		
TOTAL	76.871	201.450	162,06%	
MUNICIPIUL MIERCUREA CIUC	36.897	35.227	-4,53%	17,49%
MUNICIPIUL GHEORGHENI	7.149	13.825	93,38%	6,86%
MUNICIPIUL ODORHEIU SECUIESC	4.947	19.961	303,50%	9,91%
MUNICIPIUL TOPLIȚA	170	11.780	6.829,41%	5,85%
ORAȘ BĂILE TUȘNAD	10.264	43.320	322,06%	21,50%
ORAȘ BĂLAN	2.455	-	-	-
ORAȘ BORSEC	1.208	8.958	641,56%	4,45%
ORAȘ CRISTURU SECUIESC	259	39	-84,94%	0,02%
ORAȘ VLĂHIȚA	3.069	7.313	138,29%	3,63%
CĂPĂLNIȚA	0	837	N/A	0,42%
CÂRȚA	0	15	N/A	0,01%
CICEU	1.085	1.353	24,70%	0,67%
CIUCSÂNGEORGHIU	0	906	N/A	0,45%
CIUMANI	0	595	N/A	0,30%
CORUND	164	3.670	2.137,80%	1,82%
COZMENI	0	162	N/A	0,08%
DĂNEȘTI	0	203	N/A	0,10%
DÂRJIU	0	143	N/A	0,07%
DEALU	132	184	39,39%	0,09%
DITRĂU	0	138	N/A	0,07%
FELICENI	355	0	-100,00%	0,00%
FRUMOASA	142	767	440,14%	0,38%
JOSENI	630	3.822	506,67%	1,90%
LĂZAREA	0	1.297	N/A	0,64%
LUNCA DE JOS	263	3.171	1.105,70%	1,57%
LUNCA DE SUS	0	1.088	N/A	0,54%
LUPENI	0	49	N/A	0,02%
MĂDĂRAȘ	0	1.495	N/A	0,74%
MIHĂILENI	0	82	N/A	0,04%
PĂULENI-CIUC	0	401	N/A	0,20%
PORUMBENI	0	26	N/A	0,01%
PRAID	2.568	23.554	817,21%	11,69%
RACU	561	917	63,46%	0,46%
REMETEA	0	184	N/A	0,09%
SÂNCRĂILENI	20	15	-25,00%	0,01%
SÂNDOMINIC	118	808	584,75%	0,40%
SÂNTIMBRU	0	632	N/A	0,31%

SATU MARE	183	45	-75,41%	0,02%
SICULENI	0	32	N/A	0,02%
ȘIMONEȘTI	0	121	N/A	0,06%
SUSENI	512	318	-37,89%	0,16%
VĂRȘAG	179	:	N/A	N/A
VOȘLĂBENI	2.953	265	-91,03%	0,13%
ZETEA	588	13.732	2.235,37%	6,82%

Sursa: INS baza de date TEMPO

Cel mai mare număr de sosiri ale turiștilor în anul 2022. s-a înregistrat în Băile Tușnad (43.320). reprezentând 21.50% din totalul sosirilor în structurile de cazare din județul Harghita. În localitatea Miercurea Ciuc s-au înregistrat 35.227 sosiri ale turiștilor în structurile de cazare. reprezentând 17.49% din numărul totalul turiștilor sosiți în județ. În localitatea Praid au fost în 2022 23.554 turiști sosiți în structurile turistice din teritoriul. reprezentând 11.69 % din totalul turiștilor sosiți în structurile din județ.

La nivelul județului Harghita sunt o serie de localități care nu au raportat pentru anul 2010 sosiri ale turiștilor motivul fiind ca nu au avut date sau sectorul turistic nu era dezvoltat la nivelul anul 2010. in schimb au raportat sosiri pentru anul 2021: Căpâlnița. Carta. Ciucsângeorgiu. Ciumani. Cozmeni. Dănești. Dârjiu. Ditrău. Lunca de sus. Lupeni. Mădăraș. Mihăileni. Păuleni-Ciuc. Porumbeni. Remetea. Sântimbru. Siculeni. Șimonești

Se constată o creștere a numărului de turiști sosiți în unitățile de cazare din teritoriu. în perioada 2010-2022.în principal în: Toplița (6829.41%). Zetea (2.235.37%). Corund(2.137.80%). Praid (817.21%). Borsec (641.56%). Sândominic (584.75%). Joseni (506.67%). Frumoasa(440.14%). Băile Tușnad (322.06%). Odorheiu Secuiesc(303.50%). În municipiul Miercurea Ciuc. numărul sosirilor a scăzut în anul 2022 raportându-ne la anul 2010 cu 1.670. reprezentând o scădere de 4.53%.

2.4.5. Mediul antreprenorial

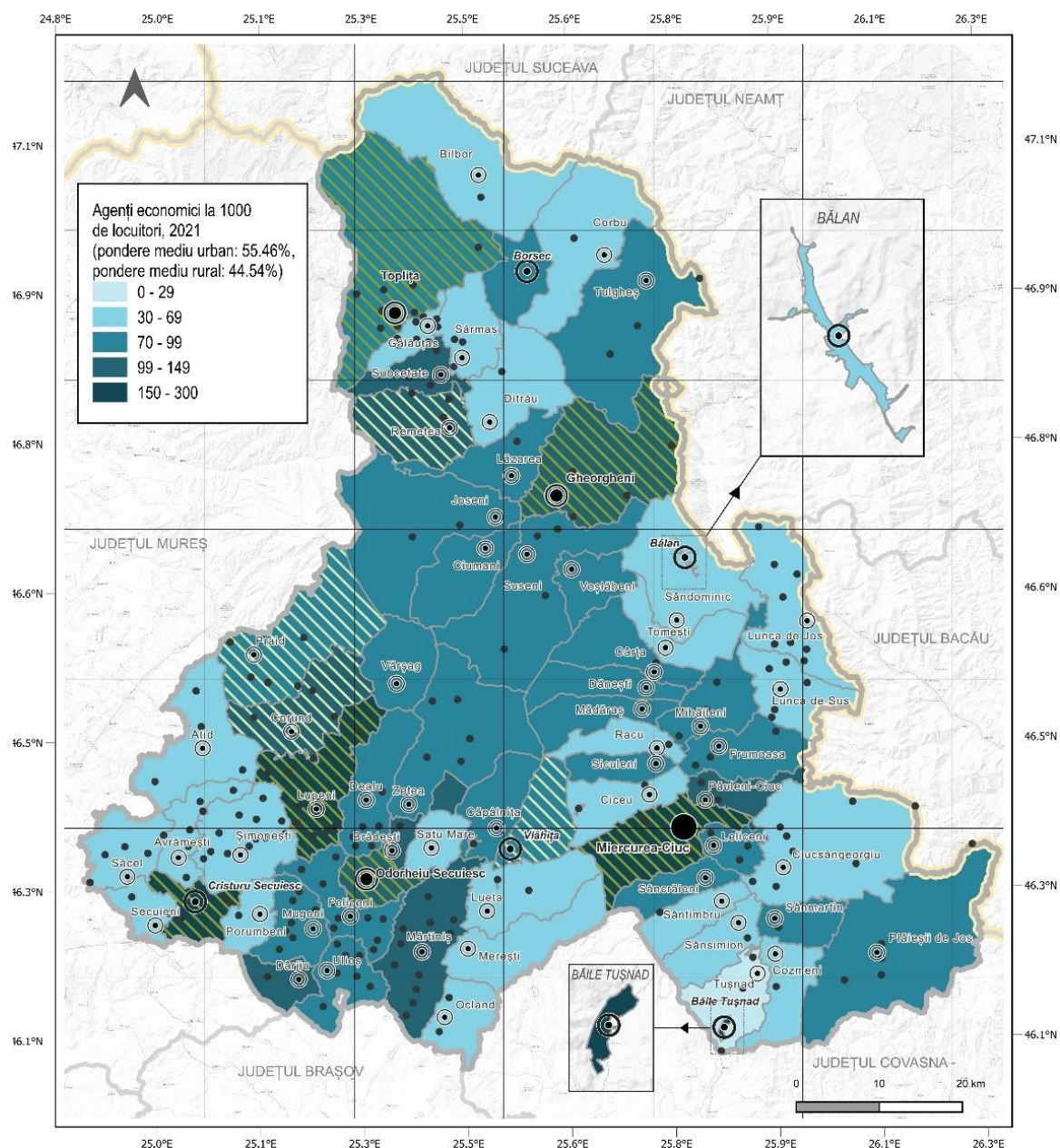
La nivelul județului Harghita au fost raportați 32.307 agenți economici în anul 2021. Localitățile cu cel mai mare număr de agenți economici sunt: Miercurea Ciuc 6.561 agenți economici. Odorheiu Secuiesc 4.835 agenți economici. Gheorgheni 2.331 agenți economici. Cristuru Secuiesc 1.696 agenți economici. Lupeni 1.244 agenți economici .Toplița 1.130 agenți economici. Corund 862 agenți economici. Remetea 636 agenți economici.

Un număr redus al agenților economici s-a înregistrat în localitățile: Tușnad 42 agenți economici. Săcel 51 agenți economici . Corbu 77 agenți economici. Ocland 80 agenți economici. Gălăuțăș 89 agenți economici. Merești 91 agenți economici. Racu 96 agenți economici.

În privința indicatorului număr de agenți economici raportați la 1000 de locuitori. cele mai mari valori sunt înregistrate în localitățile: Lupeni 261 agenți/1000 locuitori. Băile Tușnad 196 agenți/1000 locuitori. Miercurea Ciuc 160 agenți/1000 locuitori. Cristuru Secuiesc 159

agenți/1000 locuitori. Corund 132 agenți/1000 locuitori. Odorheiu Secuiesc 128 agenți/1000 locuitori. Brădești 126 agenți/1000 locuitori. Gheorgheni 120 agenți/1000 locuitori. Subcetate 120 agenți/1000 locuitori. Păuleni-Ciuc 112 agenți/1000 locuitori. Mărtiniș 107 agenți/1000 locuitori.

Un raport mic al numărului de agenți economici la numărul de locuitori se înregistrează în localitățile: Tușnad 19 agenți/1000 locuitori. Gălăuțăș 37 agenți/1000 locuitori. Ciuc Sângeorgiu 40 agenți/1000 locuitori. Lunca de jos 41 agenți/1000 locuitori. Săcel 42 agenți/1000 locuitori. Atid 44 agenți/1000 locuitori. Tomești 49 agenți/1000 locuitori



Distribuția numărului agenților economici la nivel UATB din județul Harghita, 2021

Legenda generală

Limite

- Limită regiuni de dezvoltare
- Limita teritoriului județean
- Limita județelor vecine
- Limita UATB

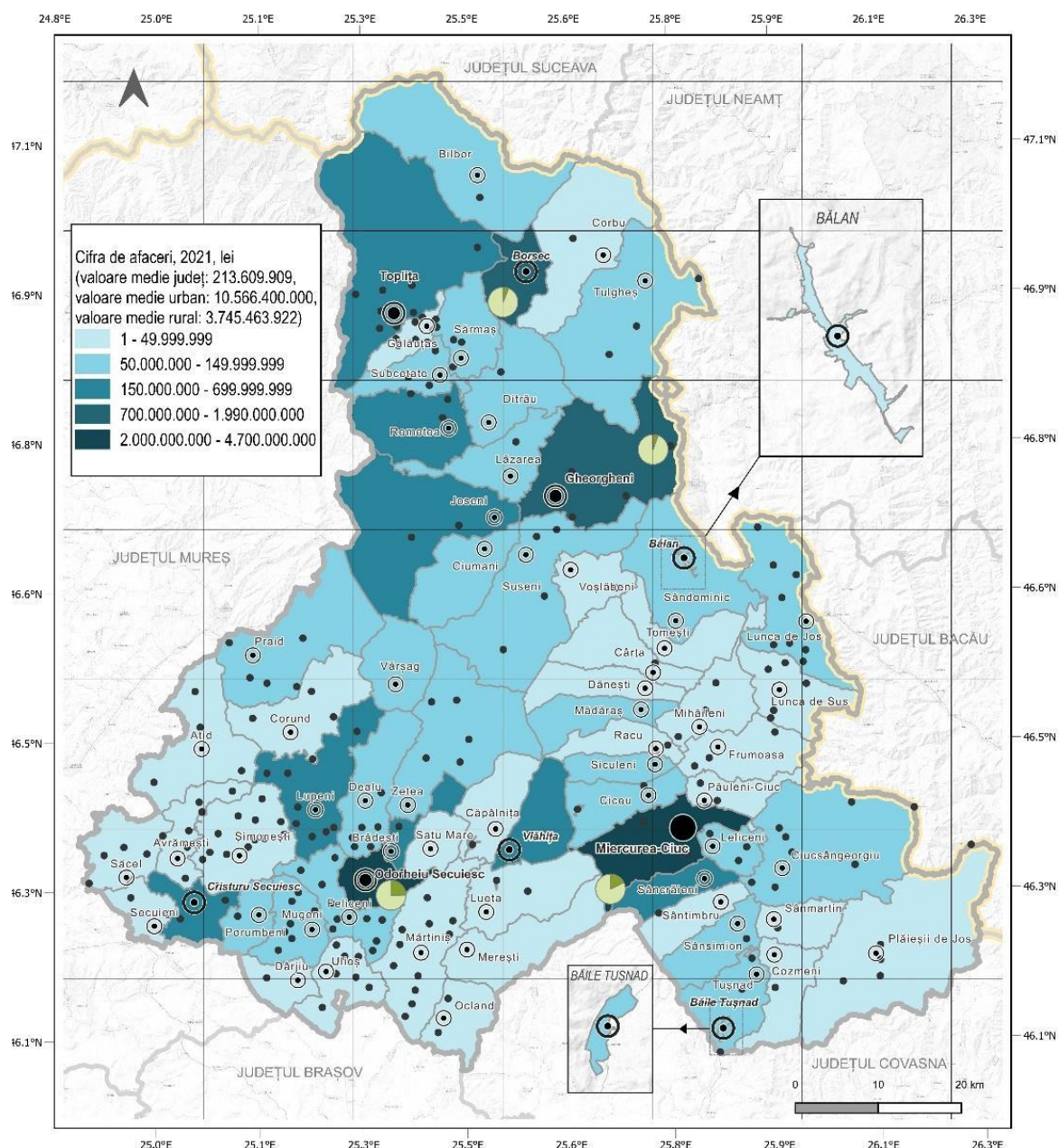
Rețeaua de localități

- Municipiu reședință de județ
- Municipiu
- Oraș
- Sat reședință de comună
- Sat aparținător sau localitate componentă

- Număr agenți economici
(valoare medie: 482,
valoare mediu urban: 17.916,
valoare mediu rural: 14.391)
- 500 - 999
 - peste 1.000

Cartograma 14 Distribuția numărului agenților economici la nivel de UATB în județul Harghita. 2021

Sursa: Autorii

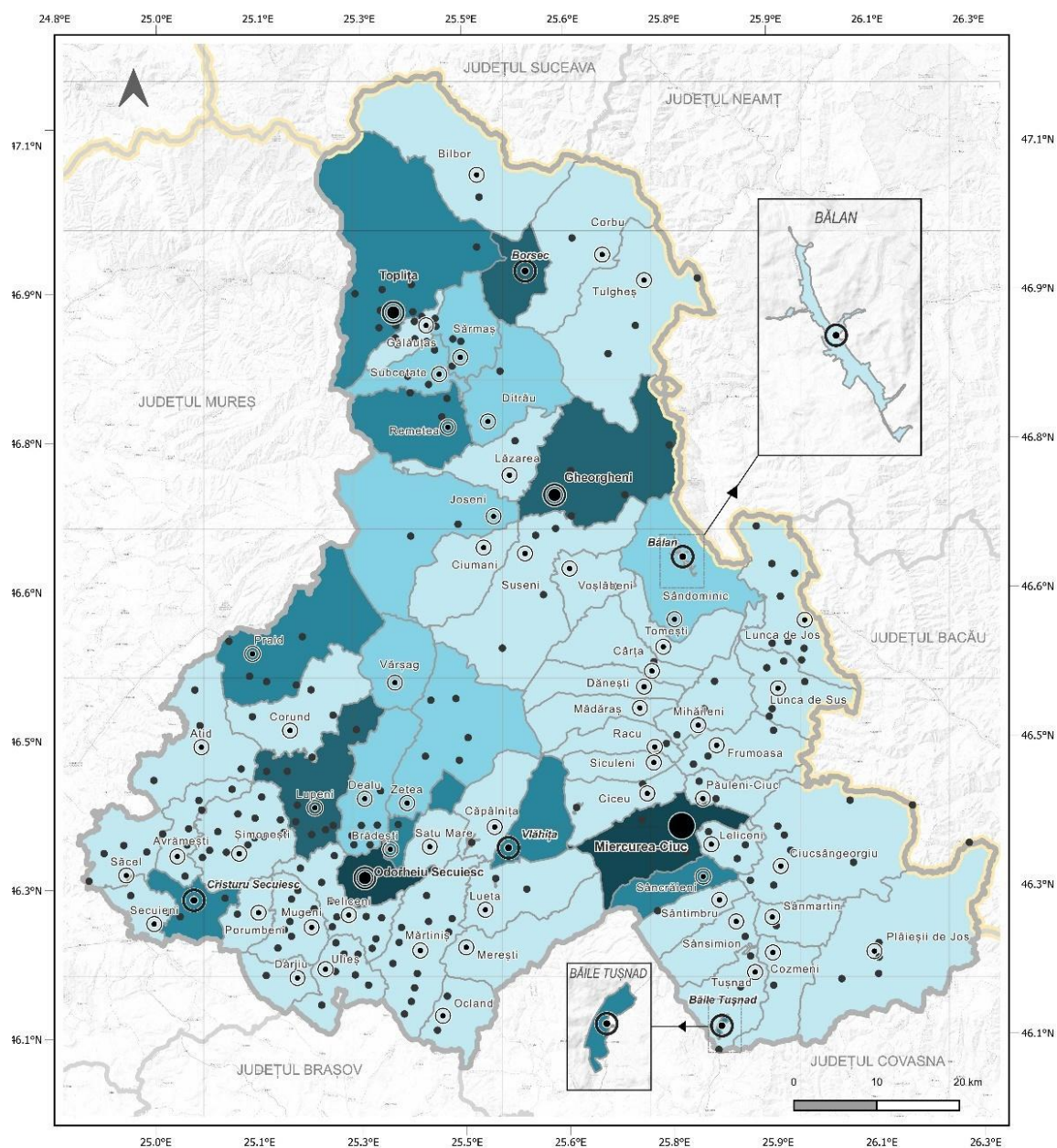


Cartograma 15 Distribuția cifrei de afaceri la nivelul UATB în județul Harghita. 2021

Sursa: Autorii

Cele mai mari valori ale cifrei de afaceri raportate de către firmele din județul Harghita s-au înregistrat în anul 2021 în localitățile: Odorheiu Secuiesc (4.7 mld lei). Miercurea Ciuc (3.1 mld lei). Borsec (0.93 mld lei). Gheorgheni (0.83 mld lei). Lupeni (0.41 mld lei). Cristuru Secuiesc (0.37 mld lei). Toplița (0.27 mld lei). Sâncrăieni (0.25 mld lei). Vlăhița (0.2 mld lei). Brădești(0.2 mld lei). Prin performanța economică a companiilor, aceste localități fiind motoarele economiei locale.

Cele mai reduse valori ale cifrei de afaceri raportat de companii sunt înregistrate în localitățile: Ulieș (1.2 mil lei). Ocland (5.9 mil). Atid(7 mil lei). Dârjiu(8.7 mil lei). Plăieșii de Jos (9 mil lei). Corbu (12.3 mil lei). Mihăileni (14.6 mil lei). Gălăuțas(14.7 mil lei). Strategia economică a județului ar trebui sa urmărească îmbunătățirea mediului antreprenorial în aceste localități.



Profitul realizat la nivel de UATB din județul Harghita, 2021

Legenda generală

- Limite
- Limită regiuni de dezvoltare
 - Limita teritoriului județean
 - Limita județelor vecine
 - Limita UATB

Rețeaua de localități

- Municipii reședință de județ
- Municipii
- Oraș
- Sat reședință de comună
- Sat aparținător sau localitate componentă

Profitul la nivel de UATB, lei
(valoare medie județ: 24.457.240;
valoare mediu urban: 1.156.400.000,
cu pondere în total: 70.57%;
valoare mediu rural: 482.235.056,
cu pondere în total: 29.43%)

- 1 - 9.999.999
- 10.000.000 - 19.000.000
- 20.000.000 - 49.999.999
- 50.000.000 - 199.999.999
- 200.000.000 - 500.000.000

Cartograma 16 Profitul realizat la nivel de UATB în județul Harghita. 2021

Sursa: Autorii

Profitul realizat de către agenții economici din mediu urban a fost în anul 2021 de 1.156.400.00 lei, reprezentând 70.57% din profitul total raportat la nivelul județului Harghita. Agenții economici din mediul rural au înregistrat în anul 2021 profit total de 482.235.056 lei, reprezentând 29.43% din profitul total la nivel județean.

Cele mai mari valori ale profitului au fost înregistrate în localitățile: Odorheiu Secuiesc (495.5 mil lei), Miercurea Ciuc (312.7 mil lei), Gheorgheni (106.3 mil lei), Borsec (98.1 mil lei), Lupeni (54.9 mil lei), Cristuru Secuiesc (48.2 mil lei), Vlăhița (38.6 mil lei), Toplița (31.2 mil lei).

Cele mai mici valori ale profitului au fost raportate în localitățile: Ulieș (0.45 mil lei), Gălăuțas (0.68 mil lei), Atid (0.72 mil lei), Dârjiu (0.72 mil lei), Ocland (1.2 mil lei), Plăieșii de Jos (1.3 mil lei), Cozmeni (1.6 mil lei), Sântimbru (1.6 mil lei).

2.4.5.1. Sectorul IMM

Asigurarea unui mediu economic stabil, sănătos, bazat pe reglementări clare, credibile, independente de variațiile politice, reprezintă unul dintre principalii factori de stimulare a dezvoltării sectorului de întreprinderi mici și mijlocii (IMM)

Pentru asigurarea unui mediu economic stabil, sunt urmărite trei obiective majore:

1. eliminarea oricăror bariere administrative, financiare, legale etc. care stânenesc procesul de creare și dezvoltare a întreprinderilor în general și a celor mici și mijlocii în special;
2. furnizarea de informații și asistență firmelor mici și mijlocii;
3. încurajarea cooperării și parteneriatului între firme.

Principiile politicilor economice de sprijinire a sectorului IMM au în vedere aspecte de ordin sectorial, zonal și tradițional:

1. politicile și programele avute în vedere trebuie să fie consistente și aplicabile pe scară largă;
2. uniformizarea dezvoltării sectorului IMM între regiunile țării este dificil de realizat și implică o modificare substanțială a alocării resurselor, în sensul deplasării acestora către zonele rurale;
3. implicarea autorităților trebuie să țină cont de stadiile diferite de dezvoltare în care se găsesc firmele.

Încurajarea mediului de afaceri și dezvoltarea economică, în general, par să fie cele mai eficiente politici de sprijinire a sectorului IMM.

Recomandarea Comisiei Europene din 6 Mai 2003 (2003/ 361/EC) furnizează următoarea definiție a întreprinderilor mici și mijlocii:

1. Micro-întreprinderi: efectivul de personal mai mic decât 10 și având cifra de afaceri sau totalul bilanțului sub 2 milioane de EURO;
2. Întreprinderi mici: efectivul de personal între 10 și 49 și având cifra de afaceri sau totalul bilanțului până în 10 milioane EURO;
3. Întreprinderi mijlocii: efectivul de personal între 50 și 249 și având cifra de afaceri până în 50 milioane EURO, sau totalul bilanțului să nu depășească 43 milioane EURO;

Trebuie menționat că pentru a prezenta informațiile statistice, aceste orientări de obicei sunt adaptate astfel încât sunt create următoarele grupări de clase de mărime, pentru scopul analizei economice: micro (mai puțin de 10 persoane), mici (10-49 persoane), mijlocii (50-249 persoane) și mari (peste 250 persoane).

IMM au o importanță particulară pentru economiile în tranziție asigurând:

1. crearea de noi locuri de muncă;
2. lărgirea oportunităților economice individuale;
3. stabilitate socială;
4. rol complementar pentru întreprinderile mari;
5. cerințe scăzute din punct de vedere al construcției instituționale, operarea pe piață;
6. suport democratic și dezvoltare rapidă a participării politice individuale, ceea ce favorizează stabilitatea politică.

România se bucură de un potențial socio-politic semnificativ pe termen lung pentru dezvoltarea antreprenorialului și IMM-urilor. IMM-urile reprezintă o importantă sursă de inovație și au o contribuție importantă la dezvoltarea economică a României.

Fiind membru UE, România implementează politicile europene pentru încurajarea și dezvoltarea IMM-urilor cum ar fi „Gândiți mai întâi la scară mică”: Prioritate pentru IMM-uri un „Small Business Act” pentru Europa. România are un potențial important de dezvoltare a IMM-urilor în sectorul agroalimentar datorită procentului ridicat al populației rurale din țara noastră (46%).

IMM-urile din România au puncte tari și slabe specifice care necesită măsuri și politici specifice. Deoarece noile tehnologii și globalizarea reduc importanța economiilor de scară în multe activități, posibila contribuție a firmelor mai mici este intensificată. Totuși, multe dintre problemele tradiționale cu care se confruntă IMM-urile din România – lipsa finanțării, dificultăți în exploatarea tehnologiei, capacități manageriale reduse, productivitate scăzută și obstacole legislative – se acutizează într-un mediu globalizat, bazat pe tehnologie

Tabelul 58 Întreprinderile din Regiunea Centru pe clase de mărime

	TOTAL	CLASE DE MĂRIME			
		0-9 PERSONE	10-49 PERSONE	50-249 PERSONE	PESTE 250 PERSONE
Regiunea CENTRU	77.142	69.708	6.245	981	208
Alba	10.221	9.249	832	112	28
Brașov	23.810	21.751	1.707	286	66
Covasna	4.589	4.094	424	62	9
Harghita	8.174	7.207	848	105	14
Mureș	16.062	14.538	1.278	210	36
Sibiu	14.286	12.869	1.156	206	55

Sursa: INS baza de date TEMPO

Conform datelor INS în județul Harghita sunt 8.174 întreprinderi active clasând județul pe locul 5 în regiune. având o pondere de 10.6% din întreprinderile din regiune. Sectorul IMM din Harghita este reprezentat de 8.160 întreprinderi. având o pondere de 99.8% din totalul județean. Cele mai numeroase firme din Harghita sunt microîntreprinderile – 7.207. reprezentând 88.17% din total întreprinderi.

Tabelul 59 Întreprinderi active pe activități ale economiei naționale din județul Harghita

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale - secțiuni)	Clase de mărime					IMM	Pondere IMM în total
	Total	0-9 persoane	10-49 persoane	50-249 persoane	250 persoane si peste		
TOTAL	8174	7207	848	105	14	8160	100.00%
A Agricultură, silvicultură și pescuit	355	307	48	0	0	355	4.35%
B Industria extractivă	21	13	6	2	0	21	0.26%
C Industria prelucrătoare	1245	957	224	55	9	1236	15.15%
D Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	16	13	3	0	0	16	0.20%
E Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	34	20	10	0	0	30	0.37%
F Construcții	885	721	150	14	0	885	10.85%
G Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	2273	2049	204	16	4	2269	27.81%
H Transport și depozitare	484	430	50	3	1	483	5.92%
I Hoteluri și restaurante	555	478	74	3	0	555	6.80%
J Informații și comunicații	300	289	9	2	0	300	3.68%
K Intermedieri financiare și asigurări	95	92	3	0	0	95	1.16%
L Tranzacții imobiliare	179	177	2	0	0	179	2.19%
M activități profesionale, științifice și tehnice	887	874	13	0	0	887	10.87%
N activități de servicii administrative și activități de servicii suport	322	284	33	5	0	322	3.95%
P Învățământ	78	73	4	1	0	78	0.96%

Q Sănătate și asistență socială	159	153	6	0	0	159	1.95%
R activități de spectacole, culturale și recreative	135	133	2	0	0	135	1.65%
S Alte activități de servicii	151	144	7	0	0	151	1.85%

Sursa: INS baza de date TEMPO

Cel mai mare număr de întreprinderi pe clase de mărime sunt reprezentate de microîntreprinderi (0-9 angajați) – 7.207 unități, reprezentând 88.17% din totalul întreprinderilor active. Cele mai multe microîntreprinderi sunt din domeniile: comerț (2.049 unități), industrie prelucrătoare (957 unități), activități profesionale, științifice și tehnice (874 unități), Construcții (721 unități), hoteluri și restaurante (478 unități).

Sectorul IMM-urilor este dominat de companiile din următoarele sectoare:

1. G Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor 2.269 firme active, reprezentând 27.81% din totalul IMM
2. C Industria prelucrătoare 1.236 firme active, reprezentând 15.15% din totalul IMM
3. M activități profesionale, științifice și tehnice 887 firme active, reprezentând 10.87% din totalul IMM
4. F Construcții 885 firme active, reprezentând 10.85% din totalul IMM
5. I Hoteluri și restaurante 555 firme active, reprezentând 6.80% din totalul IMM

Tabelul 60 Evoluția numărului întreprinderilor din județul Harghita

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale - secțiuni)	Clase de mărime	Ani		
		Anul 2010	Anul 2015	Anul 2021
Total	Total	7572	7114	8174
	Total IMM	7553	7098	8160
A Agricultură, silvicultură și pescuit	Total	296	358	355
	Total IMM	296	358	355
B Industria extractivă	Total	20	22	21
	Total IMM	20	22	21
C Industria prelucrătoare	Total	1300	1196	1245
	Total IMM	1286	1184	1236
D Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	Total	17	22	16
	Total IMM	17	22	16
E Distribuția energiei electrice, gaze, aer condiționat; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	Total	40	52	34
	Total IMM	40	52	34
F Construcții	Total	847	724	885
	Total IMM	846	724	885
G Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	Total	2568	2264	2273
	Total IMM	2566	2262	2269

H Transport și depozitare	Total	405	410	484
	Total IMM	404	410	483
I Hoteluri și restaurante	Total	556	508	555
	Total IMM	556	508	555
J Informații și comunicații	Total	207	220	300
	Total IMM	207	219	300
K Intermedieri financiare și asigurări	Total	69	72	95
	Total IMM	69	72	95
L Tranzacții imobiliare	Total	118	117	179
	Total IMM	118	117	179
M activități profesionale, științifice și tehnice	Total	608	586	887
	Total IMM	608	586	887
N activități de servicii administrative și activități de servicii suport	Total	228	252	322
	Total IMM	227	251	322
P Învățământ	Total	48	37	78
	Total IMM	48	37	78
Q Sănătate și asistență socială	Total	61	79	159
	Total IMM	61	79	159
R activități de spectacole, culturale și recreative	Total	68	73	135
	Total IMM	68	73	135
S Alte activități de servicii	Total	116	122	151
	Total IMM	116	122	151

Sursa: INS baza de date TEMPO

În anul 2021 numărului întreprinderilor active din județul Harghita a crescut cu 8% față de anul 2010 și cu 15% față de anul 2015. Numărul IMM-urilor a cunoscut, de asemenea, o variație pozitivă. În anul 2021 înregistrându-se cu 8% mai multe întreprinderi față de anul 2010 și cu 15% mai multe întreprinderi față de anul 2015.

Comparând IMM-urile active în anul 2021 cu cele active în anul 2015 se constată:

1. IMM-urile din sectorul agricultură au scăzut cu 1%
2. IMM-urile din sectorul industriei extractive au scăzut cu 4.5%
3. IMM-urile din sectorul industriei prelucrătoare au crescut cu 4.4%
4. IMM-urile din sectorul producției de utilități au scăzut cu 27%
5. IMM-urile din sectorul distribuției de utilități au scăzut cu 35%
6. IMM-urile din sectorul construcții au crescut cu 22%
7. IMM-urile din sectorul transporturi și depozitare au crescut cu 17.8%
8. IMM-urile din sectorul hoteluri și restaurante au crescut cu 9%
9. IMM-urile din sectorul tranzacții imobiliare au crescut cu 53%
10. IMM-urile din sectorul intermedieri financiare au crescut cu 32%

Creșterea numărului de întreprinderi active indică îmbunătățirea economiei locale a județului Harghita. investitorii încercând să diversifice sectoarele economice locale și să obțină valoare adăugată pentru investițiile efectuate.

2.4.6. Zonarea economică a teritoriului

Cea mai mare proporție a suprafeței arabile se găsește în sudul județului. zona Cristuru Secuiesc și de-a lungul râului Olt. de la Sâncrăieni până la Tușnad. Zona comunelor Merești. Lueta. Vlăhița. Căpâlnița sunt lipsite de terenuri arabile extinse. ca și partea nordică a județului. zona Borsec. Toplița. Tulgheș.

Ponderi mari ale suprafețelor arabile s-au raportat în localitățile: Cristuru Secuiesc(24.8%). Atid (22.73%). Dârju (21.97%). Feliceni (21.45%). Lăzarea (33.58%). Lelicieni (28.38%). Mărtiniș(29.98%). Mugeni(26.89%). Păuleni-Ciuc(21.11%). Remetea (22.06%). Săcel (25.81%). Sânmartin (22.81%). Sânsimion (29.19%). Secuieni(36.24%). Șimonești(28.18%). Tușnad (23.15%)

Datorită condițiilor climatice favorabile județul Harghita este renumit pentru culturile de cartofi. care este o cultură considerată tradițională în regiune. În ultimii ani se constată reducerea suprafeței cultivate cu cartofi . în anul 2022 raportându-se 5.815 ha cultivate cu cartofi. în scădere față de anii 2015 (9.715 ha). 2010 (11.194 ha). 2000 (15.096 ha). Suprafețe reprezentative cultivate cu cartofi fiind în zona Depresiunii Giurgeului și sud-estul județului.

Suprafața cultivată cu cereale în anul 2022 a fost de 27.289 ha. cele mai mari suprafețe fiind în zona Depresiunii Giurgeului și zona Ciucului de Jos.

Județul Harghita are cea mai mare suprafață de pajiști din Româna. 317.726 ha. Colaborarea între autoritățile locale și județene prin întocmirea amenajamentelor pastorale susțin menținerea biodiversității. creșterea productivității și a capacității de regenerare a plantelor sunt câteva dintre obiectivele.

Potrivit datelor statistice din 2021. județul are 317.726 hectare de pajiști din care 139.207 hectare sunt pășuni și 178.519 hectare o reprezintă fânețele. ceea ce rezultă să situează pe primul loc la nivel național la acest capitol.

În județul Harghita cele mai întinse pajiști se află în nordul județului(zona Toplița. Borsec. Bilbor. Corbu. Tulgheș). zona Ocland. Merești. Lueta. Vlăhița. Căpâlnița. respectiv Lunca de Jos.

În zonele cu pajiști extinse sunt mai puține animale decât în zonele unde pășunile și fânețele sunt mai mici sau nu există. Sunt două exemple clare: nordul județului și Lunca de Jos unde domină pajiștile. însă efectivul de ovine și bovine pe hectare de pajiști este cel mai scăzut.

Cei mai mulți crescători de animale sunt în nordul județului (Toplița. Bilbor). în Remetea. Ditrău. Joseni. în periferia estică a județului (Sândominic și Valea Ghimeșului) și colțul de sud-est. în comunele Ciucsângeorgiu. Sânmartin. Plăieșii de Jos.

Conform datelor statistice INS din 2021 suprafața fondului forestier din județul Harghita este de 244.198 mii hectare. ceea ce înseamnă că aproximativ 37% a suprafeței județului este acoperit de păduri.

Cele mai mari exploatații forestiere în funcție de cifra de afaceri înregistrată sunt localizate în următoarele localități: Satu Mare. Lupeni. Praid. Lunca de Jos. Șimonești. Vlăhița. Dârjiu. Vărșag. Dealu. Băile Tușnad. Bilbor. Căpâlnița. Sândominic. Remetea. Sărmaș. Corbu. Gheorgheni. Ditrău. Subcetate. Zetea.

Localitățile unde prelucrarea lemnului obține rezultate bune sunt: Sărmaș. Vărșag. Dealu. Zetea. Lăzarea. Bilbor. Subcetate. Ditrău. Miercurea Ciuc. Frumoasa. . Tulgheș. Bălan. Praid. Vlăhița. Feliceni. Joseni. Sândominic. Suseni. Gheorgheni. Toplița.

Sectoarele industriale reprezentative la nivel județean sunt:

1. Producția de băuturi răcoritoare nealcoolice. producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate cu unități de producție localizate în: Borsec. Sâncrăieni. Băile Tușnad. Sântimbru. Brădești. Siculeni. Cristuru Secuiesc. Lunca de Jos. Vlăhița. Brădești. Gheorgheni
2. Fabricarea de mobilă. unitățile de producție sunt localizate în: Ditrău. Carta. Frumoasa. Suseni. Miercurea Ciuc. Avrămești. Odorheiu secuiesc. Mugeni Zetea. Gheorgheni. Racu
3. Fabricarea pâinii. fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie. firmele din sector funcționează în localitățile: Miercurea Ciuc. Ditrău. Lunca de Jos. Porumbeni Mari. Gheorgheni. Praid. Sânmartin. Mugeni. Odorheiu Secuiesc. Bălan. Dealu. Lupeni. Lunca de Jos. Vlăhița. Corbu. Toplița. Sânmartin. Siculeni. Tulgheș. Zetea. Vărșag. Corund
4. Fabricarea plăcilor. foliilor. tuburilor și profilelor din material plastic. firmele din acest sector având sediul în: Odorheiu Secuiesc. Miercurea Ciuc. Cristuru Secuiesc
5. Fabricarea altor elemente de dulgherie și tâmplărie. pentru construcții. firmele din sector sunt localizate în: Miercurea Ciuc. Odorheiu Secuiesc. Gheorgheni. Subcetate. Dealu. Zetea. Ciumani. Ciceu. Feliceni. Mugeni. Tulgheș. Suseni. Toplița. Bilbor
6. Producția și conservarea cărnii. firmele din județ funcționează în localitățile: Gheorgheni. Brădești. Zetea. Siculeni. Toplița. Cristuru Secuiesc. Miercurea Ciuc. Odorheiu Secuiesc. Păuleni Ciuc
7. Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor: Lupeni. Mădăraș. Cristuru Secuiesc. Odorheiu Secuiesc. Frumoasa. Suseni. Lunca de Jos. Miercurea Ciuc
8. Fabricarea articolelor de ambalaj din material plastic: MIERCUREA CIUC. MUGENI. VLĂHIȚA. SÂNCRĂIENI. DEALU
9. Producția de energie electrică: MIERCUREA CIUC. ODORHEIU SECUIESC
10. Fabricarea altor produse din lemn fabricarea articolelor din plută. paie și alte materiale vegetale: TOPLIȚA. ODORHEIU SECUIESC. CRISTURU SECUIESC. DEALU. MIERCUREA CIUC. ZETEĂ. FELICENI. BRĂDEȘTI. LUPENI. PRAID
11. Fabricarea altor produse din carne: GHEORGHENI. CRISTURU SECUIESC. MIERCUREA CIUC. CICEU
12. Producția de radiatoare și cazane pentru încălzirea centrală: BRADEȘTI. MARTINIȘ. ODORHEIU SECUIESC. MĂRTINIȘ

13. Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte: ODORHEIU SECUIESC. MIERCUREA CIUC. TOPLIȚA. CRISTURU SECUIESC. DĂNEȘTI
14. Fabricarea de construcții metalice și părți componente ale structurilor metalice: CRISTURU SECUIESC. JOSENI. MIERCUREA CIUC. CARTA. TOPLIȚA. MIHĂILENI. BRĂDEȘTI. VLĂHIȚA
15. Fabricarea hârtiei și a cartonului ondulat și a ambalajelor din hârtie și carton: ODORHEIU SECUIESCU. MIERCUREA CIUC. FELICENI. TOPLIȚA
16. Fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule: LUPENI. ODORHEIU SECUIESC. GHEORGHENI. MIERCUREA CIUC. FELICENI
17. Fabricarea de articole confecționate din textile: ODORHEIU SECUIESC. PORUMBENII MARI. SANMARTIN
18. Prelucrarea și conservarea cartofilor: REMETEA
19. Prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor: SICULENI. ODORHEIU SECUIESC. MIHĂILENI. PLĂIEȘII DE JOS. MIERCUREA CIUC. REMETEA. GHEORGHENI. TOMEȘTI. SANDOMINIC
20. Fabricarea echipamentelor de ventilație și frigorifice: ODORHEIU SECUIESC
21. Fabricarea articolelor din material plastic pentru construcții: SECUIENI. ODORHEIU SECUIESC. LUETA. CRISTURU SECUIESC. TOPLIȚA. FELICENI. CRISTURU SECUIESC. TOMEȘTI. GHEORGHENI
22. Fabricarea ambalajelor din lemn: PRAID. MEREȘTI. SUBCETATE. LAZAREA. MIERCUREA CIUC. DÂRJIU
23. Fabricarea altor articole din metal: MUGENI. ZEȚEA. ODORHEIU SECUIESC. CICEU. MIERCUREA CIUC. FRUMOASA. DEALU. LUPENI
24. Fabricarea articolelor de feronerie: GHEORGHENI. ODORHEIU SECUIESC. VLĂHIȚA
25. Fabricarea încălțăminte: TOPLIȚA. GHEORGHENI. CRISTURU SECUIESC. MIERCUREA CIUC
26. Fabricarea de articole de lenjerie de corp: BRĂDEȘTI. ODORHEIU SECUIESC. ULIEȘ
27. Fabricarea altor articole din cauciuc: ODORHEIU SECUIESC. BRĂDEȘTI
28. Fabricarea betonului: MIERCUREA CIUC. BRĂDEȘTI. LUPENI. SANDOMINIC. CRISTURU SECUIESC
29. Fabricarea produselor din beton: VLĂHIȚA. LUPENI. BRĂDEȘTI. GHEORGHENI. MIHĂILENI. CIUCSANGEORGHIU. MIERCUREA CIUC
30. Producția de dispozitive, aparate și instrumente medicale și de laborator: MIERCUREA CIUC. ODORHEIU SECUIESC. JOSENI. DĂNEȘTI. AVRAMEȘTI. VLĂHIȚA
31. Fabricarea altor mașini și utilaje specifice: ODORHEIU SECUIESC
32. Fabricarea produselor de morărit: SÂNCRĂILENI; MIERCUREA CIUC
33. Fabricarea de instrumente și dispozitive pentru măsură, verificare, control, navigație: MIERCUREA CIUC; SICULENI

34. Fabricarea de mobilă pentru birouri și magazine: PĂULENI-CIUC. LELICENI. GHEORGHENI. SANDOMINIC. ODORHEIU SECUIESC. SECUIENI. LUPENI. BĂLAN. TOPLIȚA. MIERCUREA CIUC
35. Fabricarea prin tricotare sau croșetare a altor articole de îmbrăcăminte: TOPLIȚA
36. Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte din piele: ODORHEIU SECUIESC
37. Fabricarea altor produse din minerale nemetalice: ODORHEIU SECUIESC
38. Turnarea oțelului: VLĂHIȚA. ODORHEIU SECUIESC
39. Fabricarea altor produse chimice: MIERCUREA CIUC
40. Fabricarea înghețatei: BRĂDEȘTI. ODORHEIU SECUIESC. MIERCUREA CIUC
41. Fabricarea produselor metalice obținute prin deformare plastică: ODORHEIU SECUIESC. MIERCUREA CIUC
42. Fabricarea de odgoane. frânghii. sfori. plase: MIERCUREA CIUC
43. Fabricarea jocurilor și jucăriilor: ODORHEIU SECUIESC. BRĂDEȘTI. MIERCUREA CIUC
44. Producția de profile obținute la rece: LAZAREA. GHEORGHENI. CORUND
45. Fabricarea altor produse din material plastic: ODORHEU SECUIESC. GHEORGHENI
46. Producția de caroserii pentru autovehicule. fabricarea de remorci și semiremorci: MIERCURE CIUC. SICULENI
47. Fabricarea motoarelor. generatoarelor și transformatoarelor electrice și a aparatelor de distribuție și control a electricității: CRISTURU SECUIESC. MIERCUREA CIUC
48. Fabricarea de furnire și panouri de lemn: SÂNCRĂIENI. SUȘENI. CĂPÂLNIȚA
49. Fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie și a articolelor de harnașament: SECUIENI; MIERCUREA CIUC; LUPENI
50. Turnarea fontei: GHEORGHENI; VLĂHIȚA
51. Fabricarea de uși și ferestre din metal: PĂULENI-CIUC
52. Fabricarea de mobilă pentru bucătării: ODORHEIU SECUIESC. TOPLIȚA. CĂPÂLNIȚA. MIERCUREA CIUC
53. Fabricarea de pompe și compresoare: ODORHEIU SECUIESC. PRAID
54. Fabricarea de sticlărie tehnică: ODORHEIU SECUIESC
55. Fabricarea de instrumente muzicale: GHEORGHENI. BĂILE TUȘNAD. SANSIMION
56. Fabricarea sucurilor de legume și fructe: LAZAREA. MIERCUREA CIUC. ODORHEIU SECUIESC. LUNCA DE JOS. LUPENI. CRISTURU SECUIESC. LELICENI
57. Producția de metale feroase sub forme primare și de feroaliaje: CRISTURU SECUIESC
58. Fabricarea produselor din tutun: MIERCUREA CIUC
59. Fabricarea hârtiei și cartonului: ODORHEIU SECUIESC
60. Finisarea materialelor textile: SANSIMION. CRISTURU SECUIESC. OCLAND. SECUIENI
61. Fabricarea macaroanelor. tăițeiilor. cus-cus-ului: ODORHEIU SECUIESC; LUPENI

Firmele din sectoarele comerț și servicii au o distribuție uniformă la nivel județean, agenții economici fiind prezenți în toate localitățile din județul Harghita. În funcție de cifra de afaceri realizată, cei mai mari agenți economici din sectorul comercial sunt localizați în: ODORHEIU SECUIESC, MIERCUREA CIUC, BORSEC, CRISTURU SECUIESC, SECUIENI, GHEORGHENI, LUETA, LUNCA DE SUS, COZMENI, DITRĂU, CIUMANI, FELICENI, TOPLIȚA, BĂILE TUȘNAD, MĂRTINIȘ, SANDOMINIC, SÎNCRĂIENI, DEALU, FRUMOASA, SICULENI, PRAID, ȘUȘENI, SANDOMINIC, VLĂHIȚA, TULGHEȘ, SANSIMION, MĂDĂRAȘ, CIUCSÂNGEORGHIU, JOSENI, PRAID, MEREȘTI, LAZAREA, SARMAȘ, LUPENI, PORUMBENII MARI, CORUND, CICEU, CIUMANI, SÂNTIMBRU, LUNCA DE JOS, PĂULENI-CIUC, BRĂDEȘTI, MUGENI, CĂPÂLNIȚA, SANDOMINIC, SANSIMION, MIHĂILENI, REMETEA, VOȘLĂBENI, LELICENI, DITRĂU, CIUMANI, BĂLAN, SUBCETATE, SANMARTIN, SATUMARE, ZEȚEA, ATID, DĂNEȘTI, SIMONEȘTI, DĂNEȘTI, VÂRȘAG, GĂLĂUTAȘ, SĂRMAȘ, CORBU, OCLAND, ULIEȘ, SĂCEL, COMĂNEȘTI, BILBOR, TOMEȘTI

3. Evidențierea disfuncționalităților și priorități de intervenție (SWOT)

3.1. Probleme și disfuncționalități ale ocupării forței de muncă

Populația activă din județul Harghita raportată în anul 2021 a scăzut cu 51.7 mii persoane față de populația activă din anul 1990, reprezentând o scădere de 30%. Această tendință de scădere a numărului populației active se datorează atractivității reduse a județului Harghita în privința locurilor de muncă și a condițiilor de viață, comparativ cu alte regiuni ale țării sau cu Europa, populația migrând spre localități atractive economic, unde se poate găsi un loc de muncă mai bine remunerat și condiții de viață mai bune.

Din punct de vedere al resurselor de muncă, la nivelul anului 2021 județul Harghita deținea a cincea poziție din Regiunea Centru.

Populația ocupată a scăzut considerabil în perioada 1992-2000, numărul persoanelor angajate scăzând cu 10%. În anul 2010 piața muncii din județul Harghita a continuat să scadă, numărul persoanelor ocupate fiind de 132.4 mii, reprezentând o scădere de 9% față de anul 2000. În 2021 numărul persoanelor ocupate din Harghita a continuat să scadă, până la valoarea de 113.9 mii angajați, reprezentând o scădere de 14% față de anul 2010.

Scăderea numărului persoanelor ocupate în perioada 1990-2021, în condițiile economiei de piață (nu economiei socialiste) indică o scădere a economiei județului, pe piață, agenții economici reducând oferta de locuri de muncă, datorită eficientizării sau închiderii afacerilor. Acest fapt poate indica o înrăutățire pe piața muncii, un șomaj ridicat și migrația forței de muncă din județ.

Salariații din sectorul secundar au scăzut în anul 2021 față de anul 2010, deși numărul total al salariaților din județ a crescut, ponderea salariaților din sectorul secundar s-a diminuat.

Se înregistrează un număr mai ridicat al șomerilor în localitățile: Gheorgheni (370 șomeri), Odorheiu Secuiesc (305 șomeri), Miercurea Ciuc (255 șomeri), Toplița (239 șomeri), Atid (225 șomeri), Mărtiniș (204 șomeri).

Privind per ansamblul în județul Harghita s-au înregistrat salarii pe sectoarele economiei mai mici decât media națională. salariul mediu pe ramură din Harghita depășind rar media salariului raportat la nivelul regiunii centru. Un nivel redus al salariilor afectează puterea de cumpărare a populației, traducându-se în cerere mai redusă pentru bunuri și servicii. Nivelul redus al salariilor determină forța de muncă să migreze spre alte județe în căutarea de locuri de muncă mai bine remunerate.

3.2. Probleme și disfuncționalități ale activităților economice

Județul Harghita deține suprafețe modeste cultivate cu principalele culturi agricole. producția medie la hectar este mai redusă decât în cazul județelor din regiune, cu excepția culturii cartofului.

Efectivele de porcine, ovine, caprine, păsări, familii albine sunt mai reduse decât în cazul județelor din regiune, județul Harghita clasându-se pe ultimele locuri din regiune.

Producția de fructe din Harghita înregistrează valori mici comparativ cu județele din regiune.

În județul Harghita se înregistrează cel mai mare volum de lemn recoltat din Regiune, existând astfel avantaje economice pe de o parte, dar și un risc crescut de defrișări excesive. lucrările de regenerare și replantările sunt esențiale pentru refacerea suprafețelor împădurite. Trebuie păstrată o relație echilibrată între mediul natural și cel economic.

Populația ocupată în sectorul industrial este în scădere, numărul salariaților din sectorul industrial fiind în scădere în perioada 2020-2021. Salariații din sectorul industriei textile, sectorul metalurgic, construcții metalice sunt în scădere în anul 2021. Numărul salariaților din sectorul producției și distribuției de utilități se află în scădere.

Lipsa parcurilor industriale din județ conduce la lipsa atractivității județului în raport cu investitorii, frânând dezvoltarea economiei locale. Zonele industriale moderne, care să clasterizeze agenții economici industriali/Hi-Tech precum și din sectoarele conexe ar putea atrage un număr mai mare de investitori să deschidă unități de producție/distribuție, prestări servicii la nivelul județului Harghita.

La nivelul județului Harghita consumul de energie electrică este de 13 ori mai mare decât producția de energie. Potențialul energetic din surse regenerabile (în special din surse hidrologice) este insuficient valorificat.

Numărul locuințelor noi finalizate din județul Harghita este în scădere în intervalul 2009-2021.

Numărul mediilor de salariați care realizează activități de comerț cu ridicata, comerț cu amănuntul, dar și activități de reparare a autovehiculelor și motocicletelor a fost în anul 2021 de 10.071 pers. în scădere față de anii 2019-2020.

Sectorul comercial din județul Harghita este diversificat și dinamic, având o contribuție importantă în economia județului, totuși datorită nivelului mic de salarizare raportat la nivel județean, veniturile realizate din activitățile comerciale sunt mai reduse decât în cazul județelor din regiune.

Activități din domeniul serviciilor care înregistrează scăderea numărului salariaților. în perioada 2010-2021. sunt : intermedieri financiare și asigurări -38%; transporturi și depozitare-11%

Cele mai performante firme din domeniul serviciilor. clasamentul după cifra de afaceri realizată în anul 2021. își au sediul în mun. Miercurea Ciuc (7). municipiul Odorheiu Secuiesc(3) se remarcă polarizarea agenților economici care obțin venituri mari în sectorul serviciilor în municipiile cele mai mari din județ. creându-se astfel dezechilibre față de localitățile rurale.

Numărul salariaților din domeniul cercetării este foarte scăzut în județul Harghita. suferind variații nesemnificative în ultimul deceniu. Fondurile cheltuite pentru cercetare au scăzut. în anul 2020. cu aproximativ 58% față de anul 2015.

În anul 2022 numărul structurilor de cazare de tip hotel (-1). hostel (-2). cabane turistice (-1) au scăzut față de anul precedent.

La nivelul anului 2022 în județul Harghita. numărul locurilor de cazare a scăzut față de anii 2019-2021. Din punct de vedere al locurilor de cazare comparativ cu celelalte județe din regiune. județul Harghita are al 4-lea cel mai mare număr de locuri din regiune. județele Brașov. Mureș. Sibiu având mai multe locuri.

Cele mai mari scăderi ale numărului locurilor de cazare din anul 2022. comparativ cu anul 2021 sunt înregistrate în localitățile: Vlăhița (-115).Miercurea Ciuc (-96%). Municipiul Gheorgheni (-83). Ciumani (-65). Cozmeni (-34). Voșlăbeni (-30).

Din punct de vedere al sosirilor turistice. județul Harghita a raportat în anul 2022 201.450 sosiri. situându-se pe locul 5 în regiune după numărului turiștilor. rezultând o atractivitate mai redusă pentru turiști comparativ cu județele Brașov. Sibiu. Mureș. Alba.

3.3. Probleme și disfuncționalități ale mediului antreprenorial

Conform datelor INS în județul Harghita sunt 8.174 întreprinderi active clasând județul pe locul 5 în regiune. având o pondere de 10.6% din întreprinderile din regiune. Numărul întreprinderilor din Harghita fiind redus. rezultând un mediu antreprenorial subdezvoltat față de județele învecinate din regiune. Sectorul IMM din Harghita este reprezentat de 8.160 întreprinderi. având o pondere de 99.8% din totalul județean. Cele mai numeroase firme din Harghita sunt microîntreprinderile – 7.207. reprezentând 88.17% din total întreprinderi. Numărul întreprinderilor mari este de 17. fiind un număr modest raportat la nivel regional. Microîntreprinderile au o pondere mare în total firme. rezultând ca mediul antreprenorial este dominat de întreprinderi mici. care dispun de resurse limitate.

Sectorul IMM este dominat de firme din sectorul comercial și de servicii. firmele din sectorul industrial au o pondere de 15% iar cele din sectorul agricol 4%. nu este o distribuție echilibrată. firmele din sectorul primar și secundar care aduc plusvaloare economiei locale ar trebui să aibă ponderi mari . apropiate de firmele din sectorul terțiar.

În privința evoluției numărului de firme din județul Harghita se observă creșterea numărului întreprinderilor din sectorul transporturi. tranzacții imobiliare. intermedieri financiare. în timp ce întreprinderile din sectorul industriei extractive . producției și distribuției de utilități au

scăzut. Întreprinderile din sectorul industriei prelucrătoare au o ușoară creștere. Sectoarele producătoare ar trebui să aibă o creștere mai însemnată, acestea susținând sectoarele de servicii și comerciale.

4. Propuneri de eliminare sau diminuare a disfuncționalităților

- Dezvoltarea sectorului agricol ar putea înregistra o evoluție favorabilă prin crearea fermelor agricole, asocierea producătorilor individuali, prin crearea de asociații și exploatații agricole, în vederea exploatații intensive a terenurilor agricole și realizării de produse de calitate conform standardelor și normelor Uniunii Europene. Trebuie avut în vedere că exploatarea de tip intensivă are nevoie de repaus. Plantațiile de tip ecologic se află pe un trend crescător al cererii.
- Resursa de muncă trebuie antrenată pentru a cunoaște tehnologiile noi în sectorul agricol calitativ, la standard actuale. Motivarea, calificarea și atragerea resurselor de muncă în economie, conduc la creșterea productivității și la eficientizarea mediului de afaceri local.
- Atragerea investițiilor autohtone și străine în activități/servicii agricole și implementarea proiectelor de dezvoltare în domeniu.
- Identificarea fondurilor pentru dezvoltarea mecanizării, creșterea gradului de tehnologizare a agriculturii.
- Încurajarea investițiilor necesare pentru sistemele de irigare a culturilor agricole.
- Identificarea pieței de desfacere pentru producția realizată la nivel de județ/regiune/național. Identificarea lanțurilor de producători-furnizori-clienți.
- Dezvoltarea activităților piscicole și de acvacultură, mai ales în localitățile rurale unde condițiile favorabile dezvoltării acestei activități.
- Înființarea parcurilor industriale la nivelul județului poate atrage investitori străini/autohtoni să deschidă afaceri în județ. Încurajarea dezvoltării industriei IT și a industriei creative la nivel județean. Identificarea sectoarelor industriale care sunt deficitare la nivelul județului, și atragerea (prin facilități fiscale, concesionarea de terenuri etc) noilor investitori în acest sector. Dezvoltarea sectorului energiei regenerabile la nivel județean.
- Exploatarea responsabilă a resurselor naturale și a fondului forestier, operațiuni de regenerare forestieră
- Atragerea de investitori/fonduri pentru dezvoltarea sectorului producției de energie electrică din surse regenerabile
- Verificarea continuă a produselor comercializate de către agenții economici din județ pentru ca acestea să corespundă calitativ standardelor
- Supravegherea permanentă a prestatorilor de servicii pentru îmbunătățirea permanentă a calității serviciilor oferite atât către populație și agenți economici cât și pentru autoritățile publice
- O mai bună promovare turistică, precum și diversificarea tipurilor de turism existente. Creșterea calității serviciilor turistice oferite. Îmbunătățirea serviciilor de cazare/alimentație publică oferite turiștilor. Încurajarea dezvoltării serviciilor de cazare de tip premium. Încurajarea agroturismului și valorificarea durabilă a resurselor turistice.

- Încurajarea și sprijinirea mediului de afaceri local în vederea creșterii productivității în activități mai puțin dezvoltate în prezent.
- Crearea asociațiilor de dezvoltare intercomunitară la nivel teritorial. pentru creșterea performanței și eficientizarea serviciilor la nivel local.

5. Prognoze. scenarii sau alternative de dezvoltare

5.1. Analiza mediului extern (oportunități și amenințări)

La nivelul județului Harghita s-au identificat o serie de aspecte pozitive care pot contribui la dezvoltarea economică a județului:

- Accesibilitatea ridicată (rețea autostrăzi spre granița de vest. cale ferată. aeroport) poate atrage investitori să deschidă afaceri la nivelul județului.
- Măsurile active ale administrației locale (alocare de terenuri pentru înființarea de parcuri industriale. facilități fiscale. fonduri prin PNRR) contribuie la creșterea gradului de atractivitate a județului pentru viitori investitori
- Forța de muncă specializată. precum și parteneriatele dintre agenții economici și unitățile de învățământ conduc la asigurarea necesarului de forță de muncă la nivel local
- Existența resurselor naturale contribuie prin exploatarea responsabilă la dezvoltarea economiei la nivel județean
- Sectorul agricol are tradiție și continuitate. sectorul zootehnic având potențial de dezvoltare
- Silvicultura precum și industriile conexe sunt domenii cu însemnătate ridicată la nivelul județului
- Sectorul industrial diversificat. având ramuri industriale performante la nivel național contribuie la creșterea economică locală
- Datorită resurselor existente necesare dezvoltării sectorului de producție a energiei din surse hidrologice regenerabile. județul Harghita are potențial în vederea creșterii sectorului energetic
- Sectorul comercial este bine reprezentat la nivel județean. existând o ofertă variată pentru mărfuri și produse și o cerere în creștere
- Sectorul serviciilor este diversificat răspunzând cerințelor actuale ale agenților economici și populației
- Sectorul cercetării și dezvoltării este prezent la nivel județean. o alocare mai bună de resurse pentru acesta putând contribui la creșterea sectoarelor economice. la îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație sau de exploatare a resurselor. putând avea efecte pozitive: producții agricole mai mari. produse și mărfuri care corespund unor standarde ridicate. productivități mai mari și rentabilitate ridicată pentru sectoarele industriale
- Turismul reprezintă un domeniu cu potențial mare de dezvoltare. o mai bună promovare. precum și atragerea de investiții pentru creșterea calității serviciilor oferite putând atrage un număr mai mare de turiști. crescând și veniturile generate de acest domeniu

La nivelul economiei locale a județului Harghita au fost identificate vulnerabilități care pot avea efecte negative :

- Tendințe de migrare a forței de muncă în principal datorită veniturilor salariale reduse
- Schimbarea condițiilor climatice și fenomenele extreme pot aduce efecte negative sectorului agricol
- Exploatarea intensivă a pădurilor poate conduce la suprafețe mari defrișate, fiind afectată și industria prelucrării lemnului
- Epuizarea resurselor subsolului poate conduce la dispariția unor ramuri industriale
- Creșterea costurilor utilităților și a materiilor prime generează costuri de producție ridicate, transferate în prețului produsului finit, un preț mare poate genera lipsa de cerere pentru anumite produse
- Costurile crescute ale materialelor de construcții determină reducerea cererii pentru locuințe noi
- Creșterile prețurilor pentru produsele alimentare/nelimentare/servicii afectează sectoarele economice comerț și servicii
- Costurile în creștere cu combustibili afectează sectorul transporturi datorită creșterii prețului de operare, costuri ridicate care se regăsesc în prețurile produselor
- Creșterea tarifelor de cazare și a serviciilor de alimentație poate genera o reducere a numărului turiștilor, și implicit reducerea veniturilor agenților economici din acest sector
- Tendințele de creștere a inflației conduce la creșterea costurilor cu produsele alimentare/nelimentare și cu serviciile, puterea de cumpărare a populației și a agenților economici scăzând
- Pandemia de Sars-Cov 2 a afectat puternic sectorul terțiar, producând efecte negative resimțite în economie

5.2. Context regional: PR Centru și alte strategii la nivel regional

Economia Regiunii Centru are o structură echilibrată, cu un o pondere încă importantă a industriei și un sector terțiar în dezvoltare rapidă. Prin valoarea P.I.B./locuitor (51 365 lei, în 2020), Regiunea Centru se situează pe poziția a treia la nivel național, după Regiunea București-Ilfov și Regiunea Vest. În anul 2020, P.I.B./loc., exprimat la paritatea de cumpărare standard, reprezenta 67% din media Uniunii Europene (echivalentul a 20 100 euro)

Structura economică a Regiunii Centru a suferit modificări substanțiale în ultimii 10-15 ani. Ponderile unor sectoare economice precum agricultura, industria extractivă s-au redus mult, crescând în schimb ponderea altor ramuri industriale și a celor din sectorul terțiar, cu precădere. În prezent, serviciile asigură 58.6% din valoarea adăugată brută regională, iar industria 31.1%.

Pilonii industriei Regiunii Centru sunt industria auto, industria prelucrărilor metalice, industria alimentară, prelucrarea lemnului, industria ușoară. Un domeniu în dezvoltare rapidă este sectorul IT, iar recent, industria aeronautică concentrată în jurul Brașovului cunoaște o revigorare vizibilă.

Dacă în trecut, industria ușoară și industria lemnului ocupau poziții importante în structura investițiilor străine la nivel regional, în prezent industria auto, industria aeronautică, IT-ul și industria farmaceutică sunt principalele domenii în care se concentrează investițiile străine în Regiunea Centru.

Agricultura constituie încă o importantă ocupație și sursă de venit a locuitorilor din mediul rural. Deși ponderea populației ocupate în agricultură rămâne ridicată, contribuția acestei ramuri la valoarea adăugată brută este redusă. În anul 2021, Regiunea Centru ocupa primul loc la nivel național în ceea ce privește efectivele de ovine, cultivarea cartofului, a hameiului, a cânepei și inului pentru fibre textile.

Strategia de specializare inteligentă 2021-2027 ADR CENTRU

Specializarea inteligentă regională este un concept promovat de Comisia Europeană odată cu adoptarea Strategiei Europa 2020, pentru a răspunde nevoii de a fundamenta mai bine investițiile prin politica de coeziune a UE în cercetare, dezvoltare și inovare. CE a recomandat autorităților naționale și regionale din Europa să elaboreze strategii de cercetare și inovare pentru specializarea inteligentă, în vederea eficientizării utilizării fondurilor structurale, a intensificării sinergiilor dintre diferitele politici comunitare, naționale și regionale, precum și dintre investițiile din sectorul public și privat. În exercițiul financiar 2014-2020 specializarea inteligentă a devenit un instrument important al Politicii de Coeziune a UE, în special pentru programarea intervenției asociate OT 1 Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării al Cadrului Strategic Comun. În exercițiul financiar 2021–2027, importanța acestui instrument strategic a crescut, fiind desemnat condiție favorizantă pentru Obiectivul 1 de Politici „O Europă mai inteligentă”.

Criteriile asociate acestei condiții favorizante sunt:

1. Analize actualizate ale constrângerilor în difuzarea inovării, inclusiv digitalizarea;
2. Existența unui organism regional responsabil pentru managementul RIS3;
3. Instrumente de monitorizare și evaluare care permit măsurarea gradului de atingere a obiectivelor strategiilor;
4. Funcționarea eficientă a procesului de descoperire antreprenorială;
5. Acțiuni necesare pentru îmbunătățirea sistemului de cercetare-inovare;
6. Acțiuni de realizare a tranziției industriale;
7. Măsuri destinate colaborării internaționale.

Strategiile de specializare inteligentă susțin regiunile în a-și transforma nevoile, punctele tari și avantajele competitive în bunuri și servicii ce pot fi comercializate, vizează prioritizarea investițiilor publice în cercetare și inovare printr-o abordare de jos în sus, destinată transformării economice a regiunilor, construind pe avantajele competitive regionale și facilitând oportunități de piață în noi lanțuri de valoare interregionale și europene. Strategiile ajută regiunile să anticipeze, planifice și să susțină propriul proces de modernizare economică.

Pentru Regiunea Centru, Specializarea inteligentă este orientată spre antreprenariat, se construiește pe avantajele regionale, țintește la avansarea în lanțurile valorice europene și la transformarea economiilor regionale, inclusiv prin atenuarea eventualului impact al rămânerii în urmă în adoptarea noilor tehnologii sau modificărilor de paradigmă. În această formă, corespunde cu Domeniul Strategic 2 Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării

și inovării din Planul de Dezvoltare al Regiunii Centru pentru 2021 – 2027. obiectivul strategic Tranziția spre o economie regională bazată pe cunoaștere prin modernizarea tehnologică și digitalizarea întreprinderilor. intensificarea cooperării economice și prin creșterea contribuției cercetării–dezvoltării-inovării la dezvoltarea economică a Regiunii Centru.

Elemente de viziune care determină intervențiile publice vizate la nivel regional sunt:

1. mai multă tehnologie;
2. mai multă inovare determinată de o mai bună conexiune a CDI cu industria;
3. comunități locale mai puternice. capabile să rezolve local problemele locale
4. o mai bună poziționare în lanțurile valorice europene;
5. mai multă digitalizare;
6. resurse umane mai bine pregătite;
7. o industrie modernă. mai conectată la parteneriatele internaționale;
8. mai multe locuri de muncă înalte tehnologice;
9. asigurarea cadrului de tranziție industrială (facilitare pentru sectoarele/ teritoriile afectate);
10. creșterea eficienței utilizării resurselor.

Obiectivele Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru derivă din scopul asumat și din elementele de viziune identificate:

- Obiectivul 1. Susținerea creării de cunoaștere și inovării în sectoarele de excelență regionale;
- Obiectivul 2. Modernizarea industrială a sectoarelor de excelență regionale;
- Obiectivul 3. Integrarea în fluxurile de cunoaștere regionale. europene și globale;
- Obiectivul 4. Inovare pentru comunități sustenabile;
- Obiectivul 5. Susținerea digitalizării economiei și societății.

5.3. Context Național

Planul Național de Redresare și Reziliență a României

Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR) este conceput așa încât să asigure un echilibru optim între prioritățile Uniunii Europene și necesitățile de dezvoltare ale României. în contextul recuperării după criza COVID-19 care a afectat semnificativ țara. așa cum a afectat întreaga Uniune Europeană și întreaga lume.

Obiectivul general al PNRR al României este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale. care să sprijine reziliența. nivelul de pregătire pentru situații de criză. capacitatea de adaptare și potențialul de creștere. prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri din Mecanismul de Redresare și Reziliență.

Obiectivul specific al PNRR este și el corelat cu cel al mecanismului. detaliat în Regulament. și anume de a atrage fondurile puse la dispoziție de Uniunea Europeană prin NextGenerationEU în vederea atingerii jaloanelor și a țințelor în materie de reforme și investiții.

Reformele urmărite în PNRR cu impact imediat asupra economiei locale sunt:

Pilonul I. TRANZIȚIA VERDE

Componenta C1. - Managementul apei

- R1. Consolidarea cadrului de reglementare pentru managementul sustenabil al sectorului de apă și apă uzată și pentru accelerarea accesului populației la servicii de calitate conform directivelor europene
- R2. Reconfigurarea actualului mecanism economic al Administrației Naționale Apele Române (ANAR) în vederea asigurării modernizării și întreținerii sistemului național de gospodărire a apelor, precum și a implementării corespunzătoare a Directivei-cadru privind apa și a Directivei privind inundațiile

Componenta C2 – Păduri și protecția biodiversității

- R1. Reforma sistemului de management și a celui privind guvernanta în domeniul forestier prin dezvoltarea unei noi Strategii forestiere naționale și a legislației subsecvente
- R2. Reforma sistemului de management al ariilor naturale protejate în vederea implementării coerente și eficace a Strategiei Europene privind biodiversitatea

Componenta C3 - Managementul deșeurilor

- R1. Îmbunătățirea guvernantei în domeniul gestionării deșeurilor în vederea accelerării tranziției către economia circulară

Componenta C4 - Transport sustenabil

- R1. Transport sustenabil. decarbonizare și siguranță rutieră
- R2. Management performant pentru transport de calitate - Îmbunătățirea capacității instituționale de management și guvernanta corporativă

Componenta C5 - Valul Renovării

- R1. Realizarea unui cadru normativ simplificat și actualizat care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi și reziliente
- R2. Cadru strategic, normativ și procedural care să sprijine reziliența seismică a fondului construit

Componenta C6 – Energie

- R1. Reforma pieței de energie electrică, prin înlocuirea cărbunelui din mixul energetic și susținerea unui cadru legislativ și de reglementare stimulat pentru investițiile private în producția de electricitate din surse regenerabile
- R2. Îmbunătățirea guvernantei corporative a întreprinderilor de stat din sectorul energetic
- R3. Bugetarea verde
- R4. Dezvoltarea unui cadru legislativ și de reglementare favorabil tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare
- R5. Reducerea intensității energetice a economiei prin dezvoltarea unui mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie și de creștere a rezilienței
- R6. Creșterea competitivității și decarbonizarea sectorului de încălzire -răcire

Pilonul III. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii

Componenta C9 - Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare

- R1. Transparentizare legislativă, debirocratizare și simplificare procedurală destinate mediului de afaceri
- R2. Eficientizarea guvernantei în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării
- R3. Reforma carierei de cercetător
- R4. Consolidarea cooperării dintre mediul de afaceri și cel de cercetare
- R5. Sprijin pentru integrarea organizațiilor de cercetare, dezvoltare și inovare din România în Spațiul european de cercetare

Pilonul IV. Coeziune socială și teritorială

Componenta C10 -Fondul local

- R1. Crearea cadrului pentru mobilitate urbană durabilă
- R2. Crearea cadrului de politică pentru o transformare urbană durabilă
- R3: Crearea unui cadru de politică pentru o transformare rurală durabilă: instituirea de consorții administrative în zonele rurale funcționale
- R4: Îmbunătățirea calității locuirii
- R5: Dezvoltarea sistemului de planificare –Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor

Componenta C.11 - Turism și cultură

- R1. Operaționalizarea organizațiilor de management al destinației (OMD-uri)
- R2. Crearea cadrului pentru operaționalizarea traseelor cicloturistice la nivel național
- R3. Reformarea sistemului de finanțare a sectorului cultural
- Pilonul V. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională, în scopul, printre altele, al creșterii nivelului de pregătire pentru situații de criză și a capacității de reacție la criză

Componenta C13 sunt propuse reforme în domeniul social

- R1. Crearea unui nou cadru legal pentru a preveni separarea copiilor de familie
- R2. Reforma sistemului de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități
- R3. Implementarea venitului minim de incluziune (VMI)
- R4. Introducerea tichetelor de muncă și formalizarea muncii pentru lucrătorii casnici
- R5. Asigurarea cadrului legal pentru stabilirea salariului minim
- R6. Îmbunătățirea legislației privind economia socială
- R7. Reforma serviciilor de îngrijire de lungă durată pentru persoanele vârstnice

Pilonul VI. Politici pentru generația următoare, copii și tineret, cum ar fi educația și competențele

Componenta C15 – Educație

- R1. Elaborarea și adoptarea pachetului legislativ pentru implementarea proiectului „România Educată” R2. Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație timpurie unitar. incluziv și de calitate
- R3. Reforma sistemului de învățământ obligatoriu pentru prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii
- R4. Crearea unei rute profesionale complete pentru învățământul tehnic superior
- R5. Adoptarea cadrului legislativ pentru digitalizarea educației
- R6. Actualizarea cadrului legislativ pentru a asigura standarde ecologice de proiectare. construcție și dotare în sistemul de învățământ preuniversitar
- R7. Reforma guvernantei sistemului de învățământ preuniversitar și profesionalizarea managementului

5.4. Tendințe. perspective

La nivelul județului Harghita pot fi delimitate două scenarii majore:

Pesimist. în care evoluția și dezvoltarea economică locală vor intra în declin pe fondul lipsei de atractivitate locală precum și al pierderii interesului de dezvoltare prin migrarea investițiilor către alte piețe/ locații mai atractive. Aceste fenomene vor fi totodată amplificate de slaba diversificare a mediului economic. lipsa de eterogenitate a acestuia precum și dezvoltarea scăzută a marilor agenți economici locali care pot constitui motoare ale economiei locale.

Optimist. ce presupune implementarea politicilor și strategiilor de dezvoltare economică la nivel regional. județean și local precum și amplificarea măsurilor destinate valorificării potențialul local de dezvoltare economică și a diversificării activităților economice existente

Abordarea scenariului pesimist de evoluție a activității economice include ca factori destabilizatori majori extinderea excesivă a suprafețelor construite. fără o strategie globală de dezvoltare a unor zone cheie din punct de vedere economic. generatoare de valoare adăugată la nivel local și valorificare a potențialului economic existent pe plan local (tehnologic. agro-cercetare. resurse umane etc.). scăderea atractivității locale pe fondul slabei promovări a resurselor existente și degradării acestora. dezvoltarea de activități economice fără a se ține cont de capacitatea de suport a mediului. Acestea vor diminua atractivitatea teritoriului și vor contribui la supra exploatarea resurselor existente. cumulat cu o scădere constanta a indicatorilor economici (produs intern brut. nivel salarial. ocupare forței de muncă. etc.)

Varianta optimistă presupune promovarea planurilor și proiectelor care au ca rezultat dezvoltarea economică locală concomitent cu o atenție deosebită acordată dezvoltării durabile. respectiv protejării și conservării resurselor locale existente (naturale. economice. tehnologice. umane). Colaborarea dintre administrația locală și mediul de afaceri va permite și o micșorare a costurilor de dezvoltare pentru ambele părți precum și creșterea șanselor de accesare a fondurilor structurale europene.

Condițiile care asigură viabilitatea soluțiilor propuse

- implicarea administrației locale în implementarea măsurilor de dezvoltare propuse

- promovarea dezvoltării în parteneriat public- privat
- creșterea gradului de accesare a finanțărilor prin fonduri europene
- implementarea proiectelor de interes național, prin crearea unor axe directe de finanțare și dezvoltare cu sprijinul autorităților centrale
- asigurarea terenurilor locale pentru dezvoltarea de activități economice noi ce pot constitui motoare locale de dezvoltare
- încurajarea dezvoltării unor activități economice mixte, în acord cu specificul funcțional și potențialul existent la nivelul reglementărilor urbanistice
- promovarea unor zone de dezvoltare cu reglementări urbanistice flexibile cu grad înalt de atractivitate pentru localizarea activităților economice

6. Bibliografie

- Strategia economică Harghita 2030
- Strategia de dezvoltare rurală 2021-2030
- Strategia integrată de turism a județului Harghita 2020-2027
- Planul de Amenajare a Teritoriului Harghita 1999
- Planul de Amenajare a Teritoriului Harghita 2010-2017
- Studiu privind potențialul energetic actual al surselor regenerabile de energie din România - ICEMENERG
- Date statistice Institutul Național de Statistică
- Date firme www.topfirme.ro
- <http://harghita.dsvsa.ro/>
- <https://judetulharghita.ro/>
- <http://www.adrcentru.ro/>
- <https://www.madr.ro/>
- <http://www.anpa.ro/>
- https://romania594.blogspot.com/2020/01/capacitati-de-productie-energiei_66.html